

Vefa

S E N D İ K A C I

MEHMET AKİF İNAN

Hayatı • Mücadelesi

MEMUR-SEN
VEFA DİZİSİ

MEMUR-SEN VEFA DİZİSİ: 1

MEHMET AKİF
İNAN

HIDİR YILDIRIM

Memur-Sen Adına Sahibi Genel Başkan

Ali YALÇIN

Genel Yayın Yönetmeni

Ramazan ÇAKIRCI

Yayın Kurulu

Mahmut Faruk DOĞAN

Levent USLU

Hüseyin ÖZTÜRK

Hacı Bayram TONBUL

Soner Can TUFANOĞLU

Ali YILDIZ

Hamza ÖKSÜZ

Grafik Tasarım

Ertan GÜLDİBİ

Baskı : Semih Ofset

Baskı Tarihi : 01.05.2025

ISBN: 978-625-95148-5-7

MEMUR-SEN GENEL MERKEZİ

Zübeyde Hanım Mahallesi Sebze Bahçeleri Caddesi

No: 86 Kat: 17 (06070) İskitler-Altındağ/ANKARA

www.memursen.org.tr | info@memursen.org.tr

“Bu topraklar üzerinde yaşıyan her insanın düşünçesine saygı duyulmasını savunuyorum. Hangi inançta olursa olsun, hangi düşünceye olursa olsun, hangi fikir kampı içerisinde yer almış olursa olsun, onun bir insan olarak kabul edilmesi lazım. Ve inancından dolayı horlanmaması kınanmaması, ayrı muamelelere tabi tutulmaması lazımdır. İsterse benim inancımın tam zıttı olsun. Ben ona hakkı hayat tanınmasının da kavgacıyım. İnsanın doğuştan, fitraten getirmiş olduğu hakları, insanların, rejimlerin, kanunların iptali ilkelliktir, çağdışıdır.”

Mehmet Akif İnan

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ / 11

BİRİNCİ BÖLÜM

BABAYURDU URFA'DAN ANAYURDU MARAŞ'A ÇOCUKLUK VE GENÇLİK YILLARI

Ailesi ve Doğumu / 17

Çocukluğu / 24

Öğrenim Hayatı / 28

Maraş / 32

İKİNCİ BÖLÜM

ANKARA'DA EDEBİYAT VE MEDENİYET MÜCADELESİNDE İLK YILLAR

Ankara / 39

Hilal Dergisi / 41

Türk Ocakları / 45

Necip Fazıl'la Dostluğu / 50

Evliliği, Doğumlar, Ölümler... / 54

Türk Taşıt İşverenleri Sendikası / 57

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

EDEBİYAT DERGİSİ VE EDEBİYAT ÖĞRETMENLİĞİ

Edebiyat Dergisi / 61

Mehmet Akif İnan'ın Edebiyat Dergisi Günlerinde Ulaştığı Sanat Anlayışı / 66

Üniversiteden Mezuniyet ve Öğretmenliğe Başlama / 71

Mehmet Akif İnan'ın Öğretmenliğinin Yansımaları / 76

Mavera Dergisi Günleri / 81

Köşe Yazarlığı, Konferanslar / 85

Tasavvufi Hayatı / 88

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM**BİR BİLGE SENDİKACI MEHMET AKİF İNAN**

- Eğitim-Bir-Sen'in Kuruluşuna Hazırlık Çalışmaları / 93
- Mehmet Akif İnan'ın Sürece Dâhil Olması ve Genel Başkanlığı Kabulü / 95
- Son Hazırlıkların Yapılması ve Sendikanın Kuruluşu / 99
- Mehmet Akif İnan'ın Eğitim-Bir'in Duruşu ve Konumlanışına İlişkin Görüşleri / 105
- Sendikacı Mehmet Akif İnan'ın Eğitim Çalışanlarına Seslenişi / 108
- Mehmet Akif İnan'ın Grevli, Toplu Sözleşmeli Sendika Talebi / 110
- Mehmet Akif İnan'ın Tanıtım ve Örgütlenme Faaliyetleri'ne Katkısı / 114
- Ayağı Yere Sağlam Basan Bir Sendika İnşası: İhtisas Komisyonlarının Kurulması / 116
- Kuruluş Yıllarında Karşılaşılan Güçlükler ve Mehmet Akif İnan'ın Liderliği / 117
- Sendikanın Mali Sıkıntıları ve Mehmet Akif İnan'ın Fedakarlıkları / 120
- Mehmet Akif İnan'ın Örgütlenme İlkeleri / 122
- Mehmet Akif İnan'ın Akademik Çevrelerle Kurduğu İlişkiler / 124
- Diğer Sendikalarla Kurulan İlişkiler / 126
- Mehmet Akif İnan'a Sendikal Faaliyetler Nedeniyle Soruşturma Açılması / 128
- Kültür ve Edebiyat Günlerinin Örgütlenmeye Katkısı / 129
- Eğitim-Bir 1. Olağan Genel Kurulunun Yapılması / 131
- Eğitim-Bir'in Genel Merkez Hizmet Binasına Taşınması / 135
- Milli Eğitim Bakanlığı'yla İlk Resmi Temas / 136
- Sendikanın Sesinin Duyurulması / 137
- Yerel Yönetimler ve Eğitim Sempozyumu / 138
- Danışma Kurulları'nın Oluşturulması / 140

BEŞİNCİ BÖLÜM**MEMUR-SEN VE SONRASI**

- Memur-Sen'in Kuruluş Çalışmaları / 145
- Eğitim-Bir 2. Olağan Genel Kurulu / 147
- Mehmet Akif İnan'ın Demokrat Kişiliği / 149
- Refah-Yol Hükümetiyle İlişkiler / 150

- Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'i Ziyaret / 152
8 Yıllık Kesintisiz Eğitimi Ele Alan Çeşitli Toplantılar / 154
28 Şubat Darbesi / 155
Sefalet Zamlarını Protesto Mitingi / 159
Eğitim-Bir-Sen 3. Olağan Genel Kurulu / 161
Emek Platformu ve Mehmet Akif İnan / 163
Memur-Sen 2. Olağan Genel Kurulu / 164
Mehmet Akif İnan'ın Hastalanması ve Vefatı / 167

ALTINCI BÖLÜM

MEHMET AKİF İNAN'IN SENDİKACILIĞINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

- Mehmet Akif İnan'ı Sendikacılıkta Farklı Kılan Nitelikleri / 173
Mehmet Akif İnan'ın Sendikacılığı ve Metinler Işığında Sendika Anlayışı / 176

YEDİNCİ BÖLÜM

MEHMET AKİF İNAN'IN ESERLERİ MEHMET AKİF İNAN HAKKINDA ESERLER

MEHMET AKİF İNAN'IN ESERLERİ / 195

Sağlığında Yayımlananlar / 195

Edebiyat ve Medeniyet Üzerine / 195

Hicret / 196

Yeni Türk Edebiyatı / 197

Din ve Uygarlık / 198

Tenha Sözler / 199

Vefatının Ardından Yayımlananlar / 201

Edebiyat, Kültür ve Sanata Dair / 202

Aydınlar, Batı ve Biz / 203

Mirası Kuşanmak / 204

Siyaset Kokan Yazılar / 205

İslam Dünyası ve Ortadoğu / 207

Söyleşiler / 209

- Cumhuriyetten Sonra Türk Şiiri / 210*
Portre Gölgesi I - Edebiyat, İlim, Düşünce, Siyaset Adamları / 211
Portre Gölgesi II – Mücerret Portreler / 212
Necip Fazıl - Günümüz Şiirinin Temel Koyucusu / 213
Dışarıda Bırakılmış Şiirler / 214

MEHMET AKİF İNAN HAKKINDA ESERLER / 215

- Tanıklığımla Eğitim-Bir ve Mehmet Akif İnan (1992-2000) – Nurettin Sezen / 215*
Doğumunun 75. Vefatının 15. Yılında Mehmet Akif İnan Sempozyumu Bildirileri / 216
Bir Medeniyet Şairi Mehmet Akif İnan – Ali Haydar Haksal / 218
Mehmet Akif İnan Bibliyografyası – Yusuf Turan Günaydın - Selma Günaydın / 219
Akif İnan ile Sohbet – Hıdır Yıldırım / 221
Bilge Sendikacı Mehmet Akif İnan – Hıdır Yıldırım / 222
İz Bırakan Öğretmen Mehmet Akif İnan – Hıdır Yıldırım / 224
Dergi Özel Sayıları / 225

SEKİZİNCİ BÖLÜM

ÖDÜLLERİ, ADININ YAŞATILMASI

- Ödülleri / 229*
Doğumunun 75. Vefatının 15. Yılında Mehmet Akif İnan Sempozyumu / 229
Mehmet Akif İnan Vakfı / 231
Adına Verilen Ödül / 233
Adını Taşıyan Yerler / 233

DOKUZUNCU BÖLÜM

SENDİKA KONUŞMALARI

- Eğitim-Bir 1. Olağan Genel Kurul Konuşması - 25 Temmuz 1992 / 237*
Eğitim-Bir-Sen 3. Olağan Genel Kurul Konuşması - 10 Temmuz 1999 / 251
Memur-Sen 2. Olağan Genel Kurul Konuşması - 14 Kasım 1999 / 262

ONUNCU BÖLÜM

SENDİKA SÖYLEŞİLERİ

- Eğitim-Bir Genel Başkanı Akif İnan'la Bir Sohbet -
Millî Gazete, 25 Temmuz 1992 / 269
- Akif İnan'la Memur Sendikalarının Sorunları Üzerine Bir Söyleşi -
Kanal 7, 2 Ocak 1998 / 279
- Ücret Kavgası Vermiyoruz, Türkiye'nin Kavgasını Veriyoruz -
Kanal 7, 22 Haziran 1998 / 285

ONBİRİNCİ BÖLÜM

HAKKINDA YAZILANLARDAN...

- Benim Babam / Şakire Banu İnan / 291
- Ağabeyim Mehmet Akif İnan: "Çağın Soylusu" / Ali Mithat İnan / 293
- Ağabeyim Akif İnan / Ahmet İnan / 298
- Akif İnan'ı Anarken / Rasim Özdenören / 301
- Akif İnan / Erdem Bayazıt / 305
- Öğretmen Mehmet Akif İnan / Cemil Oktay Çağlar / 310
- Bir Öğretmen Olarak Mehmet Akif İnan / Arif Altunbaş / 313
- Hocam Mehmet Akif İnan / Metin Selçuk / 318
- Hocamın Ardından / Dr. Fatma Nur Hançer Çaça / 323
- Şairlikten Sendikacılığa Mehmet Akif İnan /
Prof. Dr. Ramazan Kaplan / 326
- Mehmet Akif İnan (12.07.1940-06.01.2000) / Hüseyin Tanrıverdi / 331

KRONOLOJİK BİYOGRAFİ / 337

FOTOĞRAF ALBÜMÜ / 343

SUNUŞ

Ülkemizin en büyük memur sendikaları konfederasyonu, uluslararası sendikal birlikteliklerin saygın bir mensubu, ülkesinin, milletinin, insanlığın meselelerine duyarlı bir emek örgütü, masada çalışanların yüzlerce kazanımının dirençli mücadelecisi, sahada her bir kamu çalışanının çalışma barışının güvencesi Memur-Sen'imizin tarihinin özeti iki kelimenin anlam dünyası ve çağrışımları ile ifade edilebilir. O iki kelime 'emek' ve 'vefa'dır.

Memur-Sen, mücadelesine inanan yüzbinlerin emeğiyle vücut bulmuştur. Memur-Sen, Türkiye'nin her bir köşesinde kendisinde bir genel başkan mesuliyeti ve salahiyeti duyarak ve daha büyük, daha güçlü, daha etkili bir Memur-Sen tahayyül ederek emek veren ad-sız kahramanların eseridir. Bu kahramanların inanmışlığının ve adanmışlığının dünyevi bir karşılığı da yoktur. Onlar, inandıkları ve kendilerini adadıkları davanın hedefe ulaşmasının mutluluğu ve iç huzuruyla yetinir, yalnızca bir 'vefa' beklerler.

Memur-Sen 'vefa'yı bayraklaştırmış bir öncünün ellerinde doğmuştur. Kurucu Genel Başkanımız Mehmet Akif İnan bir şiirinde, "Bütün giysileri yırtsak yeridir / Yeter bize vefa elbiseleri" derken inanmışlık ve adanmışlığa dayalı 'emek'le, 'vefa' arasındaki ilişkiyi formüle eder. Vefa elbisesi, bir hil'at gibi diğer bütün elbiselerin üzerindedir, vefa elbisesinin olduğu yerde diğer bütün elbiseler kıymetsizdir, yırtılsa yeridir. Memur-Sen'e emek verenlerin emeklerinin kıymeti de böyledir. Bu emeklerin, herhangi bir sayılabilir, ölçülebilir karşılıkla ödenmesi mümkün değildir, bu emeklerin karşılığı ancak 'vefa' ile ödenebilir.

Memur-Sen, kuruluşundan bugüne başta Kurucu Genel Başkanımız Mehmet Akif İnan başta olmak üzere öncülerine, emektarlarına, üyelerine karşı vefakar olma ödevini daima yerine getirmiş bir örgüttür. Bundan sonra da vefayı önceleyen, kuruluşundan bugüne emek veren bütün mensuplarını muhabbetle kucaklayan çizgisini kararlılıkla sürdürecektir.

Memur-Sen bu düşünce ve kararlılık çerçevesinde “Memur-Sen Vefa Dizisi” başlıklı bir proje düşünmüş, kuruluşundan itibaren ilk 20 yılda görev yapmış beş genel başkanımızın bir milyonu aşkın Memur-Sen üyesi, Memur-Sen’e bağlı sendikaların yöneticileri, teşkilat mensupları ile sendikal çevreler tarafından daha yakından tanınması, hayatı, mücadelesi, eserleri, sendikacılığı ile sendikal mücadelesinin safahatı, nev’i şahsına münhasır sendikal davranışlarının ortaya konularak örneklik teşkil etmesini sağlamak bakımından her birine birer armağan kitap hazırlayarak yayımlamayı vefanın bir gereği olarak görmüştür.

Bu çerçevede hazırlanan “Memur-Sen Vefa Dizisi” içerisinde, Genel Başkanlarımız Mehmet Akif İnan, (09.06.1995-06.01.2000), Zübeyir Yetik (18.01.2000-21.02.2000), Mehmet Fatih Uğurlu (29.02.2000-03.06.2003), Ahmet Aksu (05.06.2003-27.04.2008) ve Ahmet Gündoğdu’yu (27.04.2008-10.02.2015) ele alan beş kitap yer almaktadır. Her bir genel başkanımız kendi dönemi içerisinde o dönemin koşulları çerçevesinde liderlik yapmış, riskler üstlenmiş, fedakarlıklarıyla, gayretleriyle, nitelikli temsilleriyle büyük Memur-Sen’e ulaşmak için düşülen yolda her biri kendi etabında bayrağı dirayetle taşımış ve kendisinden sonra gelen genel başkana devretmiştir.

Bugün büyük Memur-Sen’i yönetenler olarak bize düşen, bize emanet edilen bayrağı zirvede tutmak, kalıcılığını sağlamak, yeni ufuklara taşımak, yeni umutlara alem kılmak ve Memur-Sen’i emek tarihinin, Türkiye’nin sosyal ve ekonomik tarihinin parlayan yıldızı yapmaktır. Bunu gerçekleştiren de nereden geldiğimizi, hangi merhalelerden geçtiğimizi, hangi badireleri aştığımızı, hangi öncülerin omuzlarında yükseldiğimizi unutmadan yol almaktır. İşte “Memur-Sen Vefa Dizisi” bu niyet ve düşüncenin ürünüdür.

Teşkilatçılık bir tecrübe işidir. Teşkilatçı tecrübeyle olgunlaşır ve yön verme, tesir etme, hedefe yöneltme gücü tecrübeyle artar. Her bir genel başkanımız, ilk gençlik çağlarından itibaren cemiyyet hayatı içerisinde yer almış, buralarda yıllar içerisinde oluşan tecrübeyi sendikal alana taşımış, sendikal süreçleri birebir ve en

önde yaşamış, hulasa bir liyakatin neticesi olarak genel başkanlık mevkiine gelmişlerdir. Her bir genel başkanımızdan Memur-Sen camiasının, bilhassa genç sendikacı kardeşlerimizin öğreneceği çok şey vardır. “Memur-Sen Vefa Dizisi” kitaplarının bu amaca hizmet edeceğine inanıyorum.

Memur-Sen Tarihi, Eğitim-Bir-Sen Tarihi, Mehmet Akif İnan Külliyyatı gibi çalışmalarımızdan sonra “Memur-Sen Vefa Dizisi” kitaplarımıza da emek veren Hıdır Yıldırım’a özellikle teşekkür ediyor, “Memur-Sen Vefa Dizisi”nin faydalı olmasını diliyor, başta Kurucu Genel başkanımız Mehmet Akif İnan olmak üzere ahirete irtihal etmiş bulunan öncülerimize ve mensuplarımıza Yüce Allah’tan rahmet, Zübeyir Yetik, Mehmet Fatih Uğurlu, Ahmet Aksu ve Ahmet Gündoğdu genel başkanlarımız başta olmak üzere hayatta bulunan tüm öncülerimize ve mensuplarımıza hayırlı uzun ömürler niyaz ediyorum.

Ali YALÇIN
Memur-Sen Genel Başkanı

BİRİNCİ BÖLÜM

BABAYURDU URFA'DAN
ANAYURDU MARAŞ'A

ÇOCUKLUK VE
GENÇLİK YILLARI

“Soyunumu yüklendim bu çağ içinde
Urfa bir dağ gönlüm bir ağ içinde
Mehmet Akif İnan”

*“Ben aşağı yukarı on nesildir
Urfa’da oturan Mirzaali oymağının
çocuğuyum.”*

Ailesi ve Doğumu*

İnan ailesinin büyüklerinden nesilden nesile rivayet edilerek günümüze kadar ulaşan bir bilgiye göre, bundan 600 yıl kadar önce Mirza Ali adlı bir bey, bir mecburiyet yüzünden, çoluk çocuğunu da yanına alarak Konya’dan kalkıp Urfa’nın Suruç kazası yakınındaki bir yere göçer ve yerleşir. Zamanla çoğalırlar, köyler oluştururlar. Bir kolları da Urfa’ya gelir, yerleşir.

Mirza Ali Bey’in ahfadı, koyun tüccarı olur, ayrıca ziraatle de uğraşırlar. Koyun ticareti için her yıl Erzurum’a, Van’a giderler. Erzurum ve Van’dan aldıkları sürüleri, Barhane adı verilen büyük kervanlar hâlinde getirip Halep ve Şam taraflarında satarlar. Kervanlarının selameti için yığınla çoban, hizmetkâr ve silahlı adamları olur. Kervanlarını vurmaya kalkan eşkıya ve aşiretlerle silahlı çatışmaya girerler. Kendilerinden bu sürüleri satın alan Halep ve Şam’daki daha büyük tüccarlarsa, Hayfa ve Yafa limanları üzerinden sürülerini Avrupa’ya ihraç ederler.

Bazı yıllar, kervanlarıyla Maraş’a gidip Ahır dağlarında baharlarlar. Maraş ile oluşan bu münasebet başka bağlar kurulmasına da vesile olur, Maraş’tan kız alınır, kız verilir; akrabalıklar kurulur. Ailenin ticaret hayatı, seferberlik yıllarına kadar böylece devam eder.

* Duran Boz, Çorak Toprakta Akan Irmak: Mehmet Akif İnan, Hece Dergisi, Mehmet Akif İnan Özel Sayısı, Sayı: 277, Ocak 2020

Seferberlikte devlet, ellerindeki paraları borç olarak alır, harpten sonra ise altın olarak aldığı paranın ancak bir kısmını kâğıt para şeklinde öder. O zaman altın ile kâğıt para arasında büyük değer farkı olduğundan, aile çok büyük bir sermaye kaybına uğrar. Elleri kalan küçük sermaye ile Urfa'da bakır ve halı ticareti yapmayı denerler. Anlamadıkları bu yeni ticaret işinden zarar ederler. Arkasından, halk arasında Fransız Harbi denilen Kurtuluş Savaşı günleri gelir. Savaş dönemi, savaş öncesi ve sonrasındaki meşhur kıtlık yılları, elde avuçta olanları da alıp götürür. Buna rağmen yine de ailenin hâli vakti yerinde sayılır. Ziraatle ve zengin dönemlerinden kalan mal ve eşyalarla geçinip giderler.

Ailenin, 20. yüzyıl başlarında kardeşiyle birlikte koyun ticareti yapan büyüğü Tecir Muhammed'in 1904 yılında bir oğlu dünyaya gelir, çocuğa Hacı Müslüm adı verilir. Hacı Müslüm, küçük yaşta medreseye verilir, medreseden sonra bir süre Mekteb-i Sanaî'de okur. Biraz da Cumhuriyet'ten sonra açılmış ve kısa bir süre sonra kapatılmış bulunan Dârü'l-Hilafede okur. Askerlikten önce bazı sanatlara girip çıkar. Askerlikten sonra ise memuriyete girer. Memuriyete Antep'te başlar. Kaçak istihbaratı ve gümrük memurlukları yapar.

Mehmet Akif İnan'ın annesi Maraşlıdır. Maraş'ın köklü ailelerinden, Dedeoğulları'ndandır. Dedeoğullarının bilinen ve aile ismi kendisinden gelen büyüğü Hacı Dede'dir. Hacı Dede, ilmiye mensubu olmakla birlikte, bilgisi, ileri görüşlülüğü, kalp gözü'nün açıklığıyla tanınmış ve çok saygı toplamış bir zattır. Mesleği debbağlıktır. 5 oğluyla birlikte sanatlarını ilerletirler, büyük çapta deri ticareti yapmaya başlar, Şam'a deri sevk ederler. Hacı Dede'nin büyük torunu olan Hacı Mehmet Tevfik de böylece küçük yaşta ticarete girer. Bütün yakın akrabalar gibi kendisi de zengin olur. Hacı Mehmet Tevfik, görmüş geçirmiş bir aristokrattır. Oldukça münevver, olağanüstü biçimde hoş sohbet, eskilerin mîr-i kelâm dediği cinsten biridir.

Hacı Mehmet Tevfik'in hayli ilginç bir mücadele ve siyaset hayatı vardır. Maraş, Kurtuluş Savaşı'nda Fransızlara karşı canıyla malıyla yiğitlikler göstermiştir. Hacı Mehmet Tevfik de kendi

parasıyla mücahit çeteler donatmış ve beslemiştir. Savaşta yerli Ermenilerle işbirliği hâlinde olan Fransızlar şehri topa tutmak amacıyla, Hacı Mehmet Tevfik'in evini işgale kalkarlar. Ev, şehir oldukça hâkim bir tepede yüksek bir bina olduğu için evin damına top yerleştirmek isterler. Hacı Mehmet Tevfik, Fransızların eline düşürmemek için bu evini gaz dökerek kendi elleriyle, içindeki bütün eşyalarıyla birlikte yakar. Bu yangında yalnız Hacı Mehmet Tevfik'in değil, yan yana dizili olan bütün Dedeoğulları'nın da o görkemli evleri hep birlikte kül olur. Harpten sonra Cumhuriyet kurulur. Maraş'ta patlak veren şapka olayları sebebiyle Dedeoğulları ailesi bir hayli baskılar ve sıkıntılı olaylar yaşar. Dedeoğulları'nın ticaret hayatları Cumhuriyet'ten sonra geriye saymaya başlar. Hacı Mehmet Tevfik bir hamle yapmak ister. Antep'e göçer, müteahhitliğe başlar. Antep, Hacı Mehmet Tevfik'in, önceleri kazanıp sonraları ise sermayesini erittiği yer olur. Hacı Mehmet Tevfik bilahare tekrar Maraş'a döner. İş hayatını kapatmıştır artık. Gayrimenkulleriyle, ziraatleriyle geçimini sürdürür. Bu arada biraz da siyasetle uğraşır. Demokrat Parti'nin kurucularından olur. Çok ısrarlara rağmen mevki mansıp istemeden bir dönem, Maraş'ta Demokrat Parti'nin gayriresmî savunucusu olarak hizmet verir.

Hacı Mehmet Tevfik'in bir oğlu dört kızı olur. Kızlarından Şakire Hanım 1916 doğumludur. Hacı Mehmet Tevfik'in Antep'te müteahhitlik yaptığı dönemde, Ortaokul sonrasında Antep'te Biçki Dikiş Yurdu öğrencisi olur. Bu sırada Antep'te küçük bir memur olan Hacı Müslüm'ü beğenir ve sever. Şakire Hanım'la Hacı Müslüm Efendi 17 Nisan 1936'da Antep'te evlenirler. Bu evlilikten Mehmet Akif (1940) Ali Mithat (1941), Mustafa (1949), Ahmet (1952) olmak üzere dördü erkek; Sevinç (Ailenin ilk çocuğu olup Antep'te doğar ve 6-7 yaşlarında Maraş'ta vefat eder.), Sevim (1944) ve Nevin (1948) olmak üzere üç kız çocuğu dünyaya gelir.

Mehmet Akif İnan, Urfalı'nın Balıklıgöl Mahallesi'nde dünyaya gelir. Mehmet Akif İnan'ın nüfus cüzdanında yazılı olan doğum tarihi 1 Eylül 1940'tır. Ancak, babası Hacı Müslüm Efendi tarafın-

dan evlenme cüzdanındaki doğan çocuklar bölümünün ilk sayfasına el yazısıyla 8-9 Aralık 1939 Cuma günü gece saat 21.30'da doğduğu, yeni doğan çocuğa 12 Aralık 1939 tarihinde Mehmet Akif İnan adının verildiği not edilir. Mehmet Akif İnan'ın yaygın olarak bilinen ve mezar taşında yazılı olan doğum tarihi tarih ise 12 Temmuz 1940'tır.

Mehmet Akif İnan'a "Mehmet Akif" adının verilmiş olması Hacı Müslüm Efendi'nin Milli Şairimiz Mehmet Akif'e olan sevgisinden ötürüdür. Mehmet Akif İnan, Sebilürreşad okunan bir evde dünyaya gelmiştir. 27 Aralık 1936 tarihinde vefat eden Mehmet Akif Ersoy'un adının 3,5 yıl sonra, 12 Temmuz 1940 tarihinde doğan Mehmet Akif İnan'a ad olarak verilmesi bilinçli bir tercihtir. Baba Hacı Müslim İnan'ın ve diğer aile büyüklerinin Mehmet Akif Ersoy'un temsil ettiği çizgiyi benimsediklerini göstermektedir. Mehmet Akif İnan'ın kardeşi Mustafa İnan, bu hususta şunları nakleder: "Babam rahmetli, Mehmet Akif Ersoy'u çok severdi. Hatta sevmekten de öte bir ilgydi bu. Bunun için ilk oğluna Mehmet Akif'in adını vermiş. Mü'min bir insan olduğu için bizim isimlerimizi de yine dini geleneğe uygun olarak Ali, Mustafa ve Ahmet koymuş."

1967 yılında vefat eden Hacı Müslim Efendi, sosyal yanı oldukça gelişkin, bilgili, görgülü, kültürlü bir insandır. Hacı Müslim Efendi'nin şehrine, özellikle çevresine ve arkadaşlarına müthiş bir bağlılığı vardır. Gözü yükseklerde değildir. Yükselmek, daha iyi memuriyetlere atlamak konusunda hiçbir hırsı yoktur. Akraları ve çevresinde çok sevilir. Aile içinde kendisini büyük tanır, her türlü meseleleri için ona danışmaya gelirler. Hacı Müslim Efendi onlarla candan ilgilenir, işlerini bitirmeye çalışır. Aile bütçesinin ölçüsünün ötesinde cömerttir. Bir memur maaşıyla evini geçindirir, akrabalarına yardım eder, etrafına izzet, ikramda bulunur. Çocuklarına yaptığı en önemli vasiyetlerden biri şudur: "Bakın ben bilerek boğazınızdan bir dirhem haram lokma geçirtmedim. Benim evlatlarım iseniz bunu unutmayın."

Mehmet Akif İnan, 1972 yılında yayımlanan ilk eseri "Edebiyat ve Medeniyet Üzerine"yi babasına ithaf eder. Ayrıca

1974'te yayımlanan ilk şiir kitabı Hicret'te yer alan "Babamın Gazeli" başlıklı bir şiir de babası Hacı Müslim Efendi'nin biyografisi gibidir:

BABAMIN GAZELİ

*Yeni aya karşı dua ederdi
Ağlardı kesilen zeytin dalına*

*Ağlardı evliya kıssalarına
Saksıda taşırdı kışın baharı*

*Korkuyu sevinci yayan gözleri
Kitaba gözlüktü derin gözleri*

*Anamın en kutsal barınağıydı
Eski alfabeyi candan severdi*

*Toprağa dosttu ölüme hazır
Taşırdı soyunu gövdesi gibi*

*Bir destan büyüttü namustan aşktan
Midenin harama düşmanlığından*

Mehmet Akif İnan'ın annesi Şakire Hanım, oldukça tutumlu, idareci bir kadındır. Bir lokma etten birkaç çeşit yemek çıkarır. İsrâf nedir bilmez. Çocuklarının yalnız iç çamaşırlarını değil, bütün giyeceklerini Şakire Hanım diker. Hacı Müslüm Efendi'nin eskiyen, daralan elbiselerinden çocuklarına yepyeni ve çok güzel giyecekler uydurur. Bu konuda akrabalara da, konu komşuya da örnek olur. Şakire Hanım, bütün akrabalar, tanıyanlar, tarafından sevilir, sayılır. Aileye dışarıdan katılmış olmasına rağmen ailenin en çok sevilen bir üyesi olmayı başarır.

Şakire Hanım, bir ömür boyu Hacı Müslim Efendi'nin bir dediğini iki etmez. Hacı Müslim Efendi de onu asla incitmez, hep sever ve yüceltir. Hacı Müslim Efendi otoriter yaradılışlı biri olduğu halde, evde aslında Hacı Müslim Efendi'nin iradesinden çok Şa-

kire Hanım'ın hükmü uygulanır. Şakire Hanım zeki bir kadın olduğundan kendi fikirlerini kocasının iradesiymiş gibi geliştirir ve düzenler. Görünürde, geçerli olan Hacı Müslim Efendi'nin sözüdür. Ama gerçekte onu çoğu kez yönlendiren Şakire Hanım'dır. Şakire Hanım, 1990 yılında vefat eder.

Mehmet Akif İnan, 1974 yılında yayımlanan ilk şiir kitabı Hicret'i annesine ithaf eder.

Mehmet Akif İnan, aile ocağını bir yazısında adeta canlı bir resim gibi şöyle dile getirir: “Tek maaşlı mütevazı bir memur ailesiydik, 6 kardeşlik. Oturduğumuz ev kira eviydi. Ben bir tek gün rızık kavgasına, para pul münakaşasına şahit olmadım evimizde. Annem, babamın getirdiklerini pişirir koyardı, aldıklarını dike giydirdi bize. Babamın bazı elbiselerini, çamaşırlarını bozar, yamar bizlere uygun hâle getirirdi. Hiçbir şikâyet olmazdı evimizde. Bulgur pilavına, mercimek çorbasına iştahla kaşık sallardık; önce besmele çekerdik, doyunca elhamdülillah derdik. Mutluyduk. Ailemizin derdi, bizim bulduklarımızı bulamayan evler olduğunu düşünmekti. Onlara üzülürdük. Hem onlara yardımda bulunmaya çalışır hem de şükrederdik kendi hâlimize.” “Annemin, babamın cüzdanına el sürdüğünü hatırlamam. Kadın eli eşinin kesesine değerse bereketi kaçır diye inanırdı, söylerdi annem.”

“Çocukluğumda ve delikanlılığumda oldukça duygusal, içedöntük ve romantik biriydim. Biraz da inatçılığım vardı. Bir hayli de kavgacıydım.”

Çocukluğu

Mehmet Akif İnan'ın çocukluk ve ilk gençlik yılları Urfa'da, Zincirli Kapı Mahallesi ile Su Meydanı Mahallesi'ndeki evde geçer. Evde onlarla birlikte oturan üvey babaannesinin en sevgili torunudur. Çocukluğunda üvey babaannesi onun en iyi arkadaşı, en eğlendirici varlığıdır. Mehmet Akif, oldukça gürbüz, sağlıklı, çok hareketli ve yerinde duramayan bir çocuktur. İlkokula başlamadan önce bazı hastalıklar ve çeşitli kazalar geçirir.

Hacı Müslim Efendi memur olduğu için ailenin ekonomik durumu nispeten iyidir. Şehir merkezinde okullara yakın bir mevkide otururlar. Hacı Müslim Efendi'nin çocuklarının giyim kuşamı da çevredeki diğer ailelerin çocuklarına göre iyidir. Çocuklar, hafta sonları Topdağı'ndaki bağa veya Eyyubiyé'de oturan amcalarını ziyarete giderken mahallenin çocukları önlerini keser, kavgaya çıkarırlar. Bütün bu kavgalarda öne atılan Mehmet Akif'tir. Kardeşlerini kenara çeker, onlarla kavgayı kendisi yapar. Genellikle kavgalarda galip gelir ve çocukları kovalar. Çevreden onun kavgadaki başarısını ve cesaretini görenler Hacı Müslim Efendi'ye övgüyle bahsederler. Toprağı, çiçeği ve ağacı çok seven Hacı Müslim Efendi çocuklarını hafta sonlarında Topdağı'ndaki bağa götürür. Onları da toprağı ve ağacı sevmeye alıştırmak ister, ellerine birer 'bel' vererek ağaçların diplerini ücretle bellettir. Bu işte de en mahir olan Mehmet Akif'tir.

Bazı yıllar yaz tatilini ailece Maraş'ta geçirirler. 1950'lerde Urfa'dan Maraş'a ulaşmak bir buçuk gün sürer. Sabahleyin erkenden Urfa'dan otobüse biner, öğlen vakti Birecik kazasına ulaşırlar. Birecik'ten geçen Fırat Nehri üzerinde o zamanlar köprü yoktur. Sallarla karşıya geçer, Antep tarafından gelen otobüse aktarılırlar. İkindiüstü Antep'e ulaşır, Antep'te o gece bir otelde kalır, ertesi sabah Maraş otobüsüyle yola koyulur, öğlen vakti Maraş'a ulaşırlar. Bir buçuk günlük zahmetli bir yolculuktan sonra Maraş'a ulaşınca Hacı Müslüm Efendi ile Şakire Hanım şöyle der: "İnsanoğlu kuş misali, daha dün Urfa'daydık. İşte şimdi Maraş'tayız. Altı konaklık yolu bir buçuk günde aldık. Ne büyük imkân?"

Hacı Müslüm Efendi'nin evi kitap giren ve okunan bir evdir. Evce okumayı severler. Başta Hacı Müslüm Efendi kendisi her çeşitten

kitap okur. Doğu ve Batı klasiklerinin önemli eserlerini bitirmiş biridir. Ayrıca çağdaş yazarları da tanır. Şeyh Sa'dî'den Shakespeare'e, Goethe'den Abdülhak Hâmid'e, Mehmet Âkif'e, Necip Fa-

zıl'a, Risale-i Nur'lara varıncaya değin geniş ve zengin bir okuma alanına sahiptir. Sebülürreşşâd'dan Büyük Doğu'ya, oradan magazin dergilerine kadar eve birçok dergi taşır. Eve gazete gelmedik gün olmaz. Yurt ve dünya olayları yakından izlenir.

Tek parti döneminde Urfa, içe kapalı, dolayısıyla hayli muhafazakâr bir kent olma özelliğinin bedelini, her gün öder. Birkaç Urfalının kılık kıyafeti yüzünden başının derde girmedığı gün neredeyse yok gibidir. Polis ve jandarma, geleneksel mahallî kıyafetle dolaşan Urfalıları kadın, erkek ve çocuk demeden yoldan, mahalle aralarından toplayarak karakollara götürür. Polisler, sokak ortasında, Kılık-Kıyafet Kanunu'na aykırı gördükleri mahallî giysileri yırtar. Halkın, özellikle köylülerin polisten, jandarmadan ödü kopar. Milletin karnı açtır, iş sahaları yok denecek kadar azdır ancak halktan şalvar, entari, çarşaf yerine; pantolon, ceket, şapka, manto giymesi istenir. Yol Vergisi'ni veremeyecek durumdaki fakir halk birer suçlu gibi teker teker toplanarak götürölüp yollarda zorla çalıştırılır. İnanç bakımından da halk, devletin yönlendirmesi altındadır. Din eğitimi veren hiçbir kurum yoktur. Okullarda din dersi yoktur. Dinî yayınlar yasaktır. Çocuklarına gizli gizli Kur'an öğreten kadın-erkek birçok kişinin, evlerinin basılarak elif cüzü, Kur'an-ı Kerim gibi suç unsurlarıyla birlikte karakollara, mahkemelere taşınması, gündelik sıradan olaylardandır. Minarelerde ezan Türkçe okunmaktadır. Ülkede hiçbir ciddi sanayi tesisi bulunmamaktadır. Yol, su, elektrik, telefon diye bir şey yoktur. İncir, üzüm, fındık, buğday ihracatı karşılığında İngilizlerden kumaş, İtalyanlardan baston, Fransızlardan parfümeri ve süs eşyaları ithal edilir. Harp zengini bir avuç insan, komprador, bürokrat, bir eli yağda bir eli balda yaşarken, halk zar zor karnını doyurma ve inancını gizli gizli yaşama mücadelesi verir. Mehmet Akif İnan'ın çocukluk yıllarının sosyal görüntüsü özetle böyledir. Bu manzaralar Mehmet Akif İnan'ın zihninde yer eder.

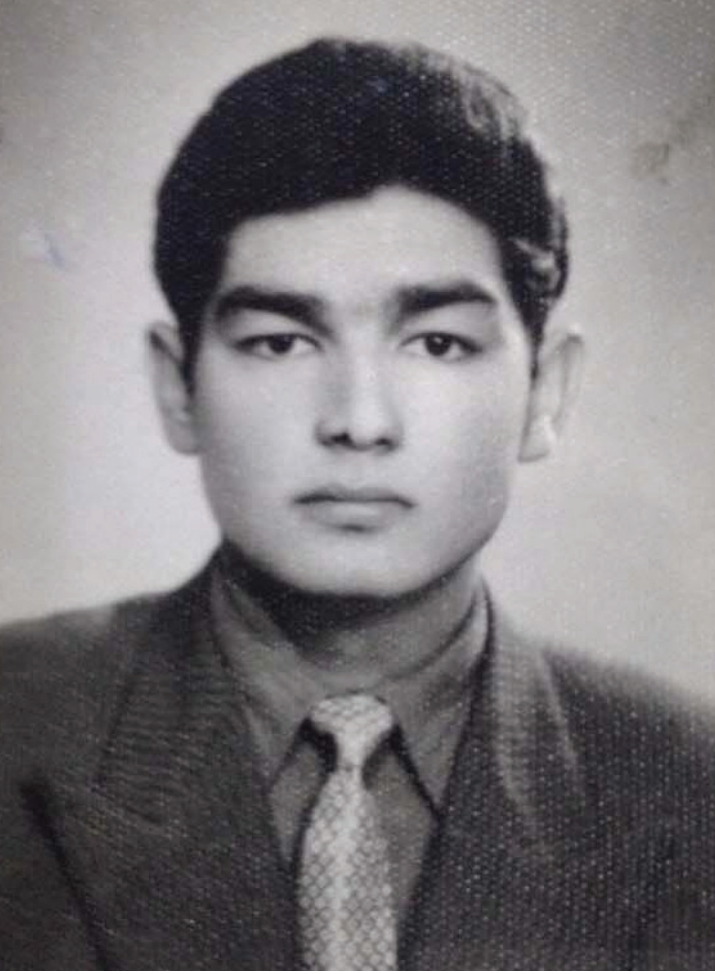
*“Fikir, sanat ve siyaset adamları
yetiştiren bir okul yoktur dünyada.
Mütefekkeri de, sanatçıyı da, siyasetçiyi
de okul dışı kurumlar yetiştirir.”*

Öğrenim Hayatı

Mehmet Akif İnan, 1947 yılında kendisinden bir yaş küçük olan kardeşi Ali Mithat’la birlikte 115 numaralı öğrenci olarak Urfa Atatürk İlkokuluna kaydedilir. O yıllarda Doğu ve Güneydoğu’da bulaşıcı bir göz hastalığı olan trahom yaygındır. Okul çağına gelen çocuklar göz muayenesine tabi tutulur, trahomlular Cumhuriyet İlkokuluna, trahomlu olmayanlar Atatürk İlkokuluna kaydedilir. Kalaboynu Mahallesi’ndeki evlerinden Ulucami bitişiğindeki Atatürk İlkokuluna iki kardeş birlikte aynı sınıfa gidip gelirler.

Ali Mithat, ilk ve ortaokul yıllarında Mehmet Akif İnan’dan daha iridir. Aynı zamanda Ali Mithat daha çalışkandır. Mehmet Akif İnan, hiçbir zaman, öyle ahım şahım bir öğrenci olmamıştır. Çocukluğunda ve delikanlılığında oldukça duygusal, içe dönük, romantik biridir. Biraz da inatçıdır. Bir hayli de kavgacıdır. O yaşlarda çok dövüşlere girmiş çıkmışlığı vardır. Mehmet Akif İnan, Urfa Atatürk İlkokulunu iyi dereceyle 9 Haziran 1951 tarih ve 137 sayılı diploma ile bitirir.

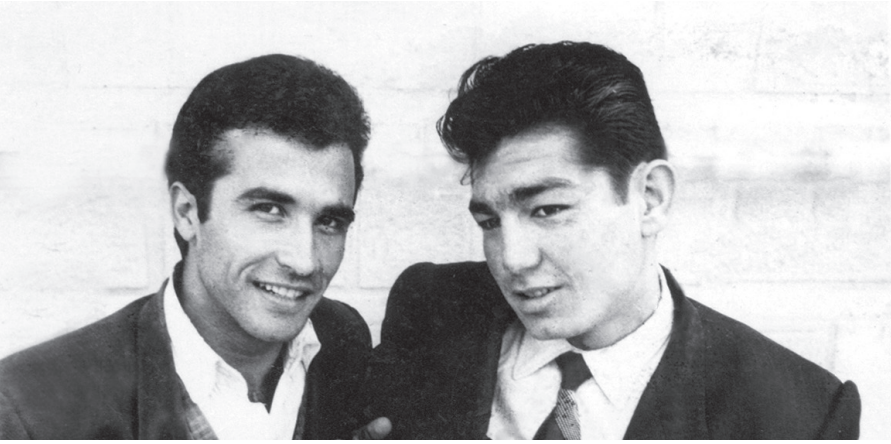
Mehmet Akif İnan, 1951-52 eğitim-öğretim yılında Urfa Lisesi ile aynı binada eğitim öğretime devam eden Urfa Ortaokuluna kaydını yaptırır. Ortaokul üçüncü sınıftayken bir yıl sınıfta kalır.

1955 yılında ortaokuldan mezun olur. 1955-56 eğitim-öğretim yılında ise Urfa Lisesine kaydını yaptırır. İlk ve ortaokul yıllarındaki kavgacılığı lise döneminde onu spora, özellikle güreşe yönlendirir. Lisede güreş takımı kaptanıdır. Lise ikinci sınıfta birkaç dersten beklemeye kalır.

1950'den itibaren Demokrat Parti iktidarıyla birlikte Türkiye'nin içine girmiş olduğu değişim süreci, herkesin üzerinde etkili olur. Yavaş yavaş fikrî ve siyasi bir uyanma dönemi baş-

lar. Aydınlar ve halk giderek üstünden korkuyu, çekingenliği atmaya başlar. Çok partili hayat, değişik fikirleri savunmaya, inançlarını dile getirmeye bir parça imkân verir. Farklı dergiler gazeteler çıkmaya başlar. Mehmet Akif İnan, okumayı seven bir aileden geldiği için, bu yayınları izler. Çevresinin ve ailesinin muhafazakâr oluşu, kişiliği üzerinde de etkilidir. Bu kişiliğinin üzerine çeşitli yayınlar da eklenmeye başlayınca, daha sosyal bir alana doğru yol alır.

Mehmet Akif İnan ile aynı sosyal çevreden gelen sınıf arkadaşları vardır. Birbirlerini etkilerler. Hepsinde okuma tutkusu vardır. Mehmet Akif İnan, Doğu'nun Batı'nın Türkçeye çevrilmiş klasiklerinin belli başlılarını hızla devirir. En sıkışık günlerinde bile 6-7 saatini okumaya ayırır. Tatil günlerinde bu bazen 10 saati geçer. Bir yandan da yazma hevesi başlar. Mahallî gazetelerde yazıları çıkmaya başlar. Özellikle Demokrat Partililerin çıkardığı Demokrat Urfa gazetesinde yazıları çıkar.

Urfa Lisesi'ndeki kendisi gibi yazıya meraklı olan arkadaşlarından Abdülkadir Billurcu, Zübeyir Yetik ve Nihat Armağan'la birlikte Derya adlı bir gazete de çıkarmaya başlarlar. Çevrelerinde Mehmet Emin Balyan, Sabri Aralan ve İbrahim Kızılgöl adlı sınıf arkadaşları da vardır. Onları okul dışından Nabi Kılıçoğlu, Cemal Kayar ve Ahmet Rüzgar gibi arkadaşları destekler. Derya'da

birlikte olduğu arkadaşlarından bazıları ileriki yıllarda gazeteci, yayıncı, fikir adamı, sendikacı olarak temayüz eder.

Bu yıllarda, hafta sonlarında, daha başka arkadaşlarının da katılmasıyla birinin evinde toplanır hem çiğ köftelerini yer hem de konuşmalar, tartışmalar yaparlar. Kendi aralarında münazaralar düzenlerler. Müzikle de araları iyidir. Tefle âlemler yaparlar. Mehmet Akif İnan'ın ayrıca şehrin önde gelen hanende ve sazende takımıyla da ahablığı vardır. Mesire yerlerine gider, sabahlara kadar eğlenir, fasıllar geçerler.

Yaz tatillerini çalışarak geçiren Mehmet Akif İnan, önceleri Hulusi Kitabevi'nde çalışır. 1957 yılında ise yaz tatili süresince Çiftçi Mallarını Koruma Birliğinde dört ay süreyle kâtiplik yapar. Mehmet Akif İnan, 1959-1960 eğitim-öğretim yılında Eyyubiye Mahallesinde yeni eğitim-öğretime açılan Yavuz Selim İlkokulunda vekil öğretmenlik yapar.

Mehmet Akif İnan, lise yıllarında arada bir Muhammed Hafız'a giderek ondan eski yazı ve Farsça dersleri alır. Tabii baş tutkusu ve uğraşı alanı şiiirdir. Ortaokul yıllarında başlar şiiir tutkusu. Aruzla şiiirler yazar. Şiiirleri 1958'den sonra sanat ve fikir dergilerinde yayımlanmaya başlar.

Mehmet Akif İnan'ın yetiştiği çevre, yani Urfa onu her bakımdan etkiler. Zevk ve estetik anlayışı, Urfa'da canlılığını koruyan klasik ve statik sanat ve folklora uygun biçimde gelişmiştir. Divan Edebiyatı, Urfa'da duyarlılığını hâlâ çok yoğun biçimde devam ettirmektedir. O, okuduğu eserleri bile kendisinde yer etmiş bulunan kalıplara uyarlayarak dağarcığına atar. Yenilik arayışı değil, geleneksel beğeniye ters düşmeyen bir anlayış egemendir. Bir şekil özeni vardır, aruz veya hece veznini kullanır. Serbest şiiiri hafife aldığından, hele hele Garip şiiirini sanat saymadığı gibi, vezinsizliği yeni bir içerikle dolduran İkinci Yenicileri de saçma bulur. Bu kararlarında, onların ideolojisine duyduğu tepkiler de etkili olur. Mehmet Akif İnan, gençlik yıllarında kendi muhafazakârlığının ateşli bir savunucusudur.

*“Lise son sınıfı okumak üzere
Maraş’a geldiğimde, sanat merakına
kendileriyle arkadaş olduğum Erdem
Bayazıt, Cahit Zarifoğlu, Alaeddin
ve Rasim Özdenören, benden farklı
anlayışla oldukça içli dışlıydılar.”*

Maraş

Mehmet Akif İnan, lise son sınıfta Tarih öğretmeni Hamido lakaplı Hamit Baykal ile bir münakaşa yaşar. Mehmet Akif İnan’ın kardeşi Ali Mithat İnan, bunun kimi kaynaklarda ifade edildiği gibi öğretmeni dövme şeklinde bir olay olmadığını, yetiştikleri kültür gereği böyle bir durumun vuku bulmasının mümkün olmadığını, olayın kendisine vurmak isteyen öğretmenine karşı elinde bulunan kitapla kendini müdafaadan ibaret olduğunu söylemektedir. Hadise okul idaresine intikal eder, okul idaresi bir disiplin işlemi yapmadan naklinin başka bir okula alınmasının uygun olacağını söyler. Mehmet Akif İnan, bunun üzerine, 19 Şubat 1959 tarih ve 2410 sayılı tasdikname ile naklini annesinin memleketine, Maraş Lisesine aldırır. Maraş Lisesinin 1449 numaralı öğrencisi olur.

Mehmet Akif İnan’ın Maraş’a gittiğinde ilk tanıştığı isim Alaeddin Özdenören’dir. Mehmet Akif İnan’dan diğerlerini, Alaeddin Özdenören haberdar eder ve İnan’ı onlarla Özdenören tanıştırır. Erdem Bayazıt, Cahit Zarifoğlu, Alaeddin Özdenören, Rasim Özdenören, Hasan Seyithanoğlu, Sait Zarifoğlu, Ali Kutlay Maraş’ta tanışıp bir ömür kaynaştığı arkadaşları olur.

Alaeddin Özdenören, Mehmet Akif İnan'la tanışmasını ve dostluğunu Şiirin Geçitleri'nde son derece duygusal bir üslupla anlatır: "Akif İnan'la tanışmamız, (...) bir yaz gecesine rastlar. (...) Birlikte Maraş'ın dar sokaklarını adımladık. Bana Ahmet Haşim'den şiirler okudu. Hemen, birdenbire arkadaş olduk. Tüm iyi şeyleri, küçük de olsalar, başkalarının kolay kolay tadamayacağı gibi Akif'te tattım. Akif büyük bir dirim gücüne sahiptir. Daha o yaşlarda inanılmayacak raddede bir olgunluk taşıyordu. Beni her zaman kötümserlikten kurtarmıştır. Çünkü O'nda asla yılgınlık yoktur; inancı için sonuna kadar yılgınlık verir. Öylesine güçlüdür ki her şey O'nun iyiliğine çalışır."

Alaeddin Özdenören, Mehmet Akif İnan'ın gerçekleştirdiği bir söyleşide de İnan ile Maraş'taki arkadaşlıklarına ve İnan'ın Urfadan getirdiği şiir anlayışına ilişkin şu değerlendirmede bulunur: "Siz Urfadan geldiğinizde Divan şiirinin çok büyük etki alanı içindeydiniz. Ve sevdiğiniz şairler, başta Ahmet Haşim, hemen hemen bütün şiirleri ezberinizdeydi, geceleri bana Maraş sokaklarını adımlarken çok okudunuz. Fakat şiir anlayışımız ve algılayış biçimimiz diyelim artık ona, farklıydı. Siz daha çok klasik bir eda içindeydiniz."

Mehmet Akif İnan'ın Maraş'a gelişinin yansımasını Maraş cephesinden Rasim Özdenören ise şöyle dile getirir: "58'in yanılmıyor

isem bahar aylarına tesadüf ediyordu, Akif hakkında ilk duyumu aldığım da. Duyumu nasıl aldım; bizim birader Alaeddin Özdenören bana geldi ve dedi ki: ‘Bizim sınıfa Urfadan bir şair arkadaş geldi hem de aruzla yazıyor.’ Bu bizim için çok şaşırtıcıydı. Lise çağında bir öğrencinin aruzla yazıyor olması hem hayret hem de hayranlık uyandırabilecek bir olaydı.”

Maraş’ta edebiyata meraklı gençler arasında bir isim efsane gibi dolaşmaktadır. Mehmet Akif İnan da sanatla edebiyatla ilgili çevreler arasında Nuri Pakdil’in isminin bir efsane olarak dolaştığına tanık olur. Maraş Lisesi’ni bitiren Pakdil, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesinde üniversite öğrenimine devam etmektedir. Maraş Lisesi’nde öğrenciyken çıkardığı Hamle dergisi okula kaydolan öğrencilerin eline tutuşturulur, parasıyla. İnan, Pakdil’le tanışmasını şöyle anlatır: “Herkes Nuri Pakdil, diyordu; Nuri Pakdil’i bekliyorlardı vesaire. Şeref Turhan’ın dükkânında okul çıkışı arkadaşlarla, sizlerle buluşuyorduk. Hiç unutmuyorum, birileri geliyordu her gün soruyordu: ‘Nuri Pakdil geldi mi? Nuri Pakdil geldi mi?’ diye yani böyle bekleyenler vardı. Bir gün Nuri Pakdil çıkageldi. Şeref’in dükkânında kendisiyle buluştuk. O arayan arkadaş da –genç bir öğrenci- ailesinden birileri kendine demiş ki: ‘Dikkat et, Nuri Pakdil gelecek bu günler, git onunla tanış, adam olman için sana tavsiyeleri olacaktır -yani kitap okuma konusunda-, ona görün.’ Böyle millet heyecanla bekliyordu. İlk tanışmamız Nuri Pakdil ile pek uyum içerisinde oldu diyemem. O, o genç arkadaşla bazı dergiler, kitaplar tavsiye etti. O zamanki benim anlayışına, ideolojime bir hayli aykırı, ben araya girdim ve zıttı bazı kitaplar, dergiler söyledim. Böylece biraz birbirimizle ters düşen ama sonradan dostluğumuzun da belki başlamasına vesile olan bir arkadaşlığımız oldu.”

Mehmet Akif İnan, Maraş’ta kendisinden farklı bir sanat anlayışına sahip bir arkadaş grubuyla tanışır ve süreç içerisinde onlardan etkilenir. Kendisi bunu şöyle dile getirir: “Lise son sınıfı okumak üzere Maraş’a geldiğimde, sanat merakına kendileriyle arkadaş olduğum Erdem Bayazıt, Cahit Zarifoğlu, Alaeddin ve Rasim Özdenören, benden farklı anlayışla oldukça içli dışlıydılar. Ağabeyleriyse Nuri Pakdil’di. Aramızda yaman ve tatlı tartışmalar

olurdu. Kendimce bilinçli ve iyi bir münazaracı olmama rağmen, onları çekip getiremedim kendi çizgime. Yeteneklerinden emin olduğum için heder(!) olmasınlar istiyordum. Onlar sanırım beni ve düşüncelerimi tanımaya ve takdir etmeye yönelmeksizin, “tutucu”; bense onları, kendilerini köksüz bir modaya yakalatmış “ilerici”lik meraklısı görüyordum. Ama iyi arkadaş olmuştuk hepsiyle ve bende şöyle böyle bir değişme de başlamıştı: Onların önem verip okuduklarını, biraz daha dikkatle izler olmuştum. Bu dikkatli izleyişim zamanla onların izlediği sanatı tanımama ve benimsememe yol açtı.”

Maraş'ta lise son sınıf öğrencisiyken Sezai Karakoç'un Körfez adlı şiir kitabı yayımlanır. O dönemlerde her türlü yayını izleyen Mehmet Akif İnan, Şeref Turhan'dan Körfez'i de alıp okur ama hiç sevmeyiz, oysa arkadaşları Erdem Bayazıt, Cahit Zarifoğlu, Alaeddin Özdenören Körfez'deki şiirlere bayılırlar.

Mehmet Akif İnan, Maraş'a gittiğinde, gerek fikir, gerek sanat bakımından, kendince bazı kararlara varmış biridir. İdeolojik bakımdan kendi kendini kaba hatları ile bile olsa belirlemiş durumdadır. Kendi ideolojik tavrına uygun düşen bir sanat anlayışı içerisindedir. Daha çok klasik zevke dayalı, eski Türk şiirini seven, gerek divan gerek halk şiirinden lezzet duyan, özellikle divan şiirini seven, gücü ölçüsünde de, bir şeyler yazan biridir. O dönemde, sanat dünyasına hakim olan yenileşme, Mehmet Akif İnan'ın ideolojik olarak karşı olduğu kesimin elindedir. Bu yeni sanat anlayışına ideolojik olarak karşıdır. Maraş'taki arkadaşları da klasik edebiyata karşı ilgisizdirler. Süreç içerisinde birbirlerini etkilerler. Mehmet Akif İnan, yenilikçi sanata da ilgi göstermeye başlar.

Mehmet Akif İnan, Maraş'ta yayımlanan Hizmet adlı mahallî gazetede yazılar yayımlar. “Urfalı Şairler” konulu konferansını yine Maraş'ta verir. Bu konferansıyla büyük ilgi görür. 1960 yılında konferans için Maraş'a gelen Necip Fazıl'la ilk defa karşılaşır. Bu karşılaşmanın ardından Büyük Doğu'ya şiir ve yazılarını gönderir.

Mehmet Akif İnan, Urfa'da başladığı güreşe Maraş'ta da devam eder. Çeltik kabuklarının üzerinde yapılan karakucak güreşlerine

katılır. Galibiyetler aldıkça Maraşlılar kim olduğunu merak eder, Dedeoğullarından Mehmet Dedeoğlu'nun yeğeni, denilir.

Mehmet Akif İnan, Maraş Lisesi'nin son sınıfında bir yıl birkaç dersten beklemeye kalır. Bu sürede, Urfa'da, Abdülkadir Billurcu, Zübeyir Yetik, İbrahim Kızılgöl, Nabi Beyboğa ve Nihat Armağan'la birlikte Derya adlı bir gazete çıkartır. Derya, dört-beş ay yayınına devam eder. Haftalık, dört sayfa, gazete ebadında, ciddi, tutarlı, edebi bir gazetedir. Beş yüz tirajı vardır. Gazetenin başyazısını Mehmet Akif İnan yazar, ancak başyazı gazetenin finansmanını da üstlenen arkadaşı Cemal Kayar adına yayınlanır.

Mehmet Akif İnan, 01.07.1961 tarihinde 495 numaralı diploma ile Maraş Lisesi Edebiyat Kolunu iyi derece ile bitirir ve Üniversite öğrenimi için arayışlar içerisine girer.

İKİNCİ BÖLÜM

ANKARA'DA ...

EDEBİYAT VE MEDENİYET MÜCADELESİNDE İLK YILLAR

“İnsanı kirleten heykeller gördüm
Güneşi karartan kıyamet gibi
Mehmet Akif İnan”

“Ben 1961’de Ankara’ya geldim, üniversiteye başladım. Bir ders yılı içerisinde çeşitli yüksek okullarda –ki bunların arasında orta dereceli okullar da vardı– belki 50-60 edebiyat-sanat günü olurdu.”

Ankara

Mehmet Akif İnan 1961 yazında üniversite giriş sınavları için İstanbul’a gider. Birkaç ay İstanbul’da kalır. İstanbul’daki sosyal ve kültürel faaliyetleri de izlemeye çalışır. Bir gün Nurettin Topçu’nun konferansında Erdem Bayazıt’la karşılaşır. Sonra Pakdil ve diğerleriyle temas kurar. Pakdil, hararetle Erdem Bayazıt’la görüşmeyi sürdürmesini tavsiye eder.

Mehmet Akif İnan, İstanbul’daki bir buluşmalarında Rasim Özdenören ve Erdem Bayazıt’a Haşim’in şiirlerini okur. Bu buluşmayı Rasim Özdenören şöyle anlatmaktadır: “Akif’le gezinerekten Yenikapı sahiline gitmiştik, orada bir çay bahçesine oturduk. Edebiyattan bahsettik. ‘Rasimciğim sana Haşim’den okuyayım mı Haşim’i sever misin?’ dedi. (...) Oku Akif’ciğim dedim. Akif bir başladı birinci şiiri okudu, ikincisini, üçüncüsünü, beşincisini, onbeşincisini okudu. Baktım arkası gelmiyor: ‘Akif’ dedim, ‘neredeyse bütün külliyatı bitireceksin.’ Dedi ki, ‘Zaten çok değil, Haşim’in 80 parça şiiri vardır ve hepsini ezbere bilirim.’”

Mehmet Akif İnan, Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’nde yükseköğrenim

yapmakta karar kılar. Kendisinden bir yaş küçük kardeşi Ali Mithat İnan da 1958 yılından beri aynı bölümün öğrencisidir. Mehmet Akif İnan, 28.11.1961 tarihinde Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nde yükseköğrenime başlar.

O yıllarda fakültelerde şiir günleri ve o dönem moda olan münazaralar yapılır. Sağ sol çatışmaları henüz başlamamıştır. İnan, bu kültürel çalışmalarına katılır, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin münazara heyetine seçilir. Bir münazarada yaptığı savunma dikkat çeker. Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin diğer bir fakülte ile yaptığı “para mı, aşk mı” konulu münazarada İnan, “Günümün aşkları otobüs duraklarında başlayıp, otobüs duraklarında bitmektedir” der, bütün salon alkıştan yıkılır.

Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde öğrenci olmadan önce edebiyata, özellikle de şiire son derece yoğun bir çaba harcayan Mehmet Akif İnan, üniversitedeki eğitimi yavan bulur. İnan, üniversiteye gelmeden önce yolunu seçmiş, sanat ve edebiyatla, daha lise yıllarında, haşır neşir olmuş, matbuatla tanışmış, bir arkadaş çevresi edinmiş ve çevresinde tanınmıştır. Üniversitede verilen derslerin birçoğundan, ilgisi gereği, haberdar olduğundan Fakültenin fikrî ve manevî atmosferi onu sıkır. Bunun için derslere düzenli olarak devam etmez. Fakülte, onun kalp ve kafasını tatmin etmediği için başka meşgaleler bulur. İkinci sınıftan itibaren de üniversiteden bütünüyle kopar.

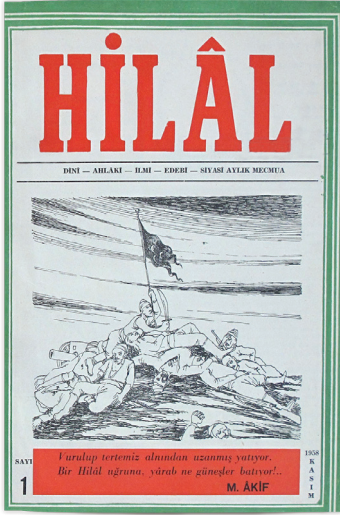
“1961’de üniversiteye başladığımda, Salih Özcan’ın yeni çıkaracağı Hilâl dergisinde buldum kendimi. Yani 1961’den bu yana yayın hayatım sürüyor. Beş yıl boyunca birlikte çıkardığımız bu dergide kitap yayını yapıyorduk. Ben hem bu dergiyi yönetiyor hem de öteki edebiyat dergilerinde şiir ve yazılar yazıyordum.”

Hilal Dergisi

Mehmet Akif İnan Ankara’da yükseköğrenime başladıktan kısa bir süre sonra Hilal dergisinde çalışmaya başlar. İlk sayısı Kasım 1958’de yayımlanan derginin sahibi de 1970’li yıllarda birkaç dönem MSP milletvekilliği de yapan hemşehrisi Salih Özcan’dır. Hilal dergisi ve yayınevi Denizciler Caddesinin güney ucunda köhne bir yapıda faaliyet göstermektedir. İnan, Denizciler Caddesi’ndeki iş hanının en üst katında bir odada kalmaya başlar.

Bir söyleşisinde İnan, “1961’de üniversiteye başladığımda, Salih Özcan’ın yeni çıkaracağı Hilâl dergisinde buldum kendimi. Yani 1961’den bu yana yayın hayatım sürüyor. Beş yıl boyunca birlikte çıkardığımız bu dergide kitap yayını yapıyorduk. Ben hem bu dergiyi yönetiyor hem de öteki edebiyat dergilerinde şiir ve yazılar yazıyordum.” der.

Mehmet Akif İnan, Aralık 1961’den itibaren yazılarını Hilâl’de yayımlamaya başlar. Ocak 1962’de ise Hilâl dergisi müessese mü-

dürlüğüne getirilir. Bir süre sonra da Hilâl Yayınlarının sorumluluğu üzerine verilir. Hilâl'de bazen Mehmet Akif İnan adıyla, bazen ad ve soyadının baş harfleri olan M. A. İ. ismiyle, bazen de Müslümoğlu, Mehmet Hulusi, Mithat Mirzali, Mithat Mirzalioglu adlarıyla yazılar kaleme alır. Bunların yanı sıra Hilâl'de M. Akif İnan, Akif İnan, Rahavi, Akif Reha, Akif Rehavi, Mehmet Reha ve Rehalı gibi isimlerle de yazılar yayımlar. Hilâl dergisi, İnan'ın 1961'den 1964 sonlarına kadar, yönetimine de katılmış olduğu bir dergidir. Çoğu başyazı olmak üzere bir hay-

li yazı ve şiiri o dergide yer alır.

Hilal dergisinin Denizciler Caddesi'ndeki yönetim merkezi Anadolu yazar-çizerlerin uğrak yeridir. Ankara'nın insan öğüten anafonda kaybolmak istemeyen gençler daha çok buraya gelir, Ali Himmet Berki'yi, Eşref Edib'i, Osman Yüksel Serdengeçti'yi, Zübeyir Yetik'i ve daha nice medeniyet savaşçısını orada tanırırlar. Erdem Bayazıt bir yazısında buna değinir: "Hilal döneminde uğrak yerimiz derginin Denizciler Caddesindeki yönetim eviydi. Ali Himmet Berki Hoca'yı, Osman Yüksel Serdengeçti Ağabey'i, Zübeyir Yetik'i, Dede Paşa (Musa Dede Bayburdi) Hazretlerinin metbuu ve hadimi Hacı Bayram Sezgit Ağabey'i ve daha nice medeniyet savaşçısını ben orada tanıdım."

Hilâl dergisi, o günün en çok satan dergilerinden biridir. Bu derginin yazıhanesi Akif İnan'la birlikte adeta bir mektep vazifesi görür. Prof. Dr. Şükrü Karatepe, Mehmet Akif İnan'ı Hilal dergisinde bulup tanıyan gençlerdendir. Karşılaşmalarını şöyle anlatır: "Sınav için geldiğim Ankara'da Mehmet Soyak'la bir hafta kadar beraber oldum. O günlerde, Mehmet Soyak vasıtasıyla,

sonraki hayatımda çok önemli yeri olan değerli insanlarla tanıştım. Ankara'da beş yıl süren öğrencilik günlerimi birlikte geçirdiğim bu çevreyle aramda ömür boyu sürecektir yakın dostluk ve dava arkadaşlığı bağı oluştu. Akif İnan ile de bu Ankara seyahatinde Mehmet Soyak vasıtası ile tanıştım. İlk karşılaşmamız Hilal Yayınevi'nde oldu. Denizciler Caddesi'nin eski Ankara evleriyle bütünleştiği güney ucunda köhne bir yapıda faaliyet gösteren Hilal Yayınevi'ne arkadaşım Ömer Türktekin ve Mehmet Soyak ile beraber gittik. Koridora ve odalara rastgele yığılmış kitap ve dergi paketlerinin arasından geçerek ulaştığımız daha düzenli bir büroda Akif İnan, gür sesi, gülümseyen zarif üslubu ve her zamanki gibi sık giyimi ile dikkatimi çekti. 1968'de Hukuk Fakültesine kaydımı yaptırarak Ankara'ya yerleşince, kendimi üniversite sınavına geldiğimde tanışma imkânı bulduğum ağabey ve arkadaş çevresinin içinde buldum.”

Hilal dergisinde, daha ziyade İslâm âleminin öteki coğrafyalarındaki müelliflerin makale ve denemelerini yayımlanmaktadır. Pek çok okuyucu, Seyyid Kutup, Muhammed Hamidullah, Mevdudi gibi isimleri ilk defa Hilal dergisinde görmüştür. Dergi bu yönüyle de gerek o günün okur-yazarlarına gerek İnan'ın kendisine geniş bir perspektif kazandırmıştır.

Mehmet Akif İnan, Aralık 1963'te Hilâl dergisi müessesesi müdürü iken Halide Nusret Zorlutuna ile bir söyleşi gerçekleştirir. Bu söyleşi, ilgili çevrelerde geniş yankı uyandırır. İnan, öğretmenliğinde Urfâda derin izler bırakan, Urfâ'yı roman ve şiirlerine taşıyan, Ümmü'l-Muharririn Halide Nusret'e ilişkin bir yazısında, “Halide Nusret'i hâlâ anne gibi sayarım. Kızı Emine Işınsu'yla birbirimizi kardeş bilmişizdir.” der, Gazi Eğitim'deki hocalığı sırasında Halide Nusret'i öğrencilerine ödev olarak verir.

Mehmet Akif İnan, Hilal Yayınları'nı yönettiği günlerde Sezai Karakoç'la tanışır. O günü ve Karakoç'a ilişkin hissiyatını şöyle anlatır: “Günlerden bir gün Karakoç dergiye geldi. Tanıştık, konuştuk. Son yıllarda Karakoç'un bazı yazılarını da okumuştum. O yazılar beni hayrete düşürmüştü. Karşımda gayet seviyeli ve derinlikli bir fikir ve sanat adamı belirmişti. Düşünüyordum: Bu

denli tutarlı bir adam nasıl olur da Körfez'deki o şiirleri yazmış bulunur. Bu düşüncelerimi Karakoç'a da anlattım. Bir de nasihat çektim kendisine: 'Yazıların iyi. Yazmaya devam et. Dergimize de gönder. Ama şiirden vazgeç ya da otur vezinli, kafiyeli, dengeli, tutarlı şiirler yaz.' dedim. Karakoç'sa sükûnetle tebessüm ederek dinlemişti beni. Hatta yer yer de bana hak vererek, 'Benim vezinli şiirlerim de var.' demişti. Bu karşılaşmamız Karakoç'u bana sevdirmişti. O sevgiyle yazdıklarını daha da önemseyerek okumaya başlamıştım. Okudukça ayıbım ve mahcubiyetim çoğaldı gözümde. Şimdiyse, Karakoç'un birçok şiirinden başka Körfez adlı kitabı tümüyle ezberimdedir. Ve onun sanat ve fikir alanındaki dehası dilimin pelesengidir. Yani 1965'lere kadar muhafazakârdım. İdealistliğimi, yeni şiiri de kendime karşı ürünlerden sayarak, yaşamaktaydım."

Mehmet Akif İnan, 1964 yılında Hilal dergisi ve Hilal Yayınları'ndaki işinden ayrılır. Buradaki mesaisi SSK kayıtlarında gözükmemektedir. Mehmet Akif İnan'ın ayrılmasından sonra onun yerine Urfa Lisesi'nden arkadaşı Nihat Armağan, Hilal Yayınları'nın yöneticisi olur.

*“Ben 1964-69 yılları arasında
Türk Ocakları Merkez Müdürlüğü
yapmışım. O münasebetle de
birçok bilim ve düşünce adamımızla
yakınlıklarım oldu.”*

Türk Ocakları

Mehmet Akif İnan'ın Hilal dergisinde çalıştığı dönemde Hilal dergisine gelip giden isimlerden birisi de Prof. Dr. Osman Turan'dır. Prof. Dr. Osman Turan Türk Ocağı'nın önemli isimlerinden biridir. Zübeyir Yetik, Mehmet Akif İnan'ın Türk Ocakları'nda çalışmaya başlamasına Prof. Dr. Osman Turan'ın vesile olduğunu söylemektedir. 1964 yılında Türk Ocakları Genel Başkanı Hamdullah Suphi Tanrıöver'dir. Yine bu dönemde, Adalet Partisi Adana Milletvekili Hasan Aksay Türk Ocakları Genel Sekreteri'dir. Mehmet Akif İnan'ın Türk Ocakları'nda çalışmaya başlamasına Hasan Aksay'ın vesile olmuş olabileceği de kuvvetle muhtemeldir.

Mehmet Akif İnan 30 Kasım 1964 tarihinde Türk Ocakları'nda çalışmaya başlar. Türk Ocakları Genel Merkezi'nde önce kütüphane, sonra merkez müdürlüğü yapar. Siyasetçi, akademisyen ve bürokrat olarak devrin ünlü şahsiyetlerini burada tanır. Osman Turan, Cevat Rifat Atilhan, Zeki Velidi Togan, Ziyaeddin Fahri Fındıkoğlu, Emin Bilgiç, Dünder Taşer, Mümtaz Turhan, Tahsin Banguoğlu, Fevziye Abdullah Tansel, Mehmet Kaplan, Kâzım

Nami Duru, Mehmet Emin Buğra, İsa Yusuf Alptekin gibi üniversitede kürsü sahibi, kendi alanında iz bırakmış seçkin zevatı orada tanıma imkânı bulur. Bütün bu büyük insanlarla diyalog kurması, onları karşılayıp konuşması Mehmet Akif İnan'ı erken olgunlaştırır.

Mehmet Akif İnan, Meşrutiyet'in ve ilk Cumhuriyet neslinin ünlü simaları ile Türk Ocakları günlerinde birlikte olur. Türk Ocakları'nın kurucusu, ünlü hatip Hamdullah Suphi Tanrıöver, büyük tarihçilerimizden, tarih tefekkürüne dayanan terkihi eserleri de olan Prof. Osman Turan, sahası eski çağlar tarihi olmasına rağmen kültür ve medeniyet meselelerimizle de haşır neşir olan Prof. Emin Bilgiç, şiirlerinde kültür, medeniyet ve düşünce derinliği hissedilen Ârif Nihat Asya gibi isimlerle olan tanışıklığı ve yakınlığı zaman zaman eleştiriye dönüşen bir fikir zemini meydana getirir.

Mehmet Akif İnan'ın bu dönemi çok renkli ve aktif yıllardır. Erdem Bayazıt, mesai bitiminde Nuri Pakdil'le Kızılay'da buluşur, doğru Türk Ocakları'na giderler. Uygun zamanlarında Fethi Gemuhluoğlu da gelir Türk Ocakları'na. Orada geç vakitlere kadar otururlar. Mehmet Akif İnan'ın yönetimindeki Türk Ocakları adeta sivil bir akademi olarak çalışır. O zamanlar milliyetçi-sağ camianın önde gelenleri Türk Ocakları'nda toplanır, önemli kararları o merkezde alırlar.

O günün Müslüman gençleri, Üstad Necip Fazıl, Fethi Gemuhluoğlu, Osman Yüksel Serdengeçti gibi pek çok ismi Türk Ocakları'nda Mehmet Akif İnan sayesinde tanırırlar. O günleri Erdem Bayazıt bir yazısında şöyle nakleder: "Sonra Türk Ocağı günleri başladı. Türk Ocağı'nda önce kütüphane sonra merkez müdürlüğü yaptı. Osman Turan Hocayı, Emin Bilgiç Hocayı, Tahsin Banguoğlu Hocayı, Kasım Arvas Hocaefendi'yi, Asker Filozof Dünder Taşer'i, yakın tarihimizin şecere alimi Lutfi İkiz'i ve daha nice nice kendi alanında iz bırakmış seçkin zevatı orada tanıdım. Türk Ocağı günleri çok renkli günlerdi. Mesai bitiminde Nuri Pakdil'le Kızılay'da buluşur, doğru Türk Ocağı'na giderdik. Fethi Gemuhluoğlu eğer Restoran Cevat'ta yahut Milkada buluşmamızı istememişse veya bir başkasıyla randevusu yoksa o da gelirdi Türk Ocağı'na. Bazan orada geç vakitlere kadar oturur, bazan da Gençlik Parkı'nda kısaca "Söğüt" dediğimiz bir çay bahçesine çıkardık."

Türk Ocakları'nda yapılan önemli faaliyetlerden birisi de Necip Fazıl konferanslarıdır.

Hasan Aksay'ın Türk Ocakları Genel Sekreteri, Mehmet Akif İnan'ın Türk Ocakları Merkez Müdürü olduğu dönemde, bu ocakların faaliyetlerinde öteden beri sürüp gelen geleneksel milliyetçi çizginin yanında İslamî ton da ağırlık kazanmaya başlamıştır. Hasan Aksay ve Mehmet Akif İnan, Türk Ocakları'nın İslami bir çizgiye çekilmesi mücadelesi vermiş, bu düşünce doğrultusunda Anadolu'nun ağırlığını artırmak bakımından yalnızca İstanbul ve Ankara'da merkezi bulunan Türk Ocakları'na Anadolu ve Trakya'da 25 yeni şube açılmıştır.

Türk Ocakları Genel Başkanı Hamdullah Suphi Tanrıöver 10 Haziran 1966 tarihinde vefat eder. Başkanlık için Osman Turan ve Sadettin Bilgiç arasında kıyasıya bir mücadele başlar. Her ikisi de Aksay'dan kendisini desteklemesini ister, Hasan Aksay ikisi arasında karar vermekte zorlanır ve genel sekreterlikten istifa eder. Demirel Hükûmeti de binaya kısa sürede el koyar ve böylece koca bina Türk Ocakları'ndan çıkmış olur.

Türk Ocakları Genel Başkanlığına 1966 yılında Prof. Dr. Osman Turan seçilir. Prof. Dr. Osman Turan döneminde de Türk Ocakları'nda çalışmaya devam eden Mehmet Akif İnan, 13 Ekim 1968 tarihinde buradaki görevinden ayrılır. Mehmet Akif İnan'ın kardeşi Ali Mithat İnan, Türk Ocakları'nın İslami bir çizgiye çekilmesi mücadelesi çerçevesindeki şubeleşme çalışmaları sürecinde oluşan bazı borçlardan Mehmet Akif İnan'ın sorumlu tutulduğu, Türk Ocakları'na ait olan borçlardan dolayı ağabeyinin evine haciz getirildiğini ifade etmektedir.

Mehmet Akif İnan, Prof. Dr. Osman Turan'ın 17 Ocak 1978 tarihinde vefatının ardından 21 Ocak 1978 tarihli Yeni Devir gazetesinde yazdığı "Osman Turan Hakk'a Yürüdü" başlıklı köşe yazısında, "Halis ve saffetli bir yanı vardı Hoca'nın. Bu yaratılışı, onu zaman zaman yanlışlara ve en yakınlarıyla bile anlaşmazlığa ve kavgalara götürmüştür. Bu iyi hasletlerin, bazı kişilerde yanlışlara nasıl sebep olduğuna Osman Turan, tam bir örneklik-

tir. Bu bakımdan maalesef Hoca'yla bizim de kavgalarımız oldu. Edep ve nezaket hudutlarını kat'iyen aşmamış olsa bile. Hoca ile karşılıklı haşin bir kavgaya safında yer almış olmayı, ömrümün çok üzücü bir dönemi sayarım. İdeolojik ve politik öz farkımızın, bir kavgaya dönüşmesinde ne Hoca'nın ne de bizim değil, bundan yarar umanların dahli, kıskırtmaları rol oynamıştır. Yoksa biz birbirimizi iyi tanırdık. Yekdiğerimizden gizli, saklı yanımız yoktu ve karşılıklı itimat içindeydik.” der. Bununla birlikte onun Turan hakkındaki nihai hükmü şöyledir: “Namuslu, iffetli bir insandı Osman Turan. Bildiği ve inandığı ölçüde bir mü'mindi. Kendisini ne ikbal kibire düşürmüştür ve ne de fakr ü zaruret zillile. Yassıada'dan çıkınca parasız ve pulsuzdu. İlmi hüviyeti dünyaca müsellemler olduğu hâlde, karagün düşmanı olan vefasız kişiler, kendisinin tekrar üniversiteye dönmesine izin vermediler. Çok sıkıntılar çekti. Yamalı papuçla dolaştı. Bu günlerinde kötü cins sigaralar içerdi. Ama haysiyetini kat'iyen korudu. Cömertliğine, misafirperverliğine en ufak bir halel gelmedi. Bu dağdağlı hayatına rağmen her biri büyük ve kaynak eser hüviyetinde olan çalışmalarına hiç aralık vermedi.” der.

*“Şimdi, hepimiz aslında
onun çocuklarıyız. Yeri belli bir idrak
noktasına gelmiş olan her aydın ondan,
tabiri caizse, süt emmiştir.”*

Necip Fazıl’la Dostluğu

Mehmet Akif İnan, Ankara’daki ilk yıllarında Türk Ocakları çevresi içerisinde bulunmuş olmasına rağmen, fikir ve tavır itibarıyla 20. yüzyılın en büyük şairlerinden Necip Fazıl’ı üstat olarak tanıır. Mehmet Akif İnan’ın gençliği, Necip Fazıl’ın fikir ve hareket olarak en müessir olduğu döneme rastlar. Mehmet Akif İnan’ın kişiliğinin oluşumunda Necip Fazıl’ın etkisinin önemli bir yeri vardır. Necip Fazıl, Mehmet Akif İnan’ın aile fertlerinden biri gibidir ve birbirlerinin en mahrem sırlarını paylaşırlar. Mehmet Akif İnan’ın kılık, kıyafet, konuşma ve ilgilerinde Necip Fazıl’ın izleri açıkça görülür. Necip Fazıl’la olan yakınlığı yanında bir tavır adamı olan Osman Yüksel Serdengeçti ile olan tanışıklığı da Mehmet Akif İnan’ın düşünce ve hareket cephesinin teşekkülünde tesir oluşturur.

Mehmet Akif İnan, Necip Fazıl’la ilk defa 1960 yılında konferans için geldiği Maraş’ta karşılaşır. Tanışması ise 1961 yılındadır. Kendisi bir söyleşisinde Necip Fazıl’la tanışmasını şöyle anlatır: “Efendim, Üstad Necip Fazıl ile tanışmamız 1961 yılına rastlar. Kendilerini tanımam ise daha öncelere dayanır. Diyebilirim ki okumayı yazmayı sökmeye başladığım yıllarda tanıdım. Şöyle ki babam rahmetli Büyük Doğu dergisinin okuyucusuydu. Dolayısıyla gerek dergi münasebetiyle olsun, gerek öteki telif eserleri

dolayısıyla olsun Üstad'ın ismi evimizde geçen bir isimdi. Bu sebeple Üstad'ın ismini duymam ta çocukluk yıllarıma dayanır ve eserlerine ilgimin başlaması... Lise döneminde ilkin Üstad'la birkaç defa mektuplaştığımı hemen söyleyeyim. O dönemlerde Üstad gerek mektupla gerekse Büyük Doğu'nun okuyucularla baş başa sütununda benim mektuplarıma cevap vermişti. Şunu ekleyeyim Üstad 1960'da malum olduğu üzere hapiste idi. Hapiste iken ben İstanbul'da idim. Ünlü "Zindandan Mehmed'e Mektup" isimli şiirine rastladım. Bu şiiri o dönemlerde üstadımızın çok yakın bir dostu olan genç arkadaşımız hapishaneden almış getirmiştir. Ve ilk defa o, ikinci defa olarak ben okudum. Bilindiği gibi şiir olağan üstü bir güzellikteydi. Ve hemen oracıkta ezberime geçtim. Ben [de] "Mehmet'den Zindana" isimli bir şiir yazdım. Bilahare Üstad hapisten çıktı. O zaman Son Posta gazetesinde günlük yazılar yazıyordu. Yazılarının birinde dipnot olarak bana hitaben, 'şu adlı şiiriniz tesadüfen elime geçti. Bana biçtiğiniz değerler eğer beni utandırmamış olsaydı, kendi sütunumda bu şiiri

neşredecektim.’ Böyle bir iltifat ifadesine rastladım. Bu da Üstad’la tanışmamızdan, fiilen görüşmemizden önceki bir hatıramdır.”

1964 yılında Türk Ocakları bir Çanakkale Günü düzenler. Programdaki konuşmacılardan birisi de Üstad Necip Fazıl’dır. Diğer konuşmacılar ise Prof. Osman Turan ile Trabzon Senatörü Yusuf Demir-dağ Paşadır. Mehmet Akif İnan, Nuri Pakdil katılımcılar arasındadır.

Birkaç yıl sonra, Mehmet Akif İnan’ın çabaları sonucu Necip Fazıl konferans için Ankara’ya davet edilir. Üstad Necip Fazıl’ın bu konferansı, Prof. Dr. Emin Bilgiç’in Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde dekanlık yaptığı dönemde gerçekleşir. Konferansın ardından Necip Fazıl’la Mehmet Akif İnan arasında özel bir dostluk gelişir.

Necip Fazıl Ankara ziyaretlerinde Mehmet Akif İnan’ın evinde kalır. Mehmet Akif İnan’a “Bu akşam kalabalık olmayalım. Baş başa bir nefes muhasebesi yapalım.” veya: “Has odamızın esrarını konuşabilecekleri çağır.” der, onun “Has oda”sının esrarını konuşabilecekleri Mehmet Akif İnan’ın evine çağırılır, sohbet meclisi orada kurulur. Mehmet Akif İnan bu toplantılara ve kendisinin hususiliğine ilişkin şunları kaydetmektedir: “Böyle meclisler, çok zor tatmin olan, daha doğrusu tatmin olmayan çünkü yetinmeyen ruhunu, hep eksiksizliği, tastamamlığı kollayan beynini, oldukça teselli ederdi. ‘Biz ancak bir dolmuşu dolduracak kadar ya varız ya yokuz.’ gibilerinden sözlerini, işte bu yakınlarını kastederek söylerdi. ‘Bütün yaptığımız, has odamıza kavuşabilmek için yoldaki kanalizasyonu temizlemekten başka bir şey değildir.’ derken ‘kurmay’ diye adlandırdığı yakınlarıyla beraberlikten duyduğu hazza işaret etmiştir. Bir gün Peyami Safa, Burhan Toprak, Şekip Tunç gibi eski arkadaşlarıyla olan ilişkilerini anlatıyordu ki birden sözlerini keserek dedi ki: ‘Bırak onların hepsini bir tarafa, diyorum ki ya sen benim devrimin insanı olmalıydın ya da ben seninle yaşıdaş olmalıydım.’

Bu sözleri duyunca içimi bir sevinç değil, hüznü kaplamıştı. Onun yaşadığı yalnızlık, kalabalık içindeki yalnızlık, yüreğimi burkutmuştu. Genç yaşta kavuştuğu şöhret, taşıdığı ve bütün ilgileri üstünde merkezleştiren renkli kişiliği, kalbini ve beynini doyuracak dostlar bulma manasından uzaktı. Denebilir ki onun

garip bir teselli ifadesini içeren, biraz da aristokrasizm kokan, o birçok kişi için kullandığı ‘yakınım’, ‘dost’ gibi dağıttığı unvanlara rağmen, hakikatte, tam dostu, yakını yok denecek kadar azdı.”

Bir gün Üstad Necip Fazıl, Mehmet Akif İnan’ın evine ondan evvel gelir. Henüz küçük bir çocuk olan kızı Banu İnan kapıyı açar, Üstad’ı salona ‘buyur’ eder. Ve hemen yanına bebeklerini alır, birlikte oynamaya başlarlar. Mehmet Akif İnan eve geldiğinde Üstad Necip Fazıl masanın altındadır.

Necip Fazıl’ın “Ya sen benim devrimin insanı olmalıydın ya da ben seninle yaşdaş olmalıydım.” dediği birinci halkadan öğrencisi olan Mehmet Akif İnan, bir şiirinde yer alan bir beyitte, Üstadın Büyük Doğu dergisinin kendisine annelik yaptığını, ömür boyu kendisini bağlı hissettiği bütün fikirlerini Büyük Doğu’dan özümsemişliğini, âdeta bir anneden süt emer gibi emdiğini açıklar: “Anamı sorarsan büyük doğudur / Batı ki sırtımda paslı bıçaktır”

Üstad Necip Fazıl Kısakürek de Mehmet Akif İnan’a ilişkin, “İşte, Büyük Doğu teknesinin fikir ve sanatta en yetkin ve olgun hamur numunelerinden Mehmet Akif İnan, kendi öz nefis muhasebe ve murakabesini şu mısralarla vermek kudretini gösteriyor: Anamı sorarsan Büyük Doğudur / Batı ki, sırtımda paslı bıçaktır.” diyerek onu tebci eder.

İnan, bir söyleşisinde; “Üstad Necip Fazıl, bizim kuşağın her alan-daki babasıdır, fikirde, sanatta, politikada. Bütün birikimimizi biz Üstad’la devşirdik. Bu yalnız bizim kuşak için değil, Türkiye’de bizimle aynı dünya görüşünü bölüşen, her seviyede her insanın itiraf etmesi gereken bir gerçektir. Şunu söylemek istiyorum. Üstad’dan isterse hiçbir eser okumamış olsun bu memleketin bilinçli bir Müslüman’ı ben yine onu, Üstad’dan mana devşirmiş, fikir devşirmiş insan olarak sayıyorum. Niye? En azından Üstad’ın oluşturmuş olduğu iklimde solumuş bir adamdır. Farkında olsa da olmasa da Üstad’ın manasından teneffüs etmiştir.” diyerek Necip Fazıl’ın dönemin aydınları üzerindeki kurucu etkisini dile getirir.

*“Babamın gölgesi koruyor beni
Oh ne güzel şehir bu eski şehir”*

Evliliği, Doğumlar, Ölümeler...

Mehmet Akif İnan, Türk Ocakları'nda çalıştığı sırada evlenir. Mehmet Akif İnan, bir edebi derginin okuyucu sayfası vasıtasıyla Edebiyat Öğretmeni Sevim Hanım'la tanışır. Bir süre mektuplaşırlar. İnan, evlenmeyi düşünür, İzmir'de bulunan arkadaşı Zübeyir Yetik'ten Sevim Hanım'la görüşmesini ve kendisi için uygun olup olmadığını bildirmesini ister. O sırada Sevim Hanım da İzmir'dedir. Mehmet Akif İnan, Sevim Hanım'a bir mektup yazarak Zübeyir Yetik'in kendisiyle görüşeceğini bildirir. Zübeyir Yetik İzmir'de Sevim Hanım'la görüşür. Ondan sonra da Mehmet Akif İnan'a bir mektup yazar, “Allah hayırlı etsin.” der. Daha sonra Mehmet Akif İnan İzmir'e gelir, Sevim Hanım'la yüz yüze görüşür, evlilik teklifinde bulunur.

Mehmet Akif İnan ve Edebiyat Öğretmeni Sevim Hanım, 23.07.1965 tarihinde evlenirler. Türk Ocakları Genel Merkezi'nin Samanpazarı'nda bulunan tarihi binasının üst katındaki lojmana yerleşirler.

Mehmet Akif İnan ve Sevim Hanım'ın tek çocukları olan Şakire Banu İnan 10 Temmuz 1967'de dünyaya gelir. Şakire Banu, 1987 yılında Eczacı Hayati Cenap İnan'la evlenerek Urfa'ya gelin gider. Mehmet Akif İnan'ın Şakire Banu İnan'dan Hikmet, Büşra (Büşra İnan, 9 Ağustos 2019'daki trafik kazası sonrasında tedavi gördüğü hastanede 15 Ağustos 2019'da vefat eder) ve İsra Nur adlı üç torunu dünyaya gelir.

Mehmet Akif İnan, 1967 yılında babası Hacı Müslüm İnan'ı kaybeder. Ortaokul yıllarında bir gün elinde bir muzla eve gelen ve elindeki muzı özenle soyulup bir bıçakla dilimlenerek altı kardeşe eşit olarak taksim eden baba Hacı Müslüm İnan, dâr-ı dünyadan dâr-ı ukbaya çekilmiştir. Erdem Bayazıt, en yakın arkadaşının babasının ölümü üzerine “Ölünün Kıyıları” adlı şiiri yazar, Mehmet Akif İnan'a ithaf eder. Bayazıt şiirinde, “Babalar ölümü dengede tutar / Seçerek en sağlam vakti arabasına. / Şimdi o araba uçuyorsa / Bir Asya çölünü kanat yaparak / Ey üstümüze gelen Ey çocukların gözlerinden dökülen / Ölümü konuşan damla damla / Ey beklediğimiz her an / Ey bize son sözü muştulayan / Bizi bulan şahdamarımızda / Ey sürücüleri babalarımız olan.” der.

Mehmet Akif İnan, 1968'den itibaren Ankara Seyranbağları'ndaki Ballıbaba Sokak'ta bulunan Gül Apartmanı No: 82/2'deki eve yerleşir. İnan'ın sanat, edebiyat çevresindeki dostları Seyranbağları'ndaki evde toplanmaya başlar. Üstad Necip Fazıl Kısakürek de Ankara'ya gelişlerinde kimi zaman Seyranbağları'ndaki bu evin misafiri olur.

Babası Hacı Müslüm İnan'ın vefatının ardından annesi Şakire Hanım da onlara katılır. Mehmet Akif İnan, zaman zaman annesini gazete köşe yazılarına konu eder. 90'lı yıllarda Yeni Mesaj gazetesinde yayımlanan bir yazısında şöyle der: “Yıllarca önceydi. Annem de evlatlarına uyararak, gelip Ankara'ya yerleşmişti. Hep birlikte yaşayıp gidiyorduk. Aradan epey zaman geçmişti, ben, Annemin artık Ankara'ya ısındığını sanmaya başlamıştım. Günlerden bir gün Annem hastalandı. Bir hastaneye götürdüm kendisini. Dolmuşlarla gidip gelmiştik. Eve dönünce, dikkat ettim bir hayli efkârlydı Annem. Hissettim ki hastalığıyla ilgili değildi bu hâli.” Şakire Hanım'ın alışamadığı büyük şehirde insanların birbirine uzak oluşudur: “Bak bunca yol tepip hastaneye kadar gidip geldik. Kaç saat oldu, bir yığın insanla karşılaştık. Bunlardan birisi bizimle selamlaştı mı, bize hâl hatır sordu mu? Memleketimizde olsaydık, adım başına bir tanıdığa rastlar, hâl hatır sorardık. Gel, ârımızla, namusumuzla memleketimize dönelim.” der. Şakire Hanım, 1990 yılında dünya imtihanını tamamlar.

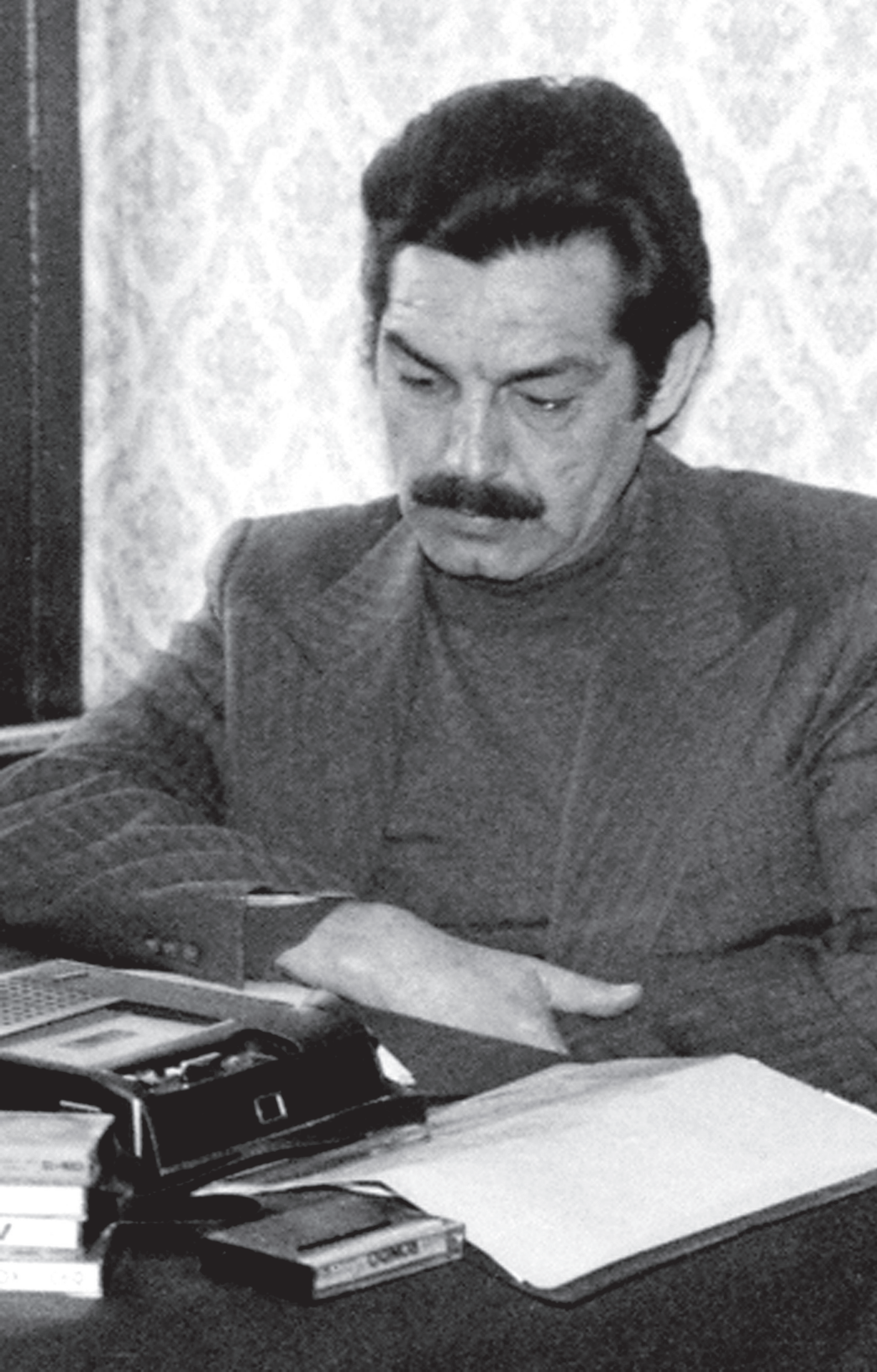

*“Örgütlenmedikçe hakkınızı
almanız güçtür, imkânsızdır. Örgüt hale
gelmek zaruret.”*

Türk Taşıt İşverenleri Sendikası

Mehmet Akif İnan 13 Ekim 1968 tarihinde Türk Ocakları'ndaki işinden ayrılır. Bir süre işsiz kalır. 9 Nisan 1969 tarihinden itibaren, Türk Taşıt İşverenleri Sendikasında eğitim uzmanı olarak çalışmaya başlar. Burası bir işveren sendikasıdır. İşçi ve memur sendikalarından farklı bir zemini ve refleksleri vardır. Ancak, bir sivil yapılanma oluşu, çeşitli organizasyonlar içerisinde bulunulması, bir alanın yönetilmesi, bir alanda yer alan potansiyelelin eğitilmesi, motivasyonu gibi hususlarda elbette bir benzerlik içerisinde. İnan'ın buradaki çalışmaları sayesinde, sendikacılık kavram ve faaliyetleri konusunda, genel olarak bir vukufiyet kazandığı söylenilebilir.

Mehmet Akif İnan'ın öğretmenlikten önceki son işi sendikacılıktır. Mehmet Akif İnan, Türk Taşıt İşverenleri Sendikası'ndan 30 Haziran 1972'de ayrılır. Burada edindiği sendikal tecrübe ve ilgi, 20 yıl sonra 1992'de Eğitim-Bir'in kurucu genel başkanı olması ve vefatına kadar da Eğitim-Bir-Sen ve Memur-Sen'in Genel Başkanlığı'nı sürdürmesiyle son uğraşısının da sendikacılık olmasının önünü açmıştır. Zaten 'Akif' kelime anlamı itibarıyla 'direnen' anlamına da gelir. Sendikacılıkta da direniş ve sebat çok önemlidir. Bu bakımdan, Sendikacı Akif, 'ismiyle müsemma' bir adlandırmadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

EDEBİYAT DERGİSİ VE EDEBİYAT ÖĞRETMENLİĞİ

“*Ve bir sofraya gibi sersem önüne
Yerli düşüncenin ürünlerini
Mehmet Akif İnan*”

*“Benim edebiyat dünyasında
yapmış olduğum –tabir caizse– sığrama
Edebiyat dergisinde olmuştur.”*

Edebiyat Dergisi

Mehmet Akif İnan; yazı hayatında görünmeye başladığı 1958'den sonra on yıl boyunca yazı ve şiirlerini, “Türk Ruhu, Türk Düşüncesi, Toprak, Oku, Türk Yurdu, Orkun, Yaprak, Çağdaş, Defne, Hilal” gibi dergi ve gazetelerde yayımlar. Yeni İstiklâl gazetesinde sanat edebiyat sayfasını düzenleyen Nuri Pakdil'e arkadaşları Erdem Bayazıt, Rasim Özdenören ve Cahit Zarifoğlu ile birlikte yazılarıyla katkıda bulunur.

60'lı yılların sonlarında Nuri Pakdil ve Rasim Özdenören Devlet Planlama Teşkilatında çalışmakta, Erdem Bayazıt Milli Kütüphanede, Mehmet Akif İnan da Türk Taşıt İşverenleri Sendikasında çalışmaktadır. Mehmet Akif İnan; Nuri Pakdil, Rasim Özdenören ve Erdem Bayazıt'la düzenli bir şekilde bir araya gelir. Yine Devlet Planlama Teşkilatında çalışan Nazif Gürdoğan da zaman zaman onlara katılır.

Ankara'da bilhassa Devlet Planlama Teşkilatı'ndaki sohbetler sırasında, bir dergi çıkarma düşüncesi doğar. Pakdil Türkiye'deki edebiyatla estirilen yabancılaşma fırtınalarının üstesinden, yine edebiyatla estirilecek rüzgarlarla gelinebileceğine inanır. Pakdil, Türkiye'deki ekonomik yoksulluğun kültürel yoksulluktan kaynaklandığını, kültürel yoksulluğun üstesinden gelmeden, ekonomik yoksulluğun üstesinden gelinemeyeceğini sürekli vurgular.

Sohbetlerinde sık sık, “Arkadaşlar gemileri yakalım. Herkes oyunu edebiyattan yana kullansın. Ben oyunu her zaman edebiyata veriyorum” diyen Pakdil’in öncülüğünde Edebiyat dergisinin ilk sayısı, 1969 yılının Şubat ayında yayımlanır. Edebiyat’ın kurucuları; Nuri Pakdil, Mehmet Akif İnan, Rasim Özdenören ve Erdem Bayazıt’tır.

Mehmet Akif İnan Edebiyat dergisinin çıkışını şöyle değerlendirir: “Edebiyat dergisiyle bizim kesim ilk defa bir

koro hareketine kavuşmuş oldu. Daha önce İslâmcı çizginin sanatçıları Türk Edebiyatı’nda solo yapıyorlardı. Mesela Üstad Necip Fazıl ve ondan öncekiler. Tanzimat’la birlikte Batı modeli bir akım gelişti. Bu model içinde İslâmî çizgide zuhur eden istisnai sanatçılar çıktı. Bunların ürettiği solo niteliğinde ürünler oluyordu. 1969’da başta Nuri Pakdil olmak üzere, Erdem Bayazıt, Cahit Zarifoğlu, Rasim Özdenören, Aleaddin Özdenören toplandık. Dünya görüşü aynı olan bu arkadaşlar edebiyatımızda yeni bir akım başlattılar. Ve ilk defa olarak böyle bir grup hareketi olarak zuhur etti bizim kesim. Oldukça yüksek düzeyde bir sanat oluşturuldu. Etkinliği günümüze kadar gelen bir damarın kurucusu oldular. Kimileri bu harekete Kabaklı gibi ‘Yeni İslâmcı Hareket’ bazı çevreler de ‘60 Sonrası İslâmî Kanat’ dediler. Edebiyat hareketi o çok mütevazı gibi görünen sayfa sayılarına ters orantılı olarak Türk Edebiyatı’nda da çok kalıcı ve yüz akı bir sanatın temellerini oluşturdu.”

Edebiyat dergisi ilk çıktığında İslami çevrelerde yadırganır, dergide kullanılan dil, çok şiddetli tepkilerle karşılaşır. Yazarlar, solcuların, komünistlerin dilini kullanmakla suçlanır. Hatta onlardan daha öz-türkçe kullandıkları söylenir. Ancak onlar bunların hiçbirini dinlemezler, hitap ettikleri kitleye ulaşma hususunda dilin bir engel olmasını istemezler, eleştirilere cevap olarak ortaya eser koyarlar. Bu hususa şimşekleri özellikle üzerine çeken isim Nuri Pakdil'dir. İnan, "Nuri Pakdil'in evvela üslubu o dönemlerde fevkalade çok tartışıldı. Kullandığı kelimeler, öz Türkçeciliği, devrimciliği efendim insanın içine sancı düşüren kelimeler kullanıyordu. Yani o kelimeleri hemen herkesin bildiği anlamdan çok daha başka derinlikli, içerikli, manalı olarak yeni baştan gündeme getiriyordu. Ve bir bakıma herkesi de rahatsız ediyordu. Biz görmüş olduğumuz büyük alakayı aşan, bir yerde tepkilerle de karşılaştık. Yani millet rahatsız oluyordu bizim bu üslubumuzdan, tavrımızdan, yaklaşımımızdan. Elbette bunu Nuri Pakdil'in şahsıyla ve değişik kişiliğiyle, muhtevasıyla açıklamak lazım." değerlendirmesinde bulunur.

Mehmet Akif İnan, Edebiyat dergisinin misyonunu ise bir söyleşisinde şöyle ifade eder: "1969'da Edebiyat dergisini çıkarırken

‘yerli düşünce’ diye bir slogan edinmiştik kendimize. Bu lafın icatçısı Nuri Pakdil’di. Yerli düşünceden muradımız, kendi uygarlığımızdı. Eski edebiyatımızı da yerli düşüncenin temsilcisi sayıyorduk. Tanzimat’ı ve sonrasını, yerli düşünceyi ortadan kaldırmaya yönelik bir yabancılaşıma olarak görüyorduk. Bu konuları işleyen ciddi denemeler yer alıyordu dergimizde. Ben bu anlayış doğrultusunda iki seri yazı yazdım. Birisi, Divan Edebiyatı’nı; onun uygarlığımızla bağlantısını, sanat inceliklerini anlatan yazılardı; diğer dizi ise Tanzimat hareketini tahlil ederek yaşanan siyasal, kültürel ve sosyal çarpımları sergileyen bir çalışmaydı. Bu yazılar, fikir ve edebiyat dünyamızda büyük ilgi topladı. Benimle aynı ya da karşıt görüşte yığınla yazı çıkıyordu dergilerde. Ben bu yazılarda bir de şöyle bir tez sahibiydim. Diyordum ki: Bizim eski edebiyatımız –ki onu Halk ve Divan Edebiyatı diye iki ayrı dünya saymamak lazım– taşıdığı öz bakımından günümüzün şiirine de kaynaklık edebilecek yığınla çağdaş deyişlerle doludur. O kaynaktan ilhamla günümüzde de gayet güçlü ve modern bir şiir çatısı kurulabilir. Ve böylece şiir serüvenimiz kendi öz kökü üzerinde sürekli olarak dal budak salan bir ağaç gibi gelecek zamanlara uzanabilir. Benim bu konu çevresinde yazdığım uzun yazılar ve böylece başlamış bulunan bu tartışmalar bir süre sonra şiirimiz üzerinde de etkisini gösterdi.”

Mehmet Akif İnan, Edebiyat dergisi ile birlikte sanat anlayışını gözden geçirir, yeni ve özel bir anlayışa ulaştırır, bu çerçevede ürünler ortaya koymaya başlar. O döneme değin çeşitli gazete ve dergilerde yayımladığı, sayısı 50’yi bulan geçmiş yıllara ait şiirlerinin hepsini dışarıda bırakır. Çünkü o şiirlerle edebiyat dünyasında bilinmek istemez. 1974 yılında Edebiyat Dergisi Yayınları arasında yayımlanan, annesine ithaf ettiği Hicret adlı şiir kitabındaki şiirlerinin hepsi 1969’dan sonra yazdığı şiirlerdir. O, Edebiyat dergisini kurduklarından sonra yazdığı şiirlerine önem verir.

Mehmet Akif İnan, Edebiyat dergisinde, ulaştığı yeni sanat anlayışının teorisini ortaya koyan yazılar yazar. Mehmet Akif İnan’ın Edebiyat’taki ilk yazısı Mart 1969 tarihli 2. sayıda yer alan “Ede-

biyat ve Politika” başlıklı yazıdır. İnan’ın Edebiyat’ta yayımlanan yazı ve şiirlerinin dökümü şöyledir:

“Edebiyat ve Politika”, Mart 1969, Sayı: 2, “Sosyal ve Siyasal Değişimler İçinde Yeni Türk Edebiyatı I”, Nisan 1969, Sayı: 3, “Sosyal ve Siyasal Değişimler İçinde Yeni Türk Edebiyatı II”, 1969-1970, Sayı: 7+12, “Sosyal ve Siyasal Değişimler İçinde Yeni Türk Edebiyatı III”, Mayıs 1970, Sayı: 12+1, “Şartlanmış Edebiyat”, Mayıs 1970, Sayı: 12+1, “Divan Edebiyatı”, Kasım 1970, Sayı: 12+1, “Sağın Hakkı”, Kasım 1970, Sayı: 12+1, “Köprü Kurmak”, Ocak 1972, Sayı 19+3, “Peygamberden İktibaslar”, Nisan 1972, Sayı: 19+5, “Medeniyet Derken”, Nisan 1972, Sayı: 19+5, “Terkib-i Bent”, Haziran 1972, Sayı: 19+6, “Terci-i Bent”, Edebiyat, Eylül 1972, Sayı: 19+7-9, “Edebiyatımızın Gelişi”, Eylül 1972, Sayı: 19+7-9, “Bir Acı Tarlası”, Eylül 1972, Sayı: 19+7-9, “İslam Devletinde Mali Yapı”, Eylül 1972 Sayı: 19+7-9, “Mesnevi”, Edebiyat, Eylül 1972, Sayı: 19+7-9, “Kaside”, Mayıs 1973, Sayı: 2, “Olağanüstüler”, Haziran 1973, Sayı 3, “Sebepe Ey”, Haziran 1973, Sayı: 3, “Ey Beyaz Ela”, Şubat 1974, Sayı: 7, “Hurma”, Edebiyat, 4. Dönem, Nisan 1974, Sayı: 8, “Dönüşüm”, Nisan 1974, Sayı: 8, “Umut Gazeli”, Haziran 1974, Sayı: 9, “El Gazeli”, Haziran 1974, Sayı: 9, “Adsız Gazel”, Haziran 1974, Sayı: 9.

Edebiyat dergisinin öncüsü Nuri Pakdil’dir. Mehmet Akif İnan’ın Maraş günlerinde tanıştığı, 1961 yılından itibaren Ankara’da birlikte olduğu, hatta bir ara Türk Ocakları’nın üst katındaki lojmanda aynı evi paylaştığı, birlikte Edebiyat dergisini çıkardığı Nuri Pakdil’i “Nevi şahsına münhasır bir deha” olarak niteler. İnan, “Edebiyat dergisi denildiği zaman biz dâhil evvela akla ilk gelen isim Nuri Pakdil’dir. Yani derginin ebadından içeriğine kadar, diline kadar kendine özgü nesi varsa hemen hemen hepsinin müellifi, ifadecisi, koyucusu Nuri Pakdil olmuştur. Ve gerçekten de Nuri Pakdil ile özdeş bir dergi oldu. Hepimiz içerisindeyiz, tekrarlıyorum; kendimizi, ifademizi orda bulmuş olmakla birlikte.” der. Edebiyat dergisini kuran Nuri Pakdil dışındaki isimlerin 1976 yılında Maveria adlı bir dergi kurarak yollarına devam etmelerinin temelinde de bunu aramak gerekir.

*“Bir mısramın tarihe düşmesi
için dünyaları veririm!”*

Mehmet Akif İnan’ın Edebiyat Dergisi Günlerinde Ulaştığı Sanat Anlayışı

Edebiyat dergisi Mehmet Akif İnan’ın sanat anlayışı bakımından da bir milat olur. Edebiyat dergisi ile birlikte ulaştığı yeni sanat anlayışını Mehmet Akif İnan bazı değişiklik ve gelişmelerle vefatına kadar sürdürür.

1960’lı yıllarda Divan şiirinden yararlanarak yeni ürünler ortaya koyma yönünde başlayan moda akımın temsilcilerinin İslam kültürüne vakıf olmadıkları için bu yönelişlerinin körü körüne bir taklitten ibaret kaldığını, Divan şiirinden yararlanmak için önce Divan şiirine kaynaklık eden İslam kültürüne vakıf olunması gerektiğini belirten Mehmet Akif İnan, 1969 yılından itibaren Edebiyat dergisinde bu anlayış çerçevesinde Divan şiirinden nasıl yararlanılması gerektiğine ilişkin teori yazıları yazar. İnan, bu yazılarda ortaya koyduğu teoriyi örnekleyen şiirler de yazarak 1969 yılını kendisi için yeni bir milat olarak da belirler.

Bu hususu Mehmet Akif İnan, bir söyleşisinde şöyle anlatmaktadır: “Ben Divan şiirinin günümüzde modernize edilerek yeni bir sanat çıkartılmasında, onda birçok mesnet olabilecek unsurlar bulunduğunu Türkiye’de ilk olarak ortaya atanlardan biri oldum. 1960 sonrası sanatçılarından bazılarında ve daha önceki kuşağa ait sanatçıların bazılarında Divan şiirinden yararlanmak, oradan yola çıkmak gibi bir çabanın ürünlerini verdiğine tanık olduk.

Yapmış olduğumuz bu münakaşalardan sonra mesela, Behçet Necatigil'in Encam kitabı, bu konunun aktüaliteye çekildiği dönemlerde çıktı; keza Attilâ İlhan'ın gazelleri bu meselelerin tartışıldığı dönemin ürünüdür. Turgut Uyar'ın Divan'ı, yine Divan konusunun tartışıldığı günlerde yazıldı.

O günlerde ben bu işin hem teorisini yapmaya yöneldim, hem de o zaman çıkardığımız Edebiyat dergisinde bu teoriye uygun örnekler oluşturmak bakımından bazı şiirler de ortaya koydum. Göstermeye çalışıyordum ki Divan şiirinden yararlanılırsa eğer, bu biçimde yararlanılmalıdır. Yani onu çağdaş biçimde tecdit etmek lazımdır. Yoksa Divan şiirine yenik düşerek veya sözüm ona Divan şiirinden yararlanma zannıyla yola çıkıp Divan şiiriyle hiçbir kan ve ruh bağı olmayan bir şiir oluşturan örnekleri ben bu anlayışı temsil eden örnekler olarak görmüyorum. Benim şiirim, Divan şiiri kültürünü almış ve o şiiri ayrıntılarına kadar tanımaya çabalayışın kişide oluşturduğu estetik kurguyla yola çıkılarak, ama tamamen değişik imajlarla örülü ve o eski şiirimizle arasında hiçbir taklit unsuru taşımayan bir şiir.”

Kendine özgü, başkalarına benzememeye özen gösteren, yeni imajlarla, orijinal ve değişik bir şiir ortaya koyma çabası içerisinde olan Mehmet Akif İnan, şiirlerinde edebi sanatlarla çokça başvurmuş, şiirlerine Divan şiirinin şiir formları olan gazeli kaside, terakib-i bend, müstezat gibi isimler vermiş ve şiirlerini beyit esasına göre yazmıştır. Beyitlerin kendi içerisinde bir anlam bütünlüğü taşımasına özen göstermiş, bu imkândan yararlanarak dergilerde yayımlanan şiirlerini kitaplaştırırken beyitleri şiirler arasında taşıyarak yeni imkânlar oluşturmaktan da kaçınmamıştır. Mehmet Akif İnan, her bir beytinin onun dünya görüşünün ifade ettiğini, bunun da İslam olduğunu belirtir: “Divan şiirinden çağdaş anlamda yeniden istifade etmek gibi kavgaların ortaya çıktığı zaman benim içimde oluşan ve çok kaba hatlarıyla anlatmaya çalıştığım biçimde kanunlara bağlanan bir şiir anlayışı, beyit düzeni. Ama bu beyit düzeni içerisinde her biri kendi müstakil bir hane belirtiyor. Fakat bunlar arasında bir omurga yok değil. Şöyle anlaşılmalı: Hani âdeti her birini –farzımuhal–

bir kaynak olarak addedecek olursak, bunların hepsi aynı yeraltı nehrine bağlı kaynaklardır. Her beyit bu yeraltı nehri benim dünyaya görüşümdür. Yani İslâm'dır.”

Mehmet Akif İnan, geleneksel şiirin bir beyit içerisine dünyaları sığdırma şeklinde ifade edilebilecek yoğunluğuna da uyum sağlamaya çalışmış, çeşitli imaj ve hayallerle her bir beytinin geniş bir muhtevayı barındırmasına özen göstermiştir. İnan ardında, “Eger maksûd eserse mısra-yı berceste kâfidir” fehvasınca şah beyitler ve berceste mısralar bırakır.

Mehmet Akif İnan, Türk şiirinin yön aradığı ve bir uçtan diğer uca savrulduğu 1960'lı yıllarda, nev'i şahsına münhasır bir şiir mecrası arayışı içerisinde olur, çeşitli denemelerin ardından zeminini kendi kültürel beslenmesinden kurduğu, şekil ve içerik bakımından orijinal bir şiir meydana getirir.

Mehmet Akif İnan, 1969 yılına kadar sürdürdüğü arayışlarını Edebiyat dergisinin de yayın hayatına başladığı bu yılda sona erdirir, Edebiyat dergisindeki yazılarında çerçevesini dile getirdiği şiir anlayışına uygun olarak ortaya koyduğu şiirlerini benimser, 1969'dan önceki şiirlerini ise reddeder. Bir söyleşisinde bu hususu şöyle açıklamaktadır: “(...) [S]ayı 50'yi bulan o yıllara ait şiirlerimin hepsini kitabımın dışında bıraktım. Çünkü o şiirlerle edebiyat dünyasında belirmek istemedim. Hicret adlı şiir kitabımdaki şiirlerimin hepsi, benim 1969'dan sonra yazdıklarımdır. Yani Edebiyat dergisini kurduğumuzdan sonra yazdığım şiirlere önem verdim. Yeni ve özel bir anlayışın ürünüydü bunlar.”

Mehmet Akif İnan'ın şiirini değerlendiren Ahmet Kabaklı, İnan'ın, içerik, şekil, mazmunlar, mecazlar çerçevesinde gelenekten beslenen bir şiir ortaya koyduğunu belirtmektedir:

“Divan Edebiyatı'na hayran olan ve bu şiirin bütünüyle ‘İslamî timsal ve mecazlardan, İslamî düşünce inanç ve iman unsurlarından oluştuğunu ısrarla belirten Akif İnan, özellikle bu düşünce-sine uygun şiirler yazarak ‘Yeni İslamî Akım’ ile Divan Edebiyatımız arasında bağlar kurmaya çalışmıştır.

Kendisi, Divan Edebiyatı'na Halk Edebiyatı'nın şekil ve muhtevasını da katarak beyit birimlerine dayalı şiirler yazmıştır. Vezinli hissini veren fakat kafiyelelere önem vermeyen bu şiirlerde geleceğe dayalı bol kelimeli güzel bir dil vardır. Aşkın, düşüncenin serbest ufkalarında gezinmekle beraber, bütün kuşaktaşları gibi İnan da İslamiyete, Kur'an'a, Peygamber'e, Asr-ı Saadet'e işaret eden tema ve mecazlara yer vermektedir."

Mehmet Akif İnan, muhteva itibarıyla gelenekten yararlanmakla kalmamış, şekil itibarıyla da Divan ve Halk şiirinin şekil unsurlarından yararlanmıştır. Şiirde İkinci Yeni Akımı'nın etkisinin hâkim olduğu, serbest şiirin moda olduğu bir dönemde hâkim atmosferin etkisi altına girmemiştir. Şiirlerine Kaside, Müstezad, Terkib-i Bend gibi Divan şiirine mahsus nazım şekillerini ad olarak veren Mehmet Akif İnan, şiirlerinin pek çoğunu beyitler halinde yazmıştır. Mehmet Akif İnan'ın şiirlerinin hemen tamamı 11'li hece ölçüsüyle yazılmıştır.

Mehmet Akif İnan'ın 11'li hece ölçüsünün dışında ölçülendirilmiş, beyit esasının dışında dörtlük ve üçlüklerle kurulmuş az sayıda şiiri de bulunmaktadır. Mehmet Akif İnan, şiirlerinde kafiye kaygısı gütmemiş, nadiren de olsa bazı mısraların bir hece fazla çıkmasını da dert etmemiştir. Mehmet Akif İnan'ın kalıplara tam anlamıyla uyma hususunda ısrarcı olmadığı görülmektedir.

Mehmet Akif İnan, az şiir yazmıştır. Hicret ve Tenha Sözler adlı iki şiir kitabında yer alan şiirlerinin toplam sayısı 55'tir. Mehmet Akif İnan'ın az yazması, şiirleri üzerinde detaycı bir çalışma yürüttüğünü ve Divan şiiri anlayışı çerçevesinde anlamı beyit içerisinde bütünleme gayreti içerisine girdiği ve yettiği Urfalı büyük şair Nâbî'nin hikemi şiir üslubuna uygun biçimde beyitlere hikmet yükleme çabaladığı görülmektedir.

Mehmet Akif İnan'ın şiiri üzerindeki Divan şiiri etkisinin gözle görünür yansıması da beyitler üzerine yoğunlaşmış olmasıdır. Divan şiiri beyit bütünlüğüne dayanan bir şiirdir. Söylenecek şey, birden fazla katman da oluşturularak bir beyit içerisinde tamamlanır. İnce duyular, hayaller, çeşitli göndermelerle zengin-

leştirilir. Beyitler arasında ilgi ve ilgisizlik bir arada gözetilir. Bu nedenle herhangi bir beyit ya da mısra tek başına bir bütünlük ve güzellik taşır. Bazen bir şairi yüzyıllar ötesine bir tek seçkin mısrası taşıyabilir. Bu yüzden "Eger maksûd eserse mısra-yı berceste kâfidir" denilir ve ince işçiliğe son derece önem verilir.

Mehmet Akif İnan'ın eşi Sevim Hanım, onun şiir yazma alışkanlıklarına ilişkin olarak, "Şiirlerini mısra mısra yazar, zaman içerisinde bir araya getirirdi" demektedir. Mehmet Akif İnan'ın şiirleri üzerinde çalışmaya devam ettiği, bazen bazı mısralardaki kelimeleri değiştirdiği, bazen bir beyitteki bir mısrayı çıkarıp yerine başka bir mısra koyduğu görülmektedir. Mehmet Akif İnan'ın şiir anlayışının sunduğu bir imkân olarak şiirleri arasında beyit taşıdığı, beyitlerin yerlerini değiştirdiği görülmektedir. Şiirlerinin dergilerde yayımlandığı hali ile Hicret ve Tenha Sözler'in ilk baskılarındaki farklar bunu ispatlamaktadır.

*“Diplomalı mesleksizler;
meşrepsizler yetiştiren okullar; özellikle
orta dereceli okullar; meslek sahibi milli
şuur sahibi gençler yetiştiren okullar
haline getirilmelidir.”*

Üniversiteden Mezuniyet ve Öğretmenliğe Başlama

Mehmet Akif İnan, 1968 yılında Nuri Pakdil’in ısrarıyla Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü’ne yeniden kayıt yaptırır. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı, Türk Edebiyatı Kürsüsüne 1968 öğretim yılında 12015 numara ile kayıt yaptıran Mehmet Akif İnan, 30 Ekim 1972 tarihinde 9493 sayılı diploma ile Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünden mezun olur. Bitirme tezi “Cumhuriyet’ten Sonra Türk Şiiri” başlığını taşır.

İnan’ın “Cumhuriyet’ten Sonra Türk Şiiri” adlı fakülte bitirme tezinin tez danışmanı, alanın önemli bir hocası olan Prof. Kenan Akyüz’dür. Mehmet Akif İnan’ın tezinin adı bile, onun nasıl büyük meselelere talip olduğunu göstermektedir. “Cumhuriyet’ten Sonra Türk Şiiri”, Mehmet Akif İnan’ın otuz yaşında bir aydın aday olarak ilgilerini ve müktesebatını göstermesi bakımından önemlidir. Her bir şairin anlatımından sonra gösterilen “bibliyografya”lardan anlaşıldığına göre, Mehmet Akif İnan, bu çalışmayı yaparken onlarca, yüzlerce kitaba, yazıya ulaşmış; birçoğunu okumuş, incelemiştir.

Mehmet Akif İnan, Mehmet Akif İnan, ilk öğretmenlik deneyimini 1959-1960 eğitim-öğretim yılında Urfâ'nın Eyyübiye Mahallesi'ndeki Yavuz Selim İlkokulunda vekil öğretmen olarak yaşamıştır. 1972 yılında üniversiteden mezuniyetinin ardından vefatına kadar 28 yıl sürdüreceği öğretmenlik mesleğinin ilk görev yeri olan Uşak İmam-Hatip Lisesinde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmenleri olarak 1 Aralık 1972 tarihinde de göreve başlar.

28 yıl bilfiil öğretmenlik yapan Mehmet Akif İnan için öğretmenlik yalnızca bir medâr-ı maişet değil, aynı zamanda ömrünü vakfettiği medeniyet mücadelesine önemli katkılar sunduğu bir sahadır. O, öğretmenliği bu mücadeleyi omuzlayacak yeni nesillerin yetiştirilmesi için bir imkan olarak görür. Ancak bunu propaganda yaparak değil, yaşantısıyla örnek olarak ortaya koymuş, onu rol model olarak benimseyen öğrencileri ilerleyen yıllarda birer aksiyoner, birer birer dava adamı olarak toplum içerisinde yer alırlar.

Mehmet Akif İnan, Uşak İmam-Hatip Lisesi'nde 3 yıl görev yapar. İnan, Uşak, Manisa, Kütahya, Bursa, Antalya gibi illerden gelen öğrencileri üzerinde derin bir tesir oluşturur. Mehmet Akif İnan'ın Uşak'tan sonraki görev yeri Gazi Eğitim Enstitüsü'dür. 1980'den önceki bu dönem, Türkiye'de anarşinin kol gezdiği ve gençliğin karanlık güçlerin oyununda birer piyon olarak harlandığı bir dönemdir. Mehmet Akif İnan'ın tüm bir derdi bu hengâmede gençliği kaybetmemek ve eğitimin inkıtaya uğratılmasına fırsat vermemektir. Bu günlerde Gazi Eğitim'de yaşanan hadiselerde eğitimden yana ortaya koyduğu yiğit tavır, hocalarını öğrencilerinin gözünde bir kat daha büyütür.

Mehmet Akif İnan'ın Ankara Fen Lisesi günleri gerek sanatında, gerek mesleğinde zirveye ulaştığı bir dönemdir. Mehmet Akif İnan'ın buradaki misyonu, Türkiye'nin en başarılı öğrencilerinin toplandığı bir okulda, bu öğrencilerin yalnızca sayısal dersler ve fen bilimlerine yoğunlaşmalarının edebiyat, sanat ve sosyal bilimler açısından bir kayıp olacağı düşüncesinden hareketle, öğrencilerini medeniyetimizin edebi üretimleriyle tanıştırmak, bu üretimlerden lezzet almalarını sağlayarak onları her bakımdan donanımlı yetiştirmek hedefine yöneliktir.

Mehmet Akif İnan'ın görev yaptığı okullar şöyledir:

Uşak İmam-Hatip Lisesinde Türk Dili ve Edebiyatı öğretmeni olarak 1 Aralık 1972 tarihinde göreve başlar.

01.03.1975 tarihinde Uşak İmam Hatip Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliğinden ayrılarak Ankara Gazi Eğitim Enstitüsünde Türkçe Öğretmeni olarak çalışmaya başlar.

11 Mayıs 1978'de Gazi Eğitim Enstitüsü'ndeki görevinden ayrılır.

3 Ekim 1978'de Ankara Demetevler Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliğine atanır.

04 Mart 1980'de Ankara Demetevler Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliğinden ayrılır.

7 Mart 1980'de ise yeniden Ankara Gazi Eğitim Enstitüsündeki Türkçe ve Edebiyat Öğretmenliği görevine başlar.

29 Haziran 1984'te ise Ankara Gazi Eğitim Enstitüsündeki Türkçe ve Edebiyat Öğretmenliğinden ayrılarak Ankara Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliğine atanır.

M. Akif İnan 02 Nisan 1986'ya kadar Ankara Lisesi'ndeki görevine devam eder.

3 Nisan 1986'da Ankara Fen Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmeni olur.

6 Ocak 2000 tarihinde vefat ettiğinde Ankara Fen Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenidir.

*“Akıl, bilimin, inancın, idrakin
dinamitlendiği bir eğitim dersin, o,
yıllarca bizim uyguladığımız eğitimidir,
derim. Hafızasız bir insan, hafızasız
bir millet meydana getirmek, ‘On
yılda on beş milyon genç yarattık her
yaştan’ diye marşlarla beyni yıkanmak,
milletimizin kaderi oldu.”*

Mehmet Akif İnan’ın Öğretmenliğinin Yansımaları

Mehmet Akif İnan’ın öğretmenliğinin en başında sevgi ve şefkat gelmektedir. O öğrencilerini seven bir öğretmendir. Öğrenme eyleminin en güzel sevgi ortamında gerçekleştirilebileceğinin bilincindedir. Yakın arkadaşı Alaeddin Özdenören, Mehmet Akif İnan’ın öğretmenlik anlayışını ortaya koyan şu anekdotu nakletmektedir: “Yıl 1966. Maraş Lisesinde felsefe öğretmeniyim. Akif’ten mektup. Gerçek soyluluğun pazarlığa yanaşmayacağını bir kez daha öğreniyorum. Diyor ki: ‘Çocukları sınıfta bırakma. Başımızdan geçenleri bilmiyor musun? Çocukları incitmemek için elinden geleni yap. Onları okumaya alıştır.’ İçimde bir bolluk oluşuyor. Hem de ne bolluk. Çocukları okumaya sürüklüyorum. Okulun kütüphanesine çekidüzen veriyorum. Çocuklar kütüphaneye alıyor. Beni seviyorlar. Çocuksu gözlerinin acı bakışlarını üzerimde hissediyorum. Osman Sarı, İsmail Kılıçoğlu, Efendi Barutçu, Ali Doğan, Serpil Öksüz, Cafer ve diğerleri. (...)

Mehmet Akif İnan’ın birlikte Milli Eğitim Bakanlığı Mektupla Öğretim Merkezi için Yeni Türk Edebiyatı ders kitabı hazırladıkları Oktay Çağlar, öğretmen Mehmet Akif İnan’a ilişkin

değerlendirmelerinde, “Bence bir öğretmenin en iyi değerlendircisi ve müfettişi öğrencileridir. Gazi Eğitim Enstitüsü’nde birlikte çalışırken; onun öğrencilerinin kendisine gösterdikleri saygı ve sevgiyi çok yakından izledim. Akif’in öğretmenliği sınıflarla sınırlı kalmaz; koridorlarda, öğretmenler odasında, hatta çok zaman evinde devam ederdi. Öğrencileri çiçeğin bal

özüne hücum eden arılar gibiydiler. O sert görünümlü, ağırbaşlı insan, öğrencileriyle birlikteyken, âdeta bambaşka bir kişiliğe bürünürdü. Severdi öğrencilerini; onlar da onu severlerdi. Mesleğini ibadet eder gibi, kutsal bir görev gibi icra eden insanlardandı” demektedir.

Oktay Çağlar’ın değerlendirmesindeki son cümle, büyük bir öğretmen olan Nurettin Topçu’nun “40 yıl öğretmenlik yaptım; mabede nasıl girdiysem sınıfa da öyle girdim” sözlerini hatırlatmaktadır. Mehmet Akif İnan için öğretmenlik medâr-ı mâîşet değil, peygamber mesleğini icra etmenin kudsiyetini taşıyan ulvi bir vazifedir.

Mehmet Akif İnan iz bırakan bir öğretmendir. Öğretmenliği yalnızca sınıfta icra edilen bir meslek olarak görmez, okulun dışında da öğrencileriyle birlikte olacağı ortamlar oluşturarak sınıfta bıraktığı izleri daha da derinleştirir. Mehmet Akif İnan’ın öğretmenliğinin ilk yıllarında Uşak İmam Hatip Lisesinde öğrencisi olan ve daha sonra sendikacılıkta ve siyasette önemli başarılarla imza atan Hüseyin Tanrıverdi, bütün nahifliğiyle bir taşra kentinde, ideal öğretmen tipindeki bir öğretmenin ne demek olduğunu şöyle ifade etmektedir: “Mehmet Akif İnan hocam ile ilk tanışmam lise yıllarımda olmuştu. Uşak İmam Hatip Lisesinde yatılı olarak okumaya başladığımda benim edebiyat öğretmenimdi. Okul yıllarımızda dış dünyayı tanıma heyecanı ile haylazlıkla ve vurdumduymaz bir tavırla günlerimiz geçerken o bizi ders kitapları dışındaki bir dünyayla tanıştırdı. Yatılı günlerimizin dışında hafta sonları evine davet ederek pazar kahvaltılarında sohbetler ettik. O sohbetler bizim için sanki bayramdı. Çünkü pansiyonda sabahları kurtlu tarhana içerken, hocamızın evinde börekler, çörekler ile kahvaltı yapıyorduk. Bu bizim için bulunmaz bir nimetti. Bu kahvaltılarda hocamız ödev olarak değil, okumamız için elimize kitaplar tutuşturdu, sonraki hafta da o kitaplardan sorular sorardı, ki okuyup okumadığımızı kontrol ederdi.”

Mehmet Akif İnan’ın Uşak İmam-Hatip Lisesi’nden öğrencisi olan ve ömür boyu Mehmet Akif İnan’ın ilk dokunuşunun etkisini üzerinde hissetmeyi sürdüren Yazar Arif Altunbaş, Mehmet

Akif İnan'ın yön veren, akışı değiştiren öğretmenliğine işaret etmektedir: “Birçok kıymetli bilgiyi birçok değerli hocalarımızdan öğrendik. Ama bunlardan birisi vardı ki o sırtındaki batının paslı bıçağıyla derse giren Büyükdoğu'nun cephesinin yiğit savaşçısı Mehmet Akif İnan'dı. Hayatımın akışı onun sırtındaki paslı bıçağın açtığı yaradan sızan kanı görünce değişti. Hayatımız milletin sırtındaki o kanı durdurmak için mücadele etmekle geçti. Biz sevdayı, davayı, kavgayı ve Allah yolunda dimdik durmayı, ölünceye kadar bu yolda mücadele etmeyi ondan öğrendik. Nice hocalar gördük. Şüphesiz hepsinin üzerimizde hakkı vardır. Ama M. Akif İnan Hocamızın gönlümüzde ana kucağı gibi sıcacık, apayrı bir yeri vardı. O bizim hocamızdı, birçoklarının da Akif ağabeyiydi. Onun Anadolu kıtası kadar büyük yüreğinde hepimize yetecek kadar ayrı köşk yer vardı.”

Eğitim-Bir-Sen'in kuruluşunda Mehmet Akif İnan'ın en yakınında bulunan, Eğitim-Bir-Sen'in kurucuları arasında yer alan ve ilk genel sekreteri olan Gazi Eğitim Enstitüsü'nden öğrencisi Metin Selçuk, Mehmet Akif İnan'ın öğretmen davranışlarıyla ilgili yarım asır öncesinden manzaralar aktarmaktadır. “Hocam öğretme gayreti olmaksızın öğrenmeyi gerçekleştiren bir insandı. Dinleyen herkes duyduğu her cümlenin, her kavramın yeni olduğunu düşünürdü. Çünkü kavramların içini kendi tarzınca doldurur ve onları yeniden giydirdi. Hafızamıza değil idrakimize seslenirdi. O konuşurken sanki bir ırmak çağıldardı. Herhangi bir konudan bahsederken acaba şiir mi okuyor diye defalarca irkildiğimi hatırlarım. Geçmişten geleceğe taşıyan ve geleceği o an bize zapt-u rapt altına aldırان bir üslubu vardı. (...) Hocam bilgiyi bir hediye gibi sunardı. Vefat edene kadar öğrencisi olduğum için mutlu, huzurlu ve kıvançlıyım.”

Mehmet Akif İnan gerek öğretmenliğinde, gerek özel hayatında son derece şık giyinen bir kişidir. O, öğrencilerine önem verir, onların karşısına şık ve temiz kıyafetlerle çıkar. Ankara Fen Lisesi'nden öğrencisi Fatma Nur Hançer, Mehmet Akif İnan'ın öğretmenliğinin başında ortaya koyduğu öğretmen profilini mesleğinin sonuna kadar ısrarla sürdürdüğünü ve yılların onu yormadı-

ğını göstermektedir: “[S]ürekli ders çalışan, bir şeyler ezberleyen, sanattan, edebiyattan, musikiden anlamayan dünyalık insanlar olarak yetiştirildiğimizden bahseder bize çok acırdı. Derslerinde, motamot kitaba bağlı kalmazdı. Pek çok kararlar bizi bilgilendirmeye çalışırdı. Ağdalı gazelleri, kasideleri, kendine has, kolayca anlayabileceğimiz bir üslupla yorumlardı. (...) “Sık sık ‘Türkçe konuşamadığımız’dan bildiğimiz üç beş kelimeyi yanlış telaffuz ettiğimizden şikâyet ederdi. Şık giyinmeye özen gösterirdi. Öğretmenlikten başka pek çok önemli görevi olduğu, çok sık şehir dışına toplantılara gittiği halde derslere gelmemezlik etmezdi (...)

“Yedi Güzel Adam’dan kastınız bizim, Edebiyat ve Maveria kadrosu ise o kadro hiçbir zaman birbirine olan bağlılığını tavsatmamıştır. Yerlerimiz farklı da olsa ruhî, kalbî, ideolojik işbirliğimiz aynı hareketi korumaktadır.”

Mavera Dergisi Günleri

Mehmet Akif İnan, 01.03.1975 tarihinde Uşak İmam Hatip Lisesi Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliğinden ayrılarak Ankara Gazi Eğitim Enstitüsünde Türkçe Öğretmeni olarak çalışmaya başlar. Arif Ay, Kamil Aydoğan, Ali Karaçalı, Muzaffer Doğan, Erbay Kücet gibi ileride kamuoyu tarafından şair ve yazar olarak tanınacak isimler Gazi Eğitim Enstitüsünde öğrencisi olur.

Mehmet Akif İnan, 15 Temmuz 1975 ile 31 Ekim 1975 tarihleri arasında ise kısa dönem askere gider. Askerliğini İzmir Bornova 57. Er Eğitim Tugayı’nda tamamlar. Askerlik dönemi boyunca devrin önemli şair, yazar, sanat ve siyaset adamlarıyla birlikte olur. Prof. Dr. Celâl Tarakçı, Prof. Dr. Seyyit Mehmet Şen, Prof. Dr. Ekmelettin İhsanoğlu, Mehmet Atilla Maraş, Yusuf Özülker asker arkadaşlarıdır.

Büyük Doğu, Diriliş ve Edebiyat dergilerinin yayınlarına ara verdiği 1976 yılında, Necip Fazıl, Sezai Karakoç, Nuri Pakdil çevresinde yer alan, her zaman yanlarında olan, yazdıklarını özümseyen, dergilerin yayınlarına ara vermesinden üzüntü duyan şairler ve yazarlar, birikimlerini paylaşmak amacıyla, bir dergi çıkarma girişiminde bulunurlar.

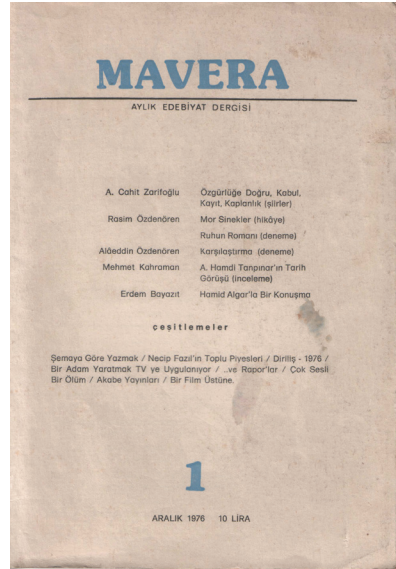
Derginin kurucuları, Rasim Özdenören, Cahit Zarifoğlu, Erdem Bayazıt, Mehmet Akif İnan, Bahri Zengin, Hasan Seyithanoğlu, Aladdin Özdenören ve Ersin Nazif Gürdoğan'dır. Dergiye isim olarak, Rasim Özdenören tarafından "Mavera" önerilir. Derginin başlangıçtaki yönetim yeri, Özdenören'nin evi ve Kızılay'da Kültür Bakanlığı'ndaki odasıdır. Hazırlıklar tamamlandıktan sonra, Edebiyat dergisi gibi "banka ve içki ilanları almayan" Mavera dergisinin ilk sayısı, 1976 yılının Aralık ayında yayımlanır.

Derginin jeneriğinde "Sahibi ve Sorumlu Yönetmen: Erdem Bayazıt/ Yönetim Yeri ve Haberleşme Adresi: Bayındır s. 30/C Kızılay-Ankara" açıklamasına yer verilir. Derginin çıkışını haber veren ortak metinde "Önce adımızı açıklayalım: MAVERA. Yani öte, yani bir şeyin ötesinde bulunan, insan aklının ötesinde veya üstünde bulunan, frenkçe deyiimiyle transandan (transcendent). Bu kelimenin türevi

olan MAVERAÎ ise (transcendental) ise, öteye mensup, öteki âlemle ilgili, deneyüstü, tabiattan üstün, fizik ötesi gibi anlamlara gelir.” açıklaması yapılır.

Mavera çıkış sebebini, derginin ilk sayısında yer alan bir mektupla kamuoyuna duyurur. Söz konusu mektupta; “MAVERA, bir yaşama biçimi hâlinde öz uygarlığımızı yeniden yürürlüğe koyma davasını güdenlerin edebiyat alanındaki bir buluşma yeridir.” denilir.

Dergilerin dağıtımında büyük güçlük çekildiği, Nuri Pakdil’in “Kızılay’da bir kitapçı açmak, bir üniversite kurmak kadar önemlidir” dediği yıllarda, Kayserili halı tüccarı Saim Altunbaş’ın yardımlarıyla, Kızılay’da Fransız Kültür Merkezi’nin karşısında, Bayındır Sokak’ta ve Zafer Çarşısı’nda, Akabe Kitabevleri ve Yayınevi kurulur. Seküler Batı kültürünün karşısında, Anadolu’nun bin yıllık bilgi ve bilgelik birikimini bütün zenginlikleriyle ortaya koymak için, ileride “Edebiyatın Sıradışı 68 Kuşağı” diye nitelendirilecek şairler ve yazarlar bir araya gelir.

Mavera’nın kurucuları Sağ ve Sol çatışmalarının doruk noktasına çıktığı yıllarda, Nuri Pakdil’in kitaplarında sık sık vurguladığı gibi, “Sağ’da, Sol’da değil, sürekli İslam’da” olmaya büyük özen gösterirler. Onlar Maveria çevresinde halkalanan yazarlarıyla, Anadolu’nun dört bir yanına dağılan ve sayısı onbinleri bulan okuyucularının desteğiyle, Türkiye’nin ve İslam dünyasının geleceğini, hiçbir zaman Moskova’da ya da Whashington’da aramazlar. Onların çok boyutlu düşünce ve eylem dünyalarında, filozoflar kenti Paris’in değil, peygamberler kenti Kudüs’ün sesi olmak her şeyden üstün tutulur.

Düşüncede ve eylemde yeni bir çığır açan çalışmalar, hepsi kamu kuruluşlarında çalışan kurucuların küçük birikimlerinin bir

araya getirilmesiyle gerçekleştirilir. Kurucuların hepsi derginin ve yayınevinin uzun ömürlü olması için ellerinden gelen bütün gayreti gösterirler. Ancak Maveria da kendisinden önceki dergiler gibi, kurumsallaşamadığı için uzun ömürlü olur ancak kalıcı olmaz, Haziran 1990'da yayımına son verir.

Maveria; Büyük Doğu, Diriliş ve Edebiyat dergilerinin bir devamıdır. Ancak Maveria bir takım dergisidir. Büyük Doğu dergisinin bir kurucusu vardır: Necip Fazıl. Büyük Doğu denildiği zaman, akla Necip Fazıl gelir. Diriliş dergisi denildiği zaman, akla kurucusu Sezai Karakoç gelir. Aynı değerlendirme Edebiyat dergisi için de geçerlidir. Edebiyat dergisinin de bir kurucusu vardır; o da Nuri Pakdil'dir. Her ne kadar Akif İnan, Erdem Bayazıt, Rasim Özdenören de kurucular arasında yer alsın da, Nuri Pakdil'in öncülüğü ve ağırlığı açıkça görülür. Edebiyat dergisi, Nuri Pakdil'le Edebiyat dergisi olmuştur.

Maveria dergisi ise bir takım çalışmasıdır, takım çalışmasına yatkın aydınların kurduğu bir dergidir. Maveria'nın kurucularının hepsi, eşitler arasında birincidir. Maveria dergisinin kurucusu, sahibi, denemecisi, şairi, yazarı, yoktur; kurucuları, sahipleri, denemecileri, şairleri, yazarları vardır. Maveria dergisi yedi kurucusu olan bir girişimdir. Bunun için Maveria denildiği zaman, akla yedi kişi birden gelir. Nerede birinin adı anılırsa, onunla birlikte hepsinin adı anılır. Bu yüzden Cahit Zarifoğlu'nun şiir kitabının adından esinlenerek, Maveria'nın kurucularına "Yedi Güzel Adam" denilir.

“Ben her konferansımı, bana uygun düşen bir kitap çalışması olarak hazırlıyorum.”

Köşe Yazarlığı, Konferanslar

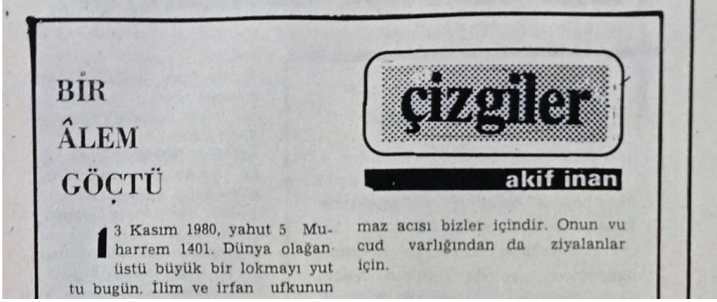
Mehmet Akif İnan; yazı hayatında görünmeye başladığı 1958 yılından itibaren yazı ve şiirlerini, “Türk Ruhu, Türk Düşüncesi, Toprak, Oku, Türk Yurdu, Orkun, Yaprak, Çağdaş, Defne, Hilal, Derya, Tohum, Filiz, Akıncılar, İslâm, Kadın ve Aile, Öğüt, Panel, Yörünge, İmza, Gülistan, Simya, Kitap Dergisi Yedi İklim” gibi dergi ve gazetelerde yayımlar.

1969 yılında Edebiyat dergisi kurucuları arasında, 1976 yılında Maveria dergisi kurucuları arasında yer alan Mehmet Akif İnan, bu dergilerde de yazı yayımlar. İnan, Edebiyat’ta 1969-1975 yılları arasında yazı ve şiirlerini yayımlar. Kurucuları arasında yer aldığı Maveria’nın ise ilk sayısından kapanışına kadar yazmıştır. Maveria’nın en son Eylül 1988 tarihli 141. sayısında bir şiiri yayımlanmıştır.

Mehmet Akif İnan, köşe yazarı olarak, Yeni Devir (1977-1996), Millî Gazete (1984-1996) ve Yeni Mesaj (1997-1999) gazetelerinde yazar.

Yeni Devir, Mehmet Akif İnan’ın en çok yazı yayımladığı süreli yayındır. İlk yazısı gazetenin 32. sayısında 15 Mart 1977 tarihinde yayımlanmıştır ve 1985’e kadar burada kesintisiz yazmıştır. 1985-1996 arasında ise hem Yeni Devir’de hem Millî Gazete’de yazmıştır.

Mehmet Akif İnan'ın köşesinin adı "Çizgiler"dir. 2 Temmuz 1977'ye kadar M. Akif İnan adıyla yazılar kaleme alan İnan, 3 Temmuz 1977'den itibaren de Akif İnan adıyla Yeni Devir'deki yazılarına devam eder. 11 Ekim 1982'den itibaren de Akif Reha ismiyle Çizgiler'i devam ettirir. 1 Ekim 1984'te Yeni Devir'deki Çizgiler'in köşe yazarı Akif Rehavi olur.

Mehmet Akif İnan, Yeni Mesaj gazetesinin 4 Aralık 1997 tarihli 7. sayısından itibaren yazmaya başlar ve 9 Eylül 1998 tarihli sayısına kadar yazar.

İnan'ın yazılarında kullandığı müstear adlar ise, Rahavi, Akif Reha, Akif Rehavi, Mehmet Reha, Rehalı gibi müstearlardır.

Mehmet Akif İnan, gazete yazılarında çok geniş bir müktesebata sahip olduğunu ortaya koyar. Yazılarının çerçevesi yalnızca Türkiye ile sınırlı kalmaz. Doğu'dan Batı'ya, sanat, siyaset, kültür, din alanında kaleme getirilecek varlığı olan yüzlerce isim, adres, mesele, Mehmet Akif İnan'ın gazete yazılarında resm-i geçit yapar. Siyasal, kültürel ve sosyal sorunlara yönelik düşüncelerini ortaya koymanın yanında çözüm önerileri de ortaya koyar.

Mehmet Akif İnan, 70'li yıllarda konferanslara başlar. Anadolu'yu il il, ilçe ilçe dolaşır. Gittiği yerlerde sanatsal, kültürel ve düşünsel konuşmalar yapar. Türkiye'nin pek çok il ve ilçesinde "Mehmet Akif Ersoy", "Fetih ve Gençlik", "Necip Fazıl Kısakürek" gibi konferanslar veren Mehmet Akif İnan, bu konferanslarında milleti

değerlerine sahip çıkmaya, milli ve yerli mücadeleyi kucaklamaya bu çerçevede gerçekleştirilen çalışmaları desteklemeye çağırır. Bu faaliyetler Mehmet Akif İnan'ın hatip olarak tanınmasına ve Necip Fazıl'la özdeşleştirilmesine vesile olur.

1 Nisan 1979'da Adapazarı'nda düzenlenen bir mitingdeki konuşması nedeniyle 16 Nisan 1979 günü gözaltına alınarak geceyi Ankara Emniyet Müdürlüğü'nde geçirir. Ertesi gün ifadesi alınmak üzere, tutuklama emrini veren Adapazarı Cumhuriyet Savcılığınca Adapazarı'na sevk edilir. Hakkında mahkemece verilmiş bir tutuklama kararı olmadığı anlaşıncı da serbest bırakılır.

1980'lerin ortalarında Şanlıurfa'daki bir konferansından dolayı devlet büyüklerine hakaret suçlaması ile Devlet Güvenlik Mahkemesi'nde yargılanarak beraat eder.

Mehmet Akif İnan'ın Anadolu'nun çeşitli şehirlerinde verdiği konferanslar dolayısıyla tanınır bir hatip olması, ileride Eğitim-Bir'in Anadolu'da teşkilatlanması sırasında önemli bir birikim olarak katkı sunar.

“Benim 1980’den itibaren tasavvufa direkt olarak yönelişimin şiir hâlinde de tezahür etmemesi mümkün değildi. Benim tasavvufi şiirlerim, bir özenti, tasavvufun genel geçer yargılarına yöneliş değil. Bizzat tasavvufi ağırlıklı şiirlerim de en çok sevilen şiirlerim arasında yer alıyor.”

Tasavvufi Hayatı

Mehmet Akif İnan’ın asker olan kardeşi Yüzbaşı Mustafa İnan 1980 yılında Ağrı’da bir kaza kurşunuyla yaralanır. Bunun üzerine Mehmet Akif İnan ve kardeşi Dr. Ahmet İnan Ağrı’ya Mustafa İnan’ı ziyarete gider. Mustafa İnan’ın bir tasavvufi bağlılığı vardır. Şeyhi Ali Arıncı, müridi Mustafa İnan’ın yaralandığını duyar, büyük oğlu Hikmet’i onu ziyaret etmek üzere Ağrı’ya gönderir. Mehmet Akif İnan ile Şeyh Ali Arıncı’nın oğlu Hikmet Efendi ilk defa burada tanışır. Mehmet Akif İnan ile medrese öğrenimini tamamlamış olan Müderris Hikmet Efendi arasındaki sohbet derinleşir. Hikmet Efendi, Mehmet Akif İnan’a, babası Şeyh Ali Arıncı’yi ziyaret etmesini teklif eder. Bu teklifi kabul eden Mehmet Akif İnan, Şeyh Ali Arıncı’nın müritlerinden Ağrılı Şevket’in arabasıyla Baykan’a bağlı Arınc köyüne, Şeyh Ali Efendi’yi ziyaret gider. Bu ziyarette Mehmet Akif İnan, Şeyh Efendi’nin nazar ve sohbetinden etkilenir. Uzun süre bir şey konuşmaz olur. Tam bir sükûnet hâli gözlenir. Bu süreçte Mehmet Akif İnan, Şeyh Ali Arıncı’ye intisap eder. Şair için Şeyh Ali Arıncı, hayatına istikamet kazandıran bir ayna olur. Erdem Bayazıt başta olmak üzere birçok yazar ve şairi şeyhiyle tanıştırrır. Şeyh Ali Arıncı ve Tılfakir Dergâhının tanınmasına katkıda bulunur.

Molla Ali Arıncı adıyla bilinen şeyhin nüfus kayıtlarındaki ismi Ali Solmaz'dır. 1980'de Siirt'in Baykan ilçesi Arınç Köyü'ndeki Şeyh Ali Arıncı'ya intisap eden Mehmet Akif İnan, hayatında ve eserlerinde büyük değişimler yaşar. Ali Arıncı, müritlerini, İslam'ın beş şartına ilave olarak evvâbîn namazı, şeyhe rabîta, teheccüt namazı, hatme-i hâce ve vird ile terbiye eder. Evvâbîn namazı, akşam namazından sonra ikişer rekât olarak altı rekâta kadar kılınır. Evvâbîn namazından sonra oturur vaziyette şeyhe rabîta yapılır. Hatme-i hâce toplu yapılan bir zikirdir; ikindi ya da yatsı namazından sonra olur. Teheccüt namazı geceleyin kılınır. Vird veya vird çekmek, günün herhangi bir vaktinde örtü altında yapılan bir tesbihattır. Mehmet Akif İnan intisabından sonra bazı uğraşlarına ara verir, daha çok ibadetle uğraşır. Eskiden her

fırsatta konuşan, her mesele için fikir beyan eden Mehmet Akif İnan, başı sola eğik duran, çokça düşünen, daha az konuşan bir kişiliğe bürünür.

Mehmet Akif İnan, ikinci şiir kitabı Tenha Sözler'den başlayarak şiirinde de tasavvufa yönelir. Tenha Sözler'deki aşk şiirlerinin tamamı tasavvufi aşk olarak anlaşılmalı ve okunmalıdır. Mehmet Akif İnan, bir gönül dostuna bağlandıktan sonraki şiirlerinde tamamen bu aşkı, bu aşkın kendindeki yansımalarını anlatır. O bu konuda, "Benim 1980'den itibaren tasavvufa direkt olarak yönelişimin şiir halinde de tezahür etmemesi mümkün değildi. Benim tasavvufi şiirlerim, bir özentî, tasavvufun genel geçer yargılarına yöneliş değil." der.

Mehmet Akif İnan 1980 yılında Hacca gider. Dinî hassasiyetinin bir sonucu olarak Kâbe'ye yönelen ilgisi daha da artar. Kâbe'yi hatırladıkça, kutlu beldenin resmini gördükçe gözyaşlarını tutamaz olur. Bu durum, onda bir coşkunluğun dışavurumu olarak tezahür eder.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BİR BİLGE SENDİKACI MEHMET AKİF İNAN

“*Bir adım atarsak kafes kırılır,
Belki birden erir zincirlerimiz.*
Mehmet Akif İnan”

“Eğitim-Bir: Eğitimciler Birliği Sendikası. Kısa adı Eğitim-Bir. Bu sendika Türkiye’de sayıları en kabarık olan eğitimcilere yönelik. Onların sosyal haklarını iyileştirmeye yönelik. Eğitimi ve müfredatı iyileştirmeyi amaç edinmiş bir sendika...”

Eğitim-Bir-Sen’in Kuruluşuna Hazırlık Çalışmaları

Türkiye’de memur sendikacılığı ilk olarak 1961 Anayasası’nın 46. maddesinin sunduğu bir imkan ile başlar. Bu imkana istinaden 8.6.1965 tarihinde 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Kanunu çıkarılır. Bu Kanun çerçevesinde 1965 yılından itibaren daha çok sol çevrelerin öncülüğünde çeşitli memur sendikaları kurulur. Bu süreçte sendikaların gerçekleştirdikleri çeşitli eylemler belleklerde hoş anılar bırakmaz. 12 Mart 1971 muhtırasının ardından 20.09.1971 tarihinde yapılan Anayasa değişikliği ile memurlara tanınan sendika kurma hakkı geri alınır ve kurulu bulunan sendikalar da kapatılır.

1971 yılından itibaren bir dernekler dönemi başlar. Memurlar, dernekler kurmak suretiyle mücadelelerini sürdürürler. Çeşitli meslek gruplarının adını taşıyan örgütlenmeler şeklinde ortaya çıkan bu örgütlerin kimileri de 70’li yılların sağ-sol çatışmasının tarafları haline dönüşür. Dernekleşme döneminin sonunu da yine bir darbe getirir. 12 Eylül 1980 darbesinin ardından dernekler kapatılır.

TÖS ve TÖB-DER izleğindeki Sol çevreler, 12 Eylül 1980 Darbesi'nden sonraki süreçte 1986 yılından başlayarak “abece Dergisi” etrafında ve 1988'den itibaren “Eğitimciler Derneği” (EĞİT-DER) bünyesinde sürdürdükleri çalışmalar sonucunda 28 Mayıs 1990'da Eğitim İşkolu Kamu Görevlileri Sendikası'nı (EĞİTİM-İŞ) ve 13 Kasım 1990'da ise Eğitim ve Bilim Emekçileri Sendikası'nı (EĞİT-SEN) kurarlar.

Milliyetçi Öğretmenler Sendikası ve “Ülkücü Öğretim Üyeleri ve Öğretmenler Derneği” (ÜLKÜ-BİR) izleğindeki Milliyetçi çevreler, 6 Mart 1989 tarihinde Türkiye Kamu Çalışanları Kalkınma ve Dayanışma Vakfı'nı (TÜRKAV) kurar ve bu vakıf çatısı altında sendikal mücadelenin zeminini oluşturma mücadelesi verirler. Bu çalışmaları sonucunda 18 Haziran 1992 tarihinde Türk Eğitim-Sen'in de aralarında bulunduğu 14 sendikanın kuruluş dilekçesi Ankara Valiliği'ne verilir. 24 Haziran 1992 tarihinde de Türkiye Kamu-Sen Konfederasyonu kurulur.

Milli Görüş çizgisinin eğitim alanındaki ilk örgütlenmesi Zeki Soyak'ın Genel Başkanlığında 1975-1980 yılları arasında faaliyet gösteren “Mefkûreci Öğretmenler Derneği”dir (MEF-DER). “Mefkûreci Öğretmenler Derneği” (MEF-DER), 12 Eylül 1980 Darbesi'nin ardından kapatıldıktan sonra, bu çizgide bir öğretmen örgütlenmesi olarak 1989 yılında Prof. Dr. Eyüp Sanay başkanlığında Öğretmenler Vakfı kurulur. Öğretmenler Vakfı'nın henüz örgütlenme faaliyetlerini sürdürdüğü bir dönemde Türkiye gündemine memurların sendikalaşması konusu girer ve dikkatler sendikalaşma konusuna yoğunlaştırılır.

1990 yılında eğitim alanında sendikaların kurulmuş olması, sendikalaşma ve memurlara sendika kurma izni verilmesi konularını o dönemde memurların gündemine iyiden iyiye yerleştirir. Memurların ve özellikle öğretmenlerin bir araya geldikleri toplanma yerlerinde, ortamlarda, işyerlerinde sendika konusu en çok konuşulan konular arasında yer almaya başlar. Sol çevrelerce sonuçlandırılan girişim ve milliyetçi çevrelerde sürdürülen çalışmalar dikkatle takip edilir, bir sendika kurma yönünde arayışların gerçekleştirildiği toplantılar 1991 yılının ortalarından itibaren yapılmaya başlanır.

20 Ekim 1991 Milletvekili Genel Seçimleri için seçim sath-ı maline girilmesi sırasında bütün partilerin, memurlar tarafından sendika kurulmasına izin verileceğine ilişkin vaadlerde bulunması, seçimlerin ardından kurulan 49. DYP-SHP koalisyon hükümetinin Koalisyon Protokolünde ve Hükümet Programında bu hususun yer alması dolayısıyla sendika kurma çalışmaları daha da ivme kazanır.

Memur-Sen Konfederasyonu'nun kurulan ilk sendikası Eğitim-Bir-Sen'dir. Başlangıçta çeşitli kamu iş yerlerinde çalışan kişilerin katılımıyla sürdürülen sendika kurma çalışmalarında istenilen mesafe kat edilemeyince çalışmalar, bir öğretmen sendikası kurulması şeklinde daraltılarak sonuç alınmaya çalışılır. Ankarada sürdürülen sendika kurma çalışmaları çerçevesinde 1991 yılı Aralık ayında Hak-İş'te bir araya gelinerek düzenli toplantılar yapılmaya başlanır. Yürütülen çalışmalar sonucunda 1992 yılı Ocak ayında sendika kurma aşamasına gelinir.

Mehmet Akif İnan'ın Sürece Dâhil Olması ve Genel Başkanlığı Kabulü

Bir eğitim sendikasının kuruluşuna ilişkin çalışmalar sonucunda 1992 yılı Ocak ayında sendika kurma aşamasına gelinir. 1991 Ocak ayı boyunca periyodu sıklaşan toplantılarda sendika tüzüğü'nün hazırlanması, kurucuların tespiti, adının ve ambleminin belirlenmesi gibi konularda çalışmalar gerçekleştirilir. Bu aşamaya kadar Mehmet Akif İnan sürecin içerisinde değildir. Sendika kurulmasına ilişkin çalışmalar sürdürülürken sendikaya kimin genel başkan olacağına ilişkin bir çalışma yapılmamıştır. Bu konu da sendika kurma çalışmalarının somutlaştığı, sendikanın ete kemiğe büründüğü bir zaman dilimi olan 1991 yılı Aralık ayı ile 1992 yılı Ocak ayına isabet eden günlerde çözümlenir.

Sendika kurulacak ve çalışmalarına başlayacaktır, ancak güçlü bir çıkış yapılabilmesi için kendi bünyesinde enerjisi olan ve sendikanın öncelikle hitap etmesi düşünülen kitle nezdinde de sendikanın akreditasyonunu sağlayacak bir isme ihtiyaç duyulmaktadır. Bu isim Mehmet Akif İnan'dır. Bu süreci Salim Uslu, şöyle anlatır: “(...) 1991 Aralık ayında isimler üzerinde durmaya başladık. İlkeli, idealist, birleştirici vizyonu, karizması olan bir lidere ihtiyaç vardı. Genel başkandan çok lider. Kucaklayıcı, sürükleyici... Önce bir öğretmen sendikası olacaksa tabii, aklımıza ilk gelen ve hepimizin üzerinde ittifak ettiği rahmetli Akif Hoca oldu. Hoca tüm nitelikleri ile aranan isimdi. Yalnız bir sorun vardı; kabul eder mi?

Hüseyin Tanrıverdi ile telefon ettik, Fen Lisesi lojmanlarında, evinde idi. Balgat'a gidip Hoca'yı Hak-İşe getirdik. Konuyu ilk açtığımızda: 'Fikir güzel; ihtiyaç var, ama benimle olur mu?' diye tepki verdi. Peşpeşe takip eden görüşmelerde şiir, kitap, makale, eğitimcilik mazeretlerinin fayda etmediğini gördü. Hepimizin ortak kanaati ve talebi Hoca üzerinde yoğunlaşınca kabul etmek zorunda kaldı.”

Eğitim-Bir'in kurucularından Ali Parıldar, sendika kurma çalışmalarının sürdürüldüğü bir süreçte, Salim Uslu tarafından Mehmet Akif İnan'ın kendilerine Genel Başkan olarak teklif edildiğini ve istekleri üzerine toplantılara dahil olarak süreci yönetmeye başladığını anlatmaktadır: “1992 yılı Ocak ayında bir akşam, eğitimci arkadaşlarımızla Hak-İş binasında yapacağımız bir toplantı öncesi Salim Uslu bana gelerek 'Alicğim burada en yakın seni tanıyorum, siz bu çalışmaları yapıyorsunuz. Sizce de uygun olursa, Mehmet Akif İnan dostumuzu kurulacak eğitimciler sendikasına başkan olarak teklif ediyoruz' dedi. Ben biraz düşündüm, hocamızı tanımıyordum. 'Arkadaşlara sormamız lazım ancak böyle bir şey düşünüyorsanız bugünden itibaren gelsin biz kendimiz seçelim. Beraber çalıştığımız arkadaşlara emrivaki olmasın' dedim.

O gün akşam toplantıya başlamadan Mehmet Akif İnan, Salim Uslu ve Hüseyin Tanrıverdi ile beraber Hak-İş binasına geldiler.

Mehmet Akif İnan'ı ilk gördüğümde sanki yıllar önce tanıdığım bir dostu görmüşüm hissi vermişti bana. O gün akşam toplantımızı gerçekleştirdik. Mehmet Akif İnan arkadaşlarla tanıştırıldı. Bugünden sonraki çalışmalar beraber yapıldı. Sendika kurma çalışmaları biraz daha ivme kazandı. Büyük harflerle yazmak lazımdır ki Eğitim-Bir sendikamızın kuruluşunda Hak-İş sendikasının desteği, Salim Uslu ve Hüseyin Tanrıverdi'nin kişisel gayretleri bizlere güç ve hız katmıştır.”

Mehmet Akif İnan'ın sendikanın başına Genel Başkan olarak düşünülmesinin çeşitli gerekçeleri vardır. Salim Uslu'nun dile getirdiği ihtiyaca yönelik akla ilk Mehmet Akif İnan isminin gelmesi, şu sebeplere bağlanabilir:

Mehmet Akif İnan çok yönlü bir kişidir. Şair, yazar, öğretmen, mütefekkir, yayıncı ve hatip olarak geniş bir çevre tarafından tanınmaktadır. İlk gençlik çağlarından itibaren bir medeniyet mücadelesinin içerisinde olmuş sembol bir isimdir.

Mehmet Akif İnan, bir şair ve yazardır, çeşitli dergi ve gazetelerinde köşe yazarlığı yaparak daha geniş kitlelere ulaşmıştır. 1959'da ise Maraş'ta, Urfalı Şairler konulu bir konferansla başlayan konferansçılığı 1970'li yıllardan itibaren Anadolu'nun pek çok şehrinde değişik konularda verdiği konferanslarla onu aranan bir hatip haline getirmiştir. Edebiyat ve Maveria dergilerini çıkarmış, Yedi Güzel Adam'dan biri olarak edebi çevrelerde tanınmıştır. Yayımlanmış kitapları olan bir yazardır.

Mehmet Akif İnan. 1969'da Türk Taşıt İşverenleri Sendikası'nda uzman olarak görev yapmaya başlar. Buradaki görevini 1972'ye kadar devam ettirir. Buradan edindiği bir sendikacılık deneyimi vardır.

Mehmet Akif İnan, 1973 yılında Uşak İmam-Hatip Lisesi'nde öğretmenliğe başlamıştır. 1977'den 1980'e kadar Ankara Gazi Eğitim Enstitüsünde Türkçe ve Edebiyat öğretmenliği yapmıştır. 1980'den sonra ise Ankara Fen Lisesi Edebiyat Öğretmeni olarak görev yapmıştır.

52 yaşında, çeşitli alanlarda temayüz etmiş, bir sendikacının sahip olması gereken temel niteliklere fazlasıyla sahip tanınmış bir kişidir.

Mehmet Akif İnan kendisi bu sürece dâhil oluşunu ve Eğitim-Bir-Sen'in Genel Başkanı oluşunu şöyle anlatmaktadır: “Çoğunu şahsen tanımadığım bazı eğitimci arkadaşlar eğitim-iş kolunda bir sendika konusunda çalışmalar yapıyorlarmış. Bu çalışmalarında da bir hayli mesafe almışlar. Bir gün beni aradılar. Eğitimciler olarak bir sendika kurmak istiyoruz ne dersiniz, diye sordular. Ben ise memnun olduğumu hatta geç bile kalındığını, ellerini çabuk tutmalarını dilediğimi ifade ettim. Beni toplantılarına çağırdılar. Toplantılarına katılamadım. O gün bir başka faaliyetim vardı. Biliyorsunuz son üç yılım konferanslar vermekle geçti. Hemen her hafta bir şehirde konferans veriyordum. Bu yoğun konferans faaliyetleri, büyük ölçüde benim yazı hayatımı da engelledi. Kendi kendime bir karar vermiştim. Artık bu konferanslara bir ara verecektim. Oturup tekrar yazı hayatına yönelecektim. Benim verdiğim bu kararlar, eğitimci arkadaşlarımla sendika kurma çalışmaları aynı haftalara rastlıyor. Yine bir gün aradılar toplantılarına katıldım. Kurulacak olan sendikanın kadrosunu belirliyorlardı. Bu arada benim başkanlığım üzerinde ısrar edildi. Ben bu isteğe teşekkürle beraber karşı çıktım. Arz ettiğim gibi tekrar yazı hayatına dönecektim. Arkadaşlarıma mazaretimi ifade ettim. Onlar bana, ‘Biz sizinle yaptığımız telefon görüşmesinde, elimizi çabuk tutmamızı söylemiştiniz. Böyle bir sendikanın bir an önce kurulmasını tavsiye etmiştiniz. Biz bu sözleri başımıza geçmeniz konusunda taahhüt saydık. Böylelikle çalışmalarımız hızlanmıştı.’ dediler. Böylelikle sendikanın başına geçmiş oldum. Sendika kurmayı amaçlayan arkadaşlar, genelde kendi anlayışlarına uygun arkadaşları etrafında toparlar. Bizde bunun tam tersi oldu. Ben sonradan arkadaşların başına geçmiş bulundum. Başlarına geçtikten sonra bu arkadaşlarımla daha yakından tanıma fırsatı buldum. İtiraf etmeliyim ki hepsi birbirinden değerli Milli Eğitimimiz üzerinde tecrübeleri ve kabiliyetleri olan arkadaşlar. Kuruluş dilekçemizi 14 Şubat’ta vilayete verdik. Vilayet dilekçemizi aldı ve biz kurulmuş olduk.”

Hak-İş'teki toplantıda Mehmet Akif İnan, kendisinin genel başkanlığı üzerine yoğunlaşmış olmasına karşın içinde bulunduğu meşguliyetlerini mazeret göstererek affını istemiş ancak ısrarlar karşısında görevi kabul etmek durumunda kalmıştır. Bu süreci Hüseyin Tanrıverdi şöyle anlatmaktadır: “(...) Kamu çalışanlarının sendikalaşma süreci devam ederken bir grup eğitimci de sendika kurma çabasındadır. Akif Bey bu kuruluş çalışmalarının başlangıcında bulunmuyordu; daha sonra iştirak etmişti. 1992 yılının Ocak ayında Hak-İş salonunda 50'den fazla eğitimcinin katıldığı toplantıda, Akif İnan, o tarihte Hak-İş Genel Başkanı olan Necati Çelik Bey'in bu çalışmaları kendisinin yapmasını arzu ettiklerini ve böyle bir çalışma sürecinde Akif İnan gibi ülke çapında tanınan ve karizmatik bir kişiliği olan birisinin başkanlığında oluşacak olan sendikanın başarılı olacağını beyan etmesi üzerine katılanların da bu konudaki baskılarından dolayı genel başkan olmayı kabul etmiştir.”

Son Hazırlıkların Yapılması ve Sendikanın Kuruluşu

24 Ocak 1992 Cuma günü hemen hemen tamamını eğitimcilerin oluşturduğu 50 civarındaki kamu görevlisinin bulunduğu Hak-İş Konfederasyonu'nu toplantı salonunda masanın ortasında Hak-İş Genel Başkanı Necati Çelik, sağında Hak-İş Genel Eğitim Sekreteri Salim Uslu, solunda ise Mehmet Akif İnan oturmaktadır. Mehmet Akif İnan, sendika kurma çalışmalarını sürdüren toplulukla ilk kez bu toplantıda bir araya gelmiştir.

Sendika kurulmasına ilişkin karar verilmiş olmasına ve son hazırlıkların da tamamlanarak harekete geçilecek olmasına karşın yine de toplantıya katılan kamu görevlilerinin yüzlerinde tereddüt ve tedirginlik ifadesi okunmaktadır. Toplantıda hazır bulunan Öğretmen Avukat Nurettin Sezen, 'Sendikanın henüz kurulamamasının nedeninin konunun tam kavranamamasından, yasal dayanakların bilinmemesinden kaynaklandığı, sendika kurmanın önünde hukuki bir engel bulunmadığı, sendika ku-

rucular kurulunun belirlenmesinden sonra çalışmaların tüzük taslakları üzerinden yapılması gerektiğini belirterek 'Hak-İş'in bütün korkuları ve endişeleri ortadan kaldırmak üzere daha fazla tanıtımda bulunmasının gerekli olduğunu ifade eder, tüzük ve usul tartışmalarıyla geçirilecek vakit bulunmadığını, toplantıda kuruluşun çekirdek kadrosunun hemen oluşturulması gerektiğini belirterek hazırladığı 14 daktilo sayfası 'kamu çalışanları sendikası tüzük taslağı'nı Necati Çelike sunar.

Mehmet Akif İnan bu toplantıda hala Genel Başkanlık hususunda tereddütlü olduğunu ortaya koymakta; "Memur sendikalarının kurulmasının zorunlu olduğuna inanıyorum. Ancak, bu görevin üstesinden gelebileceğime inanmıyorum. Benim mesleğimle ilgili yapacağım pek çok işim var. Zamanım çok kısıtlı, sendikaya vakit ayıramam, ayrıca sendika kuruluş çalışmalarına da katılmadım. Durumu bilmiyorum ve kimseyi de tanımıyorum." demektedir. Ancak etraftan yükselen sesler karşısında Mehmet Akif İnan, yeniden "Evet" demek zorunda kalır.

Mehmet Akif İnan, memurların sendikalaşmasının gereğine kesinkes inanmakta, 'memurların sendikalaşmasına ihtiyaç var mı?' şeklindeki bir soruya şöyle cevap vermektedir: "Benim bu konuda kesin görüşüm o ki memurlarla devlet, işçiyle işveren

arasındaki ilişkiler herhangi bir soruna açık kapı bırakmayacak şekilde düzenlenirse ihtiyaç olmayabilir. Yani devlet bu konuda babalık görevini üstlenirse, düzen adil olursa, çalışanla çalıştıran arasındaki ilişkiler insan fıtratına uygun bir düzen tarafından hallederse niçin işçi ya da memur kendi hakkını almak için örgütlenme ihtiyacı içinde olsun? Bir de Türkiye'nin içinde bulunduğu realiteye bakalım. Türkiye Tanzimat'tan bu yana Batılılaşma yolundadır. Türkiye bu konuda Cumhuriyet'le birlikte bir hamle daha yaptı. Bu hamlelerin tabii ürünü olarak, belli bir sosyal ortamda yaşıyoruz, bir hukuk düzeninde yaşıyoruz. Ekonomik düzenleme içinde yaşıyoruz. Bu hamlelerin varmış olduğu yere bakarak örgütlenmenin, sendikalaşmanın zaruret hâline geldiğini görüyoruz. Eğer bu örgütlenme olmazsa çalışanlar haklarını gereği gibi alamıyorlar... Mesela işçiler örgütlenmiştir, sendikalaşmıştır. Toplu iş sözleşmesi yapıyor ancak o şekilde hakkını alıyor... Kendilerine sendika kurma hakkı verilmesinin avantajını devşiriyor. Öğretmenler, diğer çalışanlar bu haklardan şimdiye kadar mahrum kılındığı için ülkemizin en ezilen sınıfı ve maddi bakımından sıkıntı içerisinde yaşayan kesim olmuştur. Bu yüzden ülke çalışanlarını işçi ve memur diye ayırıp ayrı statülere tâbi tutmak yerine eşit görmek lazım. Birine verdiğimiz sendikalaşma hakkını ötekinden kıskanmamak lazım. Yani memurların da kamu çalışanlarının da sendikalaşması zaruret hâline gelmiştir. Aksi takdirde onların ezilmesi ve Türkiye'nin en fukara kesimleri olması durumu devam edip gidecektir. Bu noktada memurlara verilecek sendikal hakların bir sendikaya yakışır özellikte verilmesini, soyutlanarak verilmemesini istiyoruz. Yani toplu sözleşme hakkı, hatta grev hakkını da içeren kanuni düzenleme olmalı... Aksi takdirde eksik ve yanlış bir iş yapılmış olur. Böyle bir oyalama doğru değildir. Hükûmete de yakışmaz. Memurların da beklentilerine cevap vermez.”

24 Ocak 1992 tarihinde Hak-İş'te yapılan toplantıda ‘Kurucular Kurulu’nun seçimi için ‘Kurucular Kurulu adayları’nı belirleyecek bir ‘Kurucular Kurulu’nu Tespit Kurulu’ oluşturulması kararlaştırılır. Hak-İş’ten Necati Çelik ve Salim Uslu’nun yanı sıra; memurları temsilen Mehmet Akif İnan, Niyazi Yavuz, Ali Parıl-

dar, Nurettin Sezen, Mehmet Duman ve Rıfki Kaymaz'dan oluşan bir 'Seçici Kurul' oluşturulur. Bu seçici kurul, sendika kurucuları olacak isimleri tespit eder.

Kurucular Kurulu'nun ilk toplantısında Mehmet Akif İnan tarafından Öğretmen Avukat Nurettin Sezen'e bir tüzük hazırlanır. Hak-İş ve Türk-İş'e bağlı pek çok sendika tüzüğünün yanı sıra, konuyla ilgili diğer örnekler tekrar tekrar incelenir ve bir tüzük taslağı ortaya çıkarılır. Bilhassa 'sendikanın amaçları, yönetim kurulunun görevleri' üzerinde hassasiyetle durulur, işin henüz başında sendikanın temel esaslarının doğru tespiti için titizlenilir. Mehmet Akif İnan, hazırlanan ilk tüzük taslağını noktası ve virgülüne kadar titizlikle inceler, bir 'edebiyatçı' gözüyle tüzük metninin ifade açısından pürüzsüz olması için bizzat müdahalelerde bulunur.

12 Şubat 1992 Çarşamba günü yapılan toplantıda sendikanın adı konusu müzakere edilir. Sendikanın kuruluşu için yürütülen çalışmalarda çeşitli vakıf ve derneklerden kişilerin bulunması dolayısıyla, farklı grupların sendika kuruluş çalışması yürüttüğünü sendikanın isminde ortaya koyacak, aynı zamanda çeşitli siyasî, gayrisiyasî grupların, belki çeşitli dernek, vakıf ve kuruluşların birlikteliğini ifade edecek 'Birlik' kelimesi etrafında yoğunlaşılır.

Kurucular Kurulu toplantısında, birkaç isim teklif eden Mehmet Akif İnan 'Birlik' kelimesine sıcak bakmaz. 'Aramızda ayrılık yok ki, birleşme ve birlik olsun.' şeklinde yaklaşım gösterir. Ancak Kurucular Kurulu üyelerinin çoğuna "Eğitimciler Birliği Sendikası" adı sıcak gelir.

12 Şubat 1992 Çarşamba günü yapılan toplantıda sendikanın adına ilişkin müzakerelerde bir sonuç alınamaz ve konu bir komisyona havale edilir. 13 Şubat 1992 Perşembe günü bir araya gelen Necati Çelik, Hüseyin Tanrıverdi, Necdet Pakdil, Metin Selçuk ve Nurettin Sezen; yapılan toplantının ardından, sendikanın ismini 'Eğitimciler Birliği Sendikası' olarak belirlerler.

14 Şubat 1992 Cuma günü, son şeklini aldıktan sonra Kurucular Kurulu üyeleri tarafından imzalanan Eğitimciler Birliği Sendikası (Eğitim-Bir) Tüzüğü ve ekleri, Ankara Valiliği havalesiyle Ankara Emniyet Müdürlüğü Sendikalar Masası'na verilerek Eğitim-Bir'in kuruluş süreci tamamlanır.

Eğitim-Bir'in kurucuları şu isimlerden oluşur: Mehmet Akif İnan, Yusuf Beyazıt, Metin Selçuk, Nurettin Sezen, Ali Parıldar, Yunus Solmaz, Ahmet Temizkök, Necdet Pakdil, Nazire Ketten, Zeki Efil, Raşit Yazan, Şükrü Gökdemir, Yurdagül Aydoğan, Gülderen Kuyucu, Burhan Uzgur.

Eğitimciler Birliği Sendikası'nın Kurucuları

Genel Başkan M. AKİF İNAN İstanbul Fen Lisesi Eğitimci Öğretmen 1940'da Urfalı'da doğdu. İlk ve Ortaokulu Urfalı'da, Liseyi Maraş'ta bitirdi. 1959'da Türk Dil ve Edebiyatı Bölümü mezun oldu. 1962'de yıllarında Hittit Dergi ve Yayıncılıkta yönetici ve, 1964'te Türkiye Çocuklar Meclisi Meclisi 1967-72'de her senesinde Eğitim Üyesi ve okulları çalıştı. 1972'den sonra partisi ile ve yazarlık, denetim çalışmaları yaptırmış bir yazar. 1958'den bu yana büyük dergi ve gazete yazarı ve şairdir. Yazarlık, 6. Cilt sayıda konferanslar verdi. 1969'da Edebiyatçı, 1970'de Mesnevi Derneğinin kurucuları arasında yer aldı. 1977'den itibaren partisi partisi partisi ile ve sanatçı olarak yazdı. Kendisi şairdir. 14.02.1992'de kurulan EĞİTİM-BİRİ Eğitimciler Birliği Sendikası'nın Genel Başkanı'na seçildi. Başlanılan Kuruluşları: - <i>Edebiyatçı ve Mesnevi Derneği</i> (Şubat 1970) - <i>Hayatçı</i> (Şubat 1970) - <i>Yeni Türk Edebiyatı</i> (Eğitimci Birliği ile birlikte, 1977-78) - <i>Din ve Cengizkhan</i> (Din ve Cengizkhan, 1980) - <i>Türkçe Sözlük</i> (Şubat 1981)	Genel Sekreter Metin SELÇUK 1950 Ankara doğumlu. Sakarya İktisadi İhtisatçı Okulu'nda Türkçe Öğretmeni.	Genel Sekreter Yardımcısı Nurettin SEZEN 1918 Gerede doğumlu. İstanbul İktisadi İhtisatçı Okulu'nda Türkçe Öğretmeni, İhtisatçı.	Kurucu Üye Nazire KETEN 1923 Malatya doğumlu. Fen Bilimleri Okulu'nda Müşavir Öğretmeni.
Genel Başkan Yardımcısı Yusuf BEYAZIT 1902 Yozgat doğumlu. S. Akınan Sanat Okulu'nda Öğretmen Bakımları ve YÖK'de Mesnevi.	Genel Eğitim Sekreteri Ahmet TEMİZKÖK 1920 Ankara doğumlu. İhtisatçı Okulu'nda Türkçe Öğretmeni.	Mali Sekreter Yunus SOLMAZ 1917 Adana doğumlu. Uğurlu Lisesi'nde İhtisatçı Öğretmeni.	Kurucu Üye Şükrü GÖKDEMİR 1931 Karaman doğumlu. Gölpazarı İlkokulu'nda Öğretmen.
Genel Sekreter Ali PARILDIR 1904 Tavas doğumlu. M.E.B.'de Türkçe Öğretmeni ve Okul Müdürü.	Kurucu Üye Gülderen KUYUCU 1918 Karaman doğumlu. Fen Bilimleri Okulu'nda İhtisatçı Öğretmeni.	Genel Sekreter Necdet PAKDİL 1914 Çankaya doğumlu. Yusuf Akınan Sanat Lisesi'nde İhtisatçı Öğretmeni, İhtisatçı.	Kurucu Üye Burhan UZGUR 1911 Karaman doğumlu. Fen Bilimleri Okulu'nda Öğretmen.
Kurucu Üye Zeki EFİL 1907 Adana doğumlu. Pekmez Edebiyatı Okulu'nda Müşavir.	Kurucu Üye Yurdagül AYDOĞAN 1907 Adana doğumlu. Pekmez Edebiyatı Okulu'nda İhtisatçı Öğretmeni.		

Eğitim-Bir'in 15 kişilik kurucularının 7'si sendikanın ilk Genel Yönetim Kurulu'nu oluşturur ve aralarında görev bölümü yaparak çalışmalara başlar. Mehmet Akif İnan Genel Başkan, Yusuf Beyazıt Genel Başkan Yardımcısı, Metin Selçuk Genel Sekreter, Nurettin Sezen Genel Sekreter Yardımcısı, Ali Parıldar Genel Teşkilatlanma Sekreteri, Yunus Solmaz Genel Mali Sekreter, Ahmet Temizkök Genel Eğitim Sekreteri, Necdet Pakdil Genel Mevzuat Sekreteri olarak görev alır.

Eğitim-Bir-Sen'i tanıyabilmek, çalışma biçimini ve önceliklerini kavramak, O'nun kurulup, büyüyebilmesi için kimlerin hangi fedakârlıklar yaptığını öğrenebilmek için 21.02.1992 tarihli ilk yönetim kurulu kararlarına bakmak gerekir.

5 maddeden oluşan Yönetim Kurulu Kararları yola hangi şartlarda çıkıldığını da gösteren önemli bir belgedir.

"1- 14.02.1992 tarihinde Ankara Valiliği'ne yapmış olduğumuz müracaat ile Eğitimciler Birliği Sendikası (EĞİTİM-BİR) kurulmuştur.

2- Sendikalaşmanın önündeki hukukî engellerin kaldırılması hususunda hükümet çalışmaları, kanun düzenlemeleri tamamlanuncaya kadar, sendikamızın sesini duyurmaya yönelik bildirimler yayınlanmasına,

3- Sendikalar Kanunu'nun bir an önce çıkması konusunda, gerekli resmi çevreler ile görüşmeler yapılmasına,

4- Ankara dışında, sendika şubelerinin açılmasına yönelik ön çalışmalar yapılmasına,

5- EĞİTİM-BİR Sendikası Genel Merkez Yeri olarak bulduğumuz dairenin tefriş edilmesi, telefon bağlanması, diğer gerekli ihtiyaçların karşılanması amacı ile Yönetim Kurulu Üyelerimizden 300.000 TL.(üç yüz bin lira) bağış toplanmasına karar verilmiştir.

M. Akif İNAN, Yusuf BEYAZIT, Metin SELÇUK, Ali PARILDAR, Yunus SOLMAZ, Ahmet TEMİZKÖK, Necdet PAKDİL, Nurettin SEZEN, Burhan UZGUR, Nezire KETEN, Zeki EFİL, Raşit YAZAN, Şükrü GÖKDEMİR, Gülderen KUYUCU, Yurdagül AYDOĞAN."

Eğitim-Bir-Sen'in ilk Genel Yönetim Kurulu'nun 21.02.1992 tarihli ilk kararının 5'inci maddesi, Eğitim-Bir-Sen'in fedakârlıklar üzerine bina edildiğini göstermesi bakımından önemlidir. Eğitim-Bir-Sen, örgütlenmenin maddi ve manevi

külfetini kendi bünyesinden karşılayarak ve öncülerin omuzlarında taşıyarak yola çıkmış, kuruluşundan itibaren ortaya çıkan ihtiyaçların giderilmesi için gerekli kaynak Eğitim-Bir-Sen’in sendikal mücadelesinin manevi cephesini dikkate alan teşkilat mensupları tarafından karşılanmış, Eğitim-Bir-Sen teşkilat mensuplarının maddi-manevi fedak rlıkları ve çabalarıyla büyümüştür.

Mehmet Akif İnan’ın Eğitim-Bir’in Duruşu ve Konumlanışına İlişkin Görüşleri

Mehmet Akif İnan, Eğitim-Bir’in kurulduğu ilk günden itibaren belli bir kesimin, belli bir ideolojinin, belli bir siyasi görüşün sendikası olmayacağını, eğitim camiasının bütününe ulaşmayı hedefleyen bir vizyonla yola çıktığını hep vurgular.

Mehmet Akif İnan, sendikanın 26 şubat 1992 tarihinde gerçekleştirilen yönetim kurulu toplantısında “Herhangi bir grubun, herhangi bir ideolojinin, herhangi bir siyasi teşekkülün güdümünde değiliz” diyerek, sendikayı ideoloji ve siyasi düşünce bağlamında nereye konumlandırđını ortaya koyar, çizdiği çerçeveyle, geniş yelpazeli ve kitlelere hitap eden bir sendika vizyonunu paylaşarak Eğitim-Bir’in son derece sağlam temellere oturtulduğunu ifade eder.

Bu toplantıda, Eğitimciler Birliği Sendikası’nın belli bir kesime hitap etme niyetinde olmadığı, hangi ideolojiden, siyasi düşünceden, mezhepten, meşrepten, cemaatten, vakıftan, dernekten olursa olsun, eğitim camiasının bütününe yönelen bir geniş perspektifi kuşandığı, geniş kitleler üzerinde faaliyette bulunacağı daha ilk günden ortaya konulur.

Mehmet Akif İnan, 25-26 Temmuz 1992 tarihinde gerçekleştirilen Eğitim-Bir 1. Olağan Genel Kurulu’nun kapanışında yaptığı teşekkür konuşmasında sendikanın bu perspektifini bir kez daha

vurgular ve sendikanın hedef kitlesini ortaya koyar: “Burası bir siyasal kuruluş yeri değildir. Bir siyasi partinin şemsiyesi altında değildir. Herhangi bir siyasi kuruluşun yandaşı değildir. Burası bir meslek kuruluşudur. Bu meslek mensuplarının da elbette her yurttaşımız gibi siyasi tercihleri olabilir. Bu olağandır. Ona hiç kimsenin itirazı söz konusu olamaz. Herhangi bir insan, herhangi bir siyasi partiyi tutuyor diye kınanması, horlanması kadar ters bir şey zaten düşüneyiz. Ama işte bu düşüncenin, bu siyasi kanaatin, bu çatı altında, sendika çatısı altında sürdürülmesine izniniz yoktur. Rızamız yoktur. Taahhüdümüz de bu merkezdedir.”

Eğitim-Bir'in kuruluşun hemen sonrasında sahada tanınmak ve kendisini tanıtmak için kullandığı söylemlerin ortak özelliği, fikri bir altyapıya sahip olmasıdır. Bunun bir sonucu olarak, söylem cümlelerinin her biri temelde fikri bir referansa atıf yapmakta, söylemin etkileyici ve iz bırakan sosyal mesaja dönüşmesi kolaylaşmaktadır. Sendikanın başlangıçta kullandığı bu türden içeriklerin azımsanmayacak bölümü, zaman içerisinde slogana dönüşür. Temel fikirlere ve görüşlere olduğu gibi sahada kullanılacak, kitlelere aktarılacak bu türden kalıp cümlelere de son şeklini Mehmet Akif İnan verir. Mesajların etkileyici tarzı, bu yönüyle tamamen Mehmet Akif İnan'a aittir. Kuruluş sonrası ilk dönemde kullanılan söylemler, sonraki dönemlerde söylemin referansını oluşturan fikri alt yapının de etkisiyle, sendikanın temel fikri, ilke ve değerleri olarak vücut bulur ve sendikanın hemen her dönemdeki yöneticileri ve üyeleri tarafından sendikacılığın gereği olarak sahaya aktarılır.

Ülkenin geleceğini şekillendiren en belirleyici nokta olarak eğitimi gören Sendika, yüklendiği misyonun öneminin hep farkında olmuştur. Kendine belirlediği temel amaçlar eğitimin sorunlarının çözümü için yanlış eğitim politikalarından vazgeçilmesini sağlamak ve eğitim çalışanlarının özlük haklarının korunması ve geliştirilmesi için çaba göstermektir.

Eğitim-Bir-Sen'in sendikal anlayışı ilk bültenlerinde şu şekilde özetlenmektedir: “Bizim davamız memurlara üç-beş kuruş daha fazla ücret almanın ötesindedir. Bizim davamız bu ülkede yaşayan bir tek ferdin aç ve açıkta kalmaması, bir tek ferdin yoksulluktan dolayı ilaçsız kalmaması, hülasa ülkemizin mutlu insanların yaşadığı ülke olması davasıdır.”

Sendikanın birçok çalışmasında bu anlayışın etkisini bulmak mümkündür. Gerçekleştirilen bütün etkinliklerde, eylemlerde temel kıstas hiç kimsenin dolaylı ya da direkt olarak yaptığı çalışmalardan olumsuz yönde etkilenmemesidir. Eğitim-Bir-Sen, toplumu gelecek, çalışma barışını bozacak, çalışanları ve vatandaşı mağdur edecek anlayıştan her zaman uzak durur.

Bunun böyle olması gerektiği sendikanın kuruluş bildirsinde kurucu genel başkan Mehmet Akif İnan tarafından ifade edilmiştir.

Sendikal örgütlenme yoluyla elde edilen örgütlü gücün ve bu güçle yürütülen sendikal mücadelenin temel hedeflerini, Anadolu deyiimiyle “Amaç bağcıyı dövmek değil üzüm yemek” çerçevesinde belirleyen Eğitim-Bir-Sen, eğitim alanında hizmet gören kamu görevlileri açısından yeni bir sendika tercihinine imkan sağlamak yanında sendikacılık alanında da yeni bir paradigmanın hayat bulmasını sağlamak gibi önemli bir işlevi de yüklenir. Eğitim-Bir-Sen, sol ideolojinin sendikal örgütlenmelerinin aksine, sorunları vurgulayan ve bunlar üzerinden çatışma-çekişme zeminleri oluşturan bir dili değil sorunla birlikte çözüm önerilerini de ifade eden, çözüm için birlikte düşünmeyi önemseyen farklı ve yeni bir dili de sendikal kulvara kazandırmanın gayreti içerisinde olmayı tercih eder. Bu noktada, bir düşün ve yazın insanı olarak Mehmet Akif İnan’ın Genel Başkanlığı Eğitim-Bir’in bu tercihin gereklerini yerine getirmesine fırsat ve imkan sağlar.

Sendikacı Mehmet Akif İnan’ın Eğitim Çalışanlarına Seslenişi

Mehmet Akif İnan, bütün potansiyel üyelere ulaşacak ve sendikanın temel görüşlerini efkâr-ı umumiyyeye duyuracak, kapsamı pek de geniş olmayan bir bülten çıkarılmasını ister. 100 bin adet civarında basılacak olan bu bülten, bütün devlet dairelerine ve bütün kamu görevlilerine ulaştırılacaktır. Dağ başındaki okulun öğretmeni de bu bülteni okuyacak ve Eğitim-Bir’in varlığından, eğitime ilişkin ortaya koyduğu yaklaşımlardan haberdar olacaktır. Bir sorun vardır: Böyle önemli bir bülten çıkarılacaktır ama Sendika bu bültenin finansmanı için gerekli kaynaktan yoksundur.

Finans kaynaklarının dar olması ve ihtiyaç duyulan mali desteğin sağlanamamasına bağlı olarak, Mehmet Akif İnan'ın düşlediği evsafa bir bülten uzun yıllar çıkarılamaz. Ancak, kısıtlı imkanlarla dar kapsamlı bültenler çıkarılır. Eğitim-Bir, ilk bültenini Haziran 1992'de yayımlar. Bu bültende, sendikanın, kuruluştan bültenin yayım hazırlıklarına başladığı tarihe kadar geçen yaklaşık 3 aylık süre içerisinde olgunlaştırılan ve bir metin bütünlüğü halinde kamuoyunun karşısına çıkarılabilecek duruma gelen görüşleri derç edilir ve eğitim çalışanlarının dikkatine sunulur.

Genel Başkan Mehmet Akif İnan Bülten'in "Merhaba" başlıklı başyazısında; Eğitim-Bir'in kurulduğunu belirterek, sendikann faaliyet kapsamından söz eder, amacını kısa ve öz biçimde paylaşır ve eğitim çalışanlarının tereddütlerini gidermek üzere ince bir dil kullanarak onları Eğitim-Bir'e katılmaya çağırır:

"MERHABA

Kısa adı Eğitim-Bir olan Eğitimciler Birliği Sendikası 14 Şubat 1992 tarihinde kuruldu. Kurucular Kurulunda 15 eğitimcimiz bulunuyor.

Sendikamız, Türkiye çapında öğretmen, öğretim elemanı, memur ve kamu görevlilerinin çalıştığı eğitim iş kolunda faaliyet göstermek üzere kurulmuştur.

Sendikamızın 2 temel amacı var:

1. Eğitim düzenimizin iyileştirilmesi için, sorunlarının özgür bir ortamda tartışılarak bilimsel bir gerçeklik içinde çözüm yollarının bulunması ve uygulanma alanına konulması,

2. Üyelerinin ortak ekonomik, sosyal, kültürel, özlük, mesleki hak ve yararlarının geliştirilmesi ve korunması.

Sendikamız bu amaçlar doğrultusunda düşünceler ve pratikler üretmek için, yoğun bir çaba içerisinde. Bu konular çerçevesinde yapmış olduğumuz çalışmaları öncelikle meslektaşlarımızın özgür katılımıyla geliştireceğimiz daha geniş platformlarda tartışmalara açacağız. Kesin boyut kazanan önerilerimiz ise çeşitli araçlarla ilgili çevrelere ulaştıracaktır. Bu çalışmalar yapılırken her türlü düşünce ve öneriye açık olacağız.

Sendikamız, eğitimcilerimizin istismar edilmediğinden emin olacağı; çekinmeden kaygı duymadan, gönül rahatlığı içinde katılcakları bir kuruluştur.

Bütün meslektaşlarımızın saygıyla karşılanıp kabul edileceği bir meslek kuruluşuyuz.”

Mehmet Akif İnan’ın Grevli, Toplu Sözleşmeli Sendika Talebi

Eğitim çalışanlarının yasal bir zemin olmadan sendikal mücadeleye başlanmasını yadırgayacakları ve buna bağlı olarak da sendikaya üye olmanın yasa dışı bir girişim olacağına dair yaklaşımlarını gidermek amacıyla Eğitim-Bir-Sen’in ilk bülteninde “Hükümetten Beklentilerimiz” başlıklı bir yazı yayımlanarak Anayasa ve yasalarımızda sendika kurulamayacağına ilişkin bir hüküm bulunmadığı, Hükümet’in sendikalara karşı olumlu bir tutum takındığı belirtilir, sendika yasasının da bir an önce çıkarılması istenir.

Türkiye’de kamu görevlileri sendikacılığın ikinci dönemi olarak kabul edilen 1990’lı yılların başlarından 4688 Sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu’nun çıkarıldığı 21 Haziran 2001 tarihine kadar bütün sendikaların istisnasız önemli ölçüde enerji harcadığı talep, bir kamu görevlileri sendikası kanunu çıkarılması olur. Her platformda, her konuşmada, her basın açıklamasında mutlaka sendika yasası konusu gündeme getirilir ve “Grevli Toplu Sözleşmeli Sendika Yasası İstiyoruz” ifadesi adeta ortak slogan olarak uzun yıllar dillendirilir.

Eğitim-Bir'in kuruluşundan bir süre sonra, 28 Haziran 1992 tarihli Yörünge dergisinde çıkan bir haberde Mehmet Akif İnan'ın sendika yasası çıkarılması konusunu ağırdan alan Hükümete tepki gösterdiği görülür. İktidarı oluşturan her iki partinin [DYP-SHP] muhalefet yıllarında insan haklarının ve özgürlüklerinin keskin savunucusu olduklarını söyleyen Mehmet Akif İnan, “Ama iktidara geldikten sonra bu partiler, vaatlerini yerine getirme konusunda bugüne değin hiçbir somut adım atmadılar” der.

Muhalefetteyken mevcut iktidarı, demokratik hak ve özgürlükleri kısıtlayan askeri yönetimin bir uzantısı olarak suçlayan şimdiki iktidarın, özgürlükler konusunu hep lafla geçiştirdiğini, hala muhalefet ağızıyla konuştuğunu ve vaatlerini tekrarlamaya devam ettiğini belirten Mehmet Akif İnan, “Oysa şimdi iktidardadırlar ve Meclis çoğunluğuna sahiptirler. Söz verdikleri haklar için yapacakları kanuni düzenlemelerin önünde herhangi bir engel de yoktur” diyerek iktidarı sözlerini tutmaya çağırır.

19 Ocak 1994 tarihinde DYP-SHP ve ANAP grupları tarafından 301 milletvekilinin imzasıyla Anayasa'nın sendikal haklarla ilgili maddeleri de dahil toplam 20 maddesinde değişiklik öngören teklif TBMM'ye sunulur. Bu arada, Hükümet, kamu görevlileri sendikalarını yasal bir çerçeveye kavuşturmak amacıyla 15 Mart 1994 tarihinde, “Kamu Görevlileri Sendikaları, Toplu Sözleşme

ve Grev Kanun Tasarısı”nı TBMM’ye sunar; ancak Anayasa Komisyonu, tasarının Anayasa’ya aykırı olduğunu, dolayısıyla önce Anayasada değişiklik yapılması gerektiğini öne sürer.

1995 yılının başlarında DYP, ANAP ve SHP, Anayasada değişiklik yapılarak memurlara ve diğer kamu görevlilerine sendikalaşma, toplu pazarlık ve grev haklarının verilmesi konusunda uzlaşır. Bu konuda bir kanun teklifi hazırlanarak, 19 Ocak 1995’te 301 milletvekilinin imzası ile TBMM Başkanlığı’na sunulur. 23 Temmuz 1995 tarih ve 4121 sayılı Kanun’la Anayasa’nın sendikal faaliyetleri düzenleyen 52. maddesi yürürlükten kaldırılır. Anayasa’nın 53. maddesinde yapılan değişiklikle de kamu görevlilerine sendika kurma hakkı tanınır.

Anayasada yapılan bu düzenlemenin ardından Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu çıkarılması yönünde sendikaların talepleri daha da artar, bu hususta sendikalar, örgütlenmeden gelen güçlerini toplumsal baskı unsuru olarak iktidarlar üzerinde hissettirirler. Mehmet Akif İnan da bu dönemde katıldığı bütün toplantılarda bu hususu dile getirir.

Birincisi, 1996 yılında ANAYOL Koalisyon hükümeti döneminde, ikincisi 1997 yılında Refah-Yol Koalisyon Hükümeti döneminde, diğeri 1998 yılında ANASOL-D Koalisyon Hükümeti döneminde olmak üzere kamu görevlileri sendikalarıyla ilgili üç kanun tasarısı daha hazırlanır; ancak grevli ve toplu sözleşmeli bir içerik barındırmadığı için sendikalar tarafından bu tasarılar karşı çıkılır, söz konusu üç tasarı da yasalasamaz.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu Mehmet Akif İnan’ın vefatından bir buçuk yıl sonra, 25.6 2001 tarihinde TBMM’de kabul edilerek 12/7/2001 tarihli ve 24460 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanır. Ancak 4688 sayılı Kanun grev ve toplu sözleşme içermez. Toplu görüşmeyi çalışma biçimi olarak vaz eder. Toplu sözleşme için ise uzun süre beklenir, 12 Eylül 2010 tarihinde yapılan Anayasa Değişikliği Referandumu’nda ‘evet’ çıkması ile kamu görevlileri için toplu sözleşme anayasaya girer,

Toplu Sözleşme hakkının verilmesinin ardından 4688 sayılı Kanun'un, Toplu Sözleşme de ihtiva edecek şekilde 'Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu' olarak düzenlenmesi, 4/4/2012 tarih ve 6289 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'la gerçekleştirilir ve 11 Nisan 2012 Tarihli ve 28261 Sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girer.

Mehmet Akif İnan'ın Tanıtım ve Örgütlenme Faaliyetleri'ne Katkısı

Eğitim-Bir kurulduktan sonra gerçekleştirilen ilk çalışmalar, tanıtım ve örgütlenme faaliyetleri olur. Sendikanın kurulduğu bir basın açıklamasıyla kamuoyuna duyurulur. 22 Şubat 1992 Cumartesi günü gerçekleştirilen Genel Yönetim Kurulu toplantısında da 'Sendikanın tanıtımı için neler yapılabileceğinin müzakeresi' yapılır, Genel Başkan Mehmet Akif İnan, 'Kanun olmadan, kuruluş safhasındaki bir müessesenin hemen, şaşıla bir tanıtıma girişmesinin makul olmayacağını' belirterek, daha başta sendikanın, maceradan, rüyadan ve debdebeden uzak olarak da, sağlam temeller üzerine inşa edilebileceğini ve faaliyetini yürüterek başarılı olabileceğini vurgulamış olur.

Sendikanın tanıtımının sağlanması ve illerde örgütlenebilmesi için ilk önce çekirdek kadro tarafından eski arkadaşlara, çeşitli illerde çalışan eski öğrencilere mektuplar yazılır, bu mektuplarda muhatap kişi, sendikanın kurulduğundan haberdar edilir, bulunduğu yerde teşkilat kurulabilmesi için bir ön hazırlık yapması istenir. İllerde, ilçelerde çeşitli bağlar vasıtasıyla sendikaya desteği alınan kişilerin hazırlık çalışmalarının ardından bazen hususi ziyaretler bazen de başka vesilelerle o il ya da ilçedeki eğitim çalışanlarıyla bir araya gelinir, yapılan toplantılarda sendikanın önemi anlatılır, eğitim çalışanları sendikaya üye olmaya ve teşkilat kurmaya davet edilir.

Mehmet Akif İnan'ın tanınan bir şair ve yazar oluşu, Necip Fazıl Kısakürek, Fetih, Medeniyet, Mehmet Akif gibi başlıklarda konferans vermek üzere aranan bir hatip olması dolayısıyla illerden, ilçelerden Milli Gençlik Vakfı, Hak-Yol Vakfı gibi vakıf ve derneklerin, belediyelerin konferans davetleri de aynı zamanda teşkilatlanma için bir imkân olarak değerlendirilir, konferansın dışında bir vakit ayırarak mutlaka eğitimcilerle de bir araya gelinerek Eğitim-Bir-Sen'in örgütlenme çalışmaları da sürdürülür.

Sendikanın Anadolu'da örgütlenebilmesi için daha çok hafta sonları gezilere çıkılır. Henüz sendika yasası olmadığı için sendika yöneticilerinin tamamı amatör sendikacıdır. Sendikal çalışmalar, mesaiden artan zamanlarda ve hafta sonlarında gerçekleştirilmektedir. İllere yapılan seyahatlerde, daha çok otobüsler tercih edilir, 3-4 kişilik bir heyetle gidilecek olması durumunda özel araçla seyahat edilir. İl ziyaretlerinde o ildeki mihmandarların evlerinde ya da öğretmen evlerinde konaklanılır.

Anadolu’da Genel Merkez eliyle yürütülen tanıtım ve örgütlenme çalışmalarının yükü daha çok Mehmet Akif İnan’ın omuzlarında olur.

Ayağı Yere Sağlam Basan Bir Sendika İnşası: İhtisas Komisyonlarının Kurulması

Eğitim-Bir kurulduktan sonra devlet nezdinde sendikanın meşruiyetini sağlamak ve sendikal mücadelenin bir hevesten ibaret olmadığı, bir ihtiyaca binaen yola çıkıldığı ve sendikayı kuran kadronun ve sendikanın bünyesini oluşturan eğitim çalışanlarının Türkiye’nin eğitim problemlerine vakıf olduğunu, bu problemlerin çözümüne ilişkin öneriler ortaya koyarak devletin daha iyi işlemesine yardımcı olabileceklerini ortaya koymak bakımından çalışmalara başlanılır.

Genel Başkan Mehmet Akif İnan, Eğitim-Bir’in kuruluşunun üzerinden yaklaşık 6 ay geçtikten sonra, 25 Temmuz 1992 tarihinde Milli Gazete’ye verdiği röportajda bu süreci değerlendirmekte ve bu süreçte gerçekleştirilen çalışmalara ilişkin bilgi vermektedir: “Kuruluşumuzdan sonra çalışmalarımızda iki yol izledik. Birisi Millî Eğitime ilişkin fikirlerimizi somut hâle getirmek, Millî Eğitim’in iyileşmesi konusunda var olmak, fikirlerimizi tartışarak, geliştirerek raporlara dökmek. Bu arada öğretmenlerimizin sorunlarını, özlük haklarını, maddi durumlarını iyileştirmek konusunda fikirler üretmek. İkinci yaptığımız çalışma da –şimdiye kadar bu alanda diyebilirim ki tatmin edici sonuçlara vardık– bilim çevrelerinde, eğitim üzerinde düşünen fikir sahibi arkadaşlarımızdan oluşan 61 kişilik bir komisyon oluşturduk. Bu komisyon kendi arasında dokuz komisyona ayrıldı. Sendikanın Millî Eğitime ilişkin görüşlerinin ne olması gerektiğine dair fikirleri, teklifleri, raporlara bağladı.”

Eğitim-Bir’in kuruluşunun ardından eğitimin ve eğitim çalışanlarının sorunlarının tespiti ve çözüm önerilerinin ortaya konulması için 61 eğitimci ve bilim adamının yer aldığı ihtisas komis-

yonları kurulus, bu komisyonlar çeşitli toplantılar gerçekleştirir, komisyonların çalışmalarında ifade edilen tespit ve önerilere dayalı olarak oluşturulan rapora Haziran 1992’de yayımlanan Eğitim-Bir Bülteni’nde yer verilir. Rapor ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı ile de paylaşılır.

Kuruluş Yıllarında Karşılaşılan Güçlükler ve Mehmet Akif İnan’ın Liderliği

Eğitim-Bir’in potansiyelini oluşturan kesim ‘sendika’ sözcüğüne ve ‘sendika’ sözcüğünün çağrıştırdığı anlam dünyasına yabancıdır. Bu kesimin geleneğinde hak, hukuk, emek gibi kavramların kudsiyeti bulunmaktadır. Ancak, sendikaların geçmişte sol kesim tarafından siyasal otoriteyle kavganın ideolojik sopası olarak kullanılması kaynaklı kirlilik sendikaya, sendikacılığa bakışı olumsuz etkilemiştir. Bu bakış, karşılaşılan ilk güçlük olur, bunun aşılmasında yüz yüze ilişkilerin geliştirilerek meselenin mütalaa edilmesinin yanında çok geniş bir tanınırlığı olan Mehmet Akif İnan’ın bu harekete öncülük etmesinin de olumlu katkısı olur.

Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu’nun bulunmaması, kamu çalışanlarının üye olma ve il ve ilçelerde örgütlenmeye öncülük etme gibi hususlarda tereddüt yaşamalarına neden olur. Yasal bir altyapının sağlanmamış olması sendikalaşmaya soğuk bakan kesimler için mazeret oluşturur. Her türlü riski göze alarak Eğitim-Bir-Sen’i il ve ilçelerde örgütlemek üzere görev üstlenen öncüler yasal altyapısızlığı olumsuz bir durum olarak değerlendiren bürokratik ve yargısal erklerin soruşturması, yargılaması, azarı, tehdidiyle karşı karşıya kalır. Bu durum devletle didişmeyi alışkanlık haline getirmiş sol kesimde ciddi bir problem oluşturmaz. O kesimler zaten bu türden olayları farklı platformlar dolayısıyla yaşadıkları için tecrübe sahibidirler.

Emniyet Genel Müdürlüğünün Eğitim-Bir’in kuruluşundan kısa bir süre sonra 28.2.1991 tarihinde yayımladığı 630-052334 sayılı genelgesinde; sendika kurma girişimlerinin yürürlükteki mev-

zuata aykırı olduğu belirtilmektedir. İçişleri Bakanlığı Müsteşarı Vecdi Gönül imzalı söz konusu Genelgede çeşitli Kanun maddelerine ve mahkeme kararlarına atıfta bulunularak “Açıklanan Kanun Maddeleri ve Yargı kararları karşısında memurların sendika kurmaları ve sendikal faaliyette bulunmaları mümkün görülmemektedir.” denilmektedir.

Genel Başkan Mehmet Akif İnan, sendikalaşmaya yönelik yasal bir zemin bulunmayışından kaynaklanan tereddütleri gidermek üzere sendikanın bu hususta ortaya koyduğu savları Milli Gazete’ye verdiği 25 Temmuz 1992 tarihli röportajında, mevcut yasalarda ve Anayasa’da kamu çalışanlarının sendikalaşmasına mani hiçbir hüküm bulunmadığını, eksikliğin kamu çalışanlarının sendikalaşmasına dönük bir kanuni düzenleme yapılması olduğunu belirtir.

Hükümet’in seçimden önce memurların sendika kurmasına yönelik bir yasal zemin oluşturma yönündeki istahlı vaatleriyle uyumlu olmayan bir icraat içerisinde bulunduğunu belirten Mehmet Akif İnan, Hükümet’in ortaya somut bir veri koyamamış olmasını eleştirir.

1970’lerin Türkiye’inde sendikaların merkez özne konumunda olduğu kitlesel kalkışma ve çatışmaların hafızalarda tazeliğini koruması, sendikalara bakışı olumsuz yönde etkilemekte, kitlelerin sağ-sol şeklinde ikiye bölünerek çatışmacı bir ortamın meydana getirilmesi ve gelişen anarşik olaylarla binlerce insanın hayatını kaybetmesi nedeniyle örgütlenmeye yönelik özgürlüklerin getirilmesinde tutuk davranılmaktadır. Mehmet Akif İnan, toplumun örgütlenmeye tedirgin bakışını ve Hükümetin memurların sendikal örgütlenmesi için yasal bir zemin oluşturma yönündeki çekingen tavrını şu yaklaşımla eleştirir: “Eğer vaat edilen sendikal haklar ve özgürlükler, demokratikleşme, din ve vicdan hürriyeti tam anlamıyla halkımıza verilirse 1980 öncesi anarşi ortamına mı döneriz? Böyle bir kaygı mı var hükümette, bunu bilmiyoruz. Eğer böyle bir kaygı varsa biz bunun gereksiz olduğu kanaatindeyiz. Çünkü

1980 Türkiye’si en az on yıl gerilerde kalmıştır. O günden bu yana bir hayli değişme, gelişme olmuştur. Zaman içerisinde dünyada değişim olmuştur.”

Hükümet’in halkın ve hususen çalışanların talepleri karşısında duyarsız kalması karşısında milli iradenin belirleyiciliğini öne çıkaran Mehmet Akif İnan, gelecek seçimlere atıfta bulunarak Hükümet’i sıkıştırma stratejisi uygulamaktadır: “Çöze- mezlerse gürültüye giderler. Artık bu toplum kendisine aykırı insanların yönetmesine tahammül edemeyecek noktalara gel- miştir, bu düzeye ulaşmıştır. Halka rağmen idare bizde Tanzi- mat’tan bu yana âdeta gelenek olmuştur. Tanzimat’tan bu yana yöneticilerimiz, ya halka kontr bir konumda yer almışlardır, ya da inançlarını ve isteğini istismar ederek, kullanarak ikti- darlarını sürdürmüşlerdir. Bu dönemler geride kalıyor. Bunu göremeyen politikacının elini, eteğini çekmesi ve tasını, tara- ğını toplamayı gerekir.”

Sendikanın Mali Sıkıntıları ve Mehmet Akif İnan’ın Fedakarlıkları

Eğitim-Bir’in kuruluşunun ardından bir araya gelen yönetim ku- rulu sendikanın giderlerinin karşılanması için ilk önce kendileri taşın altına elini sokar. Ancak kurucuların ve ilk yönetim kurulu üyelerinin tamamı öğretmendir. Öğretmen maaşıyla ancak kendi geçimlerini sağlamaktadırlar. Sendikanın masraflarını sürekli üst- lenmeleri mümkün değildir.

Sendikaya üye kaydetmek henüz bir sendika yasası bulunmadığı için kolay değildir, bundan dolayı örgütlenme yavaş ilerlemektedir. Sendikaya üye olanlardan elden aidat toplanmaktadır, elden aidat toplandığından dolayı düzenli aidat toplanamamaktadır, ayrıca her ay aidat toplanması üyelerle sendika arasındaki ilişkileri aşındıran bir faaliyettir. İl ve ilçelerde üyelerden elden toplanan aidatlar o il ve ilçedeki teşkilatın masraflarının karşılanması için kullanılmakta,

Genel Merkez'e gönderilmesi gereken pay çoğunlukla ihmal edilmektedir.

Maddi sıkıntıların giderilmesine yönelik sürekli kaynak arayışı yapılmaktadır. Özellikle Hak-İş, Sağlık-İş gibi sendikalar-dan, bazı belediyelerden, bazı iş adamlarından sendikanın masraflarının karşılanması için maddi talepte bulunulmakta, faaliyetler için yer temini, misafirlerin ağırlanması gibi konularda imkânı olan işçi sendikalarından destek istenmektedir.

Maddi sıkıntılar karşısında Mehmet Akif İnan'ın asıl fedakârlığı ortaya çıkmakta, sendikanın acil giderleri çoğu zaman Mehmet Akif İnan'ın öğretmen maaşından karşılanmaktadır. Sendikanın ilk yıllarında Mehmet Akif İnan'ın yakınında bulunanlar hep bu hususa işaret etmektedirler.

Bu konunun en yakın tanığı Mehmet Akif İnan'ın maaş kartının bulunduğu ve harcamaları bu karttan çekerek gerçekleştiren Özel Kalem Müdürü İsmail Tezer'dir. İsmail Tezer "Sendikal çalışmada para bulmakta zorlandığımız günlerdi. Akif İnan Hocamın maaş ve hesap kartı sürekli bende bulunuyordu. Herhangi bir harcama yapılması gerektiğinde bende bulunan maaş hesabından harcama yapıyordum. Vefat ettiğinde yaptığım hesaplamayı hatırlıyorum da maaşından ciddi miktarda sendikal çalışmalar için harcamalar yapılmıştı." diyerek ilk elden, konuyu en yakın bilen kişi olarak son sözü söylemektedir.

G İ D E R L E R

1. Bülten için Ahmet TEMİZKÖ'e,	1.800.000.₺.
Personel Gideri (Ekin-Kasım-Aralık)	3.250.000.₺.
~ Telefon (Ocak-Şubat-Mart-Nisan)	3.800.000.₺.
~ Apartman Gideri (Ocak-Şubat-Mart-Nisan)	3.460.000.₺.
~ Elektrik (Mart-Nisan)	219.000.₺.
~ Çay, şeker, pasta, yiyecek, kurtarıcıye, foto-	2.699.000.₺.
~ Kopye, noter. (Ocak-Şubat-Mart-Nisan)	
Araba yakıtı, bakım ve cesa.	942.000.₺.
YOZGAT ve ZONGULDAK Seyahati	1.060.000.₺.
Personel Maaşı (Ocak-Şubat-Mart)	3.000.000.₺.
Bardak, tabak, çatal, bıçak, kıl tablası,	1.780.000.₺.
çaydanlık, tüp, elektrik ocağı v.s.	

T O P L A M

22.010.000.₺.

Yukarıdaki masraflar tarafından yapılmıştır. 05.05.1993

Not: a) 20 civarında Ankara dışı kente yaptığım seyahat masraf. larının hiç biri.
b) Sendikada son 5 aydır yaşadığım ve yaşadığım emellerim doğrultusunda hiç biri sendikamın parasından tutulan masraflar.

MEHMET AKİF İNAN
Eğitim-Bir Sendikası
Genel Başkanı

Mehmet Akif İnan'ın Örgütlenme İlkeleri

İl ve ilçelerde Eğitim-Bir temsilciliklerinin açılmasına ilişkin yürütülen çalışmalarda da çeşitli güçlüklerle karşı karşıya kalınır. Sendikayı örgütlemek üzere yetki verilen kişiler çoğu zaman sendikal mücadeleye yeterince ikna olmamış kişilerden oluştuğu için görevi üstlenirler ancak görevin gereğini yerine getirmek üzere alan çıkmaktan imtina ederler. Bu yüzden bazı illerde sık sık yetki verilen kişilerin değiştirilmesine ihtiyaç duyulur, bazı illerde doğru kişilere ulaşmak epeyce zaman aldığı için uzun zaman örgütlenme gerçekleştirilemez.

Genel Başkan Mehmet Akif İnan, yanlış kişilerle örgütlenmeye başlamaktansa hiç başlamamaktan yanadır. Bunu çeşitli kişilerin yanında ve çeşitli toplantılarda nitelikli örgütlenme arzusu olarak ifade eder. Memur-Sen'in bir Başkanlar Kurulu Toplantısında çeşitli konularda değerlendirmelerde bulunan Mehmet Akif İnan, teşkilatlanma hususunda şu yaklaşımı ortaya koyar: "Sendikalarımızın şubelerini oluşturmak işine bir hız verelim diyorum ama bu hız verme, işi aceleye getirme anlamında olmasın. Ölü doğan

bir şubeyi, tekrar diriltmeniz imkânsızdır. Tecrübelerimiz bunu gösterdi. O yerleşme merkezinde gürbüz biçimde doğuma şartınız, zemininiz yoksa bir uygun vakti bekleyin. Zamanlama çok önemli. Varsın bir ay sonra, 15 gün sonra doğsun ama sağlam doğsun. Ölüyü diriltmek güç oluyor. Buna bizim birçok yerdeki tecrübemizle tanıklığımız vardır”

Mehmet Akif İnan, sendikayı geniş bir zemin üzerine inşa etmeyi planlamakta ve teşkilatları oluştururken her kesimi temsil eden kişilerin teşkilat yönetiminde bulunması için gayret sarf etmektedir. Eğitim-Bir’in Temmuz 1995 tarihli Bülten’inde ‘Sendikalaşma Konusundaki Sorunlarımız” başlıklı yazıda, örgütlenme konusunda henüz bir yasanın bulunmayışı dolayısıyla karşılaşılan güçlükler dile getirildikten sonra şu görüşler aktarılır:

“Görüliyor ki sendika şubelerini açmak ve hele hele üye kaydetmek oldukça büyük zorluklarla karşı karşıya.

Bu durumda sendikalar şube kurma girişimlerine olumlu cevabı pek az kişiden alabiliyorlar. Bu kişilerse genelde atak, cesur, öteden beri sosyal faaliyetlere katılmış, adı herhangi bir fikir hareketinin ya da siyasal partinin yanında anılan, tabiri caizse biraz militan ruhlu kimseler oluyor. Gördüğümüz ve duyduğumuz kadarıyla mevcut sendikalar biraz mecburiyet gereği, biraz da isteyerek şubelerini bu türden eğitimcilere kurduruyorlar.

Aldığımız izlenim o ki sendika şubelerinin böyle ideolojik ve siyasal yanı çok belirgin kişiler tarafından oluşturulması, eğitimcilerin büyük bölümünü ürkütmektedir. Sendikaya üye olduğu takdirde, ‘istismar edileceği, bir siyasal partiye peşkeş çekileceği’ kanaatini uyandırmaktadır. Sendikalara duyulan rağbetsizliğin temelinde biraz da bu vardır. Özellikle kadın meslektaşlarımız, sendikaların vereceği siyasal imajdan peşin bir ürküntü duyuyorlar.

Bütün bu sorunların çözümü hükümetin elinde. Eğer hükümet daha önceki vaadlerinde samimi ise, zaman geçirmeden memur sendikalarına ilişkin yasayı çıkarması gerekiyor.”

Mehmet Akif İnan'ın Akademik Çevrelerle Kurduğu İlişkiler

Sendikanın kurulmasının ardından, 'akademik sendikacılık' başlığının altını güçlü bir biçimde doldurabilmek için özellikle akademik çevrelerle ilişki kurmaya ve bu çevrelerin Eğitim-Bir'in eğitimle ilgili görüşlerinin olgunlaşması için katkılarının alınmasına çaba gösterilir. Mehmet Akif İnan'ın geniş çevresi, sendikal hareketi akademik bilgiyle destekleyecek akademisyen sıkıntısını ortadan kaldırır. Kuruluş döneminde, Ankara'da akademik çevrelerle kurulan temaslara sendikanın hinterlandı akademiye de içine alacak şekilde genişletilir, sendikada teksif edilen bu önemli birikim, çalışmaları bereketlendirir.

Eğitimin ve eğitimcilerin sorunlarının tespiti ve çözüm önerilerinin ortaya konulması çerçevesinde gerçekleştirilen komisyon çalışmalarına çok sayıda akademisyen katılır, komisyonlarda yer alan akademisyenlerle daha sonraki süreçlerde de sıcak ilişkilerin sürdürülmesine gayret edilir. Genel Başkan Mehmet Akif İnan başta olmak üzere Genel Yönetim Kurulu üyeleri, eğitime ilişkin üzerinde çalıştıkları konularda istedikleri bilgileri bu ilişkiler dolayısıyla hemen elde edebilirler, bu bilgilerin işlenmesinde de akademisyenlerin katkısı alınır.

Eğitim-Bir'in Ankara'da akademik çevrelere açılımında katkı sağlayan Doç. Dr. Ramazan Kaplan, ayrıca bizzat Genel Eğitim Sekreterliği görevini de üstlenerek sendikacılığın pratiğini de ortaya koyar. Ramazan Kaplan, kuruluşundan itibaren Eğitim-Bir-Sen'in Genel Yönetim kurulunda görev almış ilk ve tek akademisyendir.

Sendikanın İstanbul'daki örgütlenmesinde ise bizzat bir akademisyen yükü omuzlar. Mehmet Akif İnan'la yakın dostluğu bulunan Doç. Dr. İsmail Kılıoğlu, Eğitim-Bir'in İstanbul Şube Başkanlığı'nı üstlenir, Eğitim-Bir'in İstanbul'daki örgütlenme faaliyetlerini yürütmenin yanı sıra İstanbul'daki akademik çevrelere de ulaşmasını ve tanınmasını sağlar. Mehmet

Akif İnan'ın Ankara'da Genel Merkez'de üstlendiği misyonun benzerini İstanbul'da Doç. Dr. İsmail Kılıoğlu üstlenir, yeni kurulmuş, tanınmayan bir sendikanın tanınan, edebi ve akademik çevrelerde karşılığı olan İstanbul Şube Başkanı olarak akreditasyonunu sağlar.

Doç. Dr. İsmail Kılıoğlu'nun başkanlığındaki Eğitim-Bir İstanbul Şubesi 1996 yılına gelindiğinde İstanbul'daki çeşitli üniversitelerden 100'e yakın akademisyeni Eğitim-Bir'e üye kaydeder, üye akademisyenlerle çeşitli bilimsel ve istişari toplantılar gerçekleştirir. 1996 yılının ilk aylarında yapılan üç ayrı yemekli toplantıda, İstanbul Üniversitesi, İTÜ, Yıldız Teknik Üniversitesi, Mimar Sinan Üniversitesi, Boğaziçi Üniversitesi ve Marmara Üniversitesi'nden çok sayıda öğretim üyesi katılır. Yapılan üç toplantıda Türkiye'de memur sendikacılığının önündeki engeller, eğitim sorunları ve Eğitim-Bir Sendikasının etkinlikleri konuşulur. Öğretim üyeleri, problemlerin gündeme getirilmesinin ancak bir kurumla mümkün olabileceği görüşünü dile getirirler, Eğitim-Bir'in bu ihtiyacı görebileceğini, bunun için de kendilerinden beklenen her türlü yardımı esirgemeyeceklerini belirtirler.

Diğer Sendikalarla Kurulan İlişkiler

Mehmet Akif İnan, sivil toplum kuruluşlarıyla, derneklerle, vakıflarla, sendikalarla temasları artırarak sürekli daha geniş kitlelere ulaşmanın yollarını arar.

Eğitim-Bir'in kuruluşuna ilişkin çalışmalarda, Hak-İş'in kurumsal desteği her anlamda etkili olur. Eğitim-Bir, kuruluş yıllarında, Hak-İş'in maddi ve manevi imkân aktarmasıyla gelişmesini sürdürür. Hak-İş'in sendikacılıkta edinmiş olduğu tecrübe Eğitim-Bir'e aktarılır. Hak-İş'e bağlı, Öz İplik-İş Sendikası'nın, Öz Gıda-İş Sendikası'nın, Öz Demirçelik-İş Sendikası'nın 'hizmet sendikacılığı' konusundaki tecrübeleri doğrudan doğruya, Eğitim-Bir'de bazı temel fikirlerin oluşmasına yardımcı olur.

Hak-İş Konfederasyonu'yla olan paylaşma ve beraberliğin yanında, etki, bilgi ve tecrübe birikiminden yararlanılması için Türk-İş'le de temasların olması arzu edilir. Bu aşamada Türk-İş'e bağlı Sağlık-İş Sendikası'nın ve Genel Başkanı Mustafa Başoğlu'nun Eğitim-Bir'e önemli yardımları olur.

Mehmet Akif İnan, eğitim hizmet kolunda kurulan diğer sendikalarla karşı olumsuz bir bakış içerisinde değildir. 'Sendikaların sayıca fazla olması kamu görevlilerinin önündeki seçenek sayısını artırmaktadır. Hangi sendikaya üye olacağına seçenekleri değerlendirdikten sonra kamu görevlileri kendisi karar verecektir.' düşüncesindedir.

Memur sendikacılığının henüz bir yasal zemininin bulunmadığı bir süreçte, siyasal erk karşısında benzeri muamelelerle karşılaşan sendikalar arasında ister istemez bir yakınlaşma yaşanır ve her bir sendikanın idare ve yargı karşısında elde ettiği mesafenin diğer sendikalarla paylaşılması durumu söz konusu olur. Eğitim-Bir'in 1. Olağan Genel Kurulu'nu yapabilme yolunda yaşadığı mahkeme süreçleri diğer sendikalarca yakından takip edilir, daha sonra KESK çatısı altında yer alacak olan Tüm Yargı-Sen'in adliyedeki üyeleri, mahkeme karşısın-

da Eğitim-Bir'in lehine bir sonuca ulaşılması için Eğitim-Bir yöneticilerine ellerindeki çeşitli belgeleri vererek dosyanın güçlenmesini sağlarlar. Bu süreçte, Eğitim-İş vb sendikaların mahkeme kararları diğer sendikaların istifadesine sunulduğu gibi, Eğitim-Bir'in de istifadesine sunulur.

Eğitim-Bir'in 1. Olağan Genel Kurulu'nda Eğitim-İş Genel Başkanı Niyazi Altunya ve DES Başkanı Fethi Bolayır da davetli olarak bulunurlar, Eğitim-İş Genel Başkanı Niyazi Altunya Genel Kurul'a hitaben bir konuşma da yapar.

Diğer sendikalarla ilişkileri ortaya koyması bakımından Eğitim-Bir Genel Başkan Mehmet Akif İnan'ın Hak-İş'te katıldığı 1 Mayıs 1999 tarihindeki 1 Mayıs Kutlamalarında yaptığı konuşma önemlidir. Mehmet Akif İnan, kısa konuşmasında birlik ve dayanışma vurgusu yapar. İnan, "Başta çalışanlar olmak üzere, tüm insanları kullanarak ve sömürerek gelişen küresel sermaye

odaklarının egemenliğini engellemek ve dünyada adil paylaşım düzenlemesini gerçekleştirmek yolunda, en büyük görev sendikaların sırtındadır. Sendikaların bu hem ulusal hem evrensel görevi başarmaları ise birlik ve dayanışma içerisinde kalarak, mücadelelerini sürdürmeleri ile gerçekleşebilir. Sendikaların kendi aralarında birlik ve dayanışmayı sağlamaları ise, ideolojik önyargıların ve siyasal odakların güdümüne girmemeleri ile mümkündür.” der.

İlk dönemlerde sendikal rekabet çok daha yumuşaktır. Kuruluş yıllarında herhangi bir işyerine sendikal çalışma için gidildiğinde eğitim çalışanları önce herhangi bir sendikaya üye olup olmadıkları sorulur, herhangi bir sendikaya üye olan eğitim çalışanları tebrik edilir, daha sonra sendikalaşmanın önemi anlatılır, en son Eğitim-Bir’in ilke ve hedefleri anlatılarak eğitim çalışanları Eğitim-Bir’e üye olmaya davet edilir.

Mehmet Akif İnan’a Sendikal Faaliyetler Nedeniyle Soruşturma Açılması

Eğitim-Bir’in kurulduğuna ilişkin tanıtım çalışmaları çerçevesinde 26.02.1992 tarihinde Türkiye gazetesinin 4. sayfasında çıkan bir haber üzerine Ankara Fen Lisesi Edebiyat Öğretmeni olan Mehmet Akif İnan hakkında bir soruşturma başlatılır ve muhakik olarak görevlendirilen İlköğretim Müfettişi Alim Seyrek tarafından 09.04.1992 tarihinde ifadesi alınır.

Bu soruşturmada Mehmet Akif İnan’a yöneltilen “26.02.1992 Tarihli Türkiye Gazetesi’nin 4. Sayfasında “EĞİTİM-BİR” adı altında bir sendika kurduğunuz iddia edilmektedir. Yukarıdaki konu ile ilgili olarak açıklamalarınızı aşağıya yazmanızı rica ederim.” şeklindeki talebe istinaden Mehmet Akif İnan tarafından verilen cevap kuruluş günlerinde sendika kurma konusuna hangi hususların dayanak olarak ele alındığını da gösteren bir belge hüviyeti taşır. Mehmet Akif İnan’ın ifadesinde;

“Benim Genel Başkanlığımnda Türkiye’deki bütün öğretmenleri içine alabilen Eğitimciler Birliği Sendikası (EĞİTİM-BİR), 14 Şubat 1992 tarihinde Ankara Valiliğine yapmış olduğumuz müracaatla kurulmuş bulunmaktadır.

Mevcut koalisyon hükümetinin kamu çalışanlarının ve öğretmenlerin sendika kurmalarına ilişkin hukuki düzenlemeler yapılacağı hususundaki açık beyanlar, gerek Başbakanın, gerek Başbakan Yardımcısının ve Milli Eğitim Bakanı ile Çalışma Bakanının kamu çalışanlarına sendika kurma hakkı tanıyacaklarına ilişkin müteaddit açıklamaları, Milli eğitim Bakanı Sayın Toptan’ın TV 1’de Eğitim konulu ‘Hodri Meydan’ programında, yine öğretmenlerin sendikalaşmasına imkan veren hukuki çalışmalara devam edildiği, ayrıca Hükümet Sözcüsü Sayın Gönen’in Kamu çalışanlarına İLO standartlarına uygun biçimde sendika kurma hakkı verileceği şeklindeki açıklama ve taahhütlerinden de anlaşılacağı üzere sendika kurmaya mani haller bulunmamaktadır.

Kaldı ki 1982 Anayasası’nda kamu çalışanlarının sendika kurmalarına engel herhangi bir hüküm mevcut değildir.

Bu düşüncelerden hareketle konuya sıcak bakan Hükümetin ve Milli Eğitim Bakanlığının getireceği yeni düzenlemelere de güvenerek sendika kurmuş bulunuyoruz.” diye cevap verir.

Ankara Fen Lisesi Edebiyat Öğretmeni olarak hakkında soruşturma açılan ve ifadesi alınan Mehmet Akif İnan, ifadesini Eğitim-Bir Sendikası Genel Başkanı olarak imzalar.

Aslında, ifade üzerinden asıl mesajlar Milli Eğitim Bakanlığına ve Ankara Valiliği’ne verilmiştir.

Kültür ve Edebiyat Günlerinin Örgütlenmeye Katkısı

Mehmet Akif İnan, Eğitimciler Birliği Sendikası’nın Genel Başkanı olup da sendikal çalışmalara başlar başlamaz, daha

ilk günlerde kimi kişiler tarafından tenkitler, yadırgamalar, uluorta konuşmalar başlar. Bir edebiyatçıdan sendika genel başkanı olamayacağına yönelik konuşmalar ve bu çerçevede üretilen dedikodular hakkında Eğitim-Bir ve Memur-Sen'in kurucularından Nurettin Sezen şu değerlendirmelerde bulunur: “Bir edebiyatçıdan sendikacı, sendika genel başkanı olur muydu? Sendika eylemci olmayı gerektirirdi. Mehmet Akif İnan ise, ince ruhlu bir şairdi. Şairin karakteri ise eyleme uygun değildi, eylem yapamazdı. Eylemci olmayan, gerektiğinde masaya yumruğunu vuramayacak olan bir Genel Başkan yönetiminde Eğitim-Bir nereye kadar gidecekti? Sendikanın bir gün kapanması mukadderdi. Bundan da muhafazakâr kesim zarar görecekti. Bu konuşmalar, Genel Başkan Mehmet Akif İnan başta olmak üzere, bilhassa Genel Yönetim Kurulu üyelerini olumsuz yönde etkiliyordu.

Mehmet Akif İnan'ın sendikacılığını tenkit edenler; sanatının, edebiyatının, şiirinin ve düşüncesinin üzerine kalın bir sis tabakası çektiğini söyleyenler yanılıyordu. Mehmet Akif İnan fırsat ve uygun ortam buldukça edebiyata, sanatına geçiyor, sanatını konuşturuyor ve coşuyordu. Zaten okuldaki görevini, edebiyat öğretmenliğini de devam ettiriyordu.”

O dönemde lise öğrencisi olan ve Eğitim-Bir'in müdavimleri arasında yer alan Avukat Raşit Sarıkaya ise kültür ve edebiyat sohbetlerinde Mehmet Akif İnan'ın gösterdiği bir başka hassasiyete şöyle dikkat çeker: “Bir ara her hafta sonu düzenli olarak sendikanın toplantı salonunda edebiyat ve fikir sohbetleri düzenlemeye başlamıştık. Bu sohbetlerde dikkatimi çeken, gelen her konuşmacıya zarf içinde bir miktar ücret ödenmesiydi. Zaten Akif Hoca'nın davetine icabet etmeyen olmazdı ve ciddi ekonomik sıkıntılar çekmemize rağmen Hoca, telif ücreti ödemekten geri durmuyor bunu çok nazik bir hamle ile gelen konuşmacıya takdim ediyordu.”

Eğitim-Bir 1. Olağan Genel Kurulunun Yapılması

Eğitim-Bir kurulduğunda, sendikalar için, henüz koruyucu bir yasa olmadığı gibi, sendikal çalışmaları sınırlayan ve kısıtlayan bir yasa da bulunmamaktadır. Bununla birlikte, Eğitim-Bir, sendikal faaliyetlerini bir yasanın rehberliğinde sürdürme arayışı içerisinde olur, yasal kulvarda sendikacılık yapabilmek için 5.5.1983 tarih ve 2821 sayılı Sendikalar Kanunu'nun (07.10.2012 tarihinde yürürlüğe giren 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu'yla yürürlükten kaldırılmıştır) ortaya koyduğu kurallar çerçevesinde sendikal davranışlar gerçekleştirmeye çalışır.

2821 Sayılı Sendikalar Kanunu'nun 12. maddesine göre, “Sendika veya konfederasyonun ilk genel kurulu tüzel kişilik kazanmasından başlayarak altı ay içinde yapılır.” Bu hüküm çerçevesinde bir

sendika, kurulduktan sonra altı ay içinde 1. Olağan Genel Kurul'unu yapmak zorundadır. Aksi takdirde kuruluş yok sayılabilir ve Valilik Makamı tarafından kapatılabilir. 2821 Sayılı Kanun'un 12. Maddesi hükmüne göre, 14 Şubat 1992 tarihinde kuruluş dilekçesi verilen Eğitim-Bir'in Genel Kurul'unu toplama süresi 14 Ağustos 1992'de sona ermektedir. Bu tarihten sonra 2821 sayılı Kanun kapsamı dışına çıkmış olunacaktır.

Konu bütün yönleriyle etraflıca ele alınır, müşavereler, müzakereler, münakaşalar yapıldıktan sonra nihayet, 'Eğitim-Bir'in I. Olağan Genel Kurulu'nun toplanmasına karar verilir. Sendikanın Genel Kurulu'nu toplama isteği Ankara Valiliği'ne bildirildiğinde, Ankara Valiliği, Mevcut yasalarımıza göre memurların sendika kurmasına dair herhangi bir hüküm bulunmadığı; Anayasamızda da memurların sendika kurmasına dair herhangi bir hüküm bulunmadığı," görüşüyle olumsuz cevap verir. Eğitim-Bir Genel Başkanı Mehmet Akif İnan ve Genel Sekreter Metin Selçuk imzalı bir yazıyla yeniden bir müracaatta bulunarak Genel Kurulun yapılabilmesine yönelik gerekçeleri sıralar.

Ankara Valiliği tarafından, Ankara 15. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde Eğitimciler Birliği Sendikası'nın kurucuları Mehmet Akif İnan ve 14 arkadaşı davalı gösterilerek, ihtiyati tedbir yoluyla Sendika tarafından yapılacak faaliyetlerin durdurulması istemiyle dava açılır. Ancak, Eğitimciler Birliği Sendikası'nın Olağan Genel Kurulu'nun yapılmaması için Ankara Valiliği tarafından açılan ihtiyati tedbir davası mahkeme tarafından reddedilir. Bu karar ile Türkiye'de kamu görevlileri sendikacılığı Eğitim-Bir sayesinde ileriye doğru bir adım daha atmıştır.

Genel kurul, 25 Temmuz 1992 Cumartesi günü, Devlet Su İşleri Toplantı Salonu'nda toplanır. Devlet Su İşleri Toplantı Salonu hınca hınç dolar. Ankara Emniyet Müdürlüğü de gereken önlemleri almıştır. Türkiye'nin her tarafından gelen delegeler salonda yerini almıştır. Siyasî teşekküllerin, sendika, dernek, vakıf gibi kuruluşların temsilcilerinin ve pek çok bürokrat ve müşahidin yoğun ilgisi dikkat çekmektedir.

Bütün faaliyetin hukukî zeminler üzerinde yapıldığı, beynelmîl vasatla uyumlu ve sendikal dilin dışında hiç bir sloganın yer almadığı bir Genel Kurul gerçekleştirilir. Genel Başkan Mehmet Akif İnan, Genel Kurul'a olan yoğun ilgiden oldukça memnun kalır. Mehmet Akif İnan, bu olumlu hava içinde konuşmasına başlar. Eğitim-Bir'in büyüklüğünü, verilen mücadeleyi, gelinek noktayı, o bilinen üslubuyla tane tane anlatır, Türkiye'nin temel meselelerine, inanan insanların talep ve beklentilerine ilişkin vurgular yapar.

Mehmet Akif İnan'ın konuşması bir sendikal manifesto niteliğindedir. Mehmet Akif İnan, yeni kurulmuş, geleceği belirsiz bir sendikanın mütereddit Genel Başkanı olarak değil, adeta kükre-yen bir aslan edasıyla konuşmakta, salonu inletmektedir.

Eğitim-Bir'in 1. Olağan Genel Kurulu'nda, kurucu genel yönetim kurulu üyeleri güven tazeleyerek çıkar ve birçok sıkıntıyı geride bırakmış olarak yeni dönem için onay alır. Eğitim-Bir'in 1. Olağan Genel Kurulu'nda Seçilen Genel Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşur: Mehmet Akif İnan Genel Başkan, Metin Selçuk Genel Sekreter, Yusuf Beyazıt Genel Teşkilatlanma Sekreteri, Ahmet Temizkök Genel Mali Sekreter, Yunus Solmaz Genel Eğitim Sekreteri, Nurettin Sezen Genel Araştırma ve Dış İlişkiler Sekreteri, Necdet Pakdil Genel Mevzuat Sekreteri.

Eğitim-Bir'in 1. Olağan Genel kuruluyla Türkiye'de ilk defa bir kamu çalışanları sendikası 1. Olağan Genel Kurulu'nu toplamış ve varlığını kanıtlamıştır. Ne var ki, sıkıntılar ve doğum sancıları hâlâ devam etmektedir. 1992 yılı Ekim ayının ilk haftasında, Ankara 15. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde, 'Mehmet Akif İnan ve 14 arkadaşı' davalı gösterilerek Ankara Valiliği tarafından 'Sendikanın kapatılması ve yapılan Genel Kurul Toplantısı'nın iptali davası' açılır. Ankara 15. Asliye Hukuk Mahkemesi, 05.04.1994 tarihinde davanın reddine karar verir. Bu karar, Eğitim-Bir'in oturduğu temeli, kuruluş mücadelesinin boyutlarını, cesur ve kararlı faaliyetlerini göstermesi bakımından önem taşımaktadır.

Eğitim-Bir'in Genel Merkez Hizmet Binasına Taşınması

Kuruluş çalışmaları Hak-İş Genel Merkezi'nde yürütülen ve kurulduğu 14 Şubat 1992 tarihinden itibaren Genel Merkez olarak Hak-İş Genel Merkezi'nde kendisine tahsis edilen bir bölümü kullanan Eğitim-Bir, 9-10 Ocak 1993 Cumartesi-Pazar günleri, Kızılay, Şehit Adem Yavuz Sokak, Numara, 9/17'ye taşınır.

Sendika, Genel Merkezin Şehit Adem Yavuz sokağa taşınmasıyla daha rahat ve daha merkezi bir ortamda çalışma imkânı bulur. Milli Eğitim Bakanlığı'na çok yakın bir mesafede, üyelerle daha iç içe hizmet verilme imkanına kavuşur. Ayrıca, sendikanın dar

bir alanda hizmet verme sıkıntısı ve faaliyette bulunma stresi de ortadan kalkar.

Taşınma, Genel Yönetim Kurulu üyelerinin fedakârca çabalarıyla gerçekleştirilir. Ahmet Temizkök'ün küçük arabası iki gün eşya taşır. Yusuf Beyazıt, Yunus Solmaz, Bilal Baldemir çuvalları, dolapları, masa ve sandalyeleri yüklenerek, 4. kata çıkarırlar.

Eğitim-Bir, sürekli maddi sıkıntılar içerisinde. Genel Başkan Mehmet Akif İnan, sık sık maddi sıkıntılardan yakını. Genel Yönetim Kurulu toplantısında sık sık, “Arkadaşlar! Günlük giderlerimizi dahi karşılamada sıkıntı çekiyoruz. Hepimiz elbirliği ile daha çok çalışalım, üyelerimizden daha çok aidat toplayalım. Ayrıca, Genel Yönetim Kurulu üyeleri olarak üye aidatlarımızı da artırmayı teklif ediyorum” diye konuşmalar yapar.

Genel Yönetim Kurulu üyeleri, ödedikleri aidatla beraber, Ankara dışı yol masrafı gibi çeşitli giderlerini ceplerinden karşıladıkları halde yine de, Mehmet Akif İnan'ın “Arkadaşlar, üye aidatlarımızı artıralım” teklifi ile karşılaşır.

Milli Eğitim Bakanlığı'yla İlk Resmi Temas

Eğitim-Bir, 16 Haziran 1993 tarihinde İLKSAN ile ilgili olarak çeşitli konuları görüşmek üzere Milli Eğitim Bakanlığına davet edilir. Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Bener Cordan'ın daveti üzerine Nurettin Sezen ve Ahmet Fidan Eğitim-Bir'i temsilen Milli Eğitim Bakanlığı'ndaki toplantıya katılırlar.

İLKSAN kangren olmuş bir yara gibidir. Haklarını alamadan ölen ilkokul öğretmen emeklilerin sayısı belirsizdir. İLKSAN sosyal tesislerinden ve çeşitli imkânlarından haksız yararlananlar sınırsızdır. Suistimaller ayyuka çıkmaktadır. İLKSAN'dan hesapsız ve haksız yararlanan kişi ve gruplar, sorunun çözülmesini istemediği gibi siyasi erk de çözüme ilişkin yetkisini kullanmamaktadır.

DES'ten Fethi Bolayır, Türk-Eğitim-Sen'den Şuayip Özcan, Eğitim-İş'den Niyazi Altunya da toplantıya katılanlar arasındadır.

Eğitim-Bir temsilcileri, konunun enine boyuna tartışılarak, çeşitli platformlarda incelendiğini ve mutlaka çözüleceğini ve çözülmesi gerektiğini, ancak 'siyasi karar'la bu işin bitirileceğini belirtirler.

Bu toplantı, sendikalarla Bakanlık arasında gerçekleştirilen ilk resmi toplantıdır. O ana kadar, devlet kurumları ve bilhassa Milli Eğitim Bakanlığı, sendikaların varlığını kabullenmekte tereddüt etmektedir.

Sendikanın Sesinin Duyurulması

Genel Başkan Mehmet Akif İnan, kendisi gibi düşünenlere ve belirli bir kültür seviyesinde olanlara davette bulunmanın mantıksız ve yararsız olduğunu düşünmektedir. O, dışarıdakilere gitmenin zorunlu olduğunu ve yararlı olacağını söyler.

Planlı ve programlı bir şekilde çalışılmasını, medyanın akıllıca kullanılmasını, fırsatların anında değerlendirilmesini ister.

Kuruluşun üzerinden belli bir zaman geçmiş, Eğitim-Bir'in prensipleri oturmuş, hizmet sendikacılığı dönemi başlamıştır. Türkiye çapında, Genel Merkez öncülüğünde veya gözetiminde sendika yönetici ve üyelerinin sendikacılığı, Eğitim-Bir'in amaç ve ilkelerini özümsemeleri için eğitim seminerleri, konferanslar düzenlenir.

Gelecek zamanda kemiyet değil keyfiyet değer kazanacaktır. Kaliteli ve yetişmiş elemanların kitleleri harekete geçirmelerinin daha kolay olacağı açıktır.

Mehmet Akif İnan da hiç durmadan, hemen hemen her hafta, ilden ile ve toplantıdan toplantıya, televizyondan televizyona koşarak hem sendikanın tanıtını sağlamaya hem de kitlenin yetişmesini gerçekleştirmeye çabalar.

Yerel Yönetimler ve Eğitim Sempozyumu

Eğitim-Bir, 27 Mart 1994 Mahalli İdareler Genel Seçimlerinin ardından İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na seçilen Recep Tayyip Erdoğan'ın Eğitim-Bir'e karşı olan sıcak bakışı, Eğitim-Bir yöneticilerinden ve üyelerinden bazılarının İstanbul Büyükşehir Belediyesi yönetiminde görev almaları sonucunda İstanbul Büyükşehir Belediyesi ile çeşitli ortak çalışmalar gerçekleştirir.

Bu ortak çalışmalardan en önemlisi “Yerel Yönetimler ve Eğitim Sempozyumu”dur. Yerel yönetimlerin eğitim konusunda da sorumluluk talep etmesinin bir neticesi olarak yerel yönetimlerin eğitim konusunda yüklenebilecekleri mesuliyetin mahiyeti ve miktarını önceden kestirebilmek amacıyla düzenlenen sempozyuma İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan, Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı İ. Melih Gökçek, Adana Büyükşehir Belediye Başkanı Aytaç Durak, Kayseri Büyükşehir Belediye Başkanı Doç. Dr. Şükrü Karatepe, Erzincan Valisi Recep Yazıcıoğlu da katılarak birer konuşma yapar, kurulan 11 ayrı komisyonda “Yerel Yönetimler ve Eğitim” konusu değişik boyutlarıyla tartışılır.

Eğitim-Bir Genel Başkanı Mehmet Akif İnan, “Yerel Yönetimler ve Eğitim Sempozyumu”ndaki konuşmasında eğitimin en önemli mesele olduğunun altını çizerek eğitim konusunda siyasi iradeyi yönlendirici etkisi olan demokratik sivil kuruluşlara haklarının verilmesi gerektiğini belirtir.

Mehmet Akif İnan, konuşmasında, “Türkiye’nin temel meselesinin eğitim olduğunu hep söylüyoruz. Her ne kadar Türkiye’nin yığınla halli gereken sorunları varsa da, iç politikadan dış politikaya kadar, ekonomiden yaşamış olduğumuz adeta adı konmamış iç savaşa varıncaya değin, yığınla sorunlarla kuşatılmış olsa da ülkemiz, biz diyoruz ki, bu sorunları çözecek olan insandır. İnsanı da eğitim kurumlarımız yetiştiriyor. O halde eğitim sorununu çözmek ülkenin tüm sorunlarını çözmenin ta kendisidir. Biz sendika olarak, bu bilinçle çalışıyoruz ve kendimizi ülkemizden de sorumlu sayıyoruz. Bu konunun çözümü için siyasi irade yetmez. Siyasi iradeyi yönlendirici demokratik kuruluşların da

oluşması lazım. Ama biz ne yazık ki bu siyasi iradenin evvela memurlara ve başta eğitimcilere sendikal hak vermemek konusunda direndiğine tanık oluyoruz.” der.

Sempozyum’da konuşan İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Recep Tayyip Erdoğan da Peygamber Efendimizin ‘Bir milletin uleması ile ümerası birbirine düşmüşse o ülkede kıyameti bekleyin’ şeklinde ki hadisine dikkat çekerek, “İşte biz ilim adamlarımızla, idarecilerimizin hep birlikte el ele verdiği bir Türkiye’yi kuralım diyoruz” diye konuşur.

Danışma Kurulları’nın Oluşturulması

Mehmet Akif İnan, Danışma Kurulları kurularak sendikanın daha geniş ve daha sağlam bir zemin üzerinde yükselmesinin arayışı içerisinde olur.

Danışma kurulları, “Sendikanın, hedeflerine ve amaçlarına ulaşmada ortaya çıkan ya da çıkacak olan sorunları açıklığa kavuşturacak uzman kişi ve kişilerden oluşan kurullar” olacaktır.

Danışma Kurulları “Memur sendikalarının yasalarla korunması durumu, memur sorunlarının tespiti, müfredat programları ve ders kitapları, dersane durumu ve özel kurslar, sınav ve değerlendirme” gibi sendikanın amaçları ve faaliyet alanlarıyla ilgili olacaktır.

Kurullar, ayda bir, belirli bir gündeme göre toplanacak, üç ayda bir de genel kurul yapılacak, bu kurulların, gerek görülen şubelerde de uzantıları olacaktır.

Mehmet Akif İnan, bir Başkanlar Kurulu’nun sonunda yaptığı değerlendirme konuşmasında Danışma Kurulları’nın kurulmasıyla ilgili olarak şunları söyler: “Her şubemiz -bunu çeşitli genelgelerle de bildirdik, tekrar ifade edelim- mutlaka bir danışma kurulu oluşturmalıdır. Sendikalarımız hatta bunu Memur-Sen olarak düşününüz... Kimlerden oluşacaktır: Her siyasi partinin başındaki adam. Gönüllü kuruluşların başındaki kişiler. Vali, o kentin

önde gelen idari-yerel yönetimlerinin başındaki kişiler, Hekimler Birliği ve Baroların başkanları, şehrin önde gelen esnafları veya serbest meslek sahipleri... Onlara birer yazı gönderiniz. ‘Efendim, Eğitim-Bir olarak ya da Memur-Sen olarak, biz şöyle bir kuruluş –bu bilhassa Eğitim-Bir’in çatısı altında biraz daha çok mümkün olabilir. Niye? Denebilir ki efendim, eğitim hepimizi yakından ilgilendiren bir konudur. Biz de bu memleketin eğitimine hizmet için kurulmuş bir kuruluşuz ve çalışmalarımızda da bize ışık tutmanız açısından önerilerinizi almamız bakımından böyle bir kurul oluşturduk, kabulünüzü dileriz.’ deyin. 50 kişiden 60 kişiden 10 kişiden olumlu yanıt gelir, onlarla başlamış olursunuz. En azından sendikamızın, sendikalarımızın varlığının o kişilere taşınmış olması anlamına gelir bu ve faaliyetlerimizden onları haberdar kılarırsınız. Onlar da size bazı önerilerde bulunur ve o ilde güncel kalmanızda etkinliği olur”

BEŞİNCİ BÖLÜM

MEMUR-SEN VE SONRASI

“Her eylem yeniden diriltir beni
Nehirler düşlerim göl kenarında
Mehmet Akif İnan”

“Memur-Sen Konfederasyonu ve bağlı sendikaları önlerinde yükseltile duvarları olağanüstü bir çabayla, bunca zorluğu aşarak bugüne geldiler. Onurlu, çileli ve elbette başarılı bir mücadeleden sonra bugün ülkenin en güçlü memur örgütü olan Memur-Sen, bütün görkem ve ihtişamıyla ortaya çıkmıştır. Ama biz kendimizi yolun henüz başında görüyoruz. Çünkü yaptıklarımız yapabileceklerimizin çok az bir kısmını oluşturmaktadır.”

Memur-Sen’in Kuruluş Çalışmaları

Eğitim-Bir’in kuruluşundan dört ay sonra, 18 Haziran 1992 tarihinde Türk Eğitim-Sen’in de aralarında bulunduğu 14 sendikanın kuruluş dilekçesi Ankara Valiliği’ne verilir. 24 Haziran 1992 tarihinde de bu 14 sendikanın birlikteliğiyle Türkiye Kamu-Sen Konfederasyonu kurulur.

Sol cemahta kurulan sendikalar ise önce İstanbul’da 1992 yılında Kamu Çalışanları Platformu adı altında bir araya gelir, bu yapı daha sonra Kamu Çalışanları Sendikaları Platformu adını alır. 9-10 Ocak 1993 tarihlerinde ise Ankara’da 25 sendika bir araya gelerek ‘Sendikalararası Eşgüdüm Komitesi’ adı altında bir yapılanma meydana getirir, bu girişimlerin ardından 1994 yılında Kamu Çalışanları Sendikaları Konfederasyonlaşma Kurulu oluşturulur. KESK Konfederasyonunun kuruluşu Memur-Sen’in kuruluşundan sonra gerçekleşir; KESK, 9 Aralık 1995 tarihinde kurulur.

Eğitim-Bir-Sen'in kurulup, kurumsal kimliğini ortaya koymasıyla birlikte hızlı bir teşkilatlanma süreci yaşanır. Genel Merkez Ankara'da olsun, diğer illerde olsun Eğitim-Bir'e farklı kurumlarda çalışan memurlar da destek verirler. Bunlar, Eğitim-Bir'in güçlenmesiyle birlikte diğer sendikaların da kurulmasını ve bir an önce konfederasyonun oluşmasını beklemeye başlarlar.

Eğitim-Bir'in kurulmasından hemen sonra güçlenmesi, eğitim sektörü dışında çalışan diğer kamu görevlilerini de sendikalaşma konusunda ümitlendirir. Eğitim-Bir'in önderliğinde çeşitli illerde, eğitim sektörünün dışındaki kamu görevlileriyle toplantılar yapılır, sendikalaşma hususunda onlara da cesaret verilir.

Kamu çalışanlarının varlıklarını gösterebilmeleri ve ezilmekten kurtulup haklarını alma mücadelesine başlamaları için sendikalarını kurup bir konfederasyon bayrağı altında güçlerini birleştirmeleri zorunludur. Eğitim-Bir'in ardından ilk önce Türkiye Birlik Haber-Sen kurulur. Türkiye Birlik Haber-Sen'in 20 Kasım 1992 tarihinde kuruluşunun ardından 17 Ocak 1994 tarihinde Bem-Bir-Sen kurulur, bunları 11 Ağustos 1994 tarihinde Sağlık Bir-Sen, 19 Nisan 1995 tarihinde Kamu Büro-Sen, 5 Nisan 1995 tarihinde Enerji Bir-Sen, 29 Mayıs 1995 tarihinde Tok-Sen, 1 Haziran 1995 tarihinde Sağlık-Sen, 7 Haziran 1995 tarihinde Öz Büro-Sen'in kuruluşu takip eder.

Memur-Sen'in kuruluşu, Eğitim-Bir'in kuruluş aşamasından daha kolay olur. Çünkü Memur-Sen, liderinin önderliğinde doğar. Memur-Sen'in lideri 1992'den beri sendikacı olarak da bilinen, tanınan Mehmet Akif İnan'dır.

Konfederasyon kuruluşunun önüne çıkan engeller yine de az değildir. Konfederasyonun kuruluşuna sıcak bakan bir sendika, diğer kamu kuruluşundaki başka bir sendika ile ya da aynı hizmet kolunda kurulu iki sendikadan biri diğeri ile aynı konfederasyonda yer almak istemez. Mehmet Akif İnan, ağırlığını koyarak ve sendika yönetimlerini uzlaştırmakla birlikteliği ya da aynı hizmet kolundaki sendikaların birleşmelerini sağlar. Yine de, bazı hizmet kollarında varlığını sürdüren iki sağlık veya iki yerel yönetim sendikası birden konfederasyon kuruluşunda yer alır.

Nihayet, 9 Haziran 1995 tarihinde Mehmet Akif İnan'ın Genel Başkanlığında 3 yıllık çaba bir başka merhaleye ulaşır, Memur Sendikaları Konfederasyonu (Kısa adı: Memur-Sen) tüzel kişilik kazanır.

Memur-Sen Kurucu Genel Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşur: Mehmet Akif İnan Genel Başkan, İsmail Kılıçoğlu Genel Başkan Yardımcısı, Dr. Ahmet Aksu Genel Sekreter, Nurettin Sezen Genel Mali Sekreter, Muzaffer Kale Genel Eğitim Sekreteri, Hamdi Saylam Genel Teşkilatlanma Sekreteri, Hüsamettin Şanal Genel Mevzuat Sekreteri, Fatih Uğurlu Genel Basın Yayın Sekreteri, Mevlüt Doğan Genel Dış İlişkiler Sekreteri, Hayati Kırılı Genel Araştırma Sekreteri.

Memur-Sen'in 1. Olağan Genel Kurulu 18-19 Kasım 1995 tarihlerinde yapılır. Genel Kurul'da aynı amacı taşıyan konfederasyonlarla birliktelikler kurulması, konfederasyon adına taşınmaz mal edinilmesi ve konfederasyonun uluslararası kuruluşlara üye olabilmesi için çalışmalar yapılması kararları alınır.

Memur-Sen Genel Başkanı Mehmet Akif İnan, Memur-Sen'in sendikal duruşunu "Bilinçli, çift yakalı sendikacılık gerekli. Kariyer sahibi olan, sanatkâr, toparlayıcı, vasıflı insana ihtiyaç vardır" şeklinde açıklar.

Eğitim-Bir 2. Olağan Genel Kurulu

Memur-Sen'in kuruluşunun ardından Eğitim-Bir'in 2. Olağan Genel Kurulu'nun 23 Temmuz 1995 günü toplanmasına karar verilir ve Genel Yönetim Kurulu adayları da Genel Kurul öncesi aşağı yukarı tespit edilir. Genel Kurul'dan 15 gün kadar önce bir yazı gönderilerek teşkilatlar Genel Kurul'a davet edilir.

2. Olağan Genel Kurul, 23 Temmuz 1995 tarihinde Ankara DSI Salonu'nda toplanır. Genel Kurul'da Divan Başkanlığına Hak-İş Genel Eğitim Sekreteri Salim Uslu seçilir. 2. Olağan Genel Kurul'a diğer bazı sendikaların genel başkanları, genel yönetim ku-

rulu üyeleri, milletvekilleri, siyasî parti temsilcileri, sivil toplum kuruluşu temsilcileri ve bürokratlar da katılırlar.

Kongrede açılış konuşmasını Eğitim-Bir Genel Başkanı Mehmet Akif İnan yapar. Mehmet Akif İnan konuşmasında, sendika, sendikacılık, Eğitim-Bir, Memur-Sen hususunda kafalarda oluşan her soruya cevap verir, delegelerin Eğitim-Bir ve kamu sendikacılığına ilişkin yöneltebilecekleri bütün soru ve eleştirilere yönelik cevaplara konuşmasında yer verir.

Mehmet Akif İnan'ın Eğitim-Bir 2. Olağan Genel Kurulu'ndaki konuşması Eğitim-Bir'in sendikal manifestosu gibidir. Teşkilâtlar, sendikacılığa yabancıdırlar. Sendikacılık özellikle TÖS, TÖB-DER anlayışı çerçevesinde algılanmaktadır. Bunun için de bazı teşkilat yöneticileri ve delegeler Eğitim-Bir'de bu anlayışın, bu hak arama yönteminin yansımalarını aramaktadırlar. Bu sebeple de yönetime çeşitli eleştiriler getirmektedirler. Mehmet Akif İnan'ın 2. Olağan Genel Kurul konuşması delegelerin aradığı cevapların net şekilde bulunduğu bir sendikal seminer işlevi görür.

Eğitim-Bir 2. Olağan Genel Kurulu'nda, Eğitim-Bir'in kurucularından ve ilk Genel Yönetim Kurulu üyelerinden Mehmet Akif İnan ve Nurettin Sezen'den başka hiç kimse yeni Genel Yönetim

Kurulu'nda görev almaz. 2. Olağan Genel Kurul'da Seçilen Genel Yönetim Kurulu Üyeleri şu isimlerden oluşur: Mehmet Akif İnan Genel Başkan, Kamil Aydoğan Genel Başkan Yardımcısı, Besim (Eşsiz) Tataroğlu Genel Sekreter, Nurettin Sezen Genel Mali Sekreter, Ahmet Fidan Genel Teşkilatlanma Sekreteri, Doç. Dr. Ramazan Kaplan Genel Eğitim Sekreteri, Şafak Toprak Genel Mevzuat Sekreteri, Kemal Yazıcı Genel Dış İlişkiler Sekreteri.

Mehmet Akif İnan'ın Demokrat Kişiliği

Genel Başkan Mehmet Akif İnan, İstanbul Şube Başkanı İsmail Kılıoğlu'na büyük değer verir ve onu kendisinden sonraki Genel Başkan olarak hazırlar. İnan, İsmail Kılıoğlu'na Memur-Sen Genel Başkan Yardımcısı olarak Memur-Sen'de de görev vererek bu niyetini ortaya koyar.

Eğitim-Bir İstanbul Şubesi'nin I. Olağan Genel Kurul'u 3 Aralık 1996 tarihinde toplanır. Genel Merkez'i temsilen Genel Kurul'a katılmak üzere Genel Teşkilatlanma Sekreteri Ahmet Fidan görevlendirilir. Genel Merkez Genel Kurul'a müdahil olmaz.

Eğitim-Bir İstanbul Şubesi'nin Genel Kurul'u yapılır, İsmail Kılıoğlu seçimleri kaybeder. İstanbul Şube yönetimine Şevket Sezer başkanlığındaki, Mehmet Doğan, Ahmet Gündoğdu, Orhan Durmuş, Hasan Sarısoy, Ahmet Ay, Şükrü Şayakçı, Mustafa Arslanoğlu ve A. Kadir Şahin'den oluşan ekip seçilir.

Eğitim-Bir Genel Merkezi'nde yeni İstanbul Şube Yönetiminin veto edilip edilmemesi tartışılır, ancak Mehmet Akif İnan, "Hayır, bir şans vereceğiz Şevket Sezer'e" diyerek sendika içi demokrasinin işletilmesinden yana tavır koyar.

Eğitim-Bir'in İstanbul'da tanınması, akademik çevrelere ulaşması yönünde önemli hizmetler ortaya koyan İsmail Kılıoğlu bu Genel Kurul'un ardından Eğitim-Bir'den ve sendikacılıktan kopar, akademik çalışmalara ve yazı hayatına yoğunlaşır.

Refah-Yol Hükümetiyle İlişkiler

28 Haziran 1996 tarihinde Refah Partisi ile Doğruyol Partisi arasında Refah-Yol Hükümeti adıyla 54. Cumhuriyet Hükümeti kurulur, uzun yıllar Hak-İş Konfederasyonu Genel Başkanlığı'nı yapmış olan Necati Çelik de Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı olur.

Necati Çelik, Eğitim-Bir'in ve Memur-Sen'in de hamiliğini yapmış, bu uğurda önemli fedakârlıklarda bulunmuştur. Hal böyle olunca, olumlu tekliflerin ve yapılması gerekenlerin, usulüne uygun olarak Bakanlığa götürülmesi son derece tabiidir. Bu yüzden, başta 'kamu çalışanları yasası' olmak üzere çeşitli kanunlarda yapılacak değişikliklere ilişkin teklifler Bakanlığa sunulur. Ayrıca, kamu çalışanlarının kayıplarının telafisine, durumlarının iyileştirilmesine yönelik teklifler de yine usulüne uygun olarak yapılır.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Necati Çelik, 1997 yılının ilk aylarında Memur-Sen Konfederasyonu Genel Merkezi'ni ziyaret ederek Genel Başkan Mehmet Akif İnan ve Memur-Sen'e bağlı sendikaların Genel Başkanları ile görüşür. Görüşmede Memur-Sen'in Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu'na yönelik ta-

lep ve beklentileri ile memurlara yapılan zam konusu ele alınır. Memur-Sen Genel Başkanı Mehmet Akif İnan tarafından Bakan Necati Çelik'e, kamu çalışanlarının sorunlarını ve çözüm yollarını içeren bir metin takdim edilir.

Refahyol Hükümeti'nin son günlerinde 19.06.1997 tarihinde, Mehmet Akif İnan başkanlığındaki Memur-Sen heyeti, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Necati Çelik'i makamında ziyaret eder. Ziyarette, Memur-Sen Genel Başkanı Mehmet Akif İnan, temel beklentilerinin başında Memur Sendikaları Yasası'nın bir an önce çıkarılmasının geldiğini belirterek bu konuda Çalışma Bakanlığı tarafından hazırlanarak Başbakanlığa sunulan yasa taslağında karşı çıktıkları hususlar bulunduğunu söyler.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Necati Çelik, kamu görevlilerinin sendikalaşması konusunda bir dizi çalışma yürütüldüğünü, kendisinin bu yasanın çıkması için yürekten çaba harcadığını söyler. Necati Çelik, hazırladıkları ve Başbakanlığa sevk ettikleri Memur Sendikaları Yasa Taslağında memur sendikalarını güçlülük yapmak amacıyla "Check-Off" [Kaynaktan kesim] sistemini getirdiklerini belirtir. Yasa taslağında bağımsız yargı temsilcilerinden oluşan "Uzlaştırma Kurulu"nın oluşturulmasının öngörüldüğünü vurgulayan Necati Çelik, bu kurulun kararlarına hükümet ve kamu çalışanlarının uyacağını ifade eder.

Eğitim-Bir ve Memur-Sen'in sosyal taban örtüşmesi içerisinde bulunduğu Refah Partisi'nin büyük ortağı olduğu, hükümet üyelerinden pek çoğu ile de Mehmet Akif İnan'ın şahsi dostluğunun bulunduğu Refah-Yol Hükümeti, 28 Şubat süreci olarak adlandırılan sürecin başlatılmasının ardından 30 Haziran 1997 tarihinde sona erer.

Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'i Ziyaret

Genel Başkan Mehmet Akif İnan başkanlığındaki Memur-Sen heyeti 1997 yılında, Memur-Sen'i tanıtmak, kuruluş gayesini açıklamak ve kamu görevlilerinin yaşadığı sorunların çözümüne ilişkin katkılarını talep etmek üzere Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel'i ziyaret eder. Ziyarete Genel Başkan Mehmet Akif İnan'ın Memur-Sen'e ilişkin sunumu ve dile getirdiği talep ve öneriler şöyledir:

"Memur-Sen Konfederasyonu (Memur-Sen) 9 Haziran 1995 tarihinde 10 memur sendikasının biraraya gelmesiyle kurulmuştur.

Konfederasyonumuz, çalışanların sendikal haklarının kazanılması, maddi durumlarının iyileştirilmesi konusunda faaliyet gösteren ve aynı zamanda verimin artırılması, iş düzeninin ve kurumların iyileştirilmesi yolunda düşünceleri olan, öneriler hazırlayan bir kuruluştur. Ülke sorunlarının tümüne çözüm arama konusunda bünyesindeki bürokratları ve bilim adamlarını devreye sokmuş bulunan Memur-Sen, ayrıca ve özellikle demokratikleşmenin, düşünce ve inanç özgürlüğünün de savunucusudur. Sendika çalışmalarımızın daha verimli olabilmesi için zat-ı alinizden bazı isteklerimiz bulunmaktadır:

1- Çıkacak olan kamu çalışanları sendika yasasının toplu sözleşmeli ve grevli olması.

Ülkemiz 1988 yılında Avrupa Sosyal Şartı ve 1992 yılında İLO sözleşmelerine imza atarak bu yönde bir taahhütte de bulunmuştur. Aslında Anayasa'da işçilere sendika hakkı veren maddelerde "işçiler" kelimesinin yerine "çalışanlar" kelimesinin konulması suretiyle

bütün çalışanları işçi ve memur ayrımı yapmadan tek bir yasa çatısı altında toplamak bizce en uygun yoldur.

2- Çalışma bakanlığınca hazırlanan tasarıda toplu görüşme için konfederasyonların taraf kabul edilmesi öngörülmüştür. Biz toplu görüşmeye hizmet kolu sendikalarının taraf olmasını uygun buluyoruz.

3- Konfederasyonumuz bütün kamu çalışanlarının sendikalı olmasını arzu etmektedir. Din hizmetleri ile silahlı kuvvetler ve emniyet teşkilatının sivil çalışanları da sendikal haktan mahrum bırakılmamalıdır.

4- Zorunlu tasarruf kesintilerinin bir an önce kaldırılmasını, işverenlerden yapılan %3'lük kesintinin de ücretlere yansıtılmasını istemekteyiz.

5- Kamu çalışanlarına yapılan zamlar yeterli değildir. İsteğimiz, geçmiş kayıpların giderilip en az enflasyon oranında kamu çalışanlarına zam yapılmasıdır. Zam yapılırken de kamu çalışanları arasında dengesiz maaş artışlarından uzak kalınması Memur-Sen konfederasyonunun istekleri arasındadır “

8 Yıllık Kesintisiz Eğitimi Ele Alan Çeşitli Toplantılar

“Temel Eğitimde Yeniden Yapılanma ve 8 Yıllık Kesintisiz Eğitim” başlığıyla 19 Nisan 1996 tarihinde düzenlenen panele, Marmara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hikmet Savcı, Prof. Dr. Ömer Asım Saçlı, Milliyet Gazetesi Yazarı Abbas Güçlü, Yazar Ali Erkan Kavaklı ve Eğitim-Bir ve Memur-Sen Genel Başkanı Mehmet Akif İnan ile çok sayıda eğitimci katılır.

Aynı konuda 13 Nisan 1997 tarihinde, İstanbul’da, Taksim Atatürk Kültür Merkezi’nde bir panel daha düzenlenir. Yazar Ahmet Kabaklı’nın yönettiği panele, Kültür Bakanı İsmail Kahraman, Yeniden Doğuş Partisi Genel Başkanı Hasan Celal Güzel, Refah Partisi Erzurum Milletvekili TBMM Milli Eğitim Komisyonu Üyesi Doç. Dr. Ömer Özyılmaz, Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Öğretim Üyesi Prof. Dr. Bekir Karlığa ve Psikiyatrist Doç. Dr. Sefa Saygılı konuşmacı olarak katılırlar.

“İkibinli Yıllarda Milli Eğitimimizde Yeniden Yapılanma Sempozyumu” ise, 1 Haziran 1997 tarihinde Ankara’da, Milli Kütüphane Salonu’nda gerçekleştirilir. Sempozyuma Milli Eğitim Bakanlığı’nı temsilen Milli Eğitim Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı Kenan Kolukısa, Refah Partisi’ni temsilen İstanbul Milletvekili ve MYK Üyesi Bahri Zengin, Anavatan Partisi’ni temsilen Milli Eğitim eski Bakanı Vehbi Dinçerler, Doğruyol Partisi’ni temsilen Milli Eğitim eski Bakanı Köksal Toptan, Demokratik Sol Parti’yi temsilen Adana Milletvekili Tuncay Karaaytuğ, Cumhuriyet Halk Partisi’ni temsilen PM Üyesi Mustafa Gazalcı, Büyük Birlik Partisi’ni temsilen Genel Sekreter Ökkeş Şendiller ve Milli Eğitim eski Bakanı, Yeniden Doğuş Partisi Genel Başkanı Hasan Celal Güzel katılarak bildiri sunarlar.

Milli Eğitim Bakanlığı üst düzey bürokratları ile çok sayıda okul müdürü ve eğitimcinin takip ettiği sempozyum yaklaşık 7 saat sürer.

28 Şubat Darbesi

28 Şubat 1997 tarihinde gerçekleştirilen müdahalenin ardından ve 28 Şubat Süreci içinde yapılan düzenlemelerle, Kur'an kurslarında verilen Kur'an eğitimi ve hafızlık müessesesini baltalayan, İmam-Hatip ortaokullarını ortadan kaldıran 8 yıllık kesintisiz eğitim uygulaması getirilmiş, İmam-Hatip Lisesi mezunlarının üniversiteye girişlerine engel olmak üzere katsayı engeli/adalatsızlığı uygulaması hayata geçirilmiş, , başörtülü kız öğrenciler üniversitelerde derslere alınmamış, üniversiteye yerleşme hakkını kazanan başörtülü kız öğrencilerin üniversitelere kayıtları yapılmamıştır.

Eğitim-Bir, ideolojik kaygı ve yaklaşımla eğitimin biçimlendirilmesine, milletin talep ve beklentileri doğrultusunda açılan ve milletin inşa ettiği binalarda, devletin gözetim ve denetiminde dini eğitim veren okulların bir hınçla kapatılmasına karşı sesini yükseltir. 28 Şubat 1997 tarihinden itibaren 28 Şubat kararlarına istinaden uygulamaya konulan yasaklar ve mağduriyetler ortadan kaldırılıncaya kadar mücadelesini devam ettirir.

Eğitim-Bir, "İkibinli Yıllarda Milli Eğitimimizde Yeniden Yapılanma Sempozyumu", "Temel Eğitimde Yeniden Yapılanma ve 8 Yıllık Kesintisiz Eğitim Paneli" gibi bilimsel faaliyetlerle, eğitim sistemine ve işleyişine dair gerçekleştirilmek istenen değişikliklerin ve oluşturulmak istenen yeni sistemin bilimsel temelden yoksun olduğunu, milletin, memleketin menfaatine olmadığını bütün çıplaklığıyla gözler önüne serer, milletin yapılmak istenenin farkına varmasını sağlamaya dönük çalışmalar yürütür.

Bu günlerde, Eğitim-Bir ve Memur-Sen Genel Başkanı Mehmet Akif İnan'ın 28.04.1997 tarihinde yaptığı basın açıklamasında yer verdiği ifadeler, Eğitim-Bir'in ve Memur-Sen'in konuya bakışını yansıtmaları bakımından önemlidir:

"5 yıllık zorunlu eğitimin 8 yıla çıkartılması konusunda, sayısı 550 bine varan eğitimcimizin fikri sorulmamıştır. Konuya temel

oluşturduğu ileri sürülen Milli Eğitim Şura Kararları eğitimcimizin ortak görüşünü yansıtamaz. Çünkü Şuralar, Milli Eğitim Bakanlığı'nın güdümünde ve onun istediği kararları çıkarmak için oluşturulmuş yapay bir topluluktur. Bu Şuralarda ülkemizin eğitimine emek vermiş, eserler yazmış, ün sahibi uzman kimsele-ri, düşünce ve sanat dünyamızın önde gelen kişileri yeterince yer almamıştır.

Ayrıca MGK da bu konunun uzmanı ve muhatabı değildir.

Kaldı ki ne Şura ve ne de MGK kararları hukuksal olarak bağla-yıcı değil, tavsiye hükmündedir. Bu konuda görüşlerine öncelikle uyulması gereken kesim eğitimcilerdir. Eğitime hizmet veren sivil kuruluşlar olan dernek, vakıf ve sendikalaradır.

Biz Eğitim-Bir olarak, temel eğitimin 8 yıl olmasının çözüm bekle-yen bir sorun olduğu görüşünde değiliz.

Bu ülkede öğrenim çağında olduğu halde okula gidemeyen 600 bin çocuğumuz var. Bu ülkede terör nedeniyle 3 bin civarında okul ka-palı. Bu ülkenin köy okullarında 5 sınıf aynı çatı altında, tek öğret-men tarafından okutuluyor. Bu ülkede 80-90 kişilik sınıflarda ders yapılıyor. Bunlar sorundur. Öncelikle bunları çözün. Kendisine 5 yıllık temel eğitimi bile doğru dürüst veremediğimiz yüzbinlerce memleket evladı varken, alt yapısını hazırlamadan, bu süreyi 8 yıla çıkarmak akıl karı mıdır?

Eğitim düzenimiz çarpıktır. Bu düzen içinde gençlerimizi heder ediyoruz. Müfredatımız çağdışıdır. Çağdaş bilim ve teknolojiden mahrumuz. Yüzbinlerce gencimiz üniversite okuma hakkından mahrum. Lise mezunlarını özel dershanelere muhtaç duruma dü-şürmüştür. Binlerce lise birincisi gencimiz bile üniversitelere gire-miyor. Bölgeler hatta okullar arasında bile eğitim-öğretim eşitliği yoktur.

Temel eğitimi 8 yıla çıkarmak yerine 5 yıllık temel eğitimden sonra gencimizi bir meslek sahibi kılacak okullar açılmalı. İş hayatımı-zın, sanayinin ihtiyacı olan ara eleman yetiştiren okulların sayısını artırmak lazım. Sırf İmam-Hatip Okullarının önünü kapatmak

uğruna, büyük bir yanlışla düşülmemeli. Ülkemizin gerçekleri gözardı edilmemeli. Yıllar sonra pişman olacağımız kararlar almayalım. Bu çarpık eğitim yapımızı daha da çarpıtmayalım.”

Genel Başkan Mehmet Akif İnan, 28 Şubat Sürecinde Deniz Kuvvetleri Komutanlığı tarafından oluşturulan Batı Çalışma Grubu’nun sürdürdüğü istihbari çalışmalar ve dernek, vakıf, meslek kuruluşları, işçi ve işveren sendikalarına yönelik yaklaşımına da tepki gösterir. “Hiçbir Batı ülkesinde askerler sivil toplum örgütlerini denetlemez. Hem Batılılaşma diyoruz hem de Batı’nın demokratik teamüllerine uymuyoruz” diyen Mehmet Akif İnan, Batı Çalışma Grubu’nun sendikalar hakkında bilgi toplamasını ‘eski köye yeni adet’ şeklinde yorumlayarak, “Hangi kurumun hangi işlerle uğraşacağı yasalarımızda bellidir. Kimse kendi kendisine yetki ve görev vermemelidir. Yetki ve görev yasalarla alınır, verilir. Nasıl kasaba manifaturacılık yaptırılmazsanız, yargının ve emniyetin görevini de askerler yapamaz” der.

Sendikal örgütlenmeye gerek kültür gerekse yasal altyapı yetersizliği nedeniyle yeteri kadar ilgi göstermeyen bir kesimde yürütülen mücadele, 28 Şubat 1997 tarihinde yapılan Milli Güvenlik Kurulu Toplantısı’nın ardından çok daha zorlu bir sürece girer. Hedefe konulan kesim Eğitim-Bir-Sen üyeleri ve potansiyelidir. Başörtüsü mücadelesi, değerler eğitimi mücadelesi, özgürlük alanlarının genişletilmesi mücadelesi Eğitim-Bir-Sen’in mücadele alanlarıdır. Görevine son verilen başörtülü öğretmenler Eğitim-Bir-Sen üyeleridir. İnandığı gibi yaşama davranışı ortaya koyan, bundan dolayı görev yeri değiştirilen öğretmenler, yöneticilikten alınan müdür, müdür yardımcıları Eğitim-Bir-Sen üyeleridir. İnananlara yönelik gerçekleştirilen saldırıların kamu kesiminde hedefi, Memur-Sen üyeleridir. Bu dönem, Memur-Sen ve Mehmet Akif İnan için zorlu bir dönem olur. Bir kesime yönelik saldırılar karşısında ortaya çıkan imkân, 28 Şubat yandaşı siyasal ve sendikal hareketlerin yandaşları için bir imkân olur. Aynı zamanda oluşturulan korku atmosferi, Sağ’da ve Sol’da gerçekleştirilmiş olan sendikal örgütlenmeleri şerrinden emin olmak için sığınılan sığınaklar olma bakımından olumlu etkiler.

Memur-Sen, kuruluşundan itibaren soyut ve somut düzlemde terk etmediği mağdurların, mazlumların sesi ve sığınağı olma hassasiyetini 28 Şubat sürecinde daha da aksiyoner bir zeminde devam ettirir. 28 Şubat Süreci olarak adlandırılan meşum günlerde, en büyük saldırı bilhassa İmam-Hatip liselerinde kümelenen başörtülü eğitim çalışanlarıyla başörtülü üniversite öğrencilerine yapılır. Eğitim-Bir-Sen ve Memur-Sen, bu dönemde Mehmet Akif İnan'ın riyasetinde görevlerine son verilen başörtülü kamu görevlileri ile okullarına alınmayan, eğitimlerine ve öğrenimlerine devamı engellenen öğrencilere hukuki destek sağlamanın yanı sıra, zulmün alanlarda ifade edilmesi ve hakkın alanlarda savunulmasına yönelik kitlesel basın açıklamaları, mitingler, "El Ele" eylemleri gibi faaliyetler içerisinde olur.

Mehmet Akif İnan'ın Özel Kalem Müdürü İsmail Tezer 28 Şubat Sürecini takip eden günlerde Eğitim-Bir-Sen ve Memur-Sen'de yaşananları ve hâkim atmosferi şöyle dile getirir: "Sendikal mücadele içerisindeki bir dönem elbette unutulmaz. 28 Şubat dönemi ve arkasından yaşananlar. 28 Şubat öncesinde sendikamız dolup taşarken, bu tarihten sonra insanlar yavaş yavaş sendikadan uzaklaşmaya başlamıştı. Özellikle Haziran 1997 tarihi sonrasında Memur-Sen ve bağlı sendikalara yakın olanlara baskı ve

yıldırma politikaları hat safhadaydı. (...) Bir tek Ankara’da bu tür sorunlarla karşı karşıya kalınmamıştır. Ülkenin dört bir yanından sorunlar çıkı gibi geliyordu. Bazı arkadaşlar sendikal çalışmaları bıraktığını belirtiyor, bazıları da sendikal faaliyetlere ara vermemiz gerektiğini ilertiyorlardı. Ama Akif İnan Hocam her türlü sıkıntı ve yokluğa karşı direnilmesini, bu dönemin de kısa sürede geçeceğini ve dik durulması gerektiğini belirtiyordu.”

Eğitim-Bir-Sen ve Memur-Sen Genel Başkanı Mehmet Akif İnan, vefatından 53 gün önce 14 Kasım 1999 tarihinde katıldığı Memur-Sen 2. Olağan Genel Kurulu’nda yaptığı konuşmada da 28 Şubat Sürecinin uygulamalarının hala sürmesine tepki gösterir: “Bu ülkenin hakkı ve layıkı değildir; çağın gerisinde insanca yaşama hakkından vatandaşları mahrum bırakılmış bir ülke olması. Ülkemizin insan hakları konusunda sorunu vardır. Söylüyorum tekraren 28 Şubat sürecinin hala gölgesi devam etmektedir. Buna biz Memur-Sen olarak aydınlar olarak asla razı değiliz. Bu ülkeye olan borcumuzu ödemek mecburiyeti ile bu konuda sonuna kadar mücadele etmek azmindeyiz.”

Sefalet Zamlarını Protesto Mitingi

Hükümetin 1998 yılının ikinci yarısı için %20 zam kararı alması üzerine Memur-Sen Konfederasyonu 28 Haziran 1998 Pazar günü Ankara Sıhhiye’de “Sefalet Zammına Hayır” mitingi düzenler.

Sabahın erken saatlerinde değişik illerden Ankara’ya gelen binlerce memur, Tandoğandan Sıhhiye’ye kadar yürüyüş yapar, yürüyüş sırasında memurların yaşadığı sıkıntıları ve talepleri dile getiren sloganlar atılır, pankartlar taşınır.

Miting alanı, Türk bayrakları, flamalar ve pankartlarla süslenmiştir. Miting otobüsünün üzerinde duran ceylan derisi görünümlü turuncu koltukla da, o günlerde kamuoyunun gündeminde olan TBMM genel kurul salonuna alınan turuncu renkli ceylan derisi koltukları telmihen, verilmek istenen mesaj adresine teslim edilir.

Memur-Sen Genel Başkanı Mehmet Akif İnan'ın konuşması ile başlayan mitingde, diğer işçi ve kamu görevlileri sendikalarının genel başkanları da desteklerini belirtirler. Konuşmalar sırasında, alandan hükümeti protesto sloganları yükselir.

Genel Başkan Mehmet Akif İnan mitingdeki konuşmasında, Memur-Sen'in sokağa dökülmeden sonuç almaya yönelik bir strateji takip ettiğini ancak bıçağın kemiğe dayanması nedeniyle bu mitingi düzenlediklerini belirterek hükümetten memurların ekonomik sıkıntılarıyla ilgili, demokratikleşme ve sendika yasasıyla ilgili adımların bir an önce atmasına ilişkin taleplerde bulunur.

Mehmet Akif İnan konuşmasında şunları söyler: “Haklı davamızı meşru isteklerimizi, başta hükümet olmak üzere, tüm kamuoyuna yansıtmak amacıyla, bugün burada bu mitingi tertiplemiş olduk. Bilindiği gibi Memur-Sen, şimdiye kadarki faaliyetlerinde, mitinglere, sokaklara dökülmeye öncelik vermeme konusunda büyük çaba gösteregelmiştir. Biz sesimizi ve isteklerimizi,

kurmuş olduğumuz diyaloglarla, ilişkilerle başta hükümet olmak üzere, ilgililere ve partilere intikal ettirme yolunu seçegeldik. Memur-Sen sokaklara dökülmediyse, bu onun gücünün zaafıyla asla açıklanmamalıdır. Elimizden geldiğince, meşru zeminleri sonuna kadar kullanma konusunda, kendimizi zorlamışızdır. Ama ne var ki şimdi ülkem, onun çalışanları ve tüm insanları, bıçağın kemiğe dayandığı bir noktaya kilitlenmiştir. Biz Memur-Sen olarak, yani bu ülkenin okumuş kesimlerini çevresinde toplamış olan sendikalar topluluğu olarak, bürokratlar olarak, aydınlar olarak, içinde bulunduğumuz şartlara tepkilerimizin ne olduğunu, uygun bir dille anlatmamız lazımdı. Bu miting bunun için düzenlenmiştir.”

Eğitim-Bir-Sen 3. Olağan Genel Kurulu

Eğitim-Bir 2. Olağan Genel Kurulu’nda seçilmiş olan Genel Yönetim Kurulu üyelerinden bazıları çeşitli nedenlerle ayrıldığı için Genel Yönetim Kurulu’nun 02.06.1999 tarih ve 187 sayılı kararıyla Genel Kurul yapılmasına karar verilir.

Bu karar doğrultusunda 10-11 Temmuz 1999 tarihinde yapılan Genel Kurul, Mehmet Akif İnan’ın Eğitim-Bir-Sen Genel Başkanı olarak seçildiği son Genel Kurul olur. Bu Genel Kurul’dan kısa bir süre sonra hastalanan Mehmet Akif İnan yaklaşık 6 ay sonra vefat eder.

Mehmet Akif İnan’ın 3. Olağan Genel Kurul’da yaptığı konuşma, Mehmet Akif İnan’ın sendikacılık anlayışını ve sendikacılıkta vardığı noktayı ortaya koyması bakımından önemlidir. Bu konuşmada İnan ayrıca, Eğitim-Bir-Sen ve Memur-Sen’in 2000’li yıllardaki mücadelesinin temelini oluşturan konulara temas eder ve hedef gösterir. Konuşmasının bu bölümünde Mehmet Akif İnan, şöyle der: “Şimdi ülke gerçekten bir berzahtan geçiyor, bir karanlık dehlizden geçiyor. Bu ülkenin bu şerefli ve soylu insanları, bu karanlıkta yaşamayı hiç hak etmediler. Şimdi bakınız biz Memur-Sen olarak, bir sivil toplum örgütü olarak, toplumun bütün sorunlarından kendini sorumlu sayan ve o sorunların giderilmesini kendisine ulusal

vazife olarak gören bilinçli insanlar olarak, hep ifade etmeye çaba gösterdik ki, bu ülkenin en başta, insan hakları konusunda, demokratikleşme konusunda, düşünce, inanç özgürlüğü konusunda, yani topyekûn tek kelime ile insan hakları konusunda aşılması lazım gelen büyük sorunları vardır, kaldırması lazım gelen yüz karalıkları vardır.”

Eğitim-Bir-Sen 3. Olağan Genel Kurulu’nda Seçilen Genel Yönetim Kurulu aşağıdaki şekilde oluşur: Mehmet Akif İnan Genel Başkan, Kamil Aydoğan Genel Başkan Yardımcısı, Oğuz Ertekin Genel Sekreter, Refik Öksüz Genel Mali Sekreter, Bilal Baldemir Genel Teşkilatlanma Sekreteri, Mehmet Bozkurt Genel Eğitim Sekreteri, Nezahat Kahraman Genel Mevzuat Sekreteri İrfan Coşkun Genel Araştırma ve Dış İlişkiler Sekreteri

Bu kongreden kısa bir süre sonra Kurucu Genel Başkan Mehmet Akif İnan’ın rahatsızlığı baş gösterir. Tedavi sürecinin başlamasıyla birlikte çalışmalara pek katılamaz. Mehmet Akif İnan’ın

hastalığı döneminde Kamil Aydoğan 1999 yılı Ağustos ayından itibaren “Genel Başkan iyileşinceye kadar” Genel Başkan Vekili olarak görevlendirilir.

Emek Platformu ve Mehmet Akif İnan

Türk-İş, Hak-İş, Disk, Kesk, Türkiye Kamu-Sen ve Memur-Sen Genel Başkanları 27 Ocak 1999 günü Ankara’da Hak-İş Genel Merkezinde ilk toplantılarını yaparak ortak sorunları görüşürler. Bu toplantının ardından ortak görüşlerin ifade edildiği bir açıklama yayımlanır.

Hükümet, 1999 yılı Haziran ayı sonlarında Sosyal Güvenlik Reformu Kanun Tasarısı taslağını gündeme getirir. Bu konu, 1 Temmuz 1999 günü toplanan Ekonomik ve Sosyal Konsey’de ele alınır. Bunun üzerine Emek Platformu bileşenleri 14 Temmuz 1999 günü TÜRK-İŞ Genel Merkezi’nde toplanırlar.

Bu toplantıda çeşitli eylemler gerçekleştirilmesi kararı alınır. Birçok bölgede düzenlenen toplantıların ardından, 24 Temmuz 1999 günü Ankara’da Kızılay Meydanı’nda, Türkiye tarihinin en büyük işçi-memur mitingi yapılır. Kızılay’da miting yapılması yasak olduğundan, eylem “kitlesel basın açıklaması” adı altında yapılır. Çeşitli siyasi partilerden de milletvekili ve temsilciler yürüyüşte yer alır, Kızılay Meydanı’nda yaklaşık 400 bin kişi toplanır.

Bu mitingde, organizasyona liderlik eden ve hastalığına rağmen mitinge katılan Memur-Sen Genel Başkanı Mehmet Akif İnan'ın yaptığı anlamlı konuşma dikkat çeker. Bu konuşma, Akif İnan'ın kitlelere ve yüzbinlere hitap ettiği son konuşma olur.

Memur-Sen'in kısa sürede kamu görevlilerinin ve kamuoyunun gündeminde yer almasını sağlayan Mehmet Akif İnan, Emek Platformu'nun kuruluşunda önemli bir rol oynamış, Emek Platformu'nun dağılma sürecine girdiği dönemlerde de birleştirici kimliğiyle platformun devamını sağlamıştır. Emek Platformu'nun oluşumunda, Genel Başkan Mehmet Akif İnan'ın Emek Platformu Bileşenleri nezdindeki saygın kişiliğinin ve oluşum sürecindeki önemli çabalarının büyük bir payı vardır.

Emek Platformu, 4 Şubat 2000 tarihinde gerçekleştirdiği Başkanlar Kurulu sonrası yayımladığı bildirisinde, “Emek Platformu camiası, oluşumunda büyük emek ve katkıları bulunan Memur-Sen eski Genel Başkanı Akif İnan'ı rahmetle anmaktadır.” ifadelerine yer vererek Mehmet Akif İnan'ın Emek Platformunun oluşumuna katkısını tarihe not düşer.

Memur-Sen 2. Olağan Genel Kurulu

Memur-Sen 2. Olağan Genel Kurulu, Mehmet Akif İnan'ın hastalığının iyice ilerlediği bir süreçte yapılır. Genel Kurul'a katılan delegeler, üyeler ve misafirler; bu Genel Kurul vesilesiyle Mehmet Akif İnan'ı son kez görür ve kısa süreliğine katıldığı Genel Kurul'da yaptığı konuşmada adeta sendikal vasiyetini bizzat onun ağzından dinleme imkanı bulurlar.

Vefatından 53 gün önce 14 Kasım 1999 tarihinde katıldığı Memur-Sen 2. Olağan Genel Kurulunda Mehmet Akif İnan, kendisine hüznü gözlerle bakan sevenlerine şunları söyler: “Bildiğiniz gibi ben 3 aya yakın bir süredir aynı zamanda sağlığım yerinde değildir. Onun için bu kongredeki sizinle konuşmam

adeta beni evime geçmiş olsun ziyaretime gelmişsiniz gibi sizleri sayarak görerek, merhabalaşmak için şimdi huzurunuzdayız. Sizden talebim o dur ki 'birlikteliğinizi koruyun ve tam kapasite ile çalışın'. Vasfınızın size hak ettiği ve vasfınızın sizden istediği tempoyla koşun. Hepinizin ben bir geniş, derin vasıf, muhteva sahibi olduğunuzu biliyorum. Amma velakin evvel başta ben olmak üzere, tüm zamanımızı ve yeteneğimizi bu işlere ayırıyor muyum diye kendi kendimize soralım ve yeterli oranda kendimi bu işe yeterli oranda ayıramadığımı görüyorum. Kendi eksiklerimizi hatalarımızı bilerek bir yeni baştan hızlı koşuşa yönelelim diyorum.”

Memur-Sen 2. Olağan Genel Kurulu'nda seçilen Genel Yönetim Kurulu şu isimlerden oluşur: Mehmet Akif İnan Genel Başkan, Zübeyir Yetik Genel Başkan Yardımcısı, Kamil Aydoğan Genel Başkan Yardımcısı, Dr. Ahmet Aksu Genel Sekreter, Mevlüt Doğan Genel Mali Sekreter, M. Fatih Uğurlu Genel Eğitim Sekreteri, Hüsamettin Şanal Genel Teşkilatlanma ve Dış İlişkiler Sekreteri, Ekrem Bağcı Genel Mevzuat ve Araştırma Sekreteri.

Mehmet Akif İnan'ın Hastalanması ve Vefatı

Emek Platformu, 14 Temmuz 1999 günü yapılan toplantısında Hükümeti oluşturan üç siyasi parti-nin genel merkezlerine doğru büyük bir yürüyüş gerçekleştirme kararı alır. 19 Temmuz 1999 günü Ankara'da, Sıhhiye'den başlayan bu yürüyüş Emek Platformu'nun bir bileşeni olan Memur-Sen de katılır. Yürüyüş güzergâhında önce Beşevler'de bulunan DSP Genel Merkezi'ne oradan Balgat'ta Dışişleri Bakanlığının yanında bulunan ANAP Genel Merkezi'ne oradan da Akay'da bulunan MHP Genel Merkezi'ne gidilir.

Yazın en sıcak günlerinde gerçekleştirilen bu yürüyüş, Mehmet Akif İnan da diğer sendika Genel Başkanlarıyla birlikte en önde katılır. Önce DSP'ye sonra da ANAP'a siyah çelenk konulur, protesto gerçekleştirilir.

ANAP Genel Merkezi önünde iken Mehmet Akif İnan rahatsızlanır, bir taksiyle Seyranbağları'ndaki evine geçer. Yürüyüşte çok yorulan ve

ter içinde kalan Mehmet Akif İnan, evinde bir süre dinlenir, elbiselerini değiştirir ancak eylemden de geri kalmamak için bir taksiyle tekrar eylem güzergâhındaki MHP Genel Merkezi'nin önüne gelerek eyleme katılır.

Mehmet Akif İnan, Emek Platformu'nun 24 Temmuz 1999 tarihinde Ankara'da Kızılay Meydanında gerçekleştirdiği "Mezarda Emekliliğe Hayır" başlıklı, Türkiye tarihinin en büyük işçi-memur mitingi için de çok yoğun mesai harcar ve çok yorulur.

Mehmet Akif İnan'ın 24 Temmuz 1999 tarihini takip eden günlerde başlayan hastahane müracaatlarında, üşütmeden mütevellit bir hastalığının olmadığı, akciğer kanserine yakalandığı anlaşılır. Mehmet Akif İnan'ın tedavisine Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde tedavisine başlanır. İnan, Ağustos 1999'dan itibaren sendika çalışmalarına katılamaz, Eğitim-Bir'de "Genel Başkan iyileşinceye kadar" Genel Başkan Yardımcısı Kamil Aydoğan, Genel Başkan Vekili olarak görevlendirilir.

Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde başlanılan tedavisine zaman zaman Ankara Seyranbağları, Ballıbaba Sokak'taki evinde devam edilir. Memur-Sen ve Eğitim-Bir-Sen teşkilatları, evindeki tedavisi sürecinde ziyaret ederek onunla helalleşirler. Mehmet Akif İnan, 14 Kasım 1999'da yapılan Memur-Sen 2. Olağan Genel Kurulu'nda sendikaların aralarındaki çekişmeler nedeniyle hastalığının ileri aşamalarında olmasına rağmen yeniden Memur-Sen Genel Başkan Adayı olur. Genel Kurul'a yalnızca bir selamlama konuşması yapmak üzere kardeşi Op. Dr. Ahmet Hamdi İnan'ın refakatinde katılır, konuşmasında birlik-beraberlik vurgusu yapar, sendika kadrosunun daha çok çalışmasını ister.

Mehmet Akif İnan, Genel Kurul'a katılan protokol mensuplarının, Memur-Sen'e bağlı sendikaların yöneticilerinin, sevenlerinin gözyaşlarıyla takip ettiği konuşmasında hastalığıyla ilgili de bilgi verir ve dua talebinde bulunur.

1999 yılı Aralık ayı içerisinde Ramazan ayını birlikte idrak etme teklifiyle kardeşleri tarafından son günlerini rahat geçirmesi için memleketi, baba ocağı, Nebiler Yurdu Urfa'ya götürülen Mehmet Akif İnan, bir Ramazan gecesı 6 Ocak 2000 tarihinde gece saat 02.00'de Hakk'ın rahmetine kavuşur. Cenazesi, 7 Ocak 2000 Cuma günü Cuma namazını müteakip Hasan Paşa Camiinde kılınan cenaze namazından sonra Harran Kapı'daki aile kabristanına defnedilir.

NEMUR-SEN
KİMYA FİEDERASYONU

ALTINCI BÖLÜM

MEHMET AKİF İNAN'IN SENDİKACILIĞINA İLİŞKİN DEĞERLENDİRMELER

“*Gel kurut bu çağın kargaşasını
Seninle beklenen şimdi şafaktır
Mehmet Akif İnan*”

“Memur-Sen olarak, bir sivil toplum örgütü olarak, toplumun bütün sorunlarından kendini sorunlu sayan ve o sorunların giderilmesini kendisine ulusal vazife olarak gören bilinçli insanlar olarak, hep ifade etmeye çaba gösterdik ki, bu ülkenin en başta, insan hakları konusunda, demokratikleşme konusunda, düşünce, inanç özgürlüğü konusunda, yani topyekûn tek kelime ile insan hakları konusunda aşılması lazım gelen büyük sorunları vardır; kaldırması lazım gelen yüz karalıkları vardır.

Dünyaya örnek olmuş, soylu parlak bir geçmişe sahip olan bu ülkenin insanları, niçin insanca yaşama hakkına, dünya standartlarına uygun düşen özgür bir yaşama sahip olmasın. Tüm uluslardan çok daha fazla, bu ulusun hakkıdır geçmişi bakımından, birikimi bakımından, dünyaya örnek olması bakımından.”

Mehmet Akif İnan’ı Sendikacılıkta Farklı Kılan Nitelikleri

Mehmet Akif İnan’ın sendikacılığının dikkat çekici noktaları onun kişilik özelliklerinde gizlidir. Mehmet Akif İnan’ın sendikacılığında yapılan işlerin, söylenen sözlerin zamanı, üslubu büyük önem taşımaktadır. Hak etmeden, sorumlulukları yerine getirmeden hiçbir haktan bahsetmemek, iş ahlakını her zaman korumak, yapılan işte en iyiyi meydana getirmek ve bunun karşılığında hakkını mutlaka örgütlü bir mücadele içinde almak Mehmet Akif İnan’ın sendikacılığının genel çerçevesini çizmektedir.

Mehmet Akif İnan'ın sendikacılığında kırmak, dökmek, başkalarına zarar vermek niyet ve eylemlerine yer yoktur. Sendikal mücadelede öncelikle sorun tespit edilmiş, sorunun boyutu, mahiyeti çizilmiş, çözüm önerileri belirlenmiş ve bu çözüm önerilerinin hayata geçirilebilmesi için örgütlü gücün imkânları devreye sokulmuştur. Bunun için takip edilen metot şöyle gerçekleşmiştir: Önce tespit edilen sorun ve çözüm önerileriyle, sorunu çözecek siyasal ya da bürokratik makam ziyaret edilerek talepte bulunulmuştur. Sonuç alınamazsa sorun ve çözümü, basın bildirisi, kitlesel basın açıklaması, panel, seminer konferans, imza kampanyaları, anketler, destek arama ziyaretleri, afiş, siyah çelenk gibi biçimlerde kamuoyuyla paylaşılmış yine sonuç alınamazsa alanlara çıkma, sokakta farkındalık üretme yolu tercih edilmiştir.

Mehmet Akif İnan'ın sendikacılığı zor bir zeminde başlamıştır. “İşçinin ücretini alın teri kurumadan veriniz” prensibinin kuşattığı bir kültüre sahip ve sendikal kültürle hiçbir yakınlığı bulunmayan bir camiaya sendikal alanda hareket kazandırmak aşılması gereken güç bir engeldir. Mehmet Akif İnan, zihni bir devrim gerçekleştirerek hak arama bilinci oluşturmuş, insanları haklarını aramanın bir erdem olduğu düşüncesine ulaştırmıştır. Mehmet Akif İnan, hep ‘vermek’ üzerine oturmuş bir kültürün tezahürü olan vakıf ve dernekçiliğin hâkim olduğu bir zümreye, temelinde ‘hakını almak’ olan bir dünyanın, sendikacılığın kapısını açmıştır.

Mehmet Akif İnan'ın sendikacılığı, kimseye dayanmadan kendi ayakları üzerine var olma ilkesine bağlı bir sendikacılıktır. Bu sendikacılık, kendisini hiçbir siyasal ve ideolojik yaklaşımın kanatları altına sokmamıştır; kendi dinamizmini kendisi oluşturmuştur.

Mehmet Akif İnan, sendikacılığı ideolojik arenadan kurtarmıştır. Eğitim-Bir-Sen'in duruşundan mülhem, bütün sendikalar kendi anlayışlarını sorgulama ihtiyacı duymuşlardır. Bu manada Mehmet Akif İnan, diğer sendikaların da öğretmenliğini üstlenmiştir. İdeolojik sol sendikalar ideolojik görüntülerini törpülemişlerdir. Siyasi partilerle ilişkiler noktasında çizilen net çizgiler, diğer sen-

dikalar için de uyarıcı olmuştur. Mehmet Akif İnan, sendikacılığın uzun soluklu bir koşu olduğunun bilinciyle günöbirlik siyasi tarafgirliğe tevessöl etmemiştir.

Mehmet Akif İnan, bir şairdir. Şiirde geleneği geleceğe taşıyan bir anlayışın temsilcisi olmuştur. Edebi anlayışının belirgin vasfı, geleceğin köklerini maziye bağlama çabasıdır. O, bu anlayışını sendikal duruşuna da taşımıştır. Onun sendikacılığının kökünde ahilik teşkilatının izleri vardır. Mehmet Akif İnan'ın şair duyarlılığı, aynı zamanda kendisini sendikal metinlerde de hissettirmiştir.

Mehmet Akif İnan, bir mütefekkidir. Geleneğin donattığı düşüncesini, sendikal jargonla yoğurarak Memur-Sen ve Eğitim-Bir-Sen'in hafızasına sokmuş, geniş bir kitlenin yararlandığı bir birikimi meydana getirmiştir. Mehmet Akif İnan'ın mütefekkir yönü ve bu alandaki yetisiyle sendikal öncülüğü, Eğitim-Bir-Sen ve Memur-Sen'in sağlam bir zeminde yükselmesine imkân sağlamıştır.

Mehmet Akif İnan, bir öğretmendir. Yıllarca çeşitli okullarda öğretmenlik yapmıştır. Öğrencilerinin hatıralarında Mehmet Akif İnan, babacan, alanına hâkim, kültürlü, saygın, şık giyinen bir öğretmendir. Bu nitelikleri, aynı zamanda sendika lideri olarak onun işini kolaylaştıran unsurlardır. Mesleği bilfiil icra eden bir öğretmen olan Mehmet Akif İnan, eğitimin ve eğitimcilerin sorunlarını bizzat yaşayarak bilen bir sendikacıdır.

Mehmet Akif İnan, bir teşkilatçıdır. 1964 yılında Türk Ocağı merkez müdürlüğü yaptığı sırada, o günlerde alanında öne çıkan ya da ileriki dönemde öne çıkacak olan pek çok aydın, yazar, sanatçı ve siyasetçi ile tanışmıştır. Bu tanışıklıklar dolayısıyla sanat, siyaset ve bürokrasi çevrelerinde tanınan, saygı duyulan bir kimse olan Mehmet Akif İnan'ın bu kazanımları, Eğitim-Bir-Sen ve Memur-Sen'in kuruluş ve teşkilatlanma sürecinde gereken ilk enerjiyi oluşturmıştır. Türk Ocağı'nın ardından çalıştığı Türk Taşıt İşverenleri Sendikası'ndaki uzmanlık görevi sırasında da örgütsel aktivasyona ilişkin birikimini artıran Mehmet Akif İnan'ın, Eğitim-Bir-Sen'in kuruluş aşamasında sendikal bir örgütlenmeyi gerçekleştirecek ve hedefe yöneltecek altyapısı bulunmaktadır.

Mehmet Akif İnan, bir entelektüeldir. Gerek çocukluğunu ve ilk gençlik yıllarını geçirdiği Şanlıurfada, gerek daha sonra intikal ettiği Kahramanmaraş'ta gerekse de yükseköğrenim için gittiği Ankarada hep kültürel bir çevre içerisinde bulunmuş, dergiler çıkarmış, dergi çevrelerinde kümelenen arkadaşlarıyla hep bir kültürel etkileşim içerisinde bulunmuştur. Okuma eylemini asla terk etmeyen Mehmet Akif İnan, okuyan, yazan, düşünen, öğrenen, öğreten, konuşan bir kişi olarak ortaya koyduğu entelektüel birikimiyle, sendikacılığa da entelektüel bir boyut kazandırmıştır.

Mehmet Akif İnan, örnek bir şahsiyettir. Beyefendi tavrıdır. Sözü dinlenir, saygındır. Bulunduğu ortamlarda merkez şahsiyettir; son sözü o söyler. Toparlayıcıdır. Giyimi, kuşamı, tıraşı hep özenlidir. Bütün bu kişisel özellikleri bir sendika liderinde bulunması gereken özelliklerdir. O, sendikacılığa başladığında bu nitelikleri edinmek durumunda kalmamıştır, zaten onların sahibidir. Kendine özen gösteren bir kimse olan Mehmet Akif İnan, sendika birimlerinin de belli kalitede olmasına özen göstermiş, şube ve temsilcilik binalarının şehrin merkezinde, iyi tefriş edilmiş, belli standartların üzerinde bir kurumsal kimliğe ulaşmış olmasını bir gereklilik olarak teşkilatına yansıtmıştır.

Mehmet Akif İnan'ın Sendikacılığı ve Metinler Işığında Sendika Anlayışı

14 Şubat 1992 tarihinde Mehmet Akif İnan'ın genel başkanlığında kurulan Eğitim-Bir-Sen; hâlihazırda bulunan bir sendikal tecrübe ve birikimden ziyade, kurucularının, önemli ölçüde de kurucu genel başkan Mehmet Akif İnan'ın ortaya koyduğu sendikal anlayış çerçevesinde şekillenmiş ve gün gün ortaya konulan bu sendikal anlayış üzerine bina edilmiştir.

Mehmet Akif İnan'ın sendikanın çeşitli toplantılarında yaptığı konuşmalar, bülten yazıları, çeşitli basın organlarına verdiği röportajlardan hareketle sendika anlayışını şu şekilde özetlemek mümkündür:

1- Mehmet Akif İnan, sendikacılığı düşünce ve inanç özgürlüğünün sağlanmasının ve temel insan hakları ihlallerine karşı mücadelenin önemli bir aygıtı olarak görür.

Mehmet Akif İnan'ın 25-26 Temmuz 1992 tarihinde gerçekleştirilen Eğitim-Bir-Sen 1. Olağan Genel Kurulu'ndaki konuşması, Eğitim-Bir-Sen'in kuruluş manifestosu gibidir. İnan, Eğitim-Bir-Sen'in her türlü düşüncenin serbestçe dile getirilmesi ve her türlü inancın serbestçe yaşanması mücadelesi içerisinde olacağını güçlü vurgularla şu şekilde ortaya koyar:

“Hangi inançta olursa olsun hangi düşüncede olursa olsun, fikir kampı içerisinde yer almış olursa olsun, onun bir insan olarak kabul edilmesi lazım. Ve inancından dolayı horlanmaması kınanmaması, ayrı muamelelere tabi tutulmaması lazımdır. İsterse benim inancımın tam zıttı olsun. Ben ona hakkı hayat tanınmasının da kavgacıyım. İnsanın doğuştan, fitraten getirmiş olduğu hakları, insanların, rejimlerin, kanunların iptali ilkelliktir, çağdışıdır.”

2- Mehmet Akif İnan'ın sendikacılığı kendisini toplumun yaşadığı bütün problemlerin çözümünde sorumlu addeden bir sendikacılıktır.

Mehmet Akif İnan'ın 10-11 Temmuz 1999 tarihinde gerçekleştirilen Eğitim-Bir-Sen 3. Olağan Genel Kurulu'ndaki Konuşması, 28 Şubat Sürecinin hemen ertesindeki atmosferden izler taşımakla birlikte Memur-Sen ve Eğitim-Bir-Sen'in sendikacılığını Türkiye'nin insan hakları, demokratikleşme, düşünce ve inanç özgürlüğü başta olmak üzere içinde bulunduğu bütün sorunlarının aşılmasında görevli addeden bir muhtevayı barındırır. İnan'ın mezkûr konuşmasındaki ilgili bölüm şöyledir:

“Memur-Sen olarak, bir sivil toplum örgütü olarak, toplumun bütün sorunlarından kendini sorumlu sayan ve o sorunların giderilmesini kendisine ulusal vazife olarak gören bilinçli insanlar olarak, hep ifade etmeye çaba gösterdik ki, bu ülkenin en başta, insan hakları konusunda, demokratikleşme konusunda, düşünce, inanç özgürlüğü konusunda, yani topyekûn tek kelime ile insan hakları

konusunda aşılması lazım gelen büyük sorunları vardır, kaldırması lazım gelen yüz karalıkları vardır.

Dünyaya örnek olmuş, soylu parlak bir geçmişe sahip olan bu ülkenin insanları, niçin insanca yaşama hakkına, dünya standartlarına uygun düşen özgür bir yaşama sahip olmasın. Tüm uluslardan çok daha fazla, bu ulusun hakkıdır geçmişi bakımından, birikimi bakımından, dünyaya örnek olması bakımından.”

3- Mehmet Akif İnan'ın sendikacılığı, sendikanın belirgin bir ideolojik renk taşımasına karşı çıkan bir sendikacılıktır:

Mehmet Akif İnan, 25-26 Temmuz 1992 tarihinde gerçekleştiren Eğitim-Bir-Sen 1. Olağan Genel Kurulu'ndaki konuşmasında, sendikayı kuran ve yönetenlerin ideolojik bir aidiyetinin bulunmasının tabii olduğunu ancak, bu aidiyetin sendikayı kuşatmasının doğru olmadığını, sendikanın aynı sorunları yaşayan, aynı ekonomik koşullar içerisinde çalışan, her türden ideolojik aidiyeti taşıyan bütün kamu çalışanlarını şemsiyesi altına almak üzere kurulduğunu, hedefinin de sorunları çözmek olduğunu belirtir. Mehmet Akif İnan bu hususta şunları söyler:

“Biz eğitimcilerimizin durumlarının iyileştirilmesini, özlük haklarının düzenlenmesini, maddi durumlarının iyileştirilmesini, Türkiye'nin taşımakta olduğu bu imkânlar içerisinde, nasıl çözüleceğini ileriye sürdük ve bunun kavgasını veriyoruz, vereceğiz de. Ama bu kavgada (...) herhangi bir önyargı ya da bir ideolojik, peşin tavır içerisinde değiliz. Elbette bizim de bir dünya görüşümüz var. Elbette bizim de bir siyasi tercihimiz var. Bunu saklamanın hiç anlamı yoktur. Bugün Ağrı Dağı'ndaki bir çobanın da elbette bir siyasi tercihi var. Haklıdır da. Ama özellikle üzerinde durmak istediğim şu ki eğitimizin sorunlarıyla eğitimcilerimizin sorunları hiçbir fikri kamp veya siyasi kamp, siyasi farkı gözetmeksizin birbirleri ile büyük bir yakınlık içerisinde. Hepimiz aynı milli eğitimin şemsiyesi altında faaliyet veren eğitimcileriz. Hepimiz, aynı kanunun aynı düzenin, aynı yönetmenliklerin, çerçevesi içerisinde faaliyet veriyoruz ve hepimiz aynı maddi koşullar içerisindeyiz. Dolayısıyla hepimizin sorunları ortaktır. Biz bu ortak sorunların çözümü konusunda kavgasını vereceğiz.”

4- Mehmet Akif İnan'ın sendikacılığı, sivil alanda özgür bir yapılaşma şeklinde gelişir, sendikanın siyasetle ilişkisi kurumsal bir ilişki şeklindedir.

Türkiye’de geniş kitlelere hitap etmek üzere kurulan sendikalarla, geniş kitleleri arkasına alan kimi siyasi partiler arasında sosyal taban örtüşmesi çerçevesinde, sosyal olaylar, başat sorunlar, ekonomik yaklaşımlar vs. bağlamında benzeri reflekslerin taşınması tabiidir. Sosyal taban örtüşmesinin, farklı tüzel kişiliklerin tüzel kişiliğinin bir ayniyete dönüşmesine yol açmaması gerekir. Mehmet Akif İnan, sendikanın siyaset kurumlarıyla ilişkisinin kurumsal bir ilişki şeklinde gelişmesine özen göstermiştir. Mehmet Akif İnan’ın 25-26 Temmuz 1992 tarihinde gerçekleştirilen Eğitim-Bir-Sen 1. Olağan Genel Kurulu’nun kapanışındaki teşekkür konuşmasında bu husus şu şekilde dile getirilir:

“Burası bir siyasal kuruluş yeri değildir. Bir siyasi partinin şemsiyesi altında değildir. Herhangi bir siyasi kuruluşun yandaşı değildir. Burası bir meslek kuruluşudur. Bu meslek mensuplarının da elbette her yurttaşımız gibi siyasi tercihleri olabilir. Bu olağandır. Ona hiç kimsenin itirazı söz konusu olamaz. Herhangi bir insan, herhangi bir siyasi partiyi tutuyor diye kınanması, horlanması kadar ters bir şey zaten düşüneyiz. Ama işte bu düşüncenin, bu siyasi kanaatin, bu çatı altında, sendika çatısı altında sürdürülmesine izniniz yoktur. Rızamız yoktur. Taahhüdümüz de bu merkezdedir. Biz diyoruz ki, burası bütün öğretmenlerin derdine tercüman olan ve bütün öğretmenleri şemsiyesi altında toplamayı hedefleyen bir kuruluş olsun. Siyasi anlayışımız, kültür birikimimiz ne olursa olsun, birbirimizden farklı yanlar taşımış olsak bile hepimiz aynı kanuna, aynı statüye tabi, aynı sosyal şartları aynı ekonomik şartları bölüşen insanlarız”

Mehmet Akif İnan’ın 10-11 Temmuz 1999 tarihinde gerçekleştirilen Eğitim-Bir-Sen 3. Olağan Genel Kurulu’ndaki konuşmasında, siyaset kurumlarıyla ilişkiler bakımından ilk genel kurulda ortaya konulan prensiplerin korunmasından duyulan memnuniyet şu cümlelerle dile getirilir:

“Biz diyorduk ki, herhangi bir siyasi partinin asla şemsiyesi altında olmayan ve bir ideolojik içerik taşımayan, ülkemizin tüm çalışanlarına hitap edebilecek ve o çalışanların da iç huzuru ve gönül rahatlığıyla gelip çevresinde halkalanabileceği bir sendika oluşturalım. Bunda başarılı olduk. Ve sevinerek söylüyorum ki, Eğitimciler Birliği Sendikası ülkemizin sendikal yaşamına kelimenin tam anlamıyla, yeni bir öz ve içerik getirmiştir.”

5- Mehmet Akif İnan, eğitimin sorunlarını çözmeye odaklanmış, mutedil bir üslubu benimsemiş, bağımsız, bağlantısız sendikacılıktan yanadır.

Mehmet Akif İnan, sendikayı hükümetlerle kavganın bir aygıtı olarak gören ve çalışanların sorunlarını da bunun bahanesi olarak ileri süren sol sendikaların geçmişte oluşturduğu kirliliğin oldukça uzağında, sorun çözmeye odaklı, sonuç almayı hedefleyen bir sendikal anlayışı benimser. Bunu *Milli Gazete*’ye verdiği 25 Temmuz 1992 tarihli röportajında şöyle dile getirir:

“Biz belli bir anlayışın ve inancın kavgasını vermek için sendikayı araç sayan bir anlayışta da değiliz. Hükümetle kavgalaşmak için yola çıkmadığımız gibi hükümete payanda olalım, yandaş olalım gibi kaygılarla da yola çıkmış değiliz. Ortada somut bir gerçek vardır. Türkiye’deki Milli Eğitim çıkmaz sokaktadır. Eğitim bir sorundur. Ama çözülmesi mümkün olmayan bir sorun değildir. Eğitimciler büyük sorunlarla karşı karşıyadır. Bunlar çözümlenemeyecek boyutta sorunlar değildir. Bunları peşin ne sert bir üslupla halletmek ne de hükümete yaltaklanmak suretiyle çözmek gibi bir kaygıdan uzağız.”

Mehmet Akif İnan, sendikanın bir an evvel akreditasyonunu sağlayarak sorunların çözümünde paydaş olmayı önceler; amaç sorun çözmek, sonuç almaktır. Mehmet Akif İnan, 25-26 Temmuz 1992 tarihinde gerçekleştirilen Eğitim-Bir-Sen 1. Olağan Genel Kurulu’ndaki konuşmasında Hükümet’e ve Milli Eğitim Bakanlığı yetkililerine şöyle seslenir:

“Biz korkulacak bir kuruluş değiliz. Biz içinde bulunduğumuz gemiyi delen adamlardan değiliz. Gelin size fahriyyen, isteyerek hiz-

met sunalım. Bizi adam yerine korsanız eğer, bizde çözüm yolları var. Çünkü bu meselenin ıstırabını taşıyan bizleriz. (...) Diyorum ki bizden ürkmeyin. Size biz yardımcıyız ve destekçiyiz. Amma ve-lakin sizin uşağınız da değiliz. Sizden korkumuz yoktur. Biz ne size uşak, ne de size peşin fikirle düşman bir kuruluş değiliz. Hayır ne düşman ne uşak. Yaptığımız belli, fikriyatımız belli, çalışmalarımız belli. Biz bundan büyük ölçüde yararlanılacağı kanaatindeyiz.”

6- Mehmet Akif İnan'ın sendikacılığı bütün kesimleri kucaklamaya dönük; parçaya değil, bütüne talip bir sendikacılıktır.

Türkiye’de ikinci dönem memur sendikacılığı 12 Eylül Darbesi’nin toplum üzerindeki etkilerinin sürdüğü bir vasatta başlamıştır. İnsanlar örgütlenmekten, kurulu bir örgüte üye olmaktan çekinmektedir. Hele, yasal bir zemini bulunmayan, uluslararası sözleşmeler ışığında gerçekleştirilen yorumlamalarla mesafe alınmaya çalışılan sendikal mücadelede zemin oldukça zordur. Önce önyargıların kırılması gerekmektedir. Mehmet Akif İnan’ın 25-26 Temmuz 1992 tarihinde gerçekleştirilen Eğitim-Bir-Sen 1. Olağan Genel Kurulu’ndaki konuşmasında beş aylık sendikal süreçte karşılaşılan bu önyargılara yönelik şu ifadeler bulunmaktadır:

“Bütün öğretmen camiamızın, gönül huzuruyla sakınmaksızın, çekinmeksizin dâhil olabileceği bir kuruluş olma iddiasında değil, kesin kararındayız. Öğretmen camiamızı maceraya sürüme, onları belli bir doğrultuda kullanmak gibi bir amacımız sonunda kadar olmayacaktır. Vermiş olduğumuz kararlar eğitimimizin iyileştirilmesine ilişkin kararlar olsun, çalışanlarımızın maddi durumunu düzeltmeye ilişkin kararlar olsun, evvela bizim belirlediğimiz, evvela bizim raporlara bağladığımız hususlar olmakla birlikte sürekli olarak kendileri ile sürekli temas halinde bulunmuş olduğumuz öğretmen kesiminin de düşünce ortalamasını yansıtmaktadır.”

Mehmet Akif İnan, aynı günlerde, 25 Temmuz 1992 tarihinde, Milli Gazete’ye verdiği röportajda da aynı hususlara şu şekilde değinmektedir:

“Fikirlerimizin akliselim sahibi herkes tarafından paylaşılacağına inanıyoruz. Nitekim programlarımızın, fikirlerimizin tartışıl-

dığı bütün platformlarda geniş ölçüde ilgi ve önem bulduğumuzu gördük. Bunlara dayanarak söyleyebilirim ki bizim sendikamız bu anlayış üzere sürdüğü sürece Türkiye'deki eğitimcilerin büyük bir dilimini çevresinde toplayabilir, geniş tabanlı bir sendika hâline gelebilir.”

7- Mehmet Akif İnan, il ve ilçelerde sendika teşkilatlarını oluştururken, geniş çerçeveli, kapsayıcı, eleştiriye daima açık bir sendikal yapı inşa etmeyi hedefler.

Mehmet Akif İnan, sendikanın kuruluşunda ortaya koyduğu tanımlamaların pratikte il ve ilçe teşkilatlarının kuruluşunda da uygulanması hususunda ısrarcıdır. Tonu belirgin bir aidiyeti olan, bir çevrenin mensubu olarak tanınan kişilerin sendika yönetimlerinde yer almasını uygun bulmaz. İnan, 25-26 Temmuz 1992 tarihinde gerçekleştirilen Eğitim-Bir-Sen 1. Olağan Genel Kurulu'ndaki konuşmasında bu konudaki yaklaşımını şu şekilde ortaya koyar:

“Biz hep talep eden, örgütümüzü kurma konusunda müracaatta bulunan, idealist arkadaşımıza hemen kurma konusunda yetki tanımadık ve kendilerinden çalışma beklemedik. Bütün kamuoyunu çevresindeki bütün eğitimcileri, kapsayıcı bir çerçevede oluşturmalarını istedik kuracakları örgütümüzü. Onun için biraz daha sabırlı davranmalarını ve meslektaşları ile yoğun temaslarda bulunmalarını, görüşmeler yapmalarını ve örgütümüzün oluşumu konusunda, fikir alışverişinde bulunarak bunu sağlam temeller üzerinde oturtmalarını istedik.”

Mehmet Akif İnan, bu konuda hatalı sonuçlarla karşılaşılırsa eleştiriye açık olduklarını da şöyle belirtir:

“Biz kendi doğrultumuzda bir öğretmen kitlesini sürüklemek durumunda değil, (...) bütün öğretmenlerimizin elbirliği, iş birliği, gönül birliği içerisinde kavgayı omuzlayabileceği geniş tabanlı bir sendika olmak amacındayız. Bu konuda şimdi ifade etmiş olduğum vaatlerimize aykırı düşen tavrımız, davranışımız olursa, hepinizden uyarılar beklemekteyim.”

8- Mehmet Akif İnan, sendika kurullarında mutlaka kadın çalışanların da yer almasına özen gösterir, bunun bütün teşkilata genel teamül olarak yerleştirmeye çaba gösterir.

Mehmet Akif İnan, il ve ilçe teşkilatlarında her düşünceden, her branştan, her sınıftan eğitim çalışanının yer almasına özen gösterilmesini istediği gibi kadın eğitim çalışanlarının da mutlaka bulunmasını ister. Kendisi de Genel Merkez’de buna dikkat etmiştir. Eğitim-Bir-Sen’in 15 kurucusundan 3’ü kadındır. 2. ve 3. Olağan Genel Kurullarda da Eğitim-Bir-Sen Genel Yönetim Kurulu’nda birer kadın genel yönetim kurulu üyesi yer almıştır.

29 Mart 1996 tarihli, 164 sayılı ve “Çalışmalarda dikkat edilecek hususlar” konulu Mehmet Akif İnan imzalı yazıda, il ve ilçe teşkilatlarında kadın eğitim çalışanlarının da bulunmasına ilişkin bölüm şu şekildedir:

“Örgütümüzün bulunmadığı il, ilçe bir teşkilatlanma komisyonu oluşturarak ilçe ve belde ve köylerde, hatta okullarda temsilcilikler açmalıdır. Yönetimlerde bayan meslektaşların da bulunmasına özen gösterilmelidir.”

9- Mehmet Akif İnan'ın sendikacılığı, küresel sömürü düzenine karşı mücadelede emeğin işbirliğini savunur.

Mehmet Akif İnan, hak mücadelesinde ortak zemini paylaştığı emek örgütleriyle çatışarak emeğin gücünü bölmeyi değil, dayanışmayı ve bu şekilde emeğin gücünü daha da artırmayı hedefler. Sendikaların kuruluş yıllarında işçi sendikaları memur sendikalarının kuruluşuna katkı sağladığı gibi memur sendikaları da yasal bir zeminin bulunmamasından kaynaklanan çeşitli engelleri aşmada birbirleriyle yardımlaşmışlardır. Eğitim-Bir-Sen'in 25-26 Temmuz 1992 tarihinde gerçekleştirilen 1. Olağan Genel Kurulu'na işçi ve memur sendikalarından çok sayıda davetli de katılmış ve Genel Kurul'a hitap etmişlerdir.

Mehmet Akif İnan, Hak-İş'te katıldığı 1 Mayıs 1999 tarihindeki 1 Mayıs kutlamalarında yaptığı konuşma, sendikalar arasındaki dayanışmanın önemine şu cümlelerle dikkat çeker:

“Başta çalışanlar olmak üzere, tüm insanları kullanarak ve sömürerek gelişen küresel sermaye odaklarının egemenliğini engellemek ve dünyada adil paylaşım düzenlemesini gerçekleştirmek yolunda, en büyük görev sendikaların sırtındadır. Sendikaların bu hem ulusal hem evrensel görevi başarmaları ise birlik ve dayanışma içerisinde kalarak, mücadelelerini sürdürmeleri ile gerçekleşebilir. Sendikaların kendi aralarında birlik ve dayanışmayı sağlamaları ise, ideolojik önyargıların ve siyasal odakların güdümüne girmemeleri ile mümkündür.”

10- Mehmet Akif İnan'ın sendikacılığı öncelikle diyalog yollarını sonuna kadar kullanmayı, sonuç alınamazsa sokağa çıkarak tepki göstermeyi usul olarak benimseyen bir sendikacılıktır.

Mehmet Akif İnan'ın sendikal mücadelesinin gerek yetiştirdiği çevreden, gerek aydın kişiliğinden, gerek ait olduğu medeniyet değerlerinden kaynaklanan bir üslubu vardır. Bu üslup, kırmayı dökmeyi değil, onarmayı yapmayı önceleyen bir üsluptur. Ancak diyalogla sonuç alınamazsa, son tahlilde örgütlenmekten gelen güç alana yansıtılır.

Mehmet Akif İnan, Memur-Sen Konfederasyonu tarafından 28 Haziran 1998 Pazar günü Ankara Sıhhiye’de düzenlenen “Sefalet Zammına Hayır” mitingindeki konuşmasında sendikal mücadelenin üslubunu ve bu üslup çerçevesinde mücadelenin aşama aşama sergilenişini şöyle anlatır:

“Bilindiği gibi Memur-Sen, şimdiye kadarki faaliyetlerinde, mitinglere, sokaklara dökülmeye öncelik vermeme konusunda büyük çaba gösteregelmiştir. Biz sesimizi ve isteklerimizi, kurmuş olduğumuz diyaloglarla, ilişkilerle başta hükümet olmak üzere, ilgililere ve partilere intikal ettirme yolunu seçegeldik. Memur-Sen sokaklara dökülmediyse, bu onun gücünün zaafıyla asla açıklanmamalıdır. Elimizden geldiğince, meşru zeminleri sonuna kadar kullanma konusunda, kendimizi zorlamışızdır. Ama ne var ki şimdi ülkem, onun çalışanları ve tüm insanları, bıçağın kemiğe dayandığı bir noktaya kilitlenmiştir. Biz Memur-Sen olarak, yani bu ülkenin okumuş kesimlerini çevresinde toplamış olan sendikalar topluluğu olarak, bürokratlar olarak, aydınlar olarak, içinde bulunduğumuz şartlara tepkilerimizin ne olduğunu, uygun bir dille anlatmamız lazımdı. Bu miting bunun için düzenlenmiştir.”

Mehmet Akif İnan’ın 10-11 Temmuz 1999 tarihinde gerçekleştirilen Eğitim-Bir-Sen 3. Olağan Genel Kurulu’ndaki konuşmasında da sendikal üslubun çerçevesi bir kez daha şöyle çizilir:

“Memur-Sen herkesin bildiği gibi, olur olmaz bahaneler ile sokağa dökülüp eylemler sergilemek, hele hele bir ideolojik bir içerik ile sokaklara dökülmekten yana asla olmadı. Şu veya bu bahaneler ile eylemler sergilemedik mi, mitingler yapmadık mı, protestolar yapmadık mı? Yaptık. Ama tümü bunların, hem çerçeve itibari ile sınırlı, hem de içerik bakımından gayet dolu. Bir uyarma gösterisi olarak gerçekleşmiştir.

Bu ülkenin memurunu bir başka memurla, yani güvenlik görevlisi ile ters düşürmeye çalışsalar da biz böyle terslikleri asla gündemimize almadık, huzursuzluk unsuru olmadık. Devletten kendisini sorumlu sayan devlet memuru, bu ciddiyet üzere olmalıdır. Yapmış olduğumuz gösterilerde, memuriyetin ve bilhassa öğretmenliğin, hüviyetine, fikrine, aykırı düşen içerikte de yapmadık. Ama şimdi

görülen odur ki, gelmiş olduğumuz nokta o ki, bıçak kemiğe dayanmıştır ve zulümle dişe diş mücadele edeceğiz.”

11- Mehmet Akif İnan'ın sendikacılığı, çalışanların sosyal ve ekonomik gelişmelerini sağlamayı hedeflediği kadar, kamu işyerlerinin daha verimli, daha üretken hale getirilmesi için teklifler de sunar.

Mehmet Akif İnan, sendikayı yalnızca çalışanların hak ve menfaatlerini korumak ve geliştirmekle yükümlü bir örgütlenme olarak görmez. Mehmet Akif İnan'ın sendikacılığı, milletin bağrından çıkmış yerli ve milli bir örgüt olarak ve aynı zamanda milletin devletin çalışanlarının oluşturduğu bir teşekkül olarak daha verimli bir iş ortamı oluşturabilmek üzere çalışmalar yapar, bünyesindeki sistemi iyi tanıyan bürokratların tecrübeleriyle devlet mekanizmasının daha iyi işlemesine dönük teklifler sunar.

Mehmet Akif İnan'ın 10-11 Temmuz 1999 tarihinde gerçekleştirilen Eğitim-Bir-Sen 3. Olağan Genel Kurulu'ndaki konuşmasının da bu sahiplenme şu şekilde dile getirilir:

“Bizler elimizden geldiğince ülkenin yararı doğrultusunda örgütlendik ve sendikacılık anlayışımızın değişmez bir parçası olan, yani yalnız çalışanların maddi durumunu, özlük haklarını, sosyal haklarını iyileştirmeye yönelik, çalışmalar sergilemek değil, bir o kadar da kurulu bulunduğumuz hizmet kollarının, daha verimli hale gelmesi, daha üretken ve ülkenin, o iş kolunun yönetimine yollar gösteren, kolaylıklar sağlayan, öneriler geliştiren bir kuruluş olmaya baktık. (...) Memur-Sen'i oluşturan sendikalar ve onun yöneticileri bu ülkenin memurları, bürokratları. Ve birde açıkça söyleyeyim sıradan bürokratlar da değil. Hizmet kollarını çok yakından tanıyan, oraların aksak yanlarını, iyileştirilmesi gereken yanlarının ne olduğunu, yakından bilen insanlar.”

12- Mehmet Akif İnan, sendikal zeminde işçi-memur ayrımını gözetererek sendikalaşma yerine işçi ve memurları “çalışanlar” olarak tek başlık altında ele alan ve buna göre sendikalaşmayı teklif eden bir düşüncenin sahibidir.

Türkiye’de memur sendikacılığının yasal bir zeminden yoksun bir vasatta başlaması gerek örgütlenme boyutunda, gerek bürokratik ilişkiler boyutunda çeşitli sıkıntıların yaşanmasına yol açmıştır. Mehmet Akif İnan, yasal bir zemin sağlanmasının çalışmalarına sağlayacağı katkıyı dikkate alarak, bir memur sendika yasası çıkarılmasına yönelik her platformda sürekli talepte bulunmuştur. Zaman zaman da işçilere tanınan sendika hakkından memurların da yararlanmasına yönelik bir düzenleme ile bu sorunun aşılabileceği düşünerek, anayasadaki “işçiler” ibaresinin “çalışanlar” ibaresiyle değiştirilmesi teklif etmiştir. Bu teklif, çeşitli ortamlarda dile getirilmiş, ziyaretlerde de hükümet yetkililerine sunulmuştur.

Mehmet Akif İnan, 10-11 Temmuz 1999 tarihinde gerçekleştirilen Eğitim-Bir-Sen 3. Olağan Genel Kurulu’ndaki konuşmasında bu yaklaşımı şu şekilde ifade eder:

“1992’den bu yana memurlar için, bir ayrı sendika yasasına gerek yok diyegelidik. Dedik ki; Anayasada, işçilere sendikal hak tanıyan belli maddeler var ya, o maddelerdeki ‘işçiler’ kelimesini kaldırınız, yerine ‘çalışanlar’ kelimesini koyun, böylece konu, çözümlenmiş olsun. Tüm çalışanları beraber mütalaa edelim, ayrı bir yorgunluğa da gerek yok. Kabul ettiremedik bunu. Ama itiraf etmeliyim ki, kime söylemeye çalıştıysak hükümet üyeleri dahil, ‘gayet uygun olabilir niçin düşünmeyelim, olabilir’ dediler ama olmadı.”

13- Mehmet Akif İnan, kamu çalışanlarına mutlaka grev hakkı verilmesinden yanadır.

Sendikal mücadelenin olmazsa olması toplu sözleşme ve grev hakkıdır. Bu sendikal donatıların yer almadığı bir sendikacılık, gerçek manada sendikal davranışlar ortaya koymaya imkân sunmayan bir sendikacılıktır. Mehmet Akif İnan, sendikanın kuruluşundan itibaren bütün sendikal konuşmalarında sürekli “toplular sözleşme ve grev” hakkından söz etmiştir. Süreç içerisinde çeşitli zamanlarda TBMM’de başlatılan sendika yasası çıkarma çalışmaları esnasında siyasilerle kurulan temaslarda hep toplu sözleşme ve grev hakkına vurgu yapılmıştır.

Mehmet Akif İnan, 10-11 Temmuz 1999 tarihinde gerçekleştiren Eğitim-Bir-Sen 3. Olağan Genel Kurulu'ndaki konuşmasında memura grev hakkı verilmesinin kaygılanacak bir durum olmadığına şu şekilde işaret etmektedir:

“Şimdi memurlara grev hakkı verilmesinden korkulmamalıdır. İşçilere verilmiştir. Bu ülkeyi yöneten, adı üstünde devletin memurlarıdır. Devletin memurlarından kaygı duymak kendilerine, bu yasal hakkı verirken bir karışık ortam oluşturacağı gibi kaygılara yer vermemek lazım. Kaldı ki bu çağdaş demokratik bir haktır ve biz de uluslararası sözleşmeleri imzalamakla zaten bunu taahhüt etmişiz”

14- Mehmet Akif İnan'ın sendikacılığı, her hal ve şartta sendikanın kendi ayakları üzerinde durmasının zarureti inanan bir sendikacılıktır.

Sivil örgütlenmelerin en çok zorlandıkları konu örgütü yaşatmak için gerekli maddi kaynağı oluşturabilmektir. Sendika kurulduğunda bir yasal düzenleme bulunmadığı için, sendika aidatları gönüllülük esasına göre elden toplanmış, ancak il ve ilçelerde aidatları düzenli olarak toplama hususunda güçlüklerle karşılaşmıştır. Toplanan aidatlardan Genel Merkez'e ayrılması gereken pay hususunda da aksamalar olmuştur. Bu da Genel Merkez'in çalışmalarının zorlu bir vasatta ilerlemesine neden olmuştur. Bu durumda çoğunlukla Mehmet Akif İnan ve arkadaşları kendi ekonomik imkânlarından sendikaya aktarmak suretiyle çalışmaların sekteye uğramasını önlemeye çalışmışlardır.

Mehmet Akif İnan, sendikanın çalışmalarını özgürce icra edebilmesi için ekonomik olarak kendi ayakları üzerinde durması gerektiğine inanır. Bunu 10-11 Temmuz 1999 tarihinde gerçekleştirilen Eğitim-Bir-Sen 3. Olağan Genel Kurulu'ndaki konuşmasında şu şekilde belirtir:

"Hep söylüyorum şu veya bu kuruluştan partiden, dernek, vakıf, belediye vs. sizin sendikanız Memur-Sen, en ufak bir destek görmemiştir. Ne onlar bize herhangi bir yardıma yönelebilirler, teklif edebilirler, cesaret edebilirler ne de biz talip olabiliriz. Bizim kimseye gebe kalmamaya kesin kararlılığımız vardır. Ayağımızın üstünde dururuz ve durduk. Ve bu salonu dolduran arkadaşlar başta, o çok mütevazı cep harçlıklarından, öğretmen maaşının ne olduğu da malum, fedakârlıklar yaparak, çoluk çocuğunun boğazından keserek sendika merkezlerinin kirasını ve öteki masraflarını en asgariye karşılama mecburiyetinde kaldılar."

YEDİNCİ BÖLÜM

MEHMET AKİF İNAN'IN ESERLERİ

MEHMET AKİF İNAN HAKKINDA ESERLER

“*Ve bir sofraya gibi sersem önüne
Yerli düşüncenin ürünlerini
Mehmet Akif İnan*”

*“Divan şiirinden çağdaş anlamda yeniden
istifade etmek gibi kavgaların ortaya çıktığı
zaman benim içimde oluşan ve çok kaba hatla-
rıyla anlatmaya çalıştığım biçimde kanunlara
bağlanan bir şiir anlayışı, beyit düzeni. Ama
bu beyit düzeni içerisinde her biri kendi müs-
takil bir hane belirtiyor. Fakat bunlar arasında
bir omurga yok değil. Şöyle anlaşılmalı; Hani
âdeta her birini –farzumuhâl– bir kaynak ola-
rak addedecek olursak, bunların hepsi aynı
yeraltı nehrine bağlı kaynaklardır. Her beyit
bu yeraltı nehri benim dünya görüşümdür.
Yani İslâm’dır.”*

MEHMET AKİF İNAN'IN ESERLERİ

Sağlığında Yayımlananlar

Mehmet Akif İnan’ın sağlığında ikisi şiir, ikisi nesir ve biri de ders kitabı olmak üzere beş kitabı yayımlanmıştır. Bunlar, “Edebiyat ve Medeniyet Üzerine” (1972), Hicret (1974), Yeni Türk Edebiyatı (1977), Din ve Uygarlık (1985) ve Tenha Sözler’dir (1991).

Edebiyat ve Medeniyet Üzerine

Mehmet Akif İnan’ın ilk kitabı bir nesir kitabıdır. “Edebiyat ve Medeniyet Üzerine” adlı bu kitap, Aralık 1972’de Edebiyat Dergisi Yayınları arasında çıkmıştır. “Babamın Hatırasına” ithafını taşıyan kitapta, 10 deneme yer almaktadır. “Edebiyat ve Medeniyet

Üzerine”de yer alan yazılar, 1969-1972 yılları arasında *Edebiyat* dergisinde yayımlanmıştır. Kitapta yer alan yazılardan, “Köprü Kurmak”, Ocak 1972; “Medeniyet Derken”, Nisan 1972; “Bir Acı Tarlası”, Eylül 1972; “Şartlanmış Edebiyat”, Mayıs 1970; “Edebiyat ve Politika”, Mart 1969; “Edebiyatımızın Gelişi”, Eylül 1972 tarihli *Edebiyat* dergisinde yayımlanmıştır.

“*Edebiyat ve Medeniyet Üzerine*”de yer alan yazılardan “Tanzimat’tan Önce Genel Durum ve Yenileşme Hareketleri” ve “Tanzimat Dönemi”, “Eski Edebiyatımız” ve “Durum” başlıklı yazılar bu başlıklarla *Edebiyat* dergisinde yer almamaktadır. *Edebiyat* dergisinde başka başlıklarla yayımlanan bu yazılar kitaba alınırken yazar tarafından yeniden bölümlendirilmiş ve başlıklandırılmıştır. Bu yazıların *Edebiyat* dergisinde şu başlıklar altında yayımlandığı görülmektedir: “Sosyal ve Siyasal Değişimler İçinde Yeni Türk Edebiyatı I”, S. 1, Nisan 1969; “Sosyal ve Siyasal Değişimler İçinde Yeni Türk Edebiyatı II”, S. 7-12, 1969-1970; “Sosyal ve Siyasal Değişimler İçinde Yeni Türk Edebiyatı III” S. (12)+1, Mayıs 1970; “Divan Edebiyatı”, S. (12)+7, Kasım 1970; “Sağın Hakkı” [Mehmet Reha], S. (12)+7, Kasım 1970. Mehmet Akif İnan, “*Edebiyat ve Medeniyet Üzerine*”ye değerlendirme içeren kısa bir “Sonuç” yazısı eklemiştir.

Hicret

Hicret, Mehmet Akif İnan’ın ilk şiir kitabıdır. 1974 yılında yayınlanmıştır. Annesine ithaf etmiştir. 1969’dan itibaren yazdığı şiirlerden oluşur. Mehmet Akif İnan, *Edebiyat* Dergisinde, Divan edebiyatından çağdaş bir şekilde nasıl yararlanılabileceğine dair yazılar yazmış, kendi deyimiyle “manifestosunu belirlemeye” çalıştığı bu yeni anlayışın örneklerini de yazdığı şiirlerle ortaya koymuştur. Bunlar, kendisini edebiyat dün-

yasında tanıtacak ve çok özel bir yere oturtacak olan şiirlerdir.

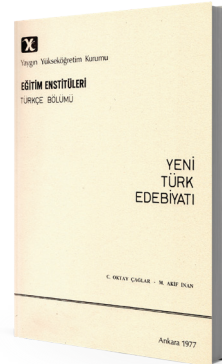
Kitapta toplam 22 şiir yer almaktadır. Biri (Sarnıç) dışında tamamı 11'li hece ile yazılmış beyitlerden oluşmaktadır. Şiirlerde, aşk, tasavvuf, acı, özlem, arayış, kaçış, zaman, ölüm, şehir gibi konular işlenir. Bir şiirinde Hz. Peygamber'in mucizeleri (Olağanüstüler), birinde Hz. Ali (Toprağın Babası), birinde ise babasını (Babamın Gazeli) anlatır.

Kitapta hicret adında bir şiir yoktur. Akif İnan, bir söyleşide kitabın adıyla ilgili olarak şunları söylemektedir: “Bu kitabın adını Nuri Pakdil koydu ama bence de uygun düştü. Hicret, kötünden iyiye, sanatsızlıktan sanata, çirkinden güzele... Bir yerde hicret ayrılık demektir. Hicr ayrı, hicret çoğulu ayrılık... Güzelliklerden ayrı düşmek... Bir uygarlıktan ayrı düşmek... Bir büyük dünyadan mahrum kalmak, köksüzleşmek... Onun hüznünü, acısını ifade etmek... Bir arayışın adı diye de düşünülebilir. Bu isim bütün bunları kapsıyor... Bir mutlu dünyaya, bir hayali dünyaya, ruhun dünyasına, bir ezel meclisine kaçma, aslımıza rücu etme... Onun hasreti var. Acı da var.”

Yeni Türk Edebiyatı

Mehmet Akif İnan'ın, 1977 yılında Oktay Çağlar'la birlikte Eğitim Enstitüleri için hazırlanan ders kitabı Yeni Türk Edebiyatı yayımlanır. Mektupla Öğretim Merkezi, Milli Eğitim Bakanlığı'nın, 1960'tan itibaren faaliyette bulunan bir uzaktan eğitim birimidir. 1974'te çerçevesi genişletilir ve her düzeyde eğitime imkan verecek biçime dönüştürülür. 1975-1976 eğitim-öğretim yılında iki yıllık eğitim

enstitüleri faaliyete başlar. Bu okullar için ders kitapları hazırlanır. Mehmet Akif İnan ve Oktay Çağlar'ın birlikte hazırladıkları “Yeni Türk Edebiyatı” adlı kitap Yüksek Eğitim Enstitüleri Türkçe Bölümü için hazırlanmıştır. 245 sayfalık bir kitaptır.

Oktay Çağlar bu kitabın hazırlanışına ilişkin, “*Mektupla Öğretim Merkezi ikimize; “Yeni Türk Edebiyatı” ile ilgili ders kitabı yazma önerisi getirmişti. On beş günlük bir süre içinde koca kitabı bitirmemiz isteniyordu. Onun yüksek çabalarıyla kitabı on dördüncü gün teslim etmiştik.*” der.

Din ve Uygarlık

Mehmet Akif İnan'ın ikinci nesir kitabı “*Din ve Uygarlık*”, Kasım 1985 tarihli olarak Akabe Yayınları arasında yayımlanmıştır. “*Din ve Uygarlık*” kitabı; “Din ve Uygarlık”, “Teknik ve Uygarlık” ve “Batıcılık ve Aydınlarımız” başlıklı üç bölümden oluşmaktadır. 1. ve 2. bölümde 22’şer yazı yer alırken 3. bölümde 14 yazı yer almaktadır. Toplam yazı sayısı 58’dir.

“Din ve Uygarlık”ta yer alan 58 yazıdan önemli bir kısmı Mehmet Akif İnan adıyla, 1977 ve 1978 yıllarında Yeni Devir gazetesinde “Çizgiler” adlı köşede yayımlanmıştır. Yazılardan az bir kısmı ise 1985 yılı Şubat, Mart, Nisan aylarında Akif Reha adıyla Milli Gazete’de yayımlanmıştır. Yazılar kitaplaştırılırken, bazılarının başlıkları kelime ve ek ilave etmek veya çıkarmak suretiyle değiştirilmiştir.

Mehmet Akif İnan'ın iki nesir kitabının isimleri dikkat çekici bir ayrıntıyı barındırmaktadır. 1972 yılında yayımlanan “*Edebiyat ve Medeniyet Üzerine*”de “Medeniyet” kelimesi tercih edilirken, 1985 yılında yayımlanan “*Din ve Uygarlık*”ta “Uygarlık” kelimesi tercih edilmiştir. *Din ve Uygarlık* kitabındaki yazıların köşe yazı-

sı olarak yayımlanış tarihlerine bakıldığında Mehmet Akif İnan'ın 1977 yılında 'uygarlık' kelimesini kullandığı görülmektedir. Mehmet Akif İnan, "medeniyet" kelimesi ile "uygarlık" kelimesini aynı anlamda mı kullanmıştır? Yoksa "medeniyet" kelimesine ayrı bir anlam, "uygarlık" kelimesine ayrı bir anlam mı yüklemiştir?

Mehmet Akif İnan'ın "Edebiyat ve Medeniyet Üzerine" ve "Din ve Uygarlık" adlı eserlerindeki kullanımlarına bakıldığında, medeniyet ve uygarlık kelimelerini birbirinin müradifi olarak kullandığı, İslam Uygarlığı ve Batı uygarlığı şeklinde kullanımlarının bulunduğu görülmektedir. Mehmet Akif İnan'ın, 1970'lerin ilk yarısında daha çok "medeniyet" kelimesini tercih ettiği, 1977 yılından itibaren Yeni Devir'deki köşe yazılarında ise uygarlık kelimesini daha çok kullandığı görülmektedir. Buradan hareketle Mehmet Akif İnan'ın bir dil tercihinde bulunduğu söylenilebilir.

Mehmet Akif İnan, 1985'te *Din ve Uygarlık* adındaki denemeler toplamını yayımlar. Böylelikle gazetelerde yayımlanan yazılarından kimilerini bir araya getirmiş olur. Bu yazılar toplamında İnan, din ve uygarlık ilişkisinin görmezden gelinemeyeceğini dile getirir. Bir yönüyle Doğu-Batı sorunsalını irdelerken diğer yönüyle de İslâm-Hristiyan din ve medeniyetleri ekseninde modernleşme, Batılılaşma meselesine yoğunlaşır.

Mehmet Akif İnan, Batı uygarlığı ile İslâm uygarlığının birbirinden farklı dahası aykırı iki ayrı uygarlık olduğunu savunur yazılarında. İslâm uygarlığının temelinde Yunan düşüncesinin bulunmadığı nasıl ki apaçık bir durumsa Batı uygarlığında da İslâm yoktur. Birbirine iliştileremeyecek iki ayrı uygarlıktır: İslâm uygarlığı ve Batı uygarlığı çünkü "Yanılmayan, dosdoğru olan vahiyydir, vahiy medeniyetidir."

Tenha Sözler

Mehmet Akif İnan'ın ikinci şiir kitabı *Tenha Sözler*, 1991 yılında Yedi İklim Yayınları arasında yayımlanır. Mehmet Akif İnan, kitabına *Tenha Sözler* ismini verişine ilişkin, "Ben seneler önce ikinci

şiiir kitabımın ismini ilan etmiştim. ‘Hicretten Sonra Medine’. Fakat araya giren yıllar bu ismi değıştirtti. Tenha Sözler yalnız bana kelime dizisi olarak güzel değil muhteva bakımından da şiiirlerimi ifade ediyor gibi geldi. Mümkün olduğu kadar zor bulunur sözler manası biraz hedeflendi. Biraz garip, değışik, farklı söyleyiş ihtiva ettiği belki düşünöldü. İçimde bir mekanizma bu isme karar verdi. Birkaç sanatçı arkadaşşıma bu ismi söyleyince çok ilginç buldular. Hatta benim bile yakıştıramadığım bazı güzel açıklamalarına tanık oldum.” değierlendirmesinde bulunur.

Tenha Sözler’de yer alan şiiir sayısı 33’tür. Mehmet Akif İnan Tenha Sözler kitabı ile şiiirdeki olgunluğunu tamamlamış bir şair olarak edebiyat dünyasındadır. Mehmet Akif İnan’ın Tenha Sözler’deki şiiirlerinin hemen tamamını tasavvufi aşk şiiiri olarak anlamak ve okumak gerekir. Tasavvufi yoğunluk, dünyaya bakış ve geçmişin ruha dokunan köşeleri bu kitapta tam olarak yerli yerine oturur. İnan Tenha Sözler’deki şiiirlerinin tasavvufi ilgisi hakkında “Benim 1980’den itibaren tasavvufa direkt olarak yönelişimin şiiir hâlinde de tezahür etmemesi mümkün değildi. Benim tasavvufi şiiirlerim, bir özentî, tasavvufun genel geçer yargılarına yöneliş değil. Bizzat tasavvufi ağırlıklı şiiirlerim de en çok sevilen şiiirlerim arasında yer alıyor. Çevreden almış olduğu izlenim budur.” der.

Akif İnan şiiirini değierlendiren Rasim Özdenören; Tenha Sözler’e ilişkin, “Özellikle Tenha Sözler’deki şiiirlerin hemen tamamı bir sevgiliye hitap ettiğini düşöndürtüyor. Ancak sevgilinin kimliğini belirlemeye sıra geldiğinde, orada aynı belirlememizin işe yaramadığını fark ediyoruz. Onlara aşk şiiiri derken belki yanılmıyoruz, ama bu aşkın dünyalık mı, yoksa tasavvufi bir yöneliş mi olduğunu tespit etmek her zaman mümkün olmuyor. Muhtap, dünyalık bir sevgili olabileceği gibi, şiiirlerin ortak izleğinin tasavvuf neşveli olduğunu dikkate alarak onun bir yol gösterici (mürşit) olduğunu ileri sürmemiz de mümkün hâle gelir.” değierlendirmesinde bulunur.

Mehmet Akif İnan'ın sağlığında yayımlanan dört kitabından Edebiyat ve Medeniyet zerine yine sağlığında 1972 yılında Edebiyat Dergisi Yayınları arasında bir kez basılmış; Hicret, 1974 yılında Edebiyat Dergisi Yayınları, 1993 yılında Yedi İklim Yayınları, 1994 yılında ise Esra-Sanat Yayınları tarafından üç kez basılmış; Din ve Uygarlık, 1985 yılında Akabe Yayınları arasında bir kez basılmış, Tenha Sözler ise 1991 ve 1992 yılında Yedi İklim Yayınları, 1994 yılında ise Esra-Sanat Yayınları tarafından üç kez basılmıştır. Bu dört kitap 2006 yılında Eğitim-Bir-Sen Yayınları arasında tekrar basılmıştır. 2009 yılından sonra Mehmet Akif İnan'ın kitaplaşmamış yazı, konuşma ve söyleşilerinin kitaplaştırılmasının ardından bir kllyat içerisinde Hicret, Tenha Sözler, Edebiyat ve Medeniyet zerine ile Din ve Uygarlık da defalarca yeniden bakılmış ve ilgisine ulaştırılmıştır.

Vefatının Ardından Yayımlananlar

Mehmet Akif İnan'ın vefatının ardından ailesi tarafından kurucusu olduğu Eğitim-Bir-Sen'e intikal ettirilen notları, daktilo edilmiş metinler, el yazısıyla hazırlanmış eskizler, kesilmiş gazete kupürleri, dergilerde yayımlanmış çeşitli söyleşilerin metinleri vb. malzeme, sendika Genel Yönetim Kurulu tarafından alınan bir kararla tasnif ettirilerek bir editöryal çalışmadan geçirilmiş, ardından 2009 yılının Ocak ayında 5 yeni kitap kültür dünyasının istifadesine sunulmuştur.

Bu beş kitap şunlardır: "Edebiyat Kültür ve Sanata Dair", "Mirası Kuşanmak", "Siyaset Kokan Yazılar", "Aydınlar Batı ve Biz", "İşlam Dünyası ve Ortadoğu", "Söyleşiler"

Eğitim-Bir-Sen. 2010 yılında, Mehmet Akif İnan'ın vefatının 10. yılında ise onun üniversiteden mezuniyet tezi olan "Cumhuriyetten Sonra Türk şiiri"ni yayımlamıştır.

Mehmet Akif İnan'ın vefatının 20. yılı olan 2020 yılında ise Mehmet Akif İnan'ın eserleri arasına dört yeni kitap eklenmiştir. Bunlar; "Portre Gölgeleri I - Edebiyat, İlim, Düşünce, Siyaset

Adamları”, “Portre Gölgelemleri II – Mücerret Portreler”, “Necip Fazıl - Günümüz Şiirinin Temel Koyucusu” ve “Dışarıda Bırakılmış Şiirler” adını taşımaktadır.

Edebiyat, Kültür ve Sanata Dair

Edebiyat, Kültür ve Sanata Dair, Mehmet Akif İnan'ın kültür, edebiyat, sanat, sanatçı, şiir, şair, okuma, yazma, konuşma, sanat ve ideoloji, görsel kültür gibi konular üzerine yazdığı yazılardan oluşmaktadır. Eserde ayrıca Mehmet Akif İnan'ın Şeyh Gâlib'in bir gazelinesini tahlil eden “Bir Tahlil Denemesi” başlıklı altı parça yazı ile yine Şeyh Gâlib'in bir terci-i bendini tahlil eden “Bir Tahlil Denemesi” başlıklı bir yazı yer almaktadır. Bu tahlil yazıları, Mehmet Akif İnan'ın eski Türk şiirine vukufiyetini ortaya koyan örnekler olması bakımından önemlidir.

Eserin ilk iki baskısında yer alan Necip Fazıl Kısakürek ve Osman Yüksel Serdengeçti ile olan hatıraları orijinaldır ve onları tanımak açısından önemlidir. Bu hatıralar, 2020 yılında yayımlanan “Necip Fazıl - Günümüz Şiirinin Temel Koyucusu” ve “Portreler 1” adlı kitaplara aktarılmıştır.

Edebiyat, Kültür ve Sanata Dair adlı eserde yer alan yazılar, 1977-1998 yılları arasında Yeni Devir, Milli Gazete ve Yeni Mesaj gazeteleri ile Maveria dergisinde yayımlanmıştır. Eserde yer alan “Dönüşüm”, “Şiirim” ve “Ana Hatlarıyla İlk Dönem Cumhuriyet Şiiri” başlıklı yazılar ilk defa bu kitapta yayımlanmıştır.

Mehmet Akif İnan, ilk defa bu kitapta yayımlanan “Şiirim” başlıklı yazısında, şiir anlayışını “Şiirimin omurgasını benzetmeler oluşturur. (...) Hayali, duyguyu, çarpıcı, benimsenir, yeni bir benzetmeyle vermek isterim. Daha başka üzerinde durduğum,

bütün bunları da dil imkânını en iyi biçimde kullanarak vermek-
tir. Fazla veya eksik bir kelime kullanmamaktadır. Ne hayali, ne
düşünceyi total bırakmadan söylemektir. Yani teşbih aracılığıyla
verilen anlamı da, hayali de tamamlık içinde belirtmek, bütünle-
mek. Bunları ses uyumu, yani bir iç müzikle paketlemek isterim.
Şiirin dayandığı, anlatmak isteğiyle, kelimelerin çıkardığı müzik
arasında bir uyum kollarım. İşin tekniği kısaca bu.

Özüne gelince: Daha çok kendimden hareket ediyorum. Ken-
di hikâyeme, duygulanmama, düşünceme yorum arıyorum. Bu
yanıyla, dış dünyaya kapalı, sosyal realiteye pek yönelmiyorum
gibi gelmesin. Kendimle, çevreyi, politikayı, geçmişi, folkloru, ça-
tışsam da uyuşsam da sürekli olarak dengelemeye çalışıyorum.”
şeklinde ortaya koyar.

Aydınlar, Batı ve Biz

Akif İnan'ın Tanzimat'tan beri ortaya çı-
kan Batılılaşmış aydın tipini eleştirdiği
ve olması gereken aydını anlattığı yazı-
lardan oluşmaktadır. Kitaptaki yer alan
yazılar Mehmet Akif İnan'ın aydın, Batı,
Batılılaşma, yabancılaşma kavramlarına
bakışı ile tarih ve medeniyet düşüncesi-
ni anlamak bakımından önemlidir. Bu
eserin, İnan'ın bu konuları işlediği “Ede-
biyat ve Medeniyet Üzerine” ve “Din ve
Uygarlık” deneme kitapları ile birlikte
değerlendirilmesi gerekir.

Aydınlar, Batı ve Biz'de yer alan yazılar, 1962-1998 yılları arasın-
da, Hilal dergisi ve Maveria dergisi ile Yeni Devir, Milli Gazete ve
Yeni Mesaj gazetelerinde yayımlanmıştır.

Mehmet Akif İnan kitapta yer alan “Gerçek Aydın Kimdir?” baş-
lıklı yazısında, “Türkiye, Tanzimat'tan bu yana üretilen tabuların
güdümünde tutulduğu için, aydınları tabuların fanatik bağlıları

olarak belirledikleri için, sendeleye sendeleye bugünkü çıkmazlara kilitlenmiştir. Gerçek aydın, tabuları ayağının altına alandır. Gerçek aydın; ilim, bilgi diye kendisine, topluma yutturulan tabusal şartlamaları çiğneyendir. Tartışmaya, dinlemeye açık olandır. Düşünce ortamına vurulmak istenen prangaları parçalayandır. Karşısındakileri dinleyen, onlara konuşma hakkı tanıyandır. Kendi düşüncelerinde yanlışlıklar olacağına ihtimal verendir.” der.

Mehmet Akif İnan, “Bitmiştir Aydın” başlıklı yazısında ülkemizin fikir ve sanat hayatına yönelik ise şu tespiti yapar: “Ülkemizin fikir ve sanat hayatı, çoraklaşmıştır. Hangi dünya görüşünü benimsemiş olursa olsun, ülke aydınları bir noktada, yani seviye düşüklüğü noktasında âdeta eşitlenmişlerdir. Büyük, derin aydın tipi kayıplardadır. Düşünen, bir düşünce çizgisi içinde yol arayan, yol açan aydın yok görünürlerde. Okuyan, daha doğrusu okuduğunu özümleyerek yeni, canlı bir sentezle örgütleyen görülüyor. Yurt gerçeğini, tarihi, geleneği ve çağdaş görüntüsü içinde algılayan, yorumlayan kimse kalmadı. Düşünce alanında yeni bir bileşimle belirene rastlanmıyor. Hatta bileşim şöyle dursun, bilgili, dürüst, iyi nakilciler bile yok. Sanatta; şiir, tiyatro, roman ve hikâyede baş çeken imzalar da kalmadı. Bütün bu kırsırlıklar yüzünden politika dünyası da darboğazdadır. Eskilerin “kaht-ı rical” dediği durum. Büyük devlet adamı tipine rastlayan beri gelsin.”

Mirası Kuşanmak

Mehmet Akif İnan’ın “Mirası Kuşanmak” adlı kitabı, bu kitapta, İslami kesimlere, özellikle gençlere seslenir. Onları İslam’ı bilmeye, bildiği ile amel etmeye, davet eder. İslami çevrelerde gördüğü sıkıntıları dile getirir, tehlikelere dikkat çeker. İnan, Müslüman olmanın sosyal hayata yansıyan yönüne dikkat çeker. Müslüman’ın toplum içerisinde İslam’ı nasıl temsil etmesi gerektiğine ilişkin öneri ve bu hususta tespit ettiği aksaklıklara ilişkin uyarılarda bulunur.

Mirası Kuşanmak'ta yer alan yazılar, 1977-1987 yılları arasında, Yeni Devir ve Milli Gazete'de köşe yazısı olarak yayımlanmıştır. Kitapta Hilal dergisinde 1961 ve 1963 yıllarında yayımlanmış iki yazı da yer almaktadır.

Mirası Kuşanmak, adını kitapta yer alan aynı adlı başlıktan alır. Mehmet Akif İnan'ın "miras"tan kastı "Uygarlığımızdır, tarihimizdir". Bir hitabe olan bu yazıda İnan, "Bu mirasımızı almanın elbirliği içinde olmalıyız. Elimizden kaçırılan, harcanan mirasımızı almaya mecburuz. Önce bu mirasa hak sahibi olmanın ispatına koyulalım. Liyakat belirtelim, öylece alalım mirasımızı. Bu mirası alamazsa İslâm ülkeleri, müflistir. Oysa, 'Şeytan müflistir.' Mümin müflis olamaz, vessalam..." der.

Mehmet Akif İnan, kitapta yer alan "Nasıl İnsana Muhtacız?" başlıklı yazıda ise insan yetiştirmenin öneminde değinir. İnan, "Hiçbir şeye değildir ihtiyacımız bizim. İhtiyacımız yalnızca insanadır bizim. İnsandır belimizi doğrultacak olan. Nasıl ki insanın, insanların elinden bugünkü bunalımlara sürüklendiyecek yine insandır kurtaracak olan bizi. (...) En büyük servet, insandır. Siz insanların insan olarak yetiştiremiyorsanız, başka kurtuluş yolu aramayın. Evet, insan, ama nasıl insan? Tek cümleyle: Müslüman insan. Yani bilinçli Müslüman. İhtiyacımız bilinçli Müslümandır." der.

Siyaset Kokan Yazılar

Siyaset Kokan Yazılar, günlük politik çekişmelerin içine ve sığına düşmeden siyasetin insana, insanın siyasete yansıyan yönünü ele alan, siyasi gelişmeleri geniş bir perspektifte, tarih, medeniyet ve zihniyet temelli değerlendirmelere tabi tutan yazılardan müteşekkil bir kitaptır.

Siyaset Kokan Yazılar' adlı eser-
de yer alan yazılar ağırlıklı olarak
1977-1981 yılları arasında Yeni
Devir'de köşe yazısı olarak yayımlanmıştır. Kitapta, 1986 yılında Milli Gazete'de yayımlanmış bir ve 1998 yılında Yeni Mesaj gazetesinde yayımlanmış iki yazı bulunmaktadır.

Mehmet Akif İnan, Türkiye'deki siyasi konuları analiz ettiği bu yazılarında zaman zaman tek parti ve Demokrat Parti dönemlerinden de söz eder. Günlük siyasi konular hakkında görüşlerini dile getirir.

Mehmet Akif İnan'ın yazılarında güncel siyasetten yola çıkarak siyasi analizler yaptığı, yorumlamalarda bulunduğu ve birtakım sonuçlara ulaştığı görülür. 1977 yılında Yeni Devir'de yayımladığı "Hükümet Olsalar" başlıklı yazısında şöyle der: "Bir siyasi iktidar ne kadar güçlü olursa olsun, zamanla yıpranacaktır. Çünkü hataya düşmek, işbaşında olanlar için daha çok söz konusudur. Muhalefetlerin halka şirin görünmek için, iktidardan daha fazla fırsata sahip olacağı tabiidir. İktidarın herhangi bir iyi hamlesinde bile, muhalefetin ekmeğine yağ sürecektir. Zaten muhalefet demek demokrasilerde, iktidarın her işinin altında bir çapanoğlu aramak demektir."

Mehmet Akif İnan, bu yazılarda zaman zaman durduğu yeri de net ortaya koyan cümleler kullanır. 1977 yılında, Milletvekili Genel Seçimleri arifesinde Yeni Devir'de yayımladığı "Bu Oylar Kimin?" başlıklı yazısında, "Devirler boyudur yerli düşüncenin yürürlükten kaldırılmasına ve bir daha belini doğrultamaz duruma getirilmesine çalışıldığı hâlde, yok edilemediği meydandadır. Devirler boyudur yerli düşüncenin kadrolaşmaması için gösterilen çabalara rağmen, bugün ülkemizde maya tutmaya namzet bir neslin var olduğu da bir gerçektir. Allah'ın koruyuculuğunda gelişen bu düşüncenin ve oluşan kadronun –yöneldikleri alan ne

olursa olsun– bağlı bulundukları davayı yürütebilmeleri ve daha geniş imkânlarla kavuşabilmeleri için her idrak sahibi tarafından desteklenmesi gerekir. Önümüzdeki seçim bu destek görevinin yerine getirilmesi için bir imkândır. Bu imkânı değerlendirmekten kaçınmamalıdır seçmenler. Verilecek oylar, temelde Batıcılığa karşı olanlara verilmelidir. Verilecek oylar, yerli düşünceye yürekten bağlı olanlara verilmelidir.” diyerek seçmene çağrıda bulunur.

İslam Dünyası ve Ortadoğu

Akif İnan'ın ufku bütün İslam dünyasını kuşatır. Ümmetin bütün sorunları O'nun da sorunudur. Afganistan'dan İran'a, Kudüs'ten Kıbrıs'a kadar her konuda görüşlerini ortaya koyar. O'na göre geldiğimiz noktada hiçbir İslam ülkesi tek başına kendini emperyalizmin boyunduruğundan kurtaramaz. Çare İslam birliğidir.

Mehmet Akif İnan, Yeni Devir, Milli Gazete gibi gazetelerde Filistin Davası, Kudüs ve Mescid-i Aksa'ya dönük düşüncelerini ortaya koyduğu pek çok yazdığı köşe yazısı yayımlamıştır. Mehmet Akif İnan yazılarında Filistin topraklarında İsrail devletinin kuruluşu ve Filistinlilerin topraklarından çıkarılmasını, Kudüs'ün Müslümanlar açısından sahip olduğu önemi, Kudüs'ün işgalini ve Müslümanların bu işgal karşısındaki duyarsızlığını vb. ele almaktadır. İslam Dünyası ve Ortadoğu adlı kitapta yer alan yazıların bir dışında tamamı 1977-1981 yılları arasında Yeni Devir gazetesinde yayımlanmıştır. Yazıların yalnızca biri 1985 yılında Milli Gazete'de yayımlanmıştır.

Mehmet Akif İnan, kitapta yer alan, 1977 yılında Yeni Devir'de yayımlanmış “İğreti Bir Devlet” başlıklı yazısında, İsrail'in Filistin topraklarında Birleşmiş Milletler'den çıkarılan bir karar

üzerine ve suni olarak kurulduğunu, Filistin topraklarında yüz yıllardan beridir yaşayagelen Müslüman yerli halkın, zorla bu ülkeden kovulduğunu, vatanlarının Yahudilere devredildiğini Müslüman Filistinlilerin hayatının bir trajedi ortaya koyduğunu belirtir. Mehmet Akif İnan, süreci şöyle yorumlar: “Çeşitli kırımlara uğramasına rağmen bir tek temel gayesi vardır mültecilerin, o da eski yurtlarına dönmektir. Onları bu gayelerinde haklı bulan birçok ülke var dünyada. Dolayısıyla, Yahudilerin kurduğu devleti, mualllel gören, haksız bulan, Birleşmiş Milletler’in bu emri-vakisini saçma sayan, hâsılı Yahudi devletini tanımayan birçok devlet var bugün. Hatta onu tanıyanların bile büyük bir bölümü, Filistin halkına, vatanlarına dönme hakkının verilmesinden yanadır. İsrail Devleti ise mültecilere bu hakkın geri verilmesi şöyle dursun, Batı’dan gördüğü destekle, giriştiği savaşlar sonunda mevcut sınırlarını bile genişletmiş ve zapt ettiği bu topraklarda hak iddia eder noktaya gelmiştir. Aslında Yahudi’nin, sınırlarını genişletmesinde güttüğü gaye, iyi bilinmelidir ki, daha geniş topraklara malik olmak ihtiyacıyla ilgili değildir. Yani Yahudi, ülkesinin alanını genişletmek adına bu savaşlara girişmedi. Şimdilik ve hatta daha uzun bir süre, geniş topraklara muhtaç değildir Yahudi. Onun bu toprak işgalinin amacı, mualllel durumunu, mevcut iğreti devletini, meşrulaştırmaktır.

Mehmet Akif İnan, kitapta yer alan ve mezkur tarihler arasında Yeni Devir gazetesinde yayımlanmış “Mukaddes Kudüs”, “Kudüs Bir Kurtuluş Savaşına Çağırıyor Müslümanı”, “Kudüs Her Şeyimizdir”, “Kudüs Müslümanlarındır” başlıklı yazılarında Kudüs’ün İslam dünyası açısından önemini, İsrail’in Kudüs’e yönelik planlarını ele alır. Buna karşı yapılması gerekenleri ortaya koyar. Yazıların başlıkları bile Mehmet Akif İnan’ın Kudüs’e bakışını net biçimde ortaya koymaktadır.

Mehmet Akif İnan, Kudüs, bütün dinlerin kutsal şehridir diyenlere, “Kudüs, yalnızca ve sadece Müslümanlarındır” şeklinde cevap verir. Mehmet Akif İnan, ‘Allah indinde din yalnızca İslam’dır’ ayetinden hareketle şöyle der: “‘Bütün dinler’ ne demektir? ‘Bütün dinler’ derken Hristiyanlığı ve Yahudiliği kast ediyorlar şüphesiz. Lakin bir Müslüman olarak Allah indinde İslâm’dan başka

din tanımıyoruz, biz. Bu sebeple Kudüs gerçekte İslâm'dan başka hiçbir din için kutsal olamaz. Ve Müslümanlardan başkasının olamaz Kudüs. Mekke ve Medine nasıl ki yalnızca Müslümanlarınsı Kudüs de öylece yalnız Müslümanlarındır. Kudüs, gasp edilebilir. Zorla işgale uğrayabilir. Lakin yine de Müslümanlarındır.”

Söyleşiler

Söyleşiler kitabının ilk baskısı 2009 yılında yapılmıştır. Söyleşiler kitabı, Mehmet Akif İnan ile çeşitli tarihlerde yapılan söyleşilerden oluşmaktadır. Söyleşiler, Maveria, Yenigün, Ögüt, Yörünge, İslam, Simya, Yedi İklim, Gülistan, İlahiyat Ekseni gibi dergilerle Yeni Devir gazetesinde yayımlanmıştır. Söyleşiler, Özellikle onun şiir ve edebiyat üzerine düşüncelerini öğrenmek bakımından son derecede önemlidir. Ayrıca, daktilo metin halinde terekesinde yer alan,

daha önce yayımlanmamış, ailesinin kökenlerine, anne babasına, çocukluğuna, gençliğine, sanatının aşamalarına ilişkin en kapsamlı bilgileri içeren, başlığı hazırlayanlar tarafından konulmuş “Kaside Sanattaki Zıplayışımın İlk Örneğidir” başlıklı söyleşi de yer almaktadır.

Söyleşiler kitabının, 2020 yılında yapılan baskısı genişletilmiş baskıdır. Bu baskı, “Söyleşilen Akif İnan” ve “Söyleşen Akif İnan”. “Söyleşilen Akif İnan” başlıklı birinci bölümdeki söyleşiler ayrıca, “Şiir, Dil ve Edebiyat Üzerine”, “Şiirleri ve Sanat Anlayışı Üzerine”, “Sanatçılarımız Üzerine”, “Kültürel ve Sosyal Meseleler Üzerine”, “Eğitim ve Sendikacılık Meseleleri Üzerine” başlıklı beş kısma ayrılmıştır. “Söyleşen Akif İnan” başlıklı ikinci bölüm ise “Şair ve Yazarlarımızla Edebiyat ve Sanat Üzerine”, “Diyanet Üzerine”, “Kurgu Söyleşiler” olmak üzere ayrıca üç kısma ayrılmıştır. Birinci bölümde 27, ikinci bölümde 14 söyleşi yer almaktadır.

Cumhuriyetten Sonra Türk Şiiri

Akif İnan'ın üniversite bitirme tezi olup hocası Kenan Akyüz'ün ifadesi ile doçentlik tezi mesabesindedir. Eğitim-Bir-Sen tarafından 2010 yılında bastırılmıştır. Kitapta, Giriş bölümünün ardından “Millî Edebiyat Devrinin Siyasî ve Sosyal Görünüşü” bölümünde Osmanlıcılık, İslâmcılık, Türkçülük, Batıcılık üzerine değerlendirmelerde bulunduktan sonra o devrin edebî görünüşü üzerinde durur. “Cumhuriyet Devrinin Sosyal ve Edebî Görünüşü” bölümünde Ahmet

Hamdi Tanpınar, Ahmet Kutsi Tecer, Nazım Hikmet, Necip Fazıl Kısakürek, Ahmet Muhip Dranas, Cahit Sıtkı Tarancı ve Asaf Halet Çelebi'yi; “1940 Sonrası” bölümünde Orhan Veli Kanık'ı; “Mavi Hareketi” bölümünde Atilla İlhan'ı; “İkinci Yeni Hareketi” bölümünde ise Edip Cansever ve Turgut Uyar'ı değerlendirir. Her bölümün sonuna bir bibliyografya eklenmiştir. Kitap bir “Sonuç” bölümünün ardından verilen “Genel Müracaat Eserleri” bölümüyle nihayetlenir.

Kitabın “Önsöz”ünde Mehmet Akif İnan, “Memleketimizde geri olmayan edebiyat tarihçiliği yanında, edebî tenkit sahasının; özellikle günümüz edebiyatı için, önemli bir gelişme göstermemiş olması, çalışmamızı daha zengin kaynaklara dayatmamıza ve dolayısıyla bu konu etrafında tartışmalar yaparak, hiç olmazsa doğruya daha yakın hükümler çıkartmamıza pek imkân verememiş olmakla beraber, bir yandan konumuzla ilgili, fakat büyük bir çoğunluğu ilmi ve ciddi bir araştırma niteliğinde olmayan, bibliyografya olarak da verdiğimiz yazıları gözden geçirerek, ama daha çok bizzat şairlerin eserleri üzerine eğilerek, tez hudutlarını zorlamadan, mümkün olduğu kadar bazı neticeler çıkarmaya gayret gösterdiğimizi arz etmek isterim.” diyerek çalışmanın muhtevasını ve çerçevesini ortaya koyar.

Portre Gölgeleeri I - Edebiyat, İlim, Düşünce, Siyaset Adamları

“Portre Gölgeleeri I - Edebiyat, İlim, Düşünce, Siyaset Adamları”, adlı kitap vefatının 20. yılında hazırlanan yeni kitaplar arasında, Eğitim-Bir-Sen tarafından hazırlanarak basılmıştır.

Portre Gölgeleeri’nin 1. cildinde edebiyat, sanat ve siyaset adamlarının portreleri yer alır. Yunus Emre, Mevlânâ, Fatih, Avnî, Fuzûlî, Nâbî, Mehmet Âkif, Tevfik Fikret, Yahya Kemal, Cahit Zarifoğlu, Fethi Gemuhluoğlu, M.

Süleyman Teymuroğlu, Cevat Ülger, Adem Demirezen, Osman Turan, Ceyhun Atuf Kansu, Ali Mazhar Uygur, Metin Yüksel, Celal Atik, Ali Nihat Tarlan, Mevdûdî, Darendelioğlu ile Coşkun, Mehmet Zahid Kotku, Ahmet Muhip Dıranas, Münir Nurettin, Louis Aragon, Ahmed Davudoğlu, Osman Yüksel, Mehmed Çavuşoğlu, Alaeddin Özdenören, Tuncay Öztürk, Cemal Kamaçı, Hâfız, Sofi Şevket, Nevin Kaya, Şeyh Bedreddin, Rauf İnan, Eflatun, Thomas Mann, Hüseyin Cahit Yalçın, Mehmet Kemal, Mehmet Ali Aybar, Metin Toker, Ömer Faruk Abdullah, Emced ez-Zehâvî, İsviçreli Muhammed, Yavuz Bülent Bakiler, Sadettin Yıldız, Celâl Bayar, İsmet İnönü, Osman Bölükbaşı, Bülent Ecevit, Süleyman Demirel, Sadettin Bilgiç, Necmettin Erbakan, Sakıp Sabancı, İdi Amin, Jean-Bédél Bokassa, Şah Rıza Pehlevi, Humeyni, Zülfikar Ali Butto, Ziyaü’l-Hakk, Muammer Kaddafi, Enver Sedat, Mübarek gibi Doğu’dan Batı’ya, geçmişten portrelerin yazıldığı zamana kadar, geniş bir yelpazede, olumlu olumsuz iz bırakmış isimler kitapta çeşitli yönleriyle ele alınır.

Yunus Emre’den Yirminci Yüzyılda yaşamış edebiyatçı, sanat adamı ve siyasilere kadar geniş bir tarih dilimine yayılan portreleri usta bir şairimizin kaleminden okumak okuyucu için bir cemile olsa gerektir.

Kitaba alınan yazılar 1960 başlarından 1980 ortalarına kadarki zaman dilimi içinde kaleme alınmıştır. Yazıların çoğu Yetmişli yıllarda yayımlanmıştır diyebiliriz. Dolayısıyla söz konusu yazılar, dönemin siyasi hareketliliğinden sıcak izler taşıyor. Altmışlı ve Seksenli yıllarda yazılanlarla da harmanlandığı için bu yazılar, okuyucuya bir dönem karşılaştırması imkânı da sağlayabilir. Türkiye kültür ortamının neredeyse bütününe kucaklayan portrelerde yer alan şahsiyetler yelpazesi ise yazarının, açık ve geniş yürekliliğinin birer göstergesidir.

Portre Gölgele II – Mücerret Portreler

“Portre Gölgele II – Mücerret Portreler”, Portre Gölgele’nin ikinci cildi olarak Mehmet Akif İnan’ın vefatının 20. yılında hazırlanan yeni kitaplar arasında, Eğitim-Bir-Sen tarafından hazırlanarak basılmıştır.

‘Kavram portreleri’ denilebilecek türden yazılar Portre Gölgele’nin ikinci cildini oluşturur. Bir kavramı ele alarak içini doldurmaya yönelik yazıları da mücerret birer portre çalışması sayılabilir.

Mehmet Akif İnan’ın edebiyat, ilim, düşünce, siyaset adamlarına ait portre yazılarında olduğu gibi ikinci ciltte yer alan kavram portreleri de birer gölge portredir elbette. Çünkü diğerleri gibi portre olsun diye yazılmamışlardır. Bu sebeple yetmişli, seksenli yılların politik havasından derin izler taşır bu yazılar.

İnan’ın bu yazılarından çoğu daha önce kitaplaştırılmış eserlerinde bulunmuyor. Ancak toplam 96 yazıdan 32 adedi daha önceki kitaplarında da yer almıştır. Bu toplam içinde Mehmet Akif İnan’ın söz konusu kavramlar hakkında yazdığı bütün yazılar yer almıyor. Bu yazıların bütünüyle yer aldığı toplam, o kavrama tahsis edilmiş diğer kitaplarıdır.

“Portre Gölgeleeri II – Mücerret Portreler”de yer alan yazılar 1977 başlarından 1990 sonlarına kadarki zaman dilimi içinde kaleme alınmıştır. Dolayısıyla söz konusu yazılar, dönemin siyasi hareketliliğinden sıcak izler taşır. Yetmişli ve Doksanlı yıllarda kaleme alınmış yazıları harmanlayan bu toplam, okuyucuya bir dönem karşılaştırması imkânı da sağlar. Bu kavramların yelpazesi Türkiye kültür ortamının çoğunu sürekli kullandığı ve tartıştığı birtakım alanlara yayılır.

“Portre Gölgeleeri II – Mücerret Portreler”de yer alan yazılar, “Sevgi”, “İnsan”, “Biz, Onlar”, “Müslüman”, “Yakın-Uzak Dış Dünya”, “Gündelik Hayat”, “Eşya veya Nesne”, “Kurum ve Kuruluşlar”, “Toplum”, “Sufiyâne”, “Devlet Ruhu”, “Sanat ve Sanatçı”, “Aydın”, “Nihayet” başlıklarını taşıyan 14 bölüme ayrılmıştır. Bu yazılarda Mehmet Akif İnan, kavramlar üzerindeki düşüncelerini ortaya koyar. Kavramlar üzerindeki düşüncelerinden hareketle okuyucu Mehmet Akif İnan’ın düşünce dünyasını daha yakından tanıma imkânı bulur.

Necip Fazıl - Günümüz Şiirinin Temel Koyucusu

Necip Fazıl, Mehmet Akif İnan üzerinde tesiri olan en önemli şahsiyetlerden birisidir. Çeşitli şekillerde birliktelikleri olmuş, birbirlerini yakından tanımış, yakın dostluk içerisinde bulunmuşlardır. Mehmet Akif İnan, adı Necip Fazıl’la en çok birlikte anılan bir isimdir.

Necip Fazıl üzerine en çok yazı yazan isimlerden birisi Mehmet Akif İnan’dır. Çeşitli anıları da ihtiva eden bu yazılar, dergi ve gazete sayfalarında kalmıştır. Mehmet Akif İnan, bir Necip Fazıl kitabı yazma arzusu içerisinde olduğunu zaman zaman ifade etmiştir. Ancak ömrü böyle bir eser ortaya koymasına vefa göstermemiştir. Eğitim-Bir-Sen, Mehmet Akif İnan’ın Necip Fazıl ile ilgili

yazı, söyleşi ve konuşmaları ile terekesinde Necip Fazıl ile ilgili daktilo edilmiş bir metin olarak bulunan üç metni bir araya getirerek Mehmet Akif İnan'ın vefatının 20. yılında hazırlanan yeni kitaplar arasında yayımlamıştır.

Mehmet Akif İnan'la Panel dergisinde yapılan bir söyleşide İnan'ın Necip Fazıl'la ilgili nitelemesi olan “Günümüz şiirinin temel koyucusu” ibaresi kitabın adına yansıtılmıştır.

“Necip Fazıl - Günümüz Şiirinin Temel Koyucusu”, “Büyük Güneş”, “Eser ve Mesaj”, “Anılar – Anekdötler”, “İki Mektup”, “Konuşmalar”, bölümleri ile “Necip Fazıl ve Mehmet Akif İnan” başlıklı bir ek bölümden oluşmuştur.

Dışarıda Bırakılmış Şiirler

Mehmet Akif İnan, 1969 yılından önceki şiirlerini kitaplarına almamıştır. Edebiyat dergisinin çıkmaya başladığı 1969 yılında sanat anlayışını ve sanatsal beğenisini gözden geçiren Mehmet Akif İnan, bu tarihten sonraki edebi verimlerini kabullenmiş, öncekileri terk etmiştir. İnan bir söyleşisinde, “Benim şiirlerim iki kitapta toplandı: *Hicret* ve *Tenha Sözler*. Benim şiirlerimin tümü bunlar değil, 1969’dan sonra yazdığım şiirlerdir bunlar. Oysa ben 1958’den beri şiir neşrediyorum. Yüzlerce şiirim

çeşitli dergi sayfaları arasında kaldı. Onları kitaplarıma almadım. Dolayısıyla benim şiir serüvenimin yirmi yılı kitaplaşmamıştır. Eğer bunları nazarı dikkate alırsak, az şiir yazmadığım ortaya çıkar.” der.

Bir sanatçının sanatında kat ettiği aşamalarının anlaşılabilmesi için bütün üretimlerinin görülmesi gerekir. Bu çerçevede, Mehmet Akif İnan'ın 1969 yılından önce yazdığı şiirlerin der-

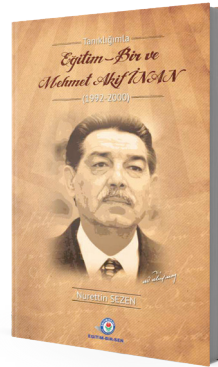
lenerek yayımlanması ve bilhassa araştırmacıların istifadesine sunulması düşüncesi doğmuştur. “Dışarıda Bırakılmış Şiirler” bu düşüncenin ürünü olarak Mehmet Akif İnan’ın vefatının 20. yılında hazırlanan yeni kitaplar arasında yayımlanmıştır.

M. Akif İnan’ın, kitaplarına almadığı şiirlerinden 36 adedi bulunabilmektedir. Bunlar dönemlere ve yıl aralıklarına göre üç bölümde toplanmış, Demokrat Urfa adlı bir mahalli gazetede ilk gençlik çağlarında (1955) yazdığı şiirleri “İlk Şiirler” başlığı altında bir araya getirilmiştir. Bu ilk bölümde toplam altı şiir yer alır. İkinci bölüm “Geçiş Dönemi Şiirleri” başlığı altında 1958-1967 yılları arasında yazılmış yirmi iki şiirden oluşur. 1978-2000 yılları arasında yazılmış dokuz şiir “Kalanlar” başlıklı üçüncü bölümü teşkil eder. “Tercüme Şiirler” başlığıyla oluşturulan son bölümde ise beş adet Fransızca, üç adet de Arapçaya tercüme edilmiş şiir yer alır. Kitapta en son olarak da M. Akif İnan’ın Mesnevî’nin özü kabul edilen ilk 18 beytinin bir uyarlamasına yer verilir.

MEHMET AKİF İNAN HAKKINDA ESERLER

Tanıklığımla Eğitim-Bir ve Mehmet Akif İnan (1992-2000) – Nurettin Sezen

Mehmet Akif İnan’ın Eğitim-Bir-Sen ve Memur-Sen’de 1992-2000 yılları arasında yürüttüğü sendikacılık faaliyetlerinde en yakınında bulunan isim Nurettin Sezen’dir. Nurettin Sezen, Eğitim-Bir-Sen’in kuruluş çalışmalarında da bulunmuş, sendikanın kurucuları arasında yer almış, ilk yönetim kurulunda görev üstlenmiş, 1992 yılında yağılan 1. ve 1995 yılında yapılan 2. Olağan genel kurullarda yine genel yönetim kurulu üyesi olarak Akif İnan’la birlikte sendika yönetiminde görev almış bir isimdir. Nurettin Sezen, 1995 yılında

Memur-Sen'in kurucuları arasında da yer almış, yine Memur-Sen genel yönetim kurulu üyesi olarak da görev üstlenmiştir.

Mehmet Akif İnan'ın sendikacılığının en yakın tanığı olarak Nurettin Sezen'in hatıraları büyük önem arz etmektedir. Eğitim-Bir-Sen, Nurettin Sezen'in sendikanın kuruluş ve yükseliş dönemi ile Mehmet Akif İnan'ın sendikacılığına ilişkin ilk elden önemli bilgiler içeren anılarını Hıdır Yıldırım tarafından bir editöryal çalışmadan geçirilmesinin ardından 2013 yılında yayımlamıştır.

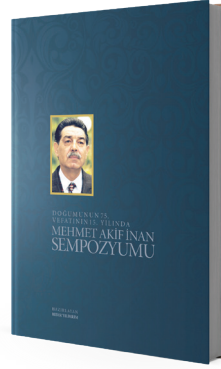
"Eğitim-Bir'in Kuruluşu Aşamasında Mehmet Akif İnan", "I. Olağan Genel Kurul ve Sonrası", "Memur-Sen Konfederasyonu Aşamasında Mehmet Akif İnan", "İzlenim ve Anekdotlarla Mehmet Akif İnan" başlıklı dört bölümden oluşan kitapta bir de "Fotoğraflarla Mehmet Akif İnan" başlıklı fotoğraf albümü yer almaktadır.

Nurettin Sezen'in "Tanıklığımla Eğitim-Bir ve Mehmet Akif İnan (1992-2000)" kitabı, Eğitim-Bir-Sen Tarihi ve Memur-Sen Tarihi adlı daha sonra yapılan çalışmalar için de bir kaynak niteliği taşımaktadır.

Doğumunun 75. Vefatının 15. Yılında Mehmet Akif İnan Sempozyumu Bildirileri *Editör: Hıdır Yıldırım*

Mehmet Akif İnan, doğumunun 75. vefatının ise 15. yılı olan 2015 yılında değişik etkinliklerle anılır. Bunlardan en önemlisi "Doğumunun 75. Vefatının 15. Yılında Mehmet Akif İnan Sempozyumu" olur. Eğitim-Bir-Sen tarafından düzenlenens empozyum programı çerçevesinde ilk program olarak 6 Ocak 2015 tarihinde Mehmet Akif İnan'ın memleketi Şanlıurfa'da bir panel düzenlenir. 9-10 Ocak 2015 tarihlerinde ise Ankara'da dört oturumdan müteşekkil bir sempozyum gerçekleştirilir. Sempozyum programıyla uyumlu olarak bir şiir dinletisi programı ve Nuri Pakdil ile Mehmet Akif İnan'a dair bir söyleşi düzenlenir.

Sempozyumda Mehmet Akif İnan bütün yönleriyle derli toplu bir şekilde ele alınır. Mehmet Akif İnan'ın şair-yazar arkadaşları, özellikle “Yedi Güzel Adam”dan hayatta kalanlar ve akademisyenler onun dostluğunu, şairliğini, yazarlığını, yayıncılığını ele almış, öğrencileri ve öğretmen arkadaşları öğretmenliğini gözler önüne sermiş, sendikacı dostları, sendikacılıkta onun açtığı yoldan yürüyenler, onun mücadelecilik kişiliğine, örgütçü kimliğine vurgu yapmışlardır. Doğumunun 75. Vefatının 15. Yılında Mehmet Akif İnan Sempozyumu'yla Mehmet Akif İnan'ın 60 yıllık ömrünün bütün aşamaları ve yönleri ortaya çıkarılmıştır.

“Doğumunun 75. Vefatının 15. Yılında Mehmet Akif İnan Sempozyumu Bildiriler Kitabı, 6 Ocak 2015 tarihinde Şanlıurfa’da gerçekleştirilen panel ve 9-10 Ocak 2015 tarihinde Anarada gerçekleştirilen sempozyum ile Nuri Pakdil söyleşisi metinlerinden oluşmaktadır.

Kitapta, “Mehmet Akif İnan’ın Hayatı, Düşüncesi, Mücadelesi, Eserleri” başlıklı Panel bölümünde Metin Önal Mengüşoğlu, Duran Boz, Üzeyir İlbağ, ve M. Atilla Maraş’ın metinleri yer alıyor. Sempozyum metinlerini ihtiva eden bölümde ise “Hatıralarla Mehmet Akif İnan” başlıklı oturumda Mehmet Doğan, Rasim Özdenören, Hasan Seyithanoğlu, Prof. Dr. Ramazan Kaplan, Ali Haydar Haksal; “Düşünce İnsanı Olarak Mehmet Akif İnan ve Medeniyet Tasavvuru” başlıklı oturumda Prof. Dr. Bekir Karlığa, Ercan Yıldırım, Prof. Dr. Kenan Çağan, Dr. İbrahim Demirci, Dr. Necmettin Türinay; “Mehmet Akif İnan’ın Sanatı, Nesri ve Şiiri” başlıklı oturumda Prof. Dr. Mehmet Narlı, Mustafa Özçelik, Arif Ay, Prof. Dr. Turan Karataş, Prof. Dr. Hicabi Kırılanc; “Kuvveden Fiile; Sendikacı Mehmet Akif İnan” başlıklı oturumda ise, Fatih Uğurlu, Prof.

Dr. Şükrü Karatepe, Şevket Sezer, ve Salim Uslu'nun bildiri metinleri yer almaktadır.

Kitap Necip Evlice ve Hıdır Yıldırım tarafından yapılan “Akif İnan’a Dair” başlıklı “Nuri Pakdil ile Söyleşi”nin metni ile sona ermektedir.

Bir Medeniyet Şairi Mehmet Akif İnan *Ali Haydar Haksal*

Mehmet Akif İnan'ın doğumunun 75. vefatının 15. yılında gerçekleştirilen çalışmalardan birisi de Mehmet Akif İnan'ı anlatan bir münografi kitabının yayımlanmış olmasıdır. Mehmet Akif Ersoy, Necip Fazıl Kısakürek, Sezai Karakoç, Rasim Özdenören hakkında yazdığı monografi kitapları bulunan Ali Haydar Haksal, Eğitim-Bir-Sen'in talebi üzerine tanıdığı, çeşitli vesilelerle zamanı ve mekânı paylaştığı Meh-

met Akif İnan'ı 'Bir Medeniyet Şairi Mehmet Akif İnan' adlı kitapta çeşitli vecheleriyle ele almıştır.

Kitabın sunuşunda “Bir Medeniyet Şairi Mehmet Akif İnan” kitabına duyulan ihtiyaç şöyle ifade edilmektedir: “Mehmet Akif İnan, Müslüman bir aydın nasıl yetişir, nasıl mücadele eder, ardında nasıl tertemiz bir ad bırakır, gibi önemli soruları cevaplandıracak bir hayat yaşamıştır. Onun ailesini, yetiştiği çevreyi, etkilenmelerini, etkilemelerini, mücadelesinin safahatını ortaya koymak ve Eğitim-Bir-Sen ve Memur-Sen kadrolarının bu yaşamışlıklardan yararlanmasını sağlamak için bir Mehmet Akif İnan monografisi yazdırılması düşüncesi içerisinde olduk. Onun kurduğu sendikanın üyesi olan yüzbinler onu yakından tanışınlar istedik. ‘Bir Medeniyet Şairi Mehmet Akif İnan’ kitabı bu güzel niyetin bir neticesidir.”

Kitabın birinci bölümü “Akif İnan’ın Hayatı”, ikinci bölümü Akif İnan’ın Poetikası, üçüncü bölümü ise “Edebiyat, Medeniyet, Din ve Aydın” başlığını taşımaktadır.

Ali Haydar Haksal, “Akif İnan’ın benim hayatımda özel bir yeri var. Yakınlığımız, samimi bir ruh birlikteliği oluşturdu. Arkadaşlarımızla birlikte Yedi İklim dergisinde yaptığımız özel sayılar, bölümler, hem öncülük yapma hem de öncüleri ve takipçilerini bir bütün olarak ortaya koymadaki gayretimiz yadsınamaz. Çok şükür ki biz bunları artık birer esere dönüştürme durumundayız. Yaptığımız çalışmalar önemli bir toplam oluşturuyor doğal olarak.” diyerek kitabın aslında uzun süren bir hazırlığın neticesi olduğunu ortaya koyar.

Mehmet Akif İnan Bibliyografyası Yusuf Turan Günaydın - Selma Günaydın

Mehmet Akif İnan’ın doğumunun 75. vefatının 15. yılında yapılan çalışmalardan birisi de Mehmet Akif İnan Bibliyografyasıdır. Eğitim-Bir-Sen’in talebiyle Mehmet Akif İnan’la ilgili çalışmalara kaynaklık etmek üzere Mehmet Akif İnan nerede, ne zaman, ne yazdı, Mehmet Akif İnan hakkında nerede, ne zaman, kim tarafından ne yazıldı, gibi sorulara cevap verebilmek ve araştırmacıların, Mehmet Akif İnan’la ilgili çalışma yapanların işlerinin kolaylaştırılmasına yönelik bir öncülük olmak üzere Yusuf Turan Günaydın ve Selma Günaydın tarafından Mehmet Akif İnan Bibliyografyası hazırlanmıştır.

Mehmet Akif İnan Bibliyografyası’nın sunuşunda, “Eğitim-Bir-Sen olarak, edebiyat, sanat ve düşünce adamlığının yanına eylem adamlığını da ekleyerek önemli bir kapı açmış ve bugünden dünya bakıldığında gerçekten büyük bir iş başarmış bir isim olan Mehmet Akif İnan’ın eserleriyle daha iyi ve doğru anlaşılması için ön-

ceki yıllarda, sağlığında yayımlanmış kitaplarının yeni baskılarını yaparak geniş kitlelere ulaştırdık. Ayrıca, çeşitli gazete ve dergilerde yayımlanmış yazılarını, söyleşilerini de derleyerek 7 kitap halinde yayımladık ve ilgisine ücretsiz ulaştırdık. Mehmet Akif İnan'ın yazılarının röportajlarının derlenerek yayımlanmasının Mehmet Akif İnan'la ilgili yapılan araştırmalara, yazılan yazılara ve kitaplara büyük ölçüde kaynaklık yaptığını görmenin mutluluğu içerisindeyiz.” denilerek araştırmacılara daha fazla yardımcı olmak ve Mehmet Akif İnan'la ilgili araştırma yapanlara kolaylık sağlamak üzere Mehmet Akif İnan Bibliyografyası'nın hazırlanmış ifadesi edilmektedir.

Bibliyografya'nın ilk bölümde İnan'ın yazdığı yazıların bibliyografik künyeleri verilmiştir. Bu bölüm de kendi içinde “Makaleler”, “Röportajlar” ve “Daktilo ve El Yazısı Metinler” olmak üzere üç bölüme ayrılmıştır.

“Röportajlar” bölümü “Yaptığı Röportajlar”, “Verdiği Röportajlar” ve “M. Akif İnan'ı Konu Alan Röportajlar” olmak üzere üç kısma ayrılmıştır. “Daktilo ve El Yazısı Metinler” bölümü de “Bal Doktor”, “Daktilo Metinler, Bildiriler, Mektuplar”, “Künyesi Eksik Matbu veya Bilgisayarda Dizilmiş Metinler” olmak üzere yine üç kısma ayrılmıştır. Künyesi Eksik Matbu veya Bilgisayarda Dizilmiş Metinler bölümündeki künyeler Yeni Mesaj gazetesinde yayınlanmak üzere hazırlanmış olanlar; yayınlandığı yer belli olan tarihsiz yazılar ve ayrıca tarihi ve yayınladığı yer belli olmayan ve taramalarda ortaya çıkmayan yazılar olmak üzere üç ayrı başlık altında toplanmıştır.

Bibliyografyanın ikinci bölümünde ise M. Akif İnan hakkında yazılan yazıların bibliyografik künyeleri bir araya getirilmeye çalışılmıştır. Bu bölüm kendi içinde sekiz alt başlıktan oluşmaktadır. İkinci bölümün ilk alt başlığı M. Akif İnan hakkında yazılmış makaleleri; ikinci alt başlığı anma kitapları, özel sayılar ve dosyaları; üçüncü alt başlığı kitaplarda Akif İnan'la ilgili bölümleri; dördüncü alt başlığı şiirlerine yer veren antolojileri; beşinci alt başlığı ansiklopedi maddelerini; altıncı alt başlığı açıkoturum ve soruşturmaları; yedinci alt başlığı M. Akif İnan'a adanmış şiirleri

listelemekte; sekizinci bölüm ise hakkında hazırlanan bir tez çalışmasının künyesini göstermektedir.

Mehmet Akif İnan Bibliyografyası, Mehmet Akif İnan'ın vefatının 20. yılı olan 2020 yılında hazırlayanlar tarafından genişletilerek yeniden basılmıştır.

Akif İnan ile Sohbet – Hıdır Yıldırım

Mehmet Akif İnan, 1998 yılında Kanal 7 televizyonunda 33 bölüm devam eden kültür, sanat ve siyaset dünyasından tanınmış isimlerin konuk olarak katıldığı “Mehmet Akif İnan ile Sohbet” adlı bir televizyon programı düzenlemiştir. Erdem Bayazıt, Rasim Özdenören, Alaaddin Özdenören, İsmail Kahraman, Süleyman Arif Emre, Mehmet Atilla Maraş, Mehmet Doğan, Bahri Zengin, Mustafa Asım Köksal, Abdurrahim Karakoç gibi bazıları ahirete irtihal etmiş önemli isimlerle gerçekleştirilen televizyon söyleşilerinin kitap olarak yayımlanarak kültür dünyamızın istifadesine sunulması düşüncesinin hayata geçirilmesiyle Akif İnan ile Sohbet adlı meydana getirilmiştir.

Samimi bir sohbet havasında gerçekleştirilen söyleşilerde kültür ve medeniyet dünyamıza ilişkin pekçok ayrıntı bilginin paylaşıldığı görülmektedir. Programda kendisiyle söyleşi yapılan isimler şunlardır: Oktay Sinanoğlu, Şehribostan Geldimemedova, Yahya Akengin, Alâeddin Özdenören, İsmail Kahraman, Mehmet Çınarlı, Mehmet Sağlam, Süleyman Arif Emre, Ergeş Uçkun, Murat Çobanoğlu, Ali Naili Erdem, Bahri Zengin, Hasan Sağındık, Yasin Hatipoğlu, Avni Doğan, Erdem Bayazıt, Lütfü Şehsuvaroğlu, Mehmet Özbek, Mustafa Asım Köksal, Zekai Tunca, Yılmaz Karakoyunlu, Semih Sergen, Mehmet Atilla Maraş, Mehmet Doğan, Gökhan Evliyaoğlu, Rahmi Özen, Kamil Aydoğan, Şahin Uçar, Rasim Özdenören, Şeref Taşlıova, Cemal Safi, Feyzi Halıcı, Erdem Bayazıt.

Kitapta ayrıca Âkif İnan, Bahri Zengin, Rasim Özdenören ve Erdem Bayazıt'ın katıldığı “Necip Fazıl Kısakürek Sohbeti”, Âkif İnan, Erdem Bayazıt, Ramazan Kaplan, Arif Ay ve Kamil Aydoğan'ın katıldığı “Cahit Zarifoğlu Sohbeti” ve Âkif İnan, Rasim Özdenören, Erdem Bayazıt ve Nazif Gürdoğan'ın katıldığı “Nuri Pakdil Sohbeti” yer almaktadır.

Bilge Sendikacı Mehmet Akif İnan Hıdır Yıldırım

Bilge Sendikacı Mehmet Akif İnan kitabı 2016 yılında Hıdır Yıldırım tarafından hazırlanmış ve Eğitim-Bir-Sen Yayınları arasında iki cilt halinde yayımlanmıştır.

Bilge Sendikacı Mehmet Akif İnan, “Mehmet Akif İnan nasıl bir sendikacıydı?” sorusuna cevap olabilecek içerikte ve farklı açılardan beslenen kapsamlı bir çalışmadır. Mehmet Akif İnan sendikacılıkta bir öncüdür. Kitap, “Mehmet Akif İnan’ın sendikacılıkta öncülüğü ve liderliğini sağlayan nev’i şahsına münhasır özellikleri nelerdir, sendikal refleksleri nasıldır, nasıl bir sendika lideri profili ortaya koymuştur?” sorularına cevap vermek üzere hazırlanmıştır.

Bilge Sendikacı Mehmet Akif İnan, 1992-2000 yılları arasında Mehmet Akif İnan ile birlikte sendikacılık yapan, onun sendikacılığına şahitlik eden sendika büyüklerinin yazdıkları metinlerden müteşekkil bir eserdir. Eser, şair, yazar ve düşünce adamı Mehmet Akif İnan profilini tanıtmaya yönünde ortaya konulan diğer çalışmaların yanında sendikacı Mehmet Akif İnan’ı da bütün yönleriyle tanıtan bir çalışmadır.

Eserin hazırlanış gayesi Sunuş’ta şöyle ifade edilmektedir: “Bu eseri, 400 bini aşan Eğitim-Bir-Sen ve 1 milyona yaklaşan Me-

mur-Sen üyelerinin ve bilhassa teşkilat mensuplarımızın istifadesine sunuyoruz. Eğitim-Bir-Sen ve Memur-Sen’de bugün sendikacılık yapan uçbeyleri, sendikacılıklarının mihenk taşı olarak Mehmet Akif İnan’ın sendikacılığını görsünler, emek mücadelesini bu ilkelere göre sürdürsünler. Kitaptaki metinlerin her biri bir anının, bir hatıranın, bir tecrübenin farklı bir kaynaktan ışıması gibi bütünü farklı parçaları olarak serpilmekte Sendikacı Mehmet Akif İnan’ı farklı açılarıyla ortaya çıkarmakta, bu bütünü kavranmasını daha kolay hale getirmektedir.”

Kitapta yer alan metinlerde Mehmet Akif İnan için dostları sıkça ‘bilge’ nitelemesi yapmaktadır, bu tespitten hareket edilerek kitabın adı “Bilge Sendikacı Mehmet Akif İnan” olarak konulmuştur.

Kitabın 1. cildinde “Edebiyat ve Medeniyet Yorumcusu Mehmet Akif İnan” başlığıyla Duran Boz tarafından yazılan bir Mehmet Akif İnan biyografisi yer almaktadır. Üç bölüm halindeki 1. ciltte ilk olarak Mehmet Akif İnan’ın Eğitim-Bir-Sen’deki halefleri Ni-yazi Yavuz, Ahmet Gündoğdu ve Ali Yalçın’ın yazıları yer almaktadır. İkinci bölümde ise sırayla Eğitim-Bir-Sen’in kurucularından Yusuf Beyazıt, Metin Selçuk, Nurettin Sezen, A. Ali Parıldar, Yunus Solmaz, Ahmet Temizkök, Nazire Ketten, Raşit Yazan ve Burhan Uzgur’un yazıları yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise Mehmet Akif İnan’ın genel başkanlığı döneminde onunla birlikte veya vefatının ardından onun izinde Eğitim-Bir-Sen genel yönetim kurulu üyesi olarak görev yapmış 21 sendika yöneticisinin yazıları yer almaktadır.

Kitabın dört bölümden oluşan 2. cildinin ilk bölümünde ise, Memur-Sen, Hak-İş ve Türkiye Kamu-Sen’de genel başkan olarak görev yapmış, M. Fatih Ugurlu, Zübeyir Yetik, Salim Uslu, Hüseyin Tanrıverdi, Mahmut Kaçar ve Şuayip Özcan’ın yazıları yer almaktadır. Diğer üç bölümde, Memur-Sen’de ve bağlı sendikalarda genel yönetim kurulu ve şube başkanı olarak görev yapmış isimlerle Mehmet Akif İnan’ın sendikacılığına çeşitli vesilelerle tanıklık etmiş kişilerin yazıları yer almaktadır.

İz Bırakan Öğretmen Mehmet Akif İnan Hıdır Yıldırım

İz Bırakan Öğretmen Mehmet Akif İnan kitabı Mehmet Akif İnan'ın vefatının 20. yılı olan 2020 yılında Eğitim-Bir-Sen Yayınları arasında iki cilt olarak basılmıştır. Hıdır Yıldırım tarafından hazırlanan kitapta, “Mehmet Akif İnan'ın öğretmen davranışları nasıldır? Ders içinde ya da dışında öğrencileri üzerinde nasıl bir tesir uyandırmıştır? Öğrencilerini edebiyata, sanata, akademik hayata yönlendirmede nasıl bir yönlendirici kimlik ortaya koymuştur? Öğrencilerinin zihniyet dünyasının şekillenmesinde katkısı nedir?” gibi sorulara cevap aranmaktadır.

Kitabın 1. cildinde yine “Edebiyat ve Medeniyet Yorumcusu Mehmet Akif İnan” başlığıyla Duran Boz tarafından yazılan bir Mehmet Akif İnan biyografisi yer almaktadır.

İz Bırakan Öğretmen Mehmet Akif İnan adlı çalışmanın birinci bölümünde Memur-Sen ve Eğitim-Bir-Sen Genel Başkanı Ali Yalçın ile Hıdır Yıldırım'ın Mehmet Akif İnan'ın eğitimci yönünü irdeleyen yazıları yer almaktadır. İkinci, üçüncü ve dördüncü bölümlerde ise sırayla, Mehmet Akif İnan'ın Uşak İmam-Hatip Lisesinde, Gazi Eğitim Enstitüsünde ve Ankara Fen Lisesinde bizzat öğrencisi olan veya meslektaşlık ilişkisi bulunan kişilerin yazıları yer almaktadır. Beşinci bölümde yer alan yazılar ise öğrencisi ya da meslektaşı olarak okul içinde değil, okul dışında çeşitli vesilelerle Öğretmen Mehmet Akif İnan'a bizzat tanıklık yapan kişilerin yazılarıdır.

Eserin 2. cildinde yer alan yazılar ise “Mehmet Akif İnan'ın bir aydın olarak gençliğin zihniyet dünyasının şekillenmesinde katkısı nedir? Mehmet Akif İnan cemiyet muallimi olarak nasıl bir profil ortaya koymuştur?” gibi sorulara cevaplar barındıran, Mehmet Akif İnan'ın arkadaşları, dostları ile üzerinde bir eğitimci olarak tesir oluşturduğu kişilerin yazdığı yazılardır.

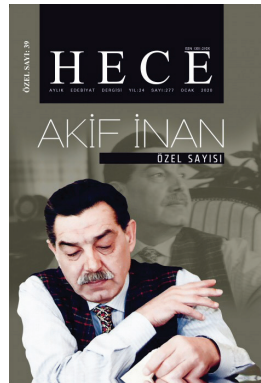
Öğretmen Mehmet Akif İnan kitabında yer alan yazılarla “Öğretmen Mehmet Akif İnan”ın öğretmenlik profiline ilişkin çeşitli ve farklı cephelerden bir bütün elde edilmeye çalışılmıştır. İz Bırakan Öğretmen Mehmet Akif İnan kitabı ile Mehmet Akif İnan’ın şahsında genç öğretmenlere örnek bir öğretmen profili verebilmek amaçlanmıştır.

Dergi Özel Sayıları

Mehmet Akif İnan’ın vefatının ardından çeşitli edebi dergiler onun hakkında özel sayılar hazırlamışlardır. Bunlardan en erken hazırlananı Yedi İklim Dergisi’nin Mart 2000 tarihli Mehmet Akif İnan Özel Sayısıdır. Yedi İklim Dergisi ayrıca Mehmet Akif İnan’ın doğumunun 75. vefatının 15. yılı dolayısıyla, Ocak 2015 sayısını Mehmet Akif İnan Özel Sayısı olarak hazırlamıştır. Bu sayı oldukça kapsamlıdır.

Hece dergisi, Mehmet Akif İnan’ın vefatının ardından Mart 2000 tarihli 39. sayısında bir Mehmet Akif İnan Dosyası hazırlamıştır. Hece dergisinin Ocak 2020 sayısı ise son derece kapsamlı bir Akif İnan Özel Sayısı olarak çıkarılmıştır.

Bunların dışında Üslup dergisi Ocak-Şubat 2015 tarihli 43. sayısını, Dilhane dergisi Ocak 2021 tarihli 37. sayısını Mehmet Akif İnan Özel Sayısı olarak hazırlamıştır.

Mehmet Akif İnan

Külliyyatı

- ◆ PORTRE GÖLGELERİ I / EDEBİYAT, İLİM, DÜŞÜNCE, SİYASET ADAMLARI
- ◆ NECİP FAZİL GÜNÜMÜZ ŞİİRİNİN TEMEL KOYUCUSU
- ◆ PORTRE GÖLGELERİ II / MÜCERRET PORTRİTLELER
- ◆ İZ BIRAKAN ÖĞRETMEN MEHMET AKİF İNAN 2
- ◆ İZ BIRAKAN ÖĞRETMEN MEHMET AKİF İNAN 1
- ◆ M. AKİF İNAN BİBLİYOGRAFYASI (1955-2009)
- ◆ BİLGE SENDİKACI MEHMET AKİF İNAN 2
- ◆ BİLGE SENDİKACI MEHMET AKİF İNAN 1
- ◆ CUMHURİYET TEN SONRA TÜRK ŞİİRİ
- ◆ BİR MEDENİYET ŞAİRİ M. AKİF İNAN
- ◆ EDEBİYAT, KÜLTÜR VE SANATA DAİR
- ◆ EDEBİYAT VE MEDENİYET ÜZERİNE
- ◆ DIŞARIDA BIRAKILMIŞ ŞİİRLER
- ◆ İSLÂM DÜNYASI VE ORTADOĞU
- ◆ SİYASET KOKAN YAZILAR
- ◆ AKİF İNAN İLE SOHBET 2
- ◆ AKİF İNAN İLE SOHBET 1
- ◆ AYDINLAR, BATI VE BİZ
- ◆ TENHA SÖZLER / ŞİİR
- ◆ MİRASI KUŞANMAK
- ◆ DİN VE UYGARLIK
- ◆ HİCRET / ŞİİR
- ◆ SÖYLEŞİLER

SEKİZİNCİ BÖLÜM

ÖDÜLLERİ, ADININ YAŞATILMASI

“Bütün giysileri yırtsak yeridir
Yeter bize vefa elbiseleri
Mehmet Akif İnan”

Ödülleri

Mehmet Akif İnan, sağlığında çeşitli kuruluşlar tarafından verilen ödülleri almıştır. Bu ödüller onun edebi kimliği çerçevesinde verilen ödüllerdir. Bu ödüller şunlardır:

1982 yılında Kayseri Sanatçılar Derneği (KASD) Deneme Ödülü'nü aldı.

1994 yılında 24. Konya Milli Fuarı Kültür ve Sanat Etkinlikleri anısına verilen ödülü aldı.

18-21.05.1995 tarihlerinde Türkiye Yazarlar Birliği tarafından Türkmenistan Aşkabat'ta düzenlenen 3. Şiir Festivali'nde Mahdum Kulu Büyük Bayrak Ödülünü aldı.

05.09.1996 tarihinde "2. Altınbaşak Kültür ve Sanat Etkinliği" Özel Ödülünü aldı. 1997 ve 1998 yıllarında da aynı ödülü yeniden aldı.

16-22.10.1996 tarihleri arasında Türkiye Yazarlar Birliği tarafından GİRNE'de düzenlenen "Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni" Özel Ödülünü aldı.

Doğumunun 75. Vefatının 15. Yılında Mehmet Akif İnan Sempozyumu

Mehmet Akif İnan'ın doğumunun 75. vefatının ise 15. yılı olan 2015 yılında Eğitim-Bir-Sen tarafından "Doğumunun 75. Vefatının 15. Yılında Mehmet Akif İnan Sempozyumu" düzenlenmiştir. Sempozyum programı çerçevesinde ilk program olarak 6 Ocak 2015 tarihinde Mehmet Akif İnan'ın memleketi Şanlıurfa'da bir panel düzenmiş, 9-10 Ocak 2015 tarihlerinde ise Ankara'da dört oturumdan müteşekkil bir sempozyum gerçekleştirilmiştir. Sempozyum programıyla uyumlu olarak bir şiir dinletisi programı icra edilmiş ve Nuri Pakdil ile Mehmet Akif İnan'a dair bir söyleşi yapılmıştır.

Mehmet Akif İnan Vakfı

Memur-Sen Konfederasyonu tarafından, Mehmet Akif İnan'ın hatırasını yaşatmak, eserlerini tanıtmak, fikir ve düşüncelerini gelecek nesillere aktarmak, Mehmet Akif İnan'ın fikirleri doğrultusunda kültür ve sanat dallarının gelişmesi, yurt içinde ve yurt dışında tanıtılması ve yaygınlaştırılması için faaliyetlerde bulunmak, kendi medeniyet değerlerini esas alan, baskı ve müdahalelere boyun eğmeyen, akli ve ilmi gerçeklerle hareket eden, insanlığın maddi ve manevi alanlarda ihtiyaç duyduğu tüm hak ve hakikatleri en uygun yol ve yöntemlerle onlara ulaştırarak üstün vasıflara sahip bir toplumun oluşmasına katkıda bulunmak, toplumsal meseleler karşısında sorumluluk bilinci ile düşüncelerini ortaya koyarak projeler geliştirmek ve bu düşüncelerini hayata geçirebilmek için gerekli çalışmalar

yapmak, kültür ve sanatın gelişmesini, zenginleşmesini ve sonraki nesillere çok daha güçlü aktarılmasını sağlamak amacıyla “Mehmet Akif İnan Vakfı” kurulmuştur.

Mehmet Akif İnan Vakfı’nın kuruluş kararı, Ankara 12. Asliye Ceza Hukuk Mahkemesinin 18.11.2016 tarih ve 2016/419 - 2016/454 esas numarası ile tescillenmiş ve kuruluş kararı 6 Ocak 2017 tarihli 29940 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Vakfın kuruluşunun ardından Mehmet Akif İnan’ın kurucusu olduğu Eğitim-Bir-Sen tarafından satın alınan “Hacettepe Mahallesi Hama-mönü Sokak No: 28 Altındağ / Ankara” adresindeki müstakil bina, Mehmet Akif İnan Vakfı’nın kullanımına tahsis edilerek 5 Ocak 2018 tarihinde Başbakan Binali Yıldırım’ın da katıldığı bir törenle hizmete açılmıştır.

Mehmet Akif İnan Vakfı, eğitim seminerleri, konferanslar, paneller, çalıştaylar, sempozyumlar ve yayınlar gerçekleştirerek eğitime, kültüre, sanata, edebiyata ve medeniyete hizmet etmeye ve bu çerçevede Mehmet Akif İnan’ın adını yaşatmaya devam etmektedir.

Adına Verilen Ödül

2016 yılında Memur-Sen tarafından adına kurulan Mehmet Akif İnan Vakfı ve Memur-Sen işbirliğiyle 2020 yılından itibaren Mehmet Akif İnan Ödülleri verilmeye başlanılmıştır. “Kültür Sanat ve Edebiyat Ödülü”, “Çalışma Hayatı ve Emek Ödülü”, “Başarı ve Teşvik Ödülü”, “Uluslararası Değer Ödülü”, “Vefa Özel Ödülü”, “Üstün Hizmet Ödülü” olmak üzere altı kategoride verilen ödüller her yıl Mehmet Akif İnan’ın vefat günü olan 6 Ocak’ta düzenlenen bir törenle sahiplerine takdim edilmektedir.

Adını Taşıyan Yerler

Ankara Mehmet Akif İnan Vakfı
 Suriye İdlib Mehmet Akif İnan Mahallesi
 Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesi
 Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Konferans ve Sergi Salonu
 Şanlıurfa KYK Mehmet Akif İnan Öğrenci Yurdu
 Kahramanmaraş Onikişubat Akif İnan Mahallesi
 Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Mehmet Akif İnan Halk Kütüphanesi
 Kahramanmaraş Göksun Edebiyat Yolu Akif İnan Tüneli (2515 metre)
 İstanbul Başakşehir Belediyesi Akif İnan Bilgievi
 İstanbul Esenler Belediyesi Mehmet Akif İnan Bilgi ve Hikmet Evi
 İstanbul Ümraniye Belediyesi Akif İnan Bilgi Evi
 İstanbul Esenler Mehmet Akif İnan Caddesi
 Diyarbakır Mehmet Akif İnan Camii
 Batman Mehmet Akif İnan Camii
 İstanbul Başakşehir Akif İnan Camii
 Adana Yüreğir Mehmet Akif İnan Anadolu Lisesi

Afyonkarahisar İhsaniye Mehmet Akif İnan Kız Anadolu İmam
 Hatip Lisesi
 Ankara Yenimahalle Mehmet Akif İnan İlkokulu
 Bingöl İçmeler Mehmet Akif İnan İlkokulu
 Bingöl İçmeler Mehmet Akif İnan Ortaokulu
 Bingöl İçmeler Mehmet Akif İnan İmam-Hatip Ortaokulu
 Bursa Yıldırım Mehmet Akif İnan Anadolu İmam Hatip Lisesi
 Diyarbakır Kayapınar Mehmet Akif İnan İlkokulu
 Diyarbakır Kayapınar Mehmet Akif İnan Ortaokulu
 Diyarbakır Kayapınar Mehmet Akif İnan İmam-Hatip Ortaokulu
 Gaziantep Şahinbey Mehmet Akif İnan Ortaokulu
 Mersin Yenişehir Mehmet Akif İnan Ortaokulu
 İstanbul Avcılar Emlak Konut Mehmet Akif İnan Ortaokulu
 İstanbul Bağcılar Mehmet Akif İnan Ortaokulu
 İstanbul Başakşehir Akif İnan Anadolu İmam Hatip Lisesi
 İstanbul Bayrampaşa Mehmet Akif İnan Ortaokulu
 İstanbul Ümraniye Mehmet Akif İnan Ortaokulu
 İzmir Buca Mehmet Akif İnan Anadolu Lisesi
 Kayseri Kocasinan Mehmet Akif İnan Anadolu Lisesi
 Konya Meram Mehmet Akif İnan Anadolu Lisesi
 Kütahya Mehmet Akif İnan Ortaokulu
 Kahramanmaraş Onikişubat Mehmet Akif İnan İmam-Hatip
 Ortaokulu
 Mardin Kızıltepe Mehmet Akif İnan Ortaokulu
 Mardin Kızıltepe Mehmet Akif İnan Kız Anadolu İmam Hatip Lisesi
 Ordu Altınordu Mehmet Akif İnan İlkokulu
 Ordu Altınordu Mehmet Akif İnan Ortaokulu
 Şanlıurfa Eyyübiye Mehmet Akif İnan İlkokulu
 Uşak Mehmet Akif İnan İmam-Hatip Ortaokulu
 Van Edremit TOKİ Memur-Sen Mehmet Akif İnan İlkokulu
 Van Edremit TOKİ Memur-Sen Mehmet Akif İnan Ortaokulu
 Van Edremit TOKİ Memur-Sen Mehmet Akif İnan İmam-Hatip
 Ortaokulu
 Batman Merkez Mehmet Akif İnan İlkokulu
 Batman Merkez Mehmet Akif İnan Ortaokulu
 Şırnak İdil Mehmet Akif İnan İmam-Hatip Ortaokulu
 Düzce Merkez Mehmet Akif İnan Hafız İmam Hatip Ortaokulu
 Düzce Merkez Mehmet Akif İnan Hafız Anadolu İmam Hatip Lisesi

DOKUZUNCU BÖLÜM

SENDİKA KONUŞMALARI

“*Türktümüz dünyayı kardeş bilendir
Gökleri insanın ortak tarlası*
Mehmet Akif İnan”

Eğitim-Bir 1. Olağan Genel Kurul Konuşması 25 Temmuz 1992

Sayın Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili,

Dostumuz Sayın Müsteşar Yardımcım,

Sayın Basın Mensupları ve Sendika Kuruluş Temsilcileri,

Sayın Delege Arkadaşlarım ve Meslektaşlarım;

Şeref verdiniz, lütfettiniz, kongremize geldiniz. Hepinize teşekkür borcumuz vardır.

Kongremizin biraz mevsimsiz oluşu, daha doğrusu tatil zamanına rastlaması, bizim elimizde olan bir olay değil. Kuruluşumuzun üzerinden daha altı ay geçmeden, mecburen kongremizi yapmak durumundayız. Bu aya rastlamıştır. Meslektaşlarımızın büyük bir bölümünün, yorgun bir mesai döneminden sonra, tatil yaptığı, dinlenmeye yöneldiği bir ay. O yüzden birçok yakınlarımız ve davet ettiklerimiz mazeret ileri sürerek teşrif edemediler. Biz genel sekreter arkadaşımızın da ifade ettiği gibi, davet edilmesi lazım gelen her çevreye ulaştık. En başta parlamentomuza ve siyasi partilere. Siyasi parti liderlerinin, GAP münasebeti ile Güneydoğu'da oluşu, lider çapında temsillerine belki imkân bırakmadı ama biz yine onlardan yetkili arkadaşların gönderilmesinin de uygun olabileceğini söylemiştik. Gelmiş olanlar şeref vermişlerdir. Elbette onlardan isteyenlerin konuşacakları muhakkak. Sendikal kuruluşlar daha çok davetimize icabet ettiler. Özellikle kardeş eğitim kuruluşları temsilcilerini göndermiş bulunuyorlar. Onun dışında öğretim üyesi arkadaşlarımız, sizlere bir yanıla sendikamızın görüşünü de yansıtan, bilimsel içerikli bildiriler takdim edecekler. İlk günümüz daha çok protokol ağırlıklı konuşmalarla geçecektir. Yarın esas kongremizdir, seçimimizdir. Tekraren zahmet buyurduğunuz için, hepinize teşekkürlerimi arz ediyorum.

Sayın Arkadaşlar,

Kongremiz 6 ayını tamamlamadan gerçekleşmek mevkiindedir. Biz 14 Şubat'ta kurulduk. 15 meslektaşımızla birlikte vilayete müracaatımızı yaptık. Müracaatımız kabul edildi. O günden itibaren resmen kurulmuş oluyoruz. Geçen zaman içerisinde yaptıklarımız bültenimizde de yer aldı, birçok vesilelerle sizlere de ulaştırma imkânına kavuşmuş olduk. İki ana esas izledi. Birisi, bir ayrı sendika olarak kuruluşumuzun sebebini açıklar nitelikte. Milli eğitimimizde nelerin yapılmasının uygun olduğunu anlatan çalışmalar yapmak. Sendikamızın görüşlerini yansıtan, milli eğitimimizin iyileşmesi konusunda, ne gibi fikirler taşıdığımızı belirtmek gayesi ile komisyonlar oluşturduk. 61 bilim adamımızın ve milli eğitim üzerinde düşünmüş, çalışmalar yapmış arkadaşımızın katılımı ile büyük bir komisyon oluşturduk. Bu arkadaşlarımız milli eğitimin ve eğitimcilerimizin sorunlarını 9 ana başlıkta topladılar. Ve bu başlığa uygun olarak uzmanlık alanlarına göre, 9 ayrı komisyona bölündüler. Ve yoğun çalışmalardan sonra, önümüze gayet tutarlı, dengeli, Türkiye gerçekleri ile uyum içerisinde, ayağı yere basan teklifler ürettiler. Sorunları belirlediler ve çözüm yollarını gösteren teklifler ürettiler. Bu, kurulduğumuzdan bu yana yapmış olduğumuz fikri çalışmadır. Bu çalışmamızı çok kısa zamanda kitaplar, broşürler haline getireceğiz ve kamuoyumuz, eğitimci kesimimiz, milli eğitimimiz nasıl bir milli eğitimi öngördüğümüzü, milli eğitim çalışanlarının sorunlarını çözmek konusunda neler teklif ettiğimizi göreceklere. Bu çalışmalarda dikkat edilen husus şu olmuştur: Bu çalışmalar teorik bir alanda kalabilecek çerçeve içerisinde olmamalı. Türkiye şartı içerisinde uygulanabilir özellikler taşınmalıdır. İçinde yaşamış olduğumuz durum, milli eğitimin yapısı, Türkiye'nin gerçeği, öğretmenlerin durumu belli. Yapılması mümkün olmayan hayali öneriler ve temenniler yer almadı. Yani iyi niyet ile yaklaşıldığı takdirde, çözümü gayet mümkün çalışma sergilendi. Zaten yapılması gereken de odur. Evvela içinde yaşamış olduğumuz realiteye uygun düşen çözümler üretmek. Salt ideolojik amaçla ve spekülatif yanı ağır basan düşüncelerin Türkiye gündeminde, ancak bir fikri oluşmaya ve zamana müteallik yanı bulunduğu kuşkusuzdur. Ama biz gerçekleri olduğu gibi görürsek ve bu gerçek üzerinde çözüm yolları ararsak, bu işi çözmeye

yönelecek insanlar, bu meseleyi çok daha kolaylıkla çözme imkânı bulurlar. Öyle düşündük.

İkinci yapmış olduğumuz çalışma örgütlenme çalışmalarıdır. Kurulduğumuzdan sonra hiç de geniş propaganda imkânına sahip olmadığımız halde, hayret ettiğimiz ölçüde bir ilgi ile karşılandığımızı ifade etmek isterim. Türkiye'nin her yanından yığınla, telefon, mektup ve telgraflar geldi örgütümüzü oluşturma konusunda. Bu canlı alaka bizi sevindirmiştir ve bize hız vermiştir. Memurların ve öğretmenlerin sendikalaşması konusunu, ağırdan alanların dayanmış olduğu bir mesnet; öğretmen kesiminin ve memurların, bu işe hiç de istekli olmadığı şeklindedir. Biz bunun tam aksine tanık olduk. Memur kesimi, başta öğretmenlerimiz, örgütlenmenin bir şart haline geldiğinin bilinci içerisinde ve bir an önce, nasıl teşkilatlanmaları gerektiğine dair, kanuni boşluğun doldurulmasını, yani kanunun düzenlenmesini beklemektedirler. Biz gördüğümüz bu alakaya tam anlamı ile yetişemedik. Buradan itiraf etmek durumundayım ki, daha birçok şehrimizde, sendikamız henüz kurulamamıştır. Çok sınırlı imkânlar içerisinde çalışmak durumunda olduğumuzdan dolayı bir, bir de örgütümüzü kurma konusunda çok titiz davranmış olduğumuzdandır. Biz hep talep eden, örgütümüzü kurma konusunda müracaatta bulunan, idealist arkadaşımıza hemen kurma konusunda yetki tanımadık ve kendilerinden çalışma beklemedik. Bütün kamuoyunu çevresindeki bütün eğitimcileri, kapsayıcı bir çerçevede oluşturmalarını istedik kuracakları örgütümüzü. Onun için biraz daha sabırlı davranmalarını ve meslektaşları ile yoğun temaslarda bulunmalarını, görüşmeler yapmalarını ve örgütümüzün oluşumu konusunda, fikir alışverişinde bulunarak bunu sağlam temeller üzerinde oturtmalarını istedik. Ama yine de ifade edeyim ki, bütün Türkiye'de hemen hemen bütün şehirlerde kuruluş çalışmalarımız son noktaya gelmiş bulunuyor. Bunun dışında kazalarımızda da, teşkilatımızın oluşması konusunda, aynı hıza tanık olmaktayız.

Sevgili Arkadaşlarım,

Biz bir meslek kuruluşuyuz. Biz eğitimimize çözümler üretme müessesiyiz. Biz eğitimcilerimizin durumlarının iyileştirilmesini, özlük haklarının düzenlenmesini, maddi durumlarının iyileş-

tirilmesini, Türkiye'nin taşımakta olduğu bu imkânlar içerisinde, nasıl çözüleceğini ileriye sürdük ve bunun kavgasını veriyoruz, vereceğiz de. Ama bu kavgada demin de değiniverdiğim gibi, herhangi bir önyargı ya da bir ideolojik, peşin tavrı içerisinde değiliz. Elbette bizim de bir dünya görüşümüz var. Elbette bizim de bir siyasi tercihimiz var. Bunu saklamanın hiç anlamı yoktur. Bugün Ağrı Dağı'ndaki bir çobanın da elbette bir siyasi tercihi var. Haklıdır da. Ama özellikle üzerinde durmak istediğim şu ki eğitimin sorunlarıyla eğitimcilerimizin sorunları hiçbir fikri kamp veya siyasi kamp, siyasi farkı gözetmeksizin birbirleri ile büyük bir yakınlık içerisinde. Hepimiz aynı milli eğitimin şemsiyesi altında faaliyet veren eğitimcileriz. Hepimiz, aynı kanunun aynı düzenin, aynı yönetmenliklerin, çerçevesi içerisinde faaliyet veriyoruz ve hepimiz aynı maddi koşullar içerisindeyiz. Dolayısıyla hepimizin sorunları ortaktır. Biz bu ortak sorunların çözümü konusunda kavgasını vereceğiz. Ve biz itiraf ediyoruz ve çeşitli beyanlarımızda da söyledik, yalnız bütün öğretmen camiamızın, gönül huzuruyla sakinmaksızın, çekinmeksizin dâhil olabileceği bir kuruluş olma iddiasında değil, kesin kararındayız. Öğretmen camiamızı maceraya sürmek, onları belli bir doğrultuda kullanmak gibi bir amacımız sonunda kadar olmayacaktır. Vermiş olduğumuz kararlar eğitimimizin iyileştirilmesine ilişkin kararlar olsun, çalışanlarımızın maddi durumunu düzeltmeye ilişkin kararlar olsun, evvela bizim belirlediğimiz, evvela bizim raporlara bağladığımız hususlar olmakla birlikte sürekli olarak kendileri ile sürekli temas halinde bulunmuş olduğumuz öğretmen kesiminin de düşünce ortalamasını yansıtmaktadır. Bunun dışında bizim bütün kararlarımızda ve ortaya koyacağımız çalışmalarda, yayınlayacağımız, kitap ve broşürlerde, bu öğretmen ortalamanızın dileklerini, temennilerini sürekli olarak almak kararındayız. Biz kendi doğrultumuzda bir öğretmen kitlesini sürüklemek durumunda değil, tekraren söylüyorum ve üzerinde basarak duruyorum, bütün öğretmenlerimizin elbirliği, iş birliği, gönül birliği içerisinde kavgayı omuzlayabileceği geniş tabanlı bir sendika olmak amacındayız. Bu konuda şimdi ifade etmiş olduğum vaatlerimize aykırı düşen tavrımız, davranışımız olursa, hepinizden uyarılar beklemekteyim.

Sevgili Arkadaşlarım,

İçinde yaşadığımız milli eğitim, bir sorunlar yığını halindedir. Neredeyse yetmişinci yılını kutlayacak olan cumhuriyet, milli eğitimimizin sorunlarını her gün biraz daha büyüte büyüte bugüne kadar getirdi ve önümüze yığdı. Yiğınla hal bekleyen meseleler hepinizin içinde bulunduğu, malumu olan konular. Şu kadar yıl içerisinde okuma yazma konusu bile halledilememiştir. Hala okuma yazma kampanyasından bahsedilmekte. UNESCO'dan geçen yıllarda almış olduğumuz ödül bile onur madalyası gibi göğsümüzde taşıyoruz. Oysa UNESCO'nun okuma yazma konusunu, hal alanında taltif ettiği, geri kalmış ülkelerdir. Biz onu bir şeref gibi telakki ettik ama o muamele ile hangi sıraya konulduğumuz belli. Milli eğitim bize kalırsa Türkiye'nin temel meselesidir. Tabipler çıkıp diyebilir, Türkiye'nin temel sorunu sağlık sorunu, hukuk adamlarımız çıkıp diyebilir, Türkiye'nin esas meselesi hukuk meselesidir. Hayır. Türkiye'nin esas meselesi eğitim meselesidir. Bu çözülemedikçe hiçbir meselenin halline adım atılamaz. Çünkü bütün mesleklerin eğitim yeri okuldur. Onları yetiştiren eğitimciler. Bir ülkenin eğitim sorunu ve eğitimcilerinin durumu çözülmemişse o ülkenin, iyi insan üretmek, yetişkin insan üretmek, ülkenin sorunlarına çözüm getirecek kadrolar üretmek gibi bir talihi olamaz. Meseleleri halledecek olan insandır. İnsan da bir eğitimin ürünü olarak insandır. Yetiştirilmişse çözümler kendisinden beklenir.

Bu memleketin milli eğitimi en ihmal edilmiş, eğitimcileri en fukara bırakılmış kesimdir. Öğretmenlik mesleği her yıl biraz daha, saygınlığından unsurlar kaybede kaybede günümüze geldi. Artık adeta sırandan insanların içinde bulunduğu meslek gözü ile bakılıyor bize. Öğretmenlerin maddi durumu Türkiye'de belki de hiçbir çalışan sınıfının, o sınıflarla kıyaslanmayacak durumun altında bulunuyor. Subayından polisine kadar, birçok çalışanların durumu, tahsil bakımından hiç de onlardan geri olmayan sizlerden daha ileridir. İşçi kesimi için de aynı şeyi söylemek mümkün. Örgütlerine kavuşmuşlardır, sendikalar oluşturmuşlardır ve pazarlık hakları vardır. Durumlarının imkân ölçüsünde iyileştirme konusunda sizden daha talihlidirler. Yakında maaşlarınıza

yapılan zam elbette beklentilerinizin çok altında. En az %50 altında. Belli bu. Ama resmi çevreler, bağışlasın siyاسilerimiz, tam aksini ifade edegelmektedirler. Enflasyonun üstünde bir rakam belirlediklerini söylüyorlar. Artık bugün çobanların bile yabancı olması olmadığı bir gerçek bu ki, Türkiye'deki enflasyon hızı ile bu ücret orantılı değildir. Bunu bizzat iktisadi devlet teşekkülleri de kanıtlamış oldu. Hükümet de kanıtlamış oldu. Bize bu yapılan maaş zammından sonra, yapılan toplu iş sözleşmelerinde, ilk altı ay için yüzde 70, ikinci 6 ay için yüzde 100 zammı öngören toplu iş sözleşmeleri akdedildi. Eğer memura verilen bu yüzde 25 zam, enflasyonun üstünde ise, peki ya o işçi kesimine verilen yüzde 70, yüzde 100'e varan oranı ne ile izah edecekler. Dönüp dolaşıp maddi sıkıntımızdan bahsetmek istemiyoruz yalnız. Ama bu önemli bir mesele, bir öğretmenin bu konusu çözümlenmediği, aklında, gönlünde geçim derdi, kaygısı yuva kurunca, ondan dengeli düzenli verim devşiremezsiniz.

Bu bir gerçek ama işin problem yanı yalnız bu değil. Milli Eğitim bir yığılma nöbetindedir. Hangi birisini sayalım. Öğretmenin örgüt hakkı yok. Niye yok, niye bu güne kadar verilmedi. İşçiden sakınılmayan hak niye memurdan sakınılır. Memur bu ülkenin üvey evladı mıdır? İşçi kadar layık ve sadık değil midir? Çalışanlar için bu ayırım neden? Neden işçi için örgütlenme hakkı var da memur için yok? Memura bu hak verildiğinde, bunun istismar edileceği kaygısı mı egemen resmi çevrelerde acaba? Anarşiyi mi başlatırız diye kaygı duyarlar? 80 öncesine mi dönülür diye korkulur? Bu korkuların hiç birisine mahal yoktur. 80 öncesi ortam geçmiş ola artık. O camlar bardak oldu. Bir suda iki kez çimilmez. O şartlar geride kalmıştır. Her gün değişen dünyaya uygun olarak Türkiye de bünyesel değişikliğe uğradı. O korkular artık geride kalmalı demek istiyorum. Kaldı ki hükümetin uluslararası anlaşmalara, taraf olduğu anlaşmalara verdiği imza ya da sözlü taahhütleri var, çalışanlar için, öğretmenler için sendikal hak getireceğine ilişkin. Mevcut iktidarın, iktidar kanatlarının, seçim öncesinde çalışanlara, çok yoğun biçimde çalışanlara sendikal hak getirileceğine ilişkin vaatleri hatırlardadır. Artı, iktidar olduktan sonra da bu vaatlerini, sürekli olarak tekrarladıklarına

tanık oluyoruz. Ama bu vaatlerin tekrarından sonra şu güne kadar, henüz somut bir adım atılmış değil. Niçin bu iş ağırdan alınıyor? Sebepleri ne? Bunları öğrenmek için ben çok kafa yordum. Arkadaşlarım çok düşündüler. Makul izah bulamadık. Anlamadığımız, bilmediğimiz korkular içerisinde mi bu yöneticiler, bu parlamento? Meclis başkanının Meclis'i kapattıktan sonra yapmış olduğu basın toplantısında, çalışanlar için sendikal hakların Meclis'in açılışından sonra ilk gündeme gelecek kanunlardan olduğunu söylediler. Öyle mi acaba Meclis başkan yardımcım? İnşallah öyledir.

Anayasa değişikliğini ileri sürdüklerine tanık oluyoruz bazen hükümetin ve bazı çevrelerin. Şunu da söylüyorum. Memurlara ve çalışanlara sendikal haklar getirmek konusunda, anayasanın engel hiçbir yanı yoktur. Bu iş kanuni düzenlemelerle tamamen çözümlenebilir. Kimseyi kandırmasınlar bu konuda. Anayasa değişikliğinin bazı karşılaşacağı güçlükleri, bizi bahane ederek bu hakkı bu kanuni düzenlemeleri geciktirmesinler. Hem bizzat başbakanlık, anayasanın memurların sendikalaşmasına, aykırı olup olmadığını öğrenmek konusunda, başvuruda bulundu. Yargıtay, İçişleri Bakanlığının, Adalet Bakanlığının, Başbakanlık Kanunlar Dairesinin de mütalaalarını alarak, kendi fikrini geliştirip, ortaya 15 sayfalık karar koydu. Bu kararda anayasanın memurların ve öğretmenlerin sendikalaşmasına, mani olmadığı belgelendi. Hal böyleyken resmi çevrelerin, bu işi en az ağırdan almalarının, tekrarlıyorum biz mantığını kavrayamıyoruz.

Bu mantığı kavrayamamızın bir küçük örneğini arz edeyim size. Kurulduk, sendika olarak 6 ay içerisinde kongreye gitmek zorunluluğundayız. Vilayete başvurduk, kuruluş dilekçemizi almış ve kanunsuz olduğumuza dair hiçbir bildirimde bulunmamış olan vilayet, bize bir cevap yazısı gönderdi. Kongrenizi yaptığınız takdirde kanunsuz sayarız. Biz buna gerekli cevabı verdik. Yasalarda ve anayasada engel hüküm olmadığını söyledik. O vilayet yazısında bir husus daha vardı. Deniyor ki; Memurin Kanununun 22. maddesi, sizin sendikalaşmanızı engelleyen amir hüküm ihtiva ediyor. Dehşete düştüm ben. Vilayetin, 20 yıl önce kaldırılmış olan, Bakanlar Kurulu Kararı ile kaldırılmış olan bir kanun

maddesini ileriye sürerek kongremizi yaptırmak istememesine. Bu yetmezmiş gibi, vilayet kongremizi yapmamamız için Asliye Mahkemesine başvurdu. Haberimiz yok bizim başvurudan sonradan işittik. Mahkeme reddetti bu isteklerini. Şimdi siz bu mahkemenin reddi üzerine, burada toplanmış bulunuyorsunuz. Ben itiraf edeyim ki vilayetin bu tavrı üzerine biz bazı tereddütler geçirdik, kongremizi yapalım mı yapmayalım mı? Kongreyi yapmak bizim için kanuni bir zarureti yerine getirmekten başka bir şey değil aslında. Biz çalışmamıza devam ediyoruz. Hele biz resmi çevrelerce engellenirsek, eh oturur bekleriz diye düşünür de olduk bir ara. Ama bu karar 15. Asliye Mahkemesi'nden çıkınca, kongremizi yapmak şart oldu. Yapmadığımız takdirde münfeshih duruma düşerdik. O yüzden biraz da aceleye getirilerek akdedilmiş bulunuyor bu bizim kongremiz. Yine de görüyorum ki salon tıklım tıklım doldurulmuş, beklentimizin üstünde bir kalabalık buraya gelmiştir. İlgili gönüldaşlarımız gelmiştir, onlara teşekkür ederim. Bütün tersliklere, engellemelere rağmen ve mevsimin aykırılığına rağmen burada toplanmış bulunuyorsunuz hepinize müteşekkirim.

Niçin sendikalaştık? Mecburduk sendikalaşmaya. Bir atasözümüz 'Ağlamayan çocuğa meme yok' diyor. Örgütlenmedikçe hakkınızı almanız güçtür, imkânsızdır. Örgüt hale gelmek zaruret. Ve bekliyoruz memurlar için sendika kanununun düzenlenmesini. Fakat işitiyoruz ki kenarlardan köşelerden. Bu sendikal hak getirilecek ama bir hayli kuşa çevrilerek getirilecek. Yani toplu iş sözleşmesi yapma hakkından soyutlanmış olarak, grev hakkından soyutlanmış olarak. Eğer böyle bir kanun çıkarsa buna dünyanın hiçbir yerinde sendika kanunu denilemez. Dernek bile denmez, vakıf da denmez. O halde böyle acayip, garaip bir kanun çıkmasın. Çıkarsa ne olur? Memur kesimimiz ve öğretmenimiz bilinçli bir düzeydedir. Bunu yemez. Memur rejimin şamar oğlanı değildir. Memurun hakkı şimdiye kadar tek taraflı düzenlenmiştir. Söz hakkı verilmemiştir bize. Bunun yırtılması lazım. Ücretimi bir taraf düzenliyor. Nasıl cezalandırılacağımı, nasıl taltif edileceğimi, bana danışmadan bu işin uzmanlarının fikrini almadan, taraflarının mütalaasını almadan düzenliyorlar.

Bu dünyanın hiçbir yerinde yoktur. Varsa bile er geç kalkacak. Bütün dünya hızlı bir gelişim içerisinde. Saydamlaşma, demokratikleşme. Eğer biz bu kamburları hala sırtımızda taşıyarak var olacaksak, dünya yelpazesi içerisinde bir devlet olarak, bu devletin kimsenin ciddiye almayacağı kuşkusuzdur. Demokratik hakların tam anlamı ile vicdan ve inanç özgürlüğünün hiçbir yanı kısıtlanmaksızın, bütün meslek kuruluşlarının haklarına tırpan vurulmadan, bir düzenleme olmalıdır. Mevcut hükümetin, döne dolaşa tekrarbetekrar yapageldiği taahhütler bunlar. Ama tekrarlıyorum ortada bu güne kadar atılmış tek somut adım yok.

Geçende bir ajans “Milli Eğitim Bakanı hakkında ne diyorsunuz?” diye sordu bana. “Kaç veriyorsunuz puan olarak?” dedi. Dedim ki “Temennileri ve vaatleri bakımından yüz üzerinden yüz veriyorum.” “Peki ya gerçekleştirdikleri?” “Hiçbir bir şey gerçekleştirmedim” dedim. Bağışlasın beni müsteşarım. Ortada bizim anladığımız anlamda atılmış bir adım yok. Yığınla ters adımlar atılmıştır, tekrarlamak istemiyorum burada. Hepinizin içinde bulunduğu gerçekler. Yığınla terslikler var Milli Eğitim’de. Geçen haftalar İstanbul’da bir derneğimizin düzenlediği sempozyumda, üç ayrı Milli Eğitim Bakanımız, eski ve yeni Milli Eğitim Bakanımız bir araya gelip milli eğitim konusunu tartıştılar. Onun özetini gördüm ben. Hepsi bir noktada birleşiyor: Şikâyet. Milli eğitim düzeninden şikâyet ediyorlar. Yürürlükteki mevzuattan şikâyet ediyorlar. Mevcut kitaplardan şikâyet ediyorlar. Cumhuriyet’ten beri 70 yılda bu meselelerin çözülmediğini söylüyorlar. Ben orda olmalıydım. Kendilerine sorulacak bir tek soru var. Bu şikâyetleri yapacak hiç hakkınız yoktur. Soru da şu: Siz çözüm müessesiydiniz, işin başındaydınız. Şikâyet hakkı benimdir. Halletmek senin. Hal merciinde, tepesinde değil miydin? Ve çözülmemeyecek boyutta değil bu sorunlar. Yeter ki iyi niyet olsun. Öğretmenin maddi durumunun düzeltilmesi, memleketin bugünkü fukara ve dar sınırlı bütçesine rağmen mümkün. Yapılan vurgunlar, hırsızlıklar bir ölçüde engellenir ve makaslanırsa mümkün. Teşvik bahanesiyle, milyarlarca lira döküldü sokaklara. Kapkaççılara verildi. Vergi iadesi, hayali ihracat, bütün bunlara ayrılan imkânlar, tahsisler, çalışan insana, insan üreten

insana verilmedi. Gitti siyasilerimiz, burada birkaç tane arkadaşımız var sadece, GAP'a gittiler. Dünkü haberlerde duyduk. 22 milyar masrafla akdediliyor, orada GAP'ın merasimi, açılışı. Bu israf musluklarını kısınlar. Bu memleketin bütçesinden yüzde 19 ayrılıyor size. Onun yarısı maaşlarınıza, diğer bölümü yatırım. Ne yatırımı hiç yatırım yok. Taş üstüne taş konmuyor. Halka havale edildi. Mektepler açın, sınıflıklar açın diye. Arkadaşlarım, meslektaşlarım, soruyorum 22 milyar ile kaç tane derslik yapılır? Halk iki yüz tane mektep yaptı bugün. İmam hatip. Açılmıyor. Niye açılmıyor? Sen artan nüfusa cevap verecek okullaşmayı gerçekleştiremiyorsun. Halktan yardım dileniyorsun. Halk da gönünün istediği, inancının istediği okulu yapmaya yöneliyor. Bundan daha demokratik, tabii bir hak olur mu? Teşekkür etmen lazım. Okul yapıyor sana taşından toprağından, dışından tırnağından, boğazından artırarak. Nasıl açmazsın sen? Neyin açılmasına izin var. Bir ticaret müessesesi haline gelmiş olan, özel okulların ya da özel dershanelerin açılmasına izin var. Bu olayın şahsında resmi tutumla, halkımızın inancının ve isteklerinin birbirleri ile çeliştiğini görüyorum. Memuru ile çelişen, halkı ile çelişen, bir rejimin ayakta durması mümkün değil. Devlet, memur ile vardır, memuru ile kaimdir. Memuru perişansa, memuru devlet tarafından arkanmamışsa, memuru açsa, memurun inançları ve istekleri doğrultusunda bir sevk ve idare yoksa o rejimin ayakta kalması mümkün değil. Bunlar kendi rejimlerinin de kökünü kazıyorlar, tabanını boşaltmaya çalışıyorlar bilerek ya da bilmeyerek.

Eğitimin yığınla sorunları var. Notlarımın hiç birisine bakmak imkânına malik değilim. Birçok arkadaşlarım bekliyorlar sırada konuşmada. Bu ülkede ilkokul çağına gelmiş de okuyamayan, milyonlarca insan var. 2 milyon insan var. Bu memlekette 10 milyon küsur 0-6 yaş grubu içerisinde çocuğumuz var. Bunlardan ancak 500 bini eğitim görebiliyor. Okul öncesi böyle. Okul sonrası, yetişkinler eğitimi. Öyle bir şey Türkiye'de yok zaten. Biz de okul öncesi ve okul sonrasını bir kenara bırakalım. Haydi, Türkiye şartı içerisinde lükstür diyelim. Ya okuma çağı içinde olanların ihtiyaçlarına cevap verilmemesi. 700 bin genç üniversite kaplarına koşturuyor. Sen bunlardan 120 binini ancak alabiliyorsun.

Böyle bir memlekette eğitim sorunu var demektir. Bunu çözme-ye mecbursunuz demektir. Üniversite kapısına gelmiş ve orayı zorlamış, içeri girmiş insanlara ve onların bir kesimine yapılan, inançları yüzünden yapılmış olan ters muameleleri de sıralamak istemiyorum. Yönetime katılamazlar, hakları yoktur. Üniversite orta tedrisatın bir uzantısı gibidir. YÖK diye bir müesseseye havale edilmiştir. Rejim, devlet istediğini senin başına diker. Biz diyoruz ki hocasını da öğrenci seçsin. Okulunun idarecisini de öğretmen seçsin. Profesörünü de öğretmen seçsin, öğrenci seçsin, dekanını da profesörler seçsin. Bu özgürlük olsun. Bunların hiç biri yapılmıyor.

Ya inançları yüzünden okulun kapısından geri çevrilen insan. Neymiş? Başını örtüyormuş! Sana ne be! Rejimini mi yıktı bunlar? Normal okullarına devam ediyorlar. Hem de en başarılı olanlardan hem de bazılarının sırf başörtüsü yüzünden okuldan kovulduklarında dair, gazete haberleri var. Dünyanın hiçbir yerinde bu ilkelliğe rastlayamazsınız. Ben savunmuyorum yalnız onların başörtüsünü; savunuyorum onların başörtüsünü artı bu topraklar üzerinde yaşayan her insanın düşüncesine saygı duyulmasını savunuyorum. Hangi inançta olursa olsun hangi düşüncede olursa olsun, fikir kampı içerisinde yer almış olursa olsun, onun bir insan olarak kabul edilmesi lazım. Ve inancından dolayı horlanmaması kınanmaması, ayrı muamelelere tabi tutulmaması lazımdır. İsterse benim inancımın tam zıttı olsun. Ben ona hakkı hayat tanınmasının da kavgacıyıyım. İnsanın doğuştan, fitraten getirmiş olduğu hakları, insanların, rejimlerin, kanunların iptali ilkeliktir, çağdışıdır. Bunlar çağdaşlık adına bunu yapıyorlar. Örneğini gösterebiliriz bakalım, çağdaş Batı ülkelerinin her hangi bir yerinde var mı? Bunların kavgası verilecek. Hiç kimse demesin bunlar belli bir kesime ait. Ülkemin öğretmenlerinin, hepsinin tüm haklarının savunucusuyuz. Artı bu ülkede insan haklarının, özgürlüğün, şeffaflığın tam anlamıyla gerçekleştirilmesini istiyoruz. Bu ülkenin insanları öteki ülke insanlarından geri değildir. Batılı ülke insanına düzeninin rejiminin vermiş olduğu hakkı, insan sayarak vermiş olduğu hakkı benim başımdakiler bana vermiyorsa, beni insan saymıyorlar demektir. Bu ulusu in-

san saymıyorlar demektir. İnsan oluşumuzun kavgasını vermeye mecburuz arkadaşlar.

Sevgili Arkadaşlarım,

Bazı çevrelerden “Niçin ayrı bir sendikasıınız? Sizden önce, sizden sonra kurulmuş sendikalar var. Niçin hepiniz bir araya gelip de tek sendika oluşturmadınız. Madem ortak kavgalar var?” diyen arkadaşlarım var. Onlara kısa olarak derim ki, bu bir hizmet yarışıdır. Türkiye’de şu kadar siyasi parti var. Hatta inancı itibarı ile birbirine yakın da olabilir. Ama var. Türkiye realitesi bunu istiyor. 80 müdahalesini yapan kafalar, askeri kafalar bu memleketteki siyasi hayatı ve partileşmeyi sınırlamaya soyundular. Ama Türkiye realitesi ve insanı reddetti. Bu ülkede şu kadar işçi konfederasyonu var. Elbette olacak, bu bir yarışır. Bu yarışırta kim layık, kim ehilse, kim meslektaşlarının problemlerine sahip çıkmakta daha başarılıysa bırakın o yol alsın. Benden daha iyi çalışacak olan sendika buyursun beni geçsin. Bir kıskanma söz konusu değil. Onun için biz ayrı bir sendika olarak çıktık, varız. Ve bu yarışın olması lazım. Yarışın olması için, yarışçıların olması lazım evvela. Bu konuya da böylece cevap vermiş olayım.

Sevgili Arkadaşlarım,

Konu Milli Eğitim’den açılınca içinde bulunmuş olduğumuz yığınla konular var. Dertler var. O dertlerin hepsine teker teker çözümlerimiz de var. Milli Eğitim’e buradan diyorum ki, ‘Biz korkulacak bir kuruluş değiliz. Biz içinde bulunduğumuz gemiyi delen adamlardan değiliz. Gelin size fahriyyen, isteyerek hizmet sunalım. Bizi adam yerine korsanız eğer, bizde çözüm yolları var. Çünkü bu meselenin ıstırabını taşıyan bizleriz. Eğitimci biziz. Bu konuları yaşayan ve bu sorunlara cevap arayan kafalar bizim içimizde.’ Eğer Milli Eğitim, politikanın aleti, müessesesi olmaksızın çıkarsa, partiden partiye değişen görüşlerin devam ettiği bir anlayış olursa işte şimdiye kadar devam edegeldiği gibi yığınlar mecmuası önümüze gelir. Biz ne diyoruz? ‘Bu konuda bir milli politika geliştirilsin: Türkiye’nin gerçeklerinden kaynaklanan ve yola çıkılan. Biz bunu bekliyoruz.

Diyorum ki bizden ürkmeyin. Size biz yardımcıyız ve destekçiyiz. Amma velakin sizin uşağınız da değiliz. Sizden korkumuz yoktur. Biz ne size uşak, ne de size peşin fikirle düşman bir kuruluş değiliz. Hayır ne düşman ne uşak. Yaptığımız belli, fikriyatımız belli, çalışmalarımız belli. Biz bundan büyük ölçüde yararlanılacağı kanaatindeyiz. O halde, korkmayın ürkmeyin ve bizim evvela sendika olarak varlığımızı onaylayın ondan sonra gelin bizimle birlikte çözüm arayalım. Yanıldığımız taraf olabilir siz tamamlayın. Sizin yanıldığınız yan olabilir biz size yol gösterelim ve bu ölüyü birlikte kaldıralım. Yoksa bu konunun daha ihmale tahammülü yoktur. İsterse bazıları çağ atladığımızdan dem vuragelsinler. Çağdaştığımızdan, filan yılda Avrupayı yakalayacağımızdan dem vursunlar. Bütün bunlar göz boyayıcı laflardan başka bir şey değil. Türkiye sorunlar yığınıdır. Türkiye'nin Milli Eğitim'i problemler demeti halindedir. Bunlar çözülmeyince ne ayağımız üstünde durabiliriz ne dünya ülkeleri arasında saygınlığımız olur. Oysa Türkiye, büyümeye ve büyük olmaya layık ve bunun potansiyelini taşımaktadır. Tarihte örneklediği, yakın dönemlere kadar dünyanın görmüş olduğu bir numune dönem yaşadık biz.

'Azîz-i vakt idik a'dâ zelim kıldı bizi'. Bizi o durumdan bu duruma getirdiler. Daha bu yüzyılın başında 1900'lerde dünyanın üçüncü ülkesiydik biz. İşte 90 yıl içersinde bu duruma geldik. Dünyadaki güç, ekonomik güç, askeri güç, etkinlik sıralamasında kaçınıcıyız? Bir istatistikte okudum: 124 diyor. 90 yıl içersinde oradan buraya geldik. Uyumlasınlar kimseyi, Türkiye mesafe alıyor, çağdaşlaşıyor, ilerliyor diye. Dünyanın ilerleme hızını göz ardı etmezsek eğer, bizimki her gün biraz daha gerilemedir. Bunun acısını taşıyoruz. Bu nehri ters çevirmek istiyoruz. Bu yaraları dindirmek istiyoruz. Buna ilişkin eczane biziz, bizden korkulmasın.

Selamlar.

Eğitim-Bir-Sen 3. Olağan Genel Kurul Konuşması - 10 Temmuz 1999

Siyasi Partilerimizin Değerli Temsilcileri, Değerli Milletvekilleri,

Milli Eğitim Bakanlığımızın Değerli Bürokratları,

Sayın Sendika Temsilcileri ve Basın Mensupları,

Değerli Delege Arkadaşlarım;

Eğitimciler Birliği Sendikası, 8 yılı geride bıraktı. Bilindiği gibi 1990'dan sonra, Anayasa'da sendika kurulmasına engel herhangi bir madde bulunmamasından yola çıkarak, çalışanlar sendikalarını oluşturmaya başladılar. Ama tabii bu oluşturma çileli bir yoldu. Çünkü yasalar açısından daha alt yapısı hazırlanmamış, önünde hayli güçlükleri olan bir görevdi.

Ülkemizin hemen hemen, memur sendikası olarak, ilk kurulan sendikalardan birisidir Eğitimciler Birliği Sendikası. Ortamın çok sıkıntılarına rağmen, kısa zamanda ülke çapında örgütlenmesini tamamladı. Bunların kolay olmadığı açıktır. Çünkü memur kesimi sendikal yaşama oldukça yabancıydı. Dolayısıyla şubelerimizi oluşturma konusunda Genel Merkez mensubu arkadaşlar çok yorulular. Her şubemizin oluşması için yönetim kurulu, defalarca o kente gitmiştir.

Ve bir de kuruluşuyla birlikte, bazı şaşmaz ilkeleri, bu kuruluş kendisine rehber edinmiştir. O gün bugündür her fırsatta o ilkeleri tekrarlarım. Biz diyorduk ki, herhangi bir siyasi partinin asla şemsiyesi altında olmayan ve bir ideolojik içerik taşımayan, ülkemizin tüm çalışanlarına hitap edebilecek ve o çalışanların da iç huzuru ve gönül rahatlığıyla gelip çevresinde halkalanabileceği bir sendika oluşturalım. Bunda başarılı olduk. Ve sevinierek söylüyorum ki, Eğitimciler Birliği Sendikası ülkemizin sendikal yaşamına kelimenin tam anlamıyla, yeni bir öz ve içerik getirmiştir.

Tüm yerleşme birimlerinde şubelerimizi oluşturduk. Ve gerçek o ki, her yerleşme biriminde şubemizi oluşturan arkadaşlar, oranın gerçekten en sevilen, saygın, etkin arkadaşlarıdır. Bu sebeple sendikamız hızla gelişti. Şimdi Eğitimciler Birliği Sendikası, Türkiye'nin eğitim iş kolundaki en büyük sendikasıdır.

Eğitimciler Birliği Sendikası yalnızca eğitim iş kolunda bir sendika oluşturmakla kalmadı, öteki hizmet kollarının da sendikalaşmasına kan verdi, yardımcı oldu, destek oldu, büyük oranda yönlendirdi. Ve gerçekten de birçok sendika, Eğitimciler Birliği'nin almış olduğu bu hızlı mesafeyi görünce, kendilerine bir çeki düzen vermeye de yöneldiler.

1995 yılına geldiğimizde, öteki hizmet kollarında da bir dizi sendikaların oluştuğuna tanık olduk. Ve bir konfederasyon oluşturmaya yöneldik. Mevcut sendikalardan, Eğitimciler Birliği Sen-

dikası'yla ilke bakımından yakınlık içerisinde olanlarla ilişkiler geliştirdik. Ve o yıl içerisinde memur sendikaları Memur Sendikaları Konfederasyonu'nu kurduk. Memur-Sen, kendisine üye sendikalarla tam bir birlik içerisinde, anlayış ayniyeti içerisinde, sendikal yaşamını sürdürüyor.

Bizler elimizden geldiğince ülkenin yararı doğrultusunda örgütlendik ve sendikacılık anlayışımızın değişmez bir parçası olan, yani yalnız çalışanların maddi durumunu, özlük haklarını, sosyal haklarını iyileştirmeye yönelik, çalışmalar sergilemek değil, bir o kadar da kurulu bulunduğumuz hizmet kollarının, daha verimli hale gelmesi, daha üretken ve ülkenin, o iş kolunun yönetimine yollar gösteren, kolaylıklar sağlayan, öneriler geliştiren bir kuruluş olmaya baktık.

Bu durumumuz sendikalarımızın bağlı bulunduğu hizmet kollarında sürekli olarak takdirle karşılanmıştır. Ama bu noktaya gelişimiz kolay olmadı. Öncelikle bakanlıklarla yapmış olduğumuz görüşmelerde, sürekli olarak diyorduk ki; Memur-Sen tarafından size ulaştırılan önerileri lütfen önemseyin. Göreceksiniz ki bunların hepsi, uygulanabilir içerikte önerilerdir, ülkemizin maddi, manevi, yasal şartlarına uygun düşen önerilerdir. Şu veya bu sebeple bu zamana kadar uygulanmamış ya da akla gelmemiş olabilir.

Çünkü Memur-Sen'i oluşturan sendikalar ve onun yöneticileri bu ülkenin memurları, bürokratları. Ve birde açıkça söyleyeyim sıradan bürokratlar da değil. Hizmet kollarını çok yakından tanıyan, oraların aksak yanlarını, iyileştirilmesi gereken yanlarının ne olduğunu, yakından bilen insanlar. Önceleri öyle diyorduk, önemseyin diyorduk, itiraf etmeliyim ki ciddiye alınmıyordu, fakat yılmadık. Tekrar tekrar yapmış olduğumuz görüşmelerde, sürekli olarak hükümete, bakanlıklara taşımış olduğumuz öneri paketleri, bir süre sonra ciddiye alınır oldu. Ve teşekkürle karşılanır oldu. Sendikamızın bu konudaki ciddiyeti, her çevrede olduğu gibi siyasi çevrelerde de yerini buldu. Bu sevindirici bir yandır. Bu çizgi üzere yürümeye devam edeceğiz.

Ama yine de çok zorluklar içerisinde yol aldığımızı tekrarlamalıyım. Bu zorlukların temelinde şimdiye değin bir türlü gerçekleşmeyen memur sendikaları yasası vardır. Bilindiği gibi özellikle 1990'dan bu yana, tüm hükümetler, hatta hükümet dışında olan siyasi partiler, iktidara geldiklerinde yapacakları işler arasında memurlara da sendikal hak tanıyan onu düzenleyen, çerçeve bir yasa getireceklerini, hep vaadedegeldiler. Ama ne yazık ki bu gerçekleşmedi. Kurulan her hükümet bir öneri geliştirdi. Bunlardan birisi, hatta parlamentoya da geldi, yarısı da görüşüldü. Bu konuda sendikamız sürekli olarak çaba gösterdi ve zaten kendisi de bir memur sendikaları yasası taslağı hazırlamış ve her oluşan hükümete bunu sunmuştu. Hazırlamış olduğumuz yasa taslağı gerçekten bu işin içinden gelen, uzmanlarımız tarafından ülke şartlarına en uygun biçimde hazırlandı. Ama bizim bu taslağın, hükümet çevrelerinde kesin bir benimseme ile karşılanmadığını da ifade etmeliyim.

Bundan önceki hükümet tarafından 48 ana maddeden oluşan taslak biliyorsunuz 24 maddesi, Meclis'te görüşülerek yasalaştı, sonra geri çekildi. Bizim tepki gösterdiğimiz bir taslak oldu. Ve biz o taslağın 18 maddesine itiraz etmiştik. Daha da iyileştirilsin düzeltilsin için. Hele hele 4 maddesi üzerinde kesin ısrarımız vardı. Sendika ağzı ile olmazsa olmaz dediğimiz maddelerdi. Bilindiği gibi Meclis'in gündeminden kaldırıldı, şimdilerde 24 Haziran'da Başbakanlık tezkeresi ile meclisin gündemine geliyor, bu konuda bizler ile bir ön görüşme yapıldı ve bu konudaki görüşlerimizi de tekrar ifade ettik. Demem o ki, inşallah bu kez gerçekten, memur sendikaları yasası eli kulağında görülüyor. Ama birkaç kez de bu noktaya geldik, dağ fare doğurdu, onu da unutmamamız lazım.

Memurların sendikalaşmasından adeta rahatsızlık duyan, çevreler var; hatta hükümetler oldu. İLO sözleşmelerini kabul etmeleri dolayısıyla, seçim bildirgelerinde yer alması dolayısıyla, hükümet programına da taşıdıklarından, alenen memurlara sendikal hak düzenleyen yasanın getirilmesine karşı görülmediler ama bir yandan da bunu kulak ardı, göz ardı ettiler. Bunun mantığını anlamak mümkün değil. Yani bu ülkenin çalışanlarından işçi kesimine siz bu hakları şunca senedir vermişsiniz. Neden memurlara

verme konusunda işi ağırdan alıyorsunuz? Bu ülkenin çalışanlarının bir bütün olduğunu hep söyleyegelmişizdir.

Bu arada şunu da ifade edeyim ki, 1992'den bu yana memurlar için, bir ayrı sendika yasasına gerek yok diye geldik. Dedik ki; Anayasa'da, işçilere sendikal hak tanıyan belli maddeler var ya, o maddelerdeki 'işçiler' kelimesini kaldırınız, yerine 'çalışanlar' kelimesini koyun, böylece konu, çözümlenmiş olsun. Tüm çalışanları beraber mütalaa edelim, ayrı bir yorgunluğa da gerek yok. Kabul ettiremedik bunu. Ama itiraf etmeliyim ki, kime söylemeye çalıştıysak hükümet üyeleri dahil, 'gayet uygun olabilir niçin düşünmeyelim, olabilir' dediler ama olmadı.

Ve bir de 1995 yılında malûm bir Anayasa maddesi değişikliği ile memurların sendikal yaşamına gölge düşürüldü. Yani toplu sözleşme, grev konusunda bir bulanık madde getirildi. Şimdi o günden bu yana hükümetler diyorlar ki; evet size getireceğimiz olan sendikalara toplu sözleşme hakkı değil, işte toplu sözleşme diyorlar ve grev hakkı yok. Gerçi bazı hukukçular o anayasa maddesinin, farklı yorumunu yaparak engel olmadığını söylüyorlar ama bir anlam bulanıklığı olduğu meydandadır.

Şimdi memurlara grev hakkı verilmesinden korkulmamalıdır. İşçilere verilmiştir. Bu ülkeyi yöneten, adı üstünde devletin memurlarıdır. Devletin memurlarından kaygı duymak kendilerine, bu yasal hakkı verirse bir karışık ortam oluşturacağı gibi kaygılara yer vermemek lazım. Kaldı ki bu çağdaş demokratik bir haktır ve biz de uluslar arası sözleşmeleri imzalamakla zaten bunu taahhüt etmişiz.. Ama yarım yamalak bir sendika yasası gelmesin diyoruz. Çünkü bir eksikliği, çarpıklığı düzeltmek, çok daha zordur gelecekte. İyisi mi şimdiden eli yüzü düzgün bir yasa çıksın istiyoruz. Şimdi bu yasanın çıkmaması bizi gerçekten sendikal yaşam bakımından da dar boğazlara itegelmiştir. Ben evvel Memur-Sen adına söylüyorum, aıdat toplayamadığımız için, bilindiği gibi maaştan, kaynaktan kesme imkânını sağlayıcı düzenleme yoktu. Çok büyük sıkıntılar yaşamışızdır ve hala devam ediyor.

Hep söylüyorum şu veya bu kuruluştan partiden, dernek, vakıf, belediye vs. sizin sendikanız Memur-Sen, en ufak bir destek görmemiştir. Ne onlar bize herhangi bir yardıma yönelebilirler, tek-lif edebilirler, cesaret edebilirler ne de biz talip olabiliriz. Bizim kimseye gebe kalmamaya kesin kararlılığımız vardır. Ayağımızın üstünde dururuz ve durduk. Ve bu salonu dolduran arkadaşlar başta, o çok mütevazı cep harçlıklarından, öğretmenin maaşının ne olduğu da malum, fedakârlıklar yaparak, çoluk çocuğunun boğazından keserek sendika merkezlerinin kirasını ve öteki masraflarını en asgaride karşılama mecburiyetinde kaldılar.

Gönül isterdi ki hiç olmasa yasa çıkıncaya kadar, bu parasal durumumuzu düzenleyen, bazı önlemler alınaydı. Daha açık içerikli genelgeler yayınlanaydı, olmadı. Ama oturdu sendikalarımız. Evet en mütevazı kesimi dedim çalışanlarımızın, öğretmenler. Aslında bu ülkenin memurları, hep ifade ediyorum, bu ülkenin en fukara kesimi haline geldi.

Bu son günlerdeki maaşın yüzde 20 maaş artışı münasebeti ile de hep ifade ettik. Memurların maaş ortalaması 120 milyon liradır. Üniversiteyi yeni bitiren birisinin almış olduğu net maaş, 92 milyon liradır. Siz buna yüzde 20 zam yaparsanız ne olur. Ve elinizi vicdanınıza koyun, bu maaşla bir tek kişi geçinebilir mi? 380 milyon civarında 4 kişilik bir ailenin masrafının olduğu bilimsel istatistiklerle ortaya konulmuş. Ben bir memur çocuğuyum, kendim de 30 yılı aşan bir memuriyet yaşamı geçirmiş olan biriyim, bu para ile geçinilmediğini dün de bu gün de biliyoruz, ama dün biraz daha rahattı.

Şimdi biz bizyiz, bir sırrımı ya da hep garipsediğim bir durumu söyleyeyim, yahu biz bu kadar komik maaş alıyoruz da, hani öğretmenler de öyle işini bilen kimseler de değildir, artı bir gelirleri de işte biliyorsunuz ek ders şu bu o da topuna şamil değildir, biz bu para ile nasıl geçiniyoruz? Bizim bu kesemizde, maaşımızda galiba bir sır var. Yoksa 120-140 milyon lira ile geçimin imkânsız olduğunu herkes bilir. Evet, o sır ile ölmüyoruz ama ağır hastalık-lı olarak yaşamımıza devam ediyoruz. Oysa nasibimiz bu olmalı. Zulmen bize bu yapılıyor.

Deminki bir espriydi, ama işin gerçek yanı o ki; memur sürekli olarak sıkıntı içerisinde yaşaya geldi. Fazla uzağa gitmeyelim, 1992 yılı baz alınır, o zaman ki aldığımız maaşa birim olarak 100 diyecek olursak, bu birim 1998'de 33 liraya düşmüştür. Uydurma bir rakam değil. Hükümet çevrelerinin uydurma bir rakamı, istatistikleri gibi değil. Dövizle oranla, tüketici mallarına oranla bu. Yani yüzde 67 bir erime var.

İlk kez 1997'de enflasyonun bir parçacık üstünde, zam gördünüz. Onun dışında sürekli olarak enflasyonun altında. Ama işin garip tarafına bakınız ki, tüm hükümetler enflasyonun altında kalmayacak bir zam yapıyoruz, yapacağız, yaptık dediler. İşte şimdiki hükümet de onu açıkladı. Ayıptır, yalandır.

('Hükümet istifa' sloganları...)

Şimdi efendim, tüm hükümetlerden biz bir yakınlık dostluk görmedik. İşte bir defa diyoruz bir defa enflasyonun üstünde. On dan önce hep altında altında. Hepsinden yakınlık görmedik ama itiraf etmeliyim ki, şimdiki zulüm bundan önceki dönemlerdeki zulümleri aratır olmuştur.

Bilindiği gibi IMF'nin emir ve direktifleri doğrultusunda, düzenlendiğini tüm kamuoyu söylüyor.

('Ecevit istifa' sloganları...)

Ecevit ki Türkiye'nin sendikal yaşamına, çalışma yaşamına en yakın duragelmiş belli bir isimdir. İtiraf etmeliyiz ki çalışanlar onun başbakanlığı döneminde rahatlığa kavuşacağı gibi bir düşde düşmediler değil. Ama tam tersi bir durumla karşı karşıyayız.

Efendim kalksınlar mertçe ve yiğitçe, desinler ki imkânımız bu. Bir de ne diyorlar enflasyonun üstündedir. Bu yalan. Efendim kümülatif rakamlar şu. Önümüzdeki aylarda, yılsonuna kadar enflasyon şu rakama gelecek. Daha önceki hükümette de öyle. Enflasyon, yüzde 50 civarında gerçekleşecektir, onun için size yüzde 25 artı 2,5 toplam yüzde 27,5 zam denildi. 1992'nin ilk diliminde. Ve aradan daha bir ay geçmemişti, aynı maliye bakanı

açıklamada bulundu ve çalışanlardan özür diledi. Evet enflasyonun altında kaldı, enflasyonun yükseldiği görüldü. “Efendim çalışanlarımızdan, memurlarımızdan özür dileriz”. Sen adamı öldür ondan sonra gel özür dile. Özür diledin ama hadi bir artış yap ama yok. Şimdiki hükümet enflasyonun üstünde olduğunu söylüyor.

Arkadaşlar, eğer yüzde 40 oranında memur maaşına zam olsaydı, enflasyonu ancak uç uca karşılayacak bir rakam olurdu. İşin doğrusu bu. Şimdi gelelim hükümetin öteki yakınmalarına. Ne denegeliyor. Olanaklarımız bu yok yok. Bin atlı bir çıplağı soyabilir mi? Peki kardeşim biz bu ülkenin memurlarıyız, bürokratıyız. Hükümet, biliyor da bu işi, devletin bel kemiği olan bürokratlar, memurlar olan biz bilmiyor muyuz ülkenin olanaklarını, parasal durumunu, kaynağını. Nerelere, hangi miktarda ne kadar peşkeş çekildiğini. Onun için hiç kimse memurların, işçilerin, bu trajikomik parasal durumunu, ülkenin olanaklarının sınırlılığıyla açıklama ahmaklığında bulunmasın.

Ülkenin olanaklarını biliyoruz. Mevlana’nın bir sözü var: Çeşme başında susuzluktan çatlıyor. Ülkem budur. Çok kötü yönetildiği için, yandaş kayırmacılığına ağırlık verildiği için, batık kredilere imkânlar tahsis edildiği için, üç bankaya verilmiş olan, destek para, memurların beklentilerinin üstünde, kendilerine maaş zammı yapılmasına yeter. Vermiyor. Bizim zulme rızamız yoktur. Eğer imkânsızlık varsa sonuna kadar, kemerleri sıkmaya açığız, amadeyiz, bu ülkenin çocuğuyuz, bu devletin memuruyuz, biz düşünmeyeceğiz de kim düşünecek. Ama külfetin de nimetin de dağılımında, bir adalet olmalı. Bu adaleti biz göremedik, görünceye kadar da kavgamızı sürdüreceğiz.

Memur-Sen herkesin bildiği gibi, olur olmaz bahaneler ile sokağa dökülüp eylemler sergilemek, hele hele bir ideolojik bir içerik ile sokaklara dökülmekten yana asla olmadı. Şu veya bu bahaneler ile eylemler sergilemedik mi, mitingler yapmadık mı, protestolar yapmadık mı? Yaptık. Ama tümü bunların, hem çerçeve itibarı ile sınırlı, hem de içerik bakımından gayet dolu. Bir uyarma gösterisi olarak gerçekleşmiştir.

Bu ülkenin memurunu bir başka memurla, yani güvenlik görevlisi ile ters düşürmeye çalışsalar da biz böyle terslikleri asla gündemimize almadık, huzursuzluk unsuru olmadık. Devlettten kendisini sorumlu sayan devlet memuru, bu ciddiyet üzere olmalıdır. Yapmış olduğumuz gösterilerde, memuriyetin ve bilhassa öğretmenliğin, hüviyetine, fikrine, aykırı düşen içerikte de yapmadık. Ama şimdi görülen odur ki, gelmiş olduğumuz nokta o ki, bıçak kemiğe dayanmıştır ve zulümle dişe diş mücadele edeceğiz.

(‘Vur vur inlesin Hükümet dinlesin’ sloganları...)

Bunun sorumlusu bizi bu duruma getirendir. Bizi zorla, sokağa eyleme itiyor. İcbar ediyor. Bu kadar zulme bu ülkenin insanları layık değildir. Biz söyleyegeldik, memur sendikaları olarak, bu ücret, maaş belirlenmesinde, oturalım birbirimize anlatalım, ikna edelim, olanaklar ne. Buna asla razı olmadılar. Niye çünkü bu olanakların ne olduğunu biz biliyoruz, onu da bizden sakınmaya, bize vermemeye kararlı oldukları için bizi şimdiye dek muhatap olmadılar. Altan alta aynı mantık, o çevrelerde egemen olduğu için, zaten memur sendikaları yasası da çıkmamıştır.

Şimdi ülke gerçekten bir berzahtan geçiyor, bir karanlık dehlizden geçiyor. Bu ülkenin bu şerefli ve soylu insanları, bu karanlıkta yaşamayı hiç hak etmediler. Şimdi bakınız biz Memur-Sen olarak, bir sivil toplum örgütü olarak, toplumun bütün sorunlarından kendini sorumlu sayan ve o sorunların giderilmesini kendisine ulusal vazife olarak gören bilinçli insanlar olarak, hep ifade etmeye çaba gösterdik ki, bu ülkenin en başta, insan hakları konusunda, demokratikleşme konusunda, düşünce, inanç özgürlüğü konusunda, yani topyekün tek kelime ile insan hakları konusunda aşılması lazım gelen büyük sorunları vardır, kaldırması lazım gelen yüz karalıkları vardır.

Dünyaya örnek olmuş, soylu parlak bir geçmişe sahip olan bu ülkenin insanları, niçin insanca yaşama hakkına, dünya standartlarına uygun düşen özgür bir yaşama sahip olmasın. Tüm uluslardan çok daha fazla, bu ulusun hakkıdır geçmişi bakımından, birikimi bakımından, dünyaya örnek olması bakımından.

Biz memurların maaş durumunu, işçilerin ücret durumunu ve onun bu çarpıklığını da, yine insan haklarının bir uzantısı olarak görüyoruz. Sana yüzde 20 maaş zammı yapılmakla insan hakkı çiğnenmiştir. Bir de hele hele belli biçimde, sosyal planda seni sık-boğaz eden yasalar ve senin özgürlüklerini engelleyen uygulamalar mevcut. Bununla da sonuna kadar mücadele etmeye mecburuz.

Sayısı 1 Milyon 850 bin olan memurun kavgasını vermiyoruz biz. Biz top yekûn ülkenin kavgasını veriyoruz. Ülkenin hak ettiği yere gelmesinin kavgasını veriyoruz. Efendim maaş kavgamız değil, insanca yaşama kavgası bu ülkenin insanların, layık olduğu biçimde madden ve manen yaşama kavgasıdır. Bu ülkenin en aydın kesimi, memurlar, çalışanlar değil mi, okuyan kesim değil mi? Elbette bu sorumluluğu omuzlamalıdır ve bunun takipçisi olmalıdır.

Şimdi özgür örgütlenmenin önünü kesen, yığınla yasa maddeleri vardır. Bunların ayıklanması lazım. Bunların ne olduğunu biz defalarca, hükümetlere, bakanlıklara, parlamentoya taşımışızdır. Yine takip edeceğiz. Yılgınlık yok bizde. Takipçisi biziz. Hükümetler yolcudur, hancı olan biziz. Bu memleketin esas sahibi biziz. Biz dün de memurduk, şimdi de memuruz. Ama bugün bu hükümet var, ama yarın başka bir hükümet gelir. Onun için bu ülkeden asıl kendisini sorumlu sayan, bunun sorunlarının çözümü konusunda çaba göstermesi lazım gelen kesimin, bizler, çalışanlar, devlet memurları olduğunu biz hiçbir zaman için unutmadık.

Ama umudumuz vardır. Ve bu karanlık dönem, bu dehliz elbette ucu aydınlığa çıkacak olan bir geçittir. Buna inanıyoruz, yeter ki biz birlikteliğimizi, ciddiyetimizi korumaya çaba gösterelim. Ve yılmadan, önerilerinizi iyileştirici, düzeltici, geliştirici götürelim. Ve bir de bu açık haksızlıklarla, sonuna kadar mücadele konusunda da üzerimizde her hangi bir korkaklık olmasın. Evlatlarımızı karşı sorumluyuz, gelecek kuşaklara karşı sorumluyuz. Ve dahi öte dünyada da yerine getirmedığımız, gücümüz yettiği halde ulaşmadığımız, çalışmadığımız işlerden de sorumlu olacağımızın, derin bilgisi ve imanı içerisindeyiz.

Eğitimciler Birliği Sendikası'nın yönetimi bugün, sizin ikrarınıza sunulacak ve yeni bir yönetim ekibi, iş başına gelecektir. Bu konuda sizlerden öneriler, sizlerden destek ve şimdiye kadar yapmış olduğunuz fedakârane çalışmalarınızı yoğunlaştırarak, sendikanızı en büyük sendika haline getirme konusunda çaba, tekrar rica ediyorum, yaptıklarınızı bildiğim halde rica ediyorum.

Arkadaşlar er geç çıkacak olan bu memur sendikası yasası ile istiyorum ki, Memur-Sen ve bağlı sendikaları, toplu sözleşme yapmaya muhatap olsun.

Niçin? Çünkü ülkenin sorunlarını ve çözüm yollarını, hem yapısal olarak hem de çalışanlarımızın maddi durumunu vesaire, iyileştirmeye yönelik olarak, en isabetli, en yerinde önerilere sahip. İlkeleri üzerinde birkaç kelime halinde durdum, bu anlayışın bu içeriğin, yenik düşmemesi lazım. Ve çalışanların yaşamını, düzenimizin iyileşmesini kendisine temel ilke edinmiş olan bu hazırlıkların boşa gitmemesi lazım. Sendikacılık buna oldukça uygun olan, imkân veren, yol veren bir kuruluştur. Görevimizdir.

Gecemizi gündüzümüze katacak olursak, ben bunun mümkün olduğunu görüyorum. Çünkü kalkış noktanız, muhtevanız, sendikal anlayışınız buna müsaittir. Ama olanaklarınız fevkalade sınırlı olduğu için, bu mesajınızı tüm çalışanlara, gerekli aletlerle sarkıtamıyorsunuz.

Doğru, bu durumda ne yapmanız lazım? Daha daha çok yorulmanız lazım. Daha çok yorulacağız. Ve sizlerin, hepinizi birer tarihi görev omuzlanmış ve önemli bir kavşak noktasında nöbet tutan, ülkemizin yiğit erleri olarak görüyorum ve hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum.

Memur-Sen 2. Olağan Genel Kurul Konuşması 14 Kasım 1999

(Mehmet Akif İnan'ın Son Konuşması)

Siyasi Partilerimizin Değerli Temsilcileri,

Değerli Milletvekillerimiz ve,

Değerli sendika sendika mensuplarımız,

Memur-Sen bugün memur sendikacılığında önde bir kuruluş haline gelmiştir. Memur-Sen'e benim gönlümün istediği yer daha bu değildir. Ülkemizdeki çalışanların, memurların, daha büyük bir bölümünün sendikalaşmadığı bir noktada bulunmamız, her ne kadar tümüyle sendikamızın hedeflere ulaşmakta etkili ve yetkili çevrelere yönlendirmekteki eksikliği ile açıklanırsa da bu bizi aşan iradenin de önümüze dikmiş olduğu engellerle birlikte düşünülmelidir.

Hedefimiz bizim, grevli toplu sözleşmeli sendikalı yaşama ülkemizi ulaştırmaktır. Ve bu noktada toplu iş sözleşmesi yapmaya hak sahibi olan sendika haline gelmektir. Ben bu vasfı, bu potansiyeli, bu yeteneği sendikalarımızda görmekteyim. Ama ne var ki çalışmanın sınırı yoktur, koşuşumuzu daha da yoğunlaştırmak yükü altındayız. Hem kendimizi eleştireceğiz hem kardeş sendikalarımızı. Yol uzun görünüyor, yük ağır görünüyor. Bu mesuliyeti sürekli olarak omuzlarımızda hissetmeye mecburuz. Ülkemizin okumuş kesimini temsil eden memur sendikalarının sırtındaki yük gerçekten ağırdır. Ve biz yola çıkarken bu ağır yükün bilinci altında prensiplerimizi her imkanda dile getirmeye çaba gösterdik.

Hatırlardadır. Dedik ki biz bir ideolojik kuruluş olmayacağız. Biz bir siyasal kuruluş olmayacağız. Bu ülkenin tüm çalışanlarına tercüman olacak bir meslek kuruluşu olarak kendimize yer belirledik. Bunda da asla gayri samimi olmadık. Çalışanlarımızın büyük bir bölümünün sempatisini toplamak adına genel geçer ifade ile “amiyane” kandırmaca bir ifade ile söylemedik bunu.

Sevgili arkadaşlarım kongrelerde gelenek olmuştur açılış konuşmaları ve hatta onların matbu hale getirilip dağıtılması. Buna hiç biriniz yabancı değilsiniz. Bu gelenek, bu kongremizde yerine getirilmiyor. Ve mümkün olduğu kadar mütevazı bir kongre yapmayı hedefledik. Ülkemizin çok acılı günler yaşadığı, bir depremle muhatap olduğu ve acılarımızı içimizde taşıdığımız günleri yaşıyoruz. Bu birincisi. Bir de bizim mesajlarımıza bizim söyleyeceklerimize hele bu salon içerisindeki arkadaşlarımızın hiç biriside yabancı değildir.

Bildiğiniz gibi ben 3 aya yakın bir süredir aynı zamanda sağlığım yerinde değildir. Onun için bu kongredeki sizinle konuşmam adeta beni evime geçmiş olsun ziyaretime gelmişsiniz gibi sizleri sayarak görerek, merhabalaşmak için şimdi huzurunuzdayız. Sizden talebim o dur ki 'birlikteliğinizi koruyun ve tam kapasite ile çalışın. VASFİNIZIN size hak ettiği ve VASFİNIZIN sizden istediği tempoyla koşun. Hepinizin ben bir geniş, derin vasıf, muhteva

sahibi olduğunuzu biliyorum. Amma velakin evvel başta ben olmak üzere, tüm zamanımızı ve yeteneğimizi bu işlere ayırıyor muyum diye kendi kendimize soralım ve yeterli oranda kendimi bu işe yeterli oranda ayıramadığımı görüyorum. Kendi eksiklerimizi hatalarımızı bilerek bir yeni baştan hızlı koşuşa yönelelim diyorum.

Sevgili arkadaşlar ülkemiz hemen her bakımdan çok önemli günler yaşıyor. Sizin sendikanız yani Memur-Sen'in en belirgin özelliklerinden birisi de bir sivil örgüt olarak, demokratik bir sivil örgüt olarak, aydınların çatısı altında toplandığı bir kuruluş olarak üzerine düşen, ülkemizin bilhassa sıkıntısını hat safhada yaşadığı insan hakları özgürlükleri demokrasi konusundaki açmazları aşma konusunda çaba göstermektedir. Şimdiye kadar düzenlemiş olduğumuz yüzlerce basın toplantısında ve bildirilerde öncelikle bunu dile getirdik. Bu ülkenin hakkı ve layığı değildir. Çağın gerisinde insanca yaşama hakkından vatandaşları mahrum bırakılmış bir ülke olması. Ülkemizin insan hakları konusunda sorunu vardır. Söylüyorum tekraren 28 Şubat sürecinin hala gölgesi devam etmektedir. Buna biz Memur-Sen olarak aydınlar olarak asla razı değiliz. Bu ülkeye olan borcumuzu ödemek mecburiyeti ile bu konuda sonuna kadar mücadele etmek azmindeyiz.

Ülkemiz talihsiz bir ülke haline gelmiştir. Ve bununda yüzde yüz sorumlusu parlamentodur, siyasilerdir siyasi iradedir. Halkımız insanımız bunu hak etmemiştir. Bu kadar kötü yönetilmesine karşı bu ülke kelimenin tam anlamıyla batmamışsa acından tam sürünmüyorsa bunun tek sebebi vardır oda soylu milletimizdir. Bugün ülke eğer tam bir perişanlık yaşamıyorsa onların soylu çabalarının ürünüdür. Eğer bu milletin tümü işçiler gibi memurlar gibi devletin eline baksaydı perişan olmuştu. Bu milletin ziraatçısı bu milletin esnafı bu milletin iş adamı kendi çabalarıyla, rejimden devletten herhangi bir arkalamaya nail olmadan iğne ile kuyu kazarcasına bir şeyler yapıyorlar. Bu millet ondan bir parça ayaktadır. O halde bu millete düşen de odur ki kendi bu asil hüviyetine bu noktaya gelmesi için siyasi iradenin kendi çabasını yoğunlaştırması lazımdır ve bu konuda işte bize, bizim gibi sendikal kuruluşlara düşen de bu uyanışa rehberlik etmektir.

Sevgili arkadaşlar umarım, yeni kurulacak olan yönetim kurulu ile çok daha hızlı koşacak ve meseleleri göğüsleyebilecek kadroya ve yeni bir enerjiye kavuşuruz. Bu konuda hepinizin birlik ve beraberlik içerisinde davranmasını bekliyorum. Ve bu yöneticileri de çoğu taşra örgütü mensupları, sürekli olarak izleyiniz diyorum sıkıştırınız diyorum. Bunların aksadığı noktada siz onları yönlendirici onları yüreklendirici işlevinizi yerine getirin diyorum.

Sağlık durumum üzerinde fazla durmayayım çoğunuz biliyorsunuz. Aslında benim sağlık durumum bu tür işlerde öyle koşturmama da pek elverişli değildir. Fakat artık arkadaşların söylemesi, ısrarı üzerine benim üzerimden de yükü alacaklarına bir oranda inancım dolayısıyla şimdilik bir süre daha işin içinde başına bir süre daha belki görünürüm. Ama artık sizler her biriniz bu sendikanın genel başkanıymış gibi şuurla mesuliyet duygusuyla çaba gösterin dileğimi tekrarlıyorum. 3 aydır tedavi altındayım dedim, bir yandan modern tıbbın öngördüğü tedavilere giriyorum öte yandan Türkiye'nin birçok yerinden siz dostlarımın göndermiş olduğu mahalli ilaçlar nebatlara mümkün olduğu kadar devam ediyorum.

Ve hep söylüyorum ki bu tedavilere devam etmek yükü altındayım. Çünkü Tanrının vermiş olduğu bu emaneti korumak konusunda mesulüzdür. Ama sizin huzurunuzda da söylüyorum ki benim esas ilacım sizlerin duasıdır. Bütün içtenliğimle söylüyorum hepinizin hayırlı dualarına kalpten yürekten dualarına şiddetle ihtiyacım var. Sizler hele ehli dua insanlarsınız. Bu ülkenin saygın, dinini diyanetini bilen insanlarsınız. İnsanların gıyaptaki duaları kabul olur. Daha hızlı biçimde koşturmam adına ayakta kalmam adına hayırlısı ile.Önemli değil. Ha 3 yıl fazla yaşamışım eksik yaşamışım. Bu benim ömrümün hiçbir döneminde sorun olmadı. Takdir neyse odur. Her türlü kaza bela Allah'ın takdiridir ondan gelir baş üstüne. Ama benim bir korkum var. Öte dünyada yüz akı ile nasıl hesap verimiz, yüz akı ile acaba o büyük yolculuğa çıkar mıyız. Ben siz kardeşlerime tekraren söylüyorum ki benim bu konuda korkum vardır. Hiçbir hüsnü ameli olmayan bir insan olduğumu ezilerek utanarak görmekteyim. Kendi kendime de defalarca itiraf etmekteyim. Amma ne var ki şair diyor: ‘Tanrı-

ONUNCU BÖLÜM

SENDİKA SÖYLEŞİLERİ

“Çağı kurtarmanın bir eylemidir
Çağ dışı görülen ilgimiz bizim
Mehmet Akif İnan”

Eğitim-Bir Genel Başkanı Akif İnan'la Bir Sohbet - Millî Gazete, 25 Temmuz 1992

Millî Gazete: Sayın İnan, Eğitim-Bir adındaki sendikanın genel başkanlığını yürütüyorsunuz. Bize sendikanızın kuruluş hikâyesini anlatır mısınız?

A. İnan: Çoğunu şahsen tanımadığım bazı eğitimci arkadaşlar eğitim-iş kolunda bir sendika konusunda çalışmalar yapıyorlarmış. Bu çalışmalarında da bir hayli mesafe almışlar. Bir gün beni aradılar. Eğitimciler olarak bir sendika kurmak istiyoruz ne dersiniz, diye sordular. Ben ise memnun olduğumu hatta geç bile kalındığını, ellerini çabuk tutmalarını dilediğimi ifade ettim. Beni toplantılarına çağırdılar. Toplantılarına katılamadım. O gün bir başka faaliyetim vardı. Biliyorsunuz son üç yılım konferanslar vermekle geçti. Hemen her hafta bir şehirde konferans veriyordum. Bu yoğun konferans faaliyetleri, büyük ölçüde benim yazı hayatımı da engelledi. Kendi kendime bir karar vermiştim. Artık bu konferanslara bir ara verecektim. Oturup tekrar yazı hayatına yönelecektim. Benim verdiğim bu kararla, eğitimci arkadaşlarımla sendika kurma çalışmaları aynı haftalara rastlıyor.

Yine bir gün aradılar toplantılarına katıldım. Kurulacak olan sendikanın kadrosunu belirliyorlardı. Bu arada benim başkanlığım üzerinde ısrar edildi. Ben bu isteğe teşekkürle beraber karşı çıktım. Arz ettiğim gibi tekrar yazı hayatına dönecektim.

Arkadaşlarıma mazeretimi ifade ettim. Onlar bana, “Biz sizinle yaptığımız telefon görüşmesinde, elimizi çabuk tutmamızı söylemiştiniz. Böyle bir sendikanın bir an önce kurulmasını tavsiye etmiştiniz. Biz bu sözleri başımıza geçmeniz konusunda taahhüt saydık. Böylelikle çalışmalarımız hızlanmıştı.” dediler. Böylelikle sendikanın başına geçmiş oldum. Sendika kurmayı amaçlayan arkadaşlar, genelde kendi anlayışlarına uygun arkadaşları etrafında toplarlar. Bizde bunun tam tersi oldu. Ben sonradan arkadaşların başına geçmiş bulundum. Başlarına geçtikten sonra bu arkadaşlarımla daha yakından tanıma fırsatı buldum. İtiraf etmeliyim ki

hepsi birbirinden değerli Millî Eğitimimiz üzerinde tecrübeleri ve kabiliyetleri olan arkadaşlar. Kuruluş dilekçemizi 14 Şubat'ta vilayete verdik. Vilayet dilekçemizi aldı ve biz kurulmuş olduk.

Kuruluşumuzdan sonra çalışmalarımızda iki yol izledik. Biri- si Millî Eğitime ilişkin fikirlerimizi somut hâle getirmek, Millî Eğitim'in iyileşmesi konusunda var olmak, fikirlerimizi tartışarak, geliştirerek raporlara dökmek. Bu arada öğretmenlerimizin sorunlarını, özlük haklarını, maddi durumlarını iyileştirmek konusunda fikirler üretmek. İkinci yaptığımız çalışma da –şimdiye kadar bu alanda diyebilirim ki tatmin edici sonuçlara vardık– bilim çevrelerinde, eğitim üzerinde düşünen fikir sahibi arkadaşlarımızdan oluşan 61 kişilik bir komisyon oluşturduk. Bu komisyon kendi arasında dokuz komisyona ayrıldı. Sendikanın Millî Eğitime ilişkin görüşlerinin ne olması gerektiğine dair fikirleri, teklifleri, raporlara bağladı. Öte yandan ülke çapında yaptığımız örgütlenme faaliyetleri, çalışmaları... Türkiye'nin hemen her şehrinde sendikamız kurulma aşamasına gelmiş bulunuyor.

Şimdiye kadar her şehirde sendikamızın şubesini çok rahatlıkla oluşturabilirdik. Eğer konuyu istediğimiz ölçüde sıkı tutmamış olsaydık bunu başaramazdık. Şunu söylemek istiyorum: Sendika-

mızı geniş bir tabana oturtmak amacındayız; belli bir hizbe, belli bir gruba, belli bir siyasi partinin çevresinde bulunmuş olmakla yetinmeyip kanatlarını geniş açmış, bizi benimseyen bütün eğitimcileri çevresinde toplayan bir sendika olmak amacındayız. Şahsi düşüncesi, inancı, siyasi kanaati ne olursa olsun bir yerde hepimizin sorunları birbirine yakındır. Özlük sorunları açısından olsun, çalışma hayatımızdaki problemler açısından olsun, iyi düzenlenmesi, organize edilmesi konusunda elbette problemlerle yüz yüzüz. Bu konuda birbirimize yakın bir konumda da bulunuyoruz. Aslanan, eğitimciler kesimini istismar etmeden, kullanmadan, onları bazı peşin yargılara zorla yönlendirme gibi bir hedef gütmeyen, elbirliği hâlinde bir konu etrafında düşündürüp, çalıştırıp bazı ortak sonuçlara vardırmaktı.

Bu yüzden şubelerimizi bu vasıftaki arkadaşlarımıza ısmarlamak istedik. Yani bir siyasi tercihin ön safında aktif olarak görülen ya da herhangi bir hizbin vitrine çıkardığı arkadaşlardan ziyade, tarafsız görüntülü öğretmenler kesiminin büyük bölümünü etrafında toplayabilir esneklikte, duyarlılıkta arkadaşlar bulunsun istedik. Bunda da büyük ölçüde başarı sağladığımızı gördük. Bu usûlümüzün en yakın arkadaşlarımız tarafından makul sayıldığını gördük.

Millî Gazete: Peki, Sayın İnan, eğitim-iş kolunda bu kadar sendika varken neden yeni bir sendika kurmak istediniz?

A. İnan: Bu iş kolunda kurulmuş olan sendikaların hiçbirisini eleştirmeyi kendimize yakıştırmayız. Ama bizim çok daha farklı, değişik, sosyal gerçeklere uygun fikirler taşıdığımızı inanıyoruz.

Bizim Millî Eğitim konusunda ileri sürdüğümüz fikirlerin uygulanabilir olduğunu çok iyi biliyoruz. Yani biz; hayali, ütöpik tasarılar, içerisinde yaşadığımız Türkiye realitesi, nasıl fikirler geliştirilirse uygulanma alanı ve şansı taşır, bunu biliyoruz. Ayrıca biz belli bir anlayışın ve inancın kavgasını vermek için sendikayı araç sayan bir anlayışta da değiliz. Hükûmetle kavgalaşmak için yola çıkmadığımız gibi hükûmete payanda olalım, yandaş olalım gibi kaygılarla da yola çıkmış değiliz.

Ortada somut bir gerçek vardır. Türkiye'deki Millî Eğitim çıkmaz sokaktadır. Eğitim bir sorundur. Ama çözülmesi mümkün olmayan bir sorun değildir. Eğitimciler büyük sorunlarla karşı karşıyadır. Bunlar çözümlenemeyecek boyutta sorunlar değildir. Bunları peşin ne sert bir üslûpla halletmek ne de hükûmete yaltaklanmak suretiyle çözmek gibi bir kaygıdan uzağız. Fikirlerimizin aklîselim sahibi herkes tarafından paylaşılacağına inanıyoruz. Nitekim programlarımızın, fikirlerimizin tartışıldığı bütün platformlarda geniş ölçüde ilgi ve önem bulduğumuzu gördük. Bunlara dayanarak söyleyebilirim ki bizim sendikamız bu anlayış üzere sürdüğü sürece Türkiye'deki eğitimcilerin büyük bir dilimini çevresinde toplayabilir, geniş tabanlı bir sendika hâline gelebilir.

Millî Gazete: Sayın İnan, bu ölçüde eğitimcilere vaadiniz ne? Neleri öneriyorsunuz? Millî Eğitim'in iyileştirilmesi konusunda ne gibi önerileriniz var?

A. İnan: Bu sorulara cevap vermede, en güçlü görünen kuruluştuk. Yayımladığımız bültenle fikirlerimizin bir bölümünü kamuoyuna açıklama fırsatı bulduk. Yapılan çeşitli mülakatlarda o fikirlerimizin bir bölümünü ifade fırsatı bulduk. Bütün bunların kitap hâlinde çok kısa zamanda yayımlanarak kamuoyuna intikal ettirileceğinin müjdesini vermiş olalım. Bu fikirlerimizi açma ve bu fikirlerimize karşı ya da onu açan, genişleten fikirleri de almak amacıyla Türkiye çapında, ben ve arkadaşlarım konferanslar vermeye çalışacağız. Bu konuda oldukça yeni düşüncelerimiz var. İsterseniz birkaçını sıralayalım.

Biz, öğrencilerimizin her kademede öğretmenlerini seçmelerini istiyoruz. Öğretmenlerimizin ve öğretim üyelerimizin idarecilerini seçmelerini istiyoruz. Yani yönetime katılmalarını istiyoruz.

Biz terfi ve taltiflerin ehliyetine göre yapılmasını istiyoruz. Belirli süreyi dolduran her eğitimcinin aynı derecede terfi etmesini adil bir düzen olarak görmüyoruz. Çalışana, kabiliyeti olana daha hızlı yükselme ve maddi tatmini sağlama imkânı getirilmelidir. Eğitimcilerimizin meslek bakımından eğitilmelerine, geliştirilmelerine yönelik değişik tekliflerimiz var: Bütün eğitim camia-

mızın, belirli bir zaman diliminde eğitimden geçirilmesini, bu eğitim sonucunda sınava tâbi tutulmasını, sınavdaki başarı durumlarına göre özlük durumlarının düzeltilmesini istiyoruz.

Millî Gazete: Peki, Sayın İnan, memurların sendikalaşması olayında, bu konuyu gerekli görüyor musunuz?

A. İnan: Bugünkü Türkiye şartları içerisinde kaçınılmazdır, sendikalaşmak. Zaten bu kaçınılmaz durumun ürünü olarak mevcuduz. Fakat problemimiz şu ki sendikalaşmamıza dair, bize ait ortada bir kanun yok. 1980'den bu yana bazı çevrelerde tanık olduğumuz yargı, kamu çalışanlarının sendikalaşmasına engeller bulunduğu şeklinde. Oysa mevcut yasalarda olsun, Anayasa'da olsun, kamu çalışanlarının sendikalaşmasına mani hiçbir hüküm yoktur. Kanuni düzenleme getirilmemiştir, eksik olan budur.

1980 yılından bu yana ülkede egemen olan bir çekingenlik, 1980 öncesi anarşik ortamın yaygınlaştırıldığı genel korku hâlâ atılabilmiş değil. Bu yüzden bazı kişiler kamu çalışanlarının sendikalaşması için yasalarda emredici hükümlerin olmasını istiyor.

Bize kalırsa buna gerek yok. Gerek olan kamu çalışanları için bir kanuni düzenlemenin ortaya konulmasıdır. Sadece bazı çevreler illa da Anayasa'dan fetva almak istiyorlar. Bu fetvaya en başta hükümet ihtiyaç duydu. İktidarı oluşturan partiler, muhalefetteyken, çalışanlara sendika hakları vereceklerine dair net vaatlerde bulundular. Anti-demokratik düzenlemelerin kaldırılacağına ilişkin vaatlerde bulundular. Demokratikleşme ve şeffaflaşma konusunda vaatleri oldu. Hükûmeti oluşturduktan sonra aynı partilerin, bu vaatlerini sürekli olarak tekrarladıklarını gördük. Bu vaatlerini uluslararası kuruluşlara da taahhüt ettiler. Örneğin İLO, örneğin AGİK Antlaşmalarında, demokratikleşmenin önündeki, sendikalaşmanın önündeki sorunları kaldıracaklarına dair, bu hakları dünya standartlarına uygun bir biçimde Türkiye'de gerçekleştireceklerine dair imzaları vardır.

Gerek bu imzalarına gerekse iktidarlarında bu taahhütlerini dillerinden düşürmemelerine rağmen, ortaya somut herhangi bir çalışma konulmamıştır. Hükûmet, vaatlerini tekrarla-

makla yetiniyor. Bu konuda büyük ölçüde çekingen. Bu çekingenliğin en somut işareti, kamu çalışanlarına sendika hakkı verilmesine Anayasa'nın engel teşkil edip etmediğini Danıştay'dan sormasıdır. Hükûmet yani Başbakanlık, Danıştay'dan bu konuda görüş istedi. Danıştay 1. Dairesi İçişleri Bakanlığının, Adalet Bakanlığının ve Başbakanlık Kanunlar Dairesinin mütalaasını alarak, kendi görüşlerini de ekleyerek 15 sayfalık geniş kapsamlı ve tutarlı bir karar verdi. Bu karar basında yer aldı. "Memur sendikalarına Danıştay'dan vize" diye... Yani Anayasa'nın memurların sendikalaşmasına karşı hiçbir hüküm taşımadığı Danıştayca ifade edildi.

Buna rağmen hükûmet hâlâ çalışmalarımızı düzenleyici bir kanun getirmiş değil. İşte biz bunun mantığını anlamıyoruz. Oysa kendilerinin vaatleri var. Uluslararası kuruluşlara vaatleri var. Danıştay'ın kararı mevcut... Niçin daha kanun çıkmamıştır?

Hükûmeti bu konuda bir açıklama içerisinde görmedik, onların tereddütleri, tereddütlerinin dayanakları konusunda fikir sahibi değiliz. Eğer vaat edilen sendikal haklar ve özgürlükler, demokratikleşme, din ve vicdan hürriyeti tam anlamıyla halkımıza verilirse 1980 öncesi anarşi ortamına mı döneriz? Böyle bir kaygı mı var hükûmette, bunu bilmiyoruz. Eğer böyle bir kaygı varsa biz bunun gereksiz olduğu kanaatindeyiz. Çünkü 1980 Türkiye'si en az on yıl gerilerde kalmıştır. O günden bu yana bir hayli değişme, gelişme olmuştur. Zaman içerisinde dünyada değişim olmuştur. Şunu sormak isterim: Acaba bu hakları verme konusunda hükûmeti geciktiren psikoloji, bu hakların kamuoyumuzda hazmedilemeyeceği konusu mudur? Değişik bir ifadeyle layık olmadığı mıdır? Yani bu ülkenin insanı herhangi bir ülkenin insanı kadar insanca yaşamaya, özgür yaşamaya, dilediğine inanmaya, dilediği kıyafeti giymeye, istediği şekilde örgütlemeye layık değil midir? Biz insanımızın bunları hak ettiği kanaatindeyiz ve bu hakların geciktirilmeden verilmesini istiyoruz. Bu hakların geciktirilmesi; insanımıza karşı çıkmaktır, verilen hakların yerine getirilmemesidir, dünyaya karşı bizi mahcup duruma düşürmektir. Artık birçok meselenin Türkiye'nin gündeminden çıkarılması gerekmektedir.

Türkiye sözüm ona demokratikleşme ve özgürlükten o denli yana görünüyor ki dağılan Sovyetler Birliği'ndeki Türk devletlerine bunları götürme konusunda kendisini görevli addediyor. Yani oralarda özgür demokratik gelişmeler oluşmasında öncülük görevi üstlenmiş. Kendi ülkesinde gerçekleştirdiğini öteki Türk devletlerine mi götürmek istiyor? Özetlemek istiyorum ki bu ülkenin insanları hiçbir ülkenin insanından geri değildir ve kendi toprağında özgür yaşama, istediğine inanma, düşünme; istediği gibi örgütlenme konusunda hiçbir haktan mahrum tutulmaması lazımdır.

Tanzimat'tan bu yana halkımızı bazı haklara layık görmeyen, seçkin bir zümrenin ülkemizi yönettiğine tanık oluyoruz. Halkla yöneticiler arasında bir uyumsuzluk, toplumumuzun kaderi olmuştur. Bunun artık son bulması lazım. Milletten kısıncılan hakların tabii insan hakları olduğu ortada. Bunlara karşı çıkış ulusa karşı çıkıştır. Ulusun dayandığı değerlere, yargılara karşı çıkıştır. Halkımız artık haklarına sahip çıkma konusunda bunları alma konusunda geçmiş dönemlere oranla çok daha olumlu bir bilinç düzeyine gelmiştir. Demek istiyorum ki hükümetlerin, yöneticilerin gerçeği görmeleri lazım. Halkın gerisinde kalmamaları lazım. Halkın önündeki bu engelleri; halk, bir sel gibi taşıp bentlerini yıkmadan kaldırması lazım.

Milli Gazete: Peki, halkın önündeki engelleri çözemez; kaldıramazlarsa?

A. İnan: Çözemezlerse gürültüye giderler. Artık bu toplum kendisine aykırı insanların yönetmesine tahammül edemeyecek noktalara gelmiştir, bu düzeye ulaşmıştır. Halka rağmen idare bizde Tanzimat'tan bu yana âdeta gelenek olmuştur. Tanzimat'tan bu yana yöneticilerimiz, ya halka kontr bir konumda yer almışlardır, ya da inançlarını ve isteğini istismar ederek, kullanarak iktidarlarını sürdürmüşlerdir. Bu dönemler geride kalıyor. Bunu göremeyen politikacının elini, eteğini çekmesi ve tasını, targağını toplaması gerekir.

Millî Gazete: Efendim, memurların sendikalaşmasına gerek var, ihtiyaç var değil mi?

A. İnan: Benim bu konuda kesin görüşüm o ki memurlarla devlet, işçiyle işveren arasındaki ilişkiler herhangi bir soruna açık kapı bırakmayacak şekilde düzenlenirse ihtiyaç olmayabilir.

Yani devlet bu konuda babalık görevini üstlenirse, düzen adil olursa, çalışanla çalıştıran arasındaki ilişkiler insan fitratına uygun bir düzen tarafından hallederse niçin işçi ya da memur kendi hakkını almak için örgütlenme ihtiyacı içinde olsun?

Bir de Türkiye'nin içinde bulunduğu realiteye bakalım. Türkiye Tanzimat'tan bu yana Batılılaşma yolundadır. Türkiye bu konuda Cumhuriyet'le birlikte bir hamle daha yaptı. Bu hamlelerin tabii ürünü olarak, belli bir sosyal ortamda yaşıyoruz, bir hukuk düzeninde yaşıyoruz. Ekonomik düzenleme içinde yaşıyoruz. Bu hamlelerin varmış olduğu yere bakarak örgütleşmenin, sendikalaşmanın zaruret hâline geldiğini görüyoruz. Eğer bu örgütleşme olmazsa çalışanlar haklarını gereği gibi alamıyorlar... Mesela işçiler örgütlenmiştir, sendikalaşmıştır. Toplu iş sözleşmesi yapıyor ancak o şekilde hakkını alıyor... Kendilerine sendika kurma hakkı verilmesinin avantajını devşiriyor. Öğretmenler, diğer çalışanlar bu haklardan şimdiye kadar mahrum kılındığı için ülkemizin en ezilen sınıfı ve maddi bakımından sıkıntı içerisinde yaşayan kesim olmuştur. Bu yüzden ülke çalışanlarını işçi ve memur diye ayırıp ayrı statülere tâbi tutmak yerine eşit görmek lazım. Birine verdiğimiz sendikalaşma hakkını ötekinden kıskanmamak lazım. Yani memurların da kamu çalışanlarının da sendikalaşması zaruret hâline gelmiştir. Aksi takdirde onların ezilmesi ve Türkiye'nin en fukara kesimleri olması durumu devam edip gidecektir. Bu noktada memurlara verilecek sendikal hakların bir sendikaya yakışır özellikte verilmesini, soyutlanarak verilmemesini istiyoruz.

Yani toplu sözleşme hakkı, hatta grev hakkını da içeren kanuni düzenleme olmalı... Aksi takdirde eksik ve yanlış bir iş yapılmış olur. Böyle bir oyalama doğru değildir. Hükûmete de yakışmaz. Memurların da beklentilerine cevap vermez.

Millî Gazete: Sendikanızın 25-26 Temmuz'da yapacağı kongre vilayetçe engellendi. Bu konuda neler demek istersiniz?

A. İnan: Sendikamızın 25-26 Temmuz'da yapacağı kongre vilayetçe engellendi. Biliyorsunuz altı ay içinde genel kongremizi yapma zorunluluğu vardır. Yapılmadığı takdirde sendikamız münfesihi duruma düşer: Kapanır. Biz de kanuni gereği yerine getirmek amacıyla, olağan kongremizi yapmak için vilayete başvurduk. Vilayetten gelen yazıda memurların sendikalaşmasına ilişkin yasal düzenlemeler bulunmadığı, Anayasa'da amir hüküm olmadığı ileri sürülüyordu. Dahası 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 22. Maddesi'nde memurların sendika kuramayacağı amir hükmü bulunduğu ileri sürülüyordu. Bu yazıya cevap verdik. Yasa ve Anayasa'da engel hüküm yoktur gerçeğini tekrarladık. Adı geçen Memurin Kanunu'nun 22. Maddesi'nin, bundan yirmi yıl önce bir Bakanlar Kurulu Kararı'yla kaldırıldığını söyledik. Bize garip gelen gerçek bu. Vilayet maddenin kaldırıldığını nasıl olur da bilmez. Adı geçen kanun maddesi Bakanlar Kurulu'nun 23 Aralık 1972 tarih ve iki sayılı Kanun Hükmündeki Kararname'nin 5. Maddesi'ni yürürlükten kaldırmıştır. Valiliğin kongremizi engellemek için ileri sürdüğü hükümlerin hiçbirisi geçerli değildir. Biz bu durumu cevap olarak bildirdik. Vilayet kongremizi engellemek için mahkemeye başvurdu. 15. Asliye Hukuk Mahkemesi vilayetin bu talebini reddetti. Dolayısıyla kongre yapmamız mecburiyet hâline geldi. Eğer kanun altı ay içerisinde kongre yapmamızı mecbur tutmasaydı, biz bu kongreye zaten ihtiyaç hâlinde olmadığımızdan kendimiz de yapmayacaktık. Kongreyi yapmak, kanuni gereği yerine getirmektir. Bu vilayet tarafından engellendi, mahkeme makul görmedi. Bu nedenle biz kongremizi yapacağız, yapmadığımız takdirde münfesihi duruma düşeceğiz. Onun için de kongremizi yapacağız. Taşradan gelecek arkadaşlarımız var. Çeşitli hazırlıklar yapmışız. Aksi hâlde zarara uğrayacağız. Onun için de yapacağız. Kanuni zorunluluğu yerine getiriyoruz. Normal hakları kullanıyoruz. Mahkemenin ret kararı ilginç: Deniyor ki eğer bu sendika hükmü şahsiyet kazanmamışsa niçin şimdiye kadar hakkında herhangi bir koğuşturma açılmamıştır. Eğer bu sendika kanunsuzsa şimdiye kadar

cezai yönden bir soruşturma olmadığı gibi herhangi bir genelge ile engellenmiş değil. Emniyet Genel Müdürlüğünce engellenme genelgesi de yayımlanmış değildir. İşin gerçeği bu.

Neredeyse altı ay oldu kurulalı, kuruluşumuzun gayrimeşru olduğuna ilişkin bir yazıyla muhatap olmadık ve örgütümüzün taşra örgütlerini oluşturmada herhangi bir engel zuhur etmedi. Türkiye genelinde hızlı bir örgütlenme ve yaygın üye kaydı yapma dönemindeyiz. Bu konuda herhangi bir sıkıntıya muhatap olmadık.

Millî Gazete: Kongreden sonraki çalışmalarınız nasıl olacak?

A. İnan: Kongreden sonra, örgütleme çalışmalarımızı tamamlayacağız. Çok hızlı üye kayıt kampanyası başlatacağız. Gördüğümüz o ki bizim sendikamız umulandan, beklenenden daha hızlı gelişme süreci yaşayacaktır. Bu, hiçbir çevreyi ürkütmesin, sevin-dirsın. Bizim kimseyle, hiçbir sendikayla tersleşmemiz yoktur.

Sendikamız eğitim kuruluşudur. Meşru bir kuruluştur. Çalışan-larımıza, eğitimcilerimize rahat nefes aldırarak bir kuruluştur.

Millî Gazete: Sayın İnan, size teşekkür ediyorum, bize vakit ayırdınız.

A. İnan: Ben de teşekkür ederim...

Akif İnan'la Memur Sendikalarının Sorunları Üzerine Bir Söyleşi - Kanal 7, 2 Ocak 1998

Mehmet Davut Özülker: 1997 yılında kamu çalışanları neler gördü neler yaşadı? Bu bakımdan değerlendirecek olursak neler oldu efendim?

Akif İnan: 1997 yılını memurlarımız çok sıkıntılı olarak geçirdi. Hemen eklemeliyim, aslında memurların rahat bir yaşama düzenini yakaladığı görülmemiştir. Ben bir memur çocuğuyum efendim, kendi memuriyet hayatım da neredeyse 30 yılı aşıyor. Ben bir türlü memurların aldığı maaşların normal geçim şartını yakaladıklarına tanık olmamışım. Efendim memurun ölüsü de dirisi de para lafı çok geride kalmıştır. Osmanlı dönemine ait bir sözdür bu. Efendim, ama memurlarımız benim tanık olduğum kadarıyla en sıkıntılı dönemini 1997 yılında yaşamıştır.

Hatırlardadır başbakan bile çok zorlu bir kış yaşayacağımızın müjdesini vermişti. Yani gerçekten de memurların maaşı, özellikle 1997 yılı içerisinde, özellikle onun ikinci yarısında, artık geçinmesi mümkün olmayan bir noktaya kilitledi memurumuzu. Durum budur. Pek de iç açıcı değildir, kambur üstüne kambur dönemler yaşanmıştır. Yapılan zamma gelince, efendim biliyorsunuz ki %30-33 oranında bir artış oldu, pratik bir şey olsun diye söyleyeyim, yani 40 milyon lira alan bir memurumuz, bu zam oranıyla 55 milyon lira alacak. Bugünkü Türkiye şartlarında bir memur 55 milyon lirayla yaşayabilir mi? Örneğin, bunca hizmeti olan ben –kadememde derecemde sonuna gelen bir arkadaşınızm– 84 milyon lira maaş alıyorum. Durum budur. Bu paraya geçinilir mi, geçinilmez mi? Aylık, bir evin kirası ne kadardır. Hele birkaç çocuklu bir aile olursa bu parayla geçinme imkânı var mıdır, yok mudur, ehli vicdan cevap versin.

Mehmet Davut Özülker: Sayın İnan standartlar son derece önemli. Memur-Sen olarak acaba asgari geçimi tespit ettiniz mi? Yani 4 kişilik bir aile ne kadar ile geçinebilir?

Akif İnan: Efendim 1997'nin ikinci yarısında memur sendikalarımızın, onfederasyonumuzun yapmış olduğu hesaplama göre 4 kişilik bir ailenin, geçimi için 120 milyon lira gerekir. Efendim artık asgari demeyelim buna, devlet de bir asgari ücret belirliyor. Oysa o asgari ücretle geçinebilen beri gelsin. Biz bunun adına insanca yaşama diyoruz. İnsanca yaşaması için, mütevazı bir ailenin, en az 120 milyon lira alması lazımdır. Bunun altında olursa onun yaşamı yaşam değildir ve her kim kendisine bu ücret düzeyini uyguluyorsa ona zulüm ediyor demektir.

Mehmet Davut Özülker: Efendim benim merak ettiğim bir konu var. Belirli bir derece görev yapan memurlarımızın maaşlarının zamları sürekli arttırılması konusunda, siyasi olarak veya sivil toplum örgütleri olarak, sizler de dâhil olmak üzere, hep zamlardan bahsediyoruz. Yetmiyor artış gerekir diyorsunuz. Tabii üst kademeler dışarıda kalırsa, alt kademedeki memurlar biraz daha lüks bir hayat istediğinden mi dolaydır.

Akif İnan: Efendim lüks değil. Rakamlar önünüzde sizin de bildiğiniz gibi bu rakamlarla lüks bir yaşantı şöyle dursun, hatta en üst düzeyde ücret alan genel müdürlerimiz bile, işin doğrusu, müsteşarlarımız bile aldığı bu maaşla lüks bir hayat yaşayamaz. Ama diyeceksiniz ki sıradan memurla arasında çok büyük bir ücret farkı var. Genel müdür 200 küsur milyon alıyor. Birinci kademeye gelmiş olan bir memur ise 80 milyon alıyor, arada büyük bir fark var. Ama bununla birlikte en üst düzeydeki memurumuzun bile aldığı aslında iyi bir maaş değildir. İşin doğrusu budur. Ama ne var ki bu aradaki büyük uçurum da ayrıca bizi incitmektedir, birbirine yaklaşmalıdır memurların aldığı ücret.

Mehmet Davut Özülker: Efendim çalışan memurlarımızın aldığı rakamlardan bahsediyoruz. Tabi bir de memur emeklileri var.

Akif İnan: Efendim onların durumu, işçi emeklilerinin durumu, memur emeklilerinin durumu, tamamen bir trajedidir. Efendim çok kötü görüyorum. Söylememe gerek var mı? Geçen ayın sonunda işçi emeklilerimiz bir tepki sergilediler. Hepimiz onların yanında yer aldık. 30 milyon alan bir işçi emeklisinin –hele o

yaşta sağlığına ekstradan baktırması lazım ki SSK hastanelerinin durumu meydanda- bu parayla geçinmesi mümkün değil. Ama izin verirsiniz bir de şunu söyleyim. Biz hep ücretlerimiz azdır azdır diyoruz. Bizim hükûmet, hükûmetler pasta meydana Türkiye'nin geliri meydanda, bunu nasıl arttıralım diyorlar ve gerçekten de memur ve işçilere yapılan zammın enflasyonu arttırma sebebi olduğunu söylüyorlar. Şimdi bu doğru değildir. Ben her zaman söylüyorum: Doğru dürüst bir ekonomik politika yürürlükte olursa verilen zamların enflasyona etkisi yoktur. Şimdi bakın memleketin çok geniş imkânları var, ama bu imkânların çarçur edildiğini görüyoruz. Batık krediler, teşvikler, dost, ahbap kayırmalar, bunları teker teker sıralayalım mı? Bu israf muslukları, hırsızlık muslukları, dostu çevreyi, kendi siyasi yandaşları arkalamanın muslukları kapanacak olursa, emin olun bu memleketin geliri memurunu fevkalade iyi yaşatabilir. Adil bir gelir dağılımı olursa, adil bir vergileme olursa. Şimdi bakın, Türkiye'nin bütçesinin %51'ini şu bizim dar gelirli, fukara düzeyine düşmüş olan memur ve işçilerimiz oluşturuyor. Demek ki ülkemizde bir vergi adaleti yok. Bir mahalle bakkalından daha az gelir durumunda olan bir memur ve işçi, Türkiye'nin bütçesinin büyük bir bölümünü oluşturuyor. Bu, kelimenin tam anlamıyla zulümdür. İmkânlar eşit bölüşülsün. Külfetler de eşit dağıtılsın istiyoruz ve Türkiye'nin ekonomik politikalarını düzelttiğimiz takdirde bu ülkenin bütün insanları mutlu olur, özellikle çalışanlarımız rahat nefes alır.

Mehmet Davut Özülker: Efendim tabii ki geride bıraktığımız yıl içerisinde pek tükenmek bilmeyen zamlar sıralandı. Gerçekten de bu, çalışan kesimimizle birlikte, emeklimizi, dul ve yetimimizi son derece mağdur durumda bıraktı. Zamlar direkt olarak memurlarımızı ne derece etkiliyor?

Akif İnan: Şimdi zam evvela dar gelirliyi etkiler. Tuzu kuru olanlar için herhangi bir problem yoktur. Hatta bu tür zamlardan yararları olan kişiler ve çevreler vardır. Enflasyonun tırmanışından yararı olan çevreler vardır. Bunlar teker teker söylenmiştir. Enflasyon memurumuzu eziyor, fukara kesimi eziyor, dul ve yetimi, işçi, memur emeklisini eziyor. Bu meselelerin halli her zaman

için mümkündür. Biz Memur-Sen olarak yalnız çalışanlarımızın ücretleri artsın demiyoruz. Nasıl artış sağlanabileceğine ilişkin yol gösteriyoruz ve önerilerde bulunuyoruz.

Mehmet Davut Özülker: Efendim nedir bu öneriler?

Akif İnan: Şimdi sürekli olarak söyledik. Dosta ahababa dağıtılan şeyler, bu israf muslukları hep oralara akıyor. Şimdi toplanamayan vergiler, kayıt altına alınamayan ekonomi, kısa zamanda kâra dönen yatırımına dönememe, gerçekleştirilemeyen özelleştirme, bütün bunlar Türkiye'deki sıkıntının ana sebepleridir. Eldeki imkânları da rantçı çevrelere bölüştürüyorsunuz, o durumda en alta kalan ezilecektir. En alta kalan benim memurum ve işçidir.

Mehmet Davut Özülker: Efendim tabii ki sendikal alanda çalışmalar vardı 1997 yılında, fakat somut bir netice elde edilemedi. 98'in ikinci günündeyiz. Bu yıl içerisinde ya da önümüzdeki günlerde bir netice elde edilebilir mi, yasa konusunda?

Akif İnan: Şimdi bu enflasyonun beli kırılmalıdır. Bunun da yolu yordamı vardır. Bu lafla olmaz. Şimdi bakın Memur-Sen'in önerilerinin hükûmet tarafından önemsenmesini sürekli olarak rica etmişimdir. Biz yalnız memurlarımızın maaşlarının artması konusunda kavgı vermiyoruz. Biz kendimizi ülkemizin tüm meselelerinden, ekonomik yaşantısından, kültürel yaşamından sorumlu addediyoruz. Sorumlu bir sendikacılık sürdürmekteyiz. Memur sendikaları, işçi sendikalarından çok farklı bir yapıya sahiptir. En başta memurlar okumuş kesimdir. Yani sıradan memurdan müsteşara varıncaya kadar, ilkökul öğretmeninden profesöre varıncaya kadar, bizim sendikamızın mensuplarıdır. Yani demem şu ki bu ülkenin fikir üretecek, öneri geliştirecek olan kesimi bizim memur sendikalarının etrafındaki kesim ve camiadır. Bizim camiamızdır. Dolayısıyla biz ülkenin meselelerini kendisini sorumlu sayan kuruluş olarak, insanlar olarak, hükûmete elimizden geldiği kadar yol göstermeye çaba göstermişizdir. Biz hiçbir hükûmete düşman değiliz. Hükûmet bizim hükûmetimiz. Bu ülkemizin hükûmeti. O hükûmetin yapacağı yanlışların altında kalan bu ülkenin, bu ulusun insanlarıdır ve çalışanlarıdır. Onun için kim iktidarda olursa olsun, biz onlara iyi niyetle yol

göstermeyi kendimize yöntem olarak seçtik. Memur-Sen hakkını sokaklarda aramayı öne çıkarmadı. Biz mümkün olduğu kadar meşru zeminlerde kalarak, çatışmaksızın, kavga çıkarmaksızın ve hükûmeti uyarıcı, Türkiye şartlarında uygulanabilir nitelikte yığınla öneriler götürülmüştür. Bunların hiçbirisine maalesef olumlu yanıt alamıyoruz. Yani bizim bu tutarlı önerilerimiz siyasi önerileri şu veya bu sebeple olsun etkilemiyor ve yönlendiremiyor.

Mehmet Davut Özülker: Bu bağlamda ben şu konuya değinmek istiyorum. Geçtiğimiz günlerde sizin bir beyanatınız oldu. Memurlar maaşları konusunda iyileştirme olmaz ise kitlesel eylemlerden bahsettiniz. Nedir bu kitlesel eylemler?

Akif İnan: Tekrarlayayım. Biz Memur-Sen olarak şimdiye kadar önerilerimizi kamuoyuna yansıtma konusunda yığınla etkinlik sergiledik. Tüm kentlerimizde bir yıl içerisinde her kentimizde 2, 3, 5 salon faaliyetimiz oldu. Sempozyumlar, açık oturumlar vb. oralarda bilim dünyamızın önde gelenleri bildiriler sundular. Politika dünyasının önde gelenleri bildirilerde bulundular. Ülkenin her meselesine eğitimden, tarım, enerji meselesine varıncaya dek, sürekli olarak biz öneriler öne sürdük ve bunu kamuoyuna mal etmeye çalıştık. Elimizden geldiği kadar ilgililere ulaştırmaya çalıştık. Yani iyi niyetli olarak biz sesimizi, isteklerimizi devlete ulaştırmaya devam ediyoruz. Karşı çıkmama, düşmanlık ilan etmeme, azami itina göstermişizdir. Ama görünen odur ki bıçak kemiğe dayanmıştır. Memur sendikalarının üyeleri bir eylem sergilememiz konusunda bizi sıkıştırmaktadırlar. Geçen ay içerisinde Türkiye genelindeki tüm il başkanlarımızın katılımıyla yapmış olduğumuz görkemli bir toplantıda Memur-Sen eylem kararı almıştır. Başbakan kalabalık hâlinde ziyaret edilecek ve önerilerimiz kendilerine ulaştıracaktır. Parlamento'ya ulaştırılacaktır. Bu önerilerimize olumlu yanıt aldığımız takdirde mesele yok. Mesele halledilecek veya halledilmeye yatkın bir vüsat vardır demektir. Olmadığı takdirde biz, Anadolu kentlerinde toplu gösteriler yapacağız, mitingler yapacağız, eylemler sergileyeceğiz ve hükûmeti ve hükûmeti oluşturan siyasi partileri, faks, telgraf yağmuruna tutacağız. Yine de karşımızda bize olumlu yaklaşım,

yanıt konumunda bulunmayan bir hükûmet gördüğümüzde, önce Ankara'da çok görkemli büyük bir miting düzenleyeceğiz. Şunu da ifade edeyim, Memur-Sen kelimenin tam anlamıyla, halkla bütünleşmiş bir kuruluştur. Niçin? Çünkü biz ideolojik bir kuruluş değiliz. Tekrar ve tekrar söylüyorum bunu. Biz siyasi bir kuruluş değiliz. Biz herhangi bir siyasi partinin şemsiyesi altında bir kuruluş değiliz. Biz hükûmete düşman değiliz. Biz çalışanları temsil eden bir meslek kuruluşuyuz ve çalışanlarımızın dileklerini yansıtmaya yükü altındayız ve bizim bu denli tarafsız, bu denli ağırbaşlı kuruluş olmamız halkımızın bilgisi altındadır ve halkı da arkasına almış bir kuruluştur. Onun için bizim yapacağımız miting, çok görkemli olacaktır. Bu bir tehdit değildir, hükûmete bir uyarıdır ve haklarımızın verilmesi konusunda olumlu bir yaklaşım içerisinde bu hükûmet girmelidir. Hükûmet ile yapmış olduğumuz ilk görüşmelerde biz kendilerine neler intikal ettireceğimizi sürekli söylüyoruz, vaktimiz olursa tekrarlayabilirim onları. Bizim hükûmetten 13-14 ana madde hâlinde taleplerimiz vardır ve bunun yerine gelmesini istiyoruz. Bunu tekrar söylüyorum ki bizim bu taleplerimiz bugünkü Türkiye şartları içerisinde karşılanabilir, gerçekleşebilir türden önerilerdir. Biz Türkiye'nin şartlarını imkânlarını asla göz ardı etmiyoruz. Hep bana Rabbe-na demiyoruz. Adil bir bölüşüm istiyoruz. Bu insanlarımızın, çalışanlarımızın, ezilenlerin hakları konusunda olumlu girişimler bekliyoruz.

Mehmet Davut Özlüker: Son olarak, süremizin sonuna geldik. Emeklilik yasası hakkındaki düşüncenizi alabilir miyim? Kısa olursa lütfen.

Akif İnan: Emeklilik yani bayanlar için 55, erkekler için 60 yaşı ben uygun bulurum. Gönül de ister ki daha ileri yaşlara çekilmiş olsun. Özellikle Batı, Kuzey Avrupa ülkelerinde öyledir. Türkiye'nin şartına ben bunu uygun bulurum.

Ücret Kavgası Vermiyoruz, Türkiye'nin Kavgasını Veriyoruz - Kanal 7, 22 Haziran 1998

Mehmet Davut Özülker: Efendim diyelim ki %20'lik veya %30'luk artış. Diyelim ki %30 veya %40'luk bir zam geldi memurların maaşına. Tabii alt tabakadaki insanlar için soruyorum yani 15/1'den başlıyor yanılmıyorsam. Belirli bir kademe kadar yüksek seviyedeki memurlar hariç. %40'luk bir artış olsa, bu memurlarımızın, çalışanlarımızın başı göğe mi erecek efendim? Nasıl bir artış sağlanmış olacak?

Akif İnan: %100 artış olsa bile memurumuzun insanca yaşamasına bu rakam yetmez. Şimdi arkadaşım söyledi, ortalama memur maaşı 70 milyondur. Siz buna %20 zam yapacak olursanız, 14 milyon artar. Bugünkü Türkiye şartlarında, almış olduğumuz bu mütevazı maaşa 14 milyon eklerseniz ya da %40 olsun 28 milyon eklerseniz, bu gerçekten insanca aşamamıza yetecek bir rakam değildir. Şimdi görünen o ki yaşamış olduğumuz, sürükleyegeldiğimiz realite o ki, memurlar her dönemde perişan olmuşlardır. Ama şimdilerde uğramış oldukları zulüm ayyuka çıktı. Yani şimdilerdeki sıkıntıların geçmişte hiçbir dönemde yaşamadılar. Maaş artışları sürekli olarak enflasyonun altında oldu. Şimdi elimizde rakamlar var bizim. 1992'den günümüze kadar sürekli olarak memur maaşının eridiğini görüyoruz. 1992'de %20 civarında bir erime olmuştur. Çünkü ücret artışı %57,2, enflasyon artışı %70'tir. Fazla rakamlarla karıştırmayayım. Memurların 1992'den bu yana uğramış olduğu maaş kaybı %175'i buluyor, realite bu. Şimdi biz, bize 1992'den bu yana uğrayagelmış olduğumuz müthiş maaş kaybını verin demiyoruz. Ama hiç olmazsa son 1 yıl içerisinde memleketin yaşamış olduğu enflasyon oranında zam yapın diyoruz. Bu zam rakamı da herkesin elinde, herkes bu rakamın ne olduğunu biliyor. Bunun altında maaş takdiri evvela başbakanın ve yardımcısının kendi kendisini inkârı manasına gelir. Çünkü sürekli olarak, bunlar kamuoyuna memur maaşı artışları, enflasyonun altında olmayacak diyorlar. Biz de

diyoruz ki işte hesap kitap meydanda, sözünüz meydandadır. Bu zammı yapın. Bu zammı yapmamak için envaiçeşit atraksiyona tanık oluyoruz. Öteki ortakları, özellikle Ecevit âdeta gölge bir ortak gibi eylemsiz bir başbakan yardımcısı. Şimdiye değin hep bu hükûmeti yönlendirdiğine tanık olduğumuz Baykal âdeta bir yanıp bir sönen deniz feneri gibidir. Ne şiş yansın, ne kebab türünde bir politika izliyor. Başbakan ise maşallah dediğim dedik çaldığım düdüğü. Şimdilerde bir oranda Cindoruk devreye girmiş görünüyor.

Mehmet Davut Özülker: Sayın İnan sormak istiyorum. Az önce Sayın Cindoruk'un tavrından bahsetmiştik ve %40'lık bir istek vardı Demokrat Parti çevresinden. Ama ısrarın %30'lara düştüğü konusunda bir gelişme var. Gerekiyorsa hükûmetten çekiliriz gibi bir ifade çıktı. Nasıl yorumluyorsunuz, bu hadise yani memur zammı bir uzlaşma, bir sulh sağlanamazsa hakikaten bir kriz meydana gelebilir mi? Bunu başka bir amaçla mı değerlendiriyorsunuz?

Akif İnan: Nasıl sonuçlanır onu bizim kestirmemiz mümkün değil. Fakat hükûmet ortaklarından Cindoruk'un her ne kadar yumurta kapağı geldiği anda, muhalefeti ortaya koyması gibi bir manzarayla karşılaşmış olsak bile, öteki ortaklarına oranla biraz daha yürekli bir karşı çıkış üslûbu içerisinde. Şimdi bu ülkede âdeta bir gelenek hâline geldi. Memur maaşlarına yapılan zam enflasyonu yükseltiyor. Oysa memur maaşı Cindoruk'un söylediği rakam yani %40 oranında zam görmüş olsa bile, bunun enflasyona etkisi %2 dolayında olduğu rakamlarla ortaya çıkmıştır. Dünyanın hiçbir yerinde, hiçbir devlet kalkıp da çalışanlarına yani memurlarına işçilerine verdiği ücretin veya zammın enflasyonu yükselttiğini söylememiştir. Bu bize özgü bir politikadır. Bu çarpık yaklaşım bize özgüdür. Dünyada enflasyon diye bir şey kalmadı. Elimizde her ülkenin enflasyon rakamları var. Biz bu konuda da dünyanın ikincisiyiz, enflasyon bakımından ve gelir dağılımındaki eşitsizlik bakımından da dünyanın beşinci yerini tutuyoruz. Şimdi bir hususa dikkati çekmek isterim: Biz Memur-Sen olarak, çok trajik bir maaşla çalışan insanlar olarak,

ifade ediyorum, kavgamız memurlarımızın maaşının düzelmesi olarak anlaşılmamalı. Bize şimdi %100 zam verseler bile bu, memurların durumunu iyileştirmeyeceğini ifade ediyorum. Biz ülkemizin çarpık ekonomik yapısının, bu kötü geleneğin değiştirilmesinin kavgasını veriyoruz. Ücret kavgası vermiyoruz, maaş kavgası vermiyoruz, Türkiye'nin kavgasını veriyoruz. Türkiye çok kötü bir biçimde yönetiliyor. Her bakımdan, yalnız ekonomik bakımdan değil, siyasal bakımdan, kültürel bakımından, sosyal bakımdan yani bu yapının değişmesi lazımdır. Peki, bunu kim söyleyecek, bunu biz söylemeye kendimizi mecbur sayıyoruz. Niçin? Çünkü memur sendikaları bu ülkenin okumuş kesimini şemsiyesi etrafında toplayan sendikalar. Ülkenin meselelerini yakından bilen insanları, bürokratları ve aydınları etrafında toplamıştır. Bu konularda kendilerine düşeni söylemezlerse sorumlu olurlar. Onun için biz diyoruz ki bizim kavgamız, Türkiye kavgasıdır. Bu arada elbette memur kesim de eziliyor, her altı ayda bir önümüze memur maaşı getiriliyor. Bu münasebetle tekrar görüşlerimizi söylemekteyiz.

Mehmet Davut Özülker: Bu çarpıklığın giderilmesine çeşitli katkılarda bulunuyorsunuz da, bunlar giderildi mi?

Akif İnan: Katkıda bulunamıyoruz. Niçin? Çünkü hükûmet bizi muhatap almıyor. Hükûmet kendisi oturuyor, siyasi kararlar alıyor, bize de bunu dayatıyor. İşte memur sendikaları yasal bir zemine otursaydı bir parçacık, hiç olmazsa bizim de sözümüzün ciddiye alındığı bir ortam açılmış olurdu. Biz söylüyoruz her ne kadar kendilerince kanuni bir zemine oturmamış olsak bile, bu bizim hakkımız; çünkü Cumhurbaşkanı dâhil her otoriteyle pekâlâ görüşüyoruz. Demek ki bizim varlığımız bir realite olarak onay görmüştür. Şimdi diyorum ki hükûmet çağırsın bizi, benim bütçe imkânım budur, kaynaklarımızı da siz biliyorsunuz. Çünkü bürokratların işin içindesiniz, söyleyin bana ne kadar zam verirsem bu ülkenin yapısı kaldırılabılır? Biz bunu söyleyelim. %60 civarında memura maaş zammı yapıldığı takdirde bu ülkenin sosyal yapısında, ekonomik yapısında hiçbir çarpılma olmaz; çünkü yerine kaynaklarını göstereceğiz, hangi israf musluklarının kapatıldığı takdirde bu

kaynağın oluşturulacağını söyleyeceğiz. Ama hükûmet bizi maaşleş şimdiye kadar muhatap almadı. Çünkü alacak olursa oyunlar ortaya dökülecek, yapılan yanlışlıklar ortaya konulacak, işte bu yüzden kanunumuzu çıkarmıyorlar. Bu arada bunu da söylemiş olayım. Böyle bir oyunun karşısındayız.

Mehmet Davut Özülker: Sayın İnan, cuma günü liderler arasında, genel başkanlar arasında toplantı oldu. Önemli bir zirveydi ama bir netice çıkmadı. Bu neticenin Bakanlar Kurulu'ndan çıkacağını bekliyoruz. %20'lik bir karar çıkarsa Memur-Sen olarak ne yapmayı düşünüyorsunuz.

Akif İnan: Bu hükûmet, “Eğer maaş zammı yaparsam enflasyonu arttırır.” sözünü hiç kimseye yutturamaz. Şimdi bakın söylüyorum bir yıllık bu hükûmet, %77'lerden aldı enflasyonu %100'lere çıkardı. Peki, bu arada bizim maaşlarımıza doğru dürüst bir zam yaptı mı ki 25 puan enflasyonu yükseltti? Bu evvela bir aldatmacadır, kamuoyu bunu bilmelidir. Bize yapılacak maaş zammıyla enflasyon arasında doğrudan bir orantı kurmak yanlıştır. Şimdi bütün bu hesabımıza kitabımıza rağmen yani bu devlet bakınız kamu personeline –1998 yılı rakamıdır– %23,7 pay ayırmıştır, ama faize %39,9. Yani kendi %39,9 faize pay ayırıyor, memur maaşını Cindoruk'un talebi olan %40'ları bile telafuz etmek istemiyor. Bu, gözümüzün içine baka baka yalan söylemenin ve memura zulmetmeye karar vermenin ta kendisidir. Bu arada söyleyeyim ki, bu gidişle hükûmet ayakta kalamaz. Yani amiyane tabirle Abbas yolcuya benziyor, durum bu. Eğer onlar bu zulümlerinde ısrar edecek olurlarsa, yani hükûmet telafuz etmekte olduğu rakam civarında bir zammı bize öngörecektir olursa, işte buradan da ilan ediyorum, Memur-Sen Türkiye genelinde bütün kentlerimizde mitingler düzenleyecek ve bu hükûmeti halka şikâyet edecektir. Niçin halka, tekrar söylüyorum: Memurların maaş kavgasını vermiyoruz, Türkiye'nin heder edilmesinin, Türkiye'nin imkânlarını şuna buna, yandaşa çarçur edilmesinin kavgasını vermekteyiz. Memur maaşı da bu büyük sorunlardan ancak birisidir. Tekrar ifade edeyim, eğer hükûmet bu tutumunda direnirse bizim de sokaklara döküleceğimizi şimdiden ilan ediyorum.

ONBİRİNCİ BÖLÜM

HAKKINDA YAZILANLARDAN...

“*Kim demiş her şeyin bitişi ölüm,
Destanlar yayılır mezarımızdan*
Mehmet Akif İnan”

Benim Babam

Şakire Banu İnan

Ben hayatta, böyle bir babanın kızı olmanın şansını her zaman için hissetmişimdir, her zaman Allah'a şükretmişimdir bu konuda. Babam da benden memnuniyetini çoğu zaman dile getirmiştir Allah'a şükür. Babamla bizim evlat baba ilişkimiz çok derin bağlarla bağlıydı. Babama karşı sevgi saygı çerçevesinde baba kız ilişkimiz vardı.

Fakat babam aynı zamanda disiplinli bir baba olduğu halde çok da espiyle yaklaşır, herkese olan hitabı olan "yavrucum" hitabıyla her zaman bana karşı da eder, "yavrucum, fındık, presnes, kedi", hatta bazen inatçılığım tuttuğum zaman "cadı" diyerek benimle takılırdı.

Çoğu zaman babamla boş zamanlarında, kitap konusunda konuşurduk. Babamın odasının her tarafı kitap doluydu. Kütüphaneydi adı. Lise çağında, "Günde zaten" derdi, "En az 10 saat, 15 saat okurdum" derdi. Bana da çok kitap önerirdi, ben de okumayı çok severdim. Çok kitap alırdı bana. Yunus Emre ve Karacaoğlan'ın küçük kitabını almıştı. Her gün bir şiir ezberlememi isterdi, "Bir şiir duyduğun zaman en azından kime ait olduğunu hiç olmazsa bilesin" diye şiirler ezberletirdi. Benim de bazı şiirlerim vardı. Şiirlerime bakardı, bazı önerileri olurdu.

Onun dışında benim babam çok yoğun bir insandı. Çok sosyal bir insan olduğu için evde pek fazla göremiyordum. Bir de ben tek evlattım. Annem de çalışan bir insandı, öğretmendi. Babamın evde bulunduğu zaman yazılarıyla meşguliyeti olurdu. Bize pek vakit ayıramazdı, ayrıca misafirleri de çok yoğun olurdu.

Kendisiyle bir kere tanışan, artık müptelası olurdu babamın sohbetinin. Babam da çok memnun olurdu, yazılarını yazamazdı bu nedenle, ama hiç şikayet ettiğini görmedim. Misafiri çok severdi. Eli gönlü sofrası açık bir insandı.

Ve bana her zaman için, kendi duruşuyla, yaşam tarzıyla, düşünceleriyle olumlu düşünmeyi, büyüklere karşı saygı vefalı olmayı, küçüklere de şefkatli olmayı öğretmiş, dürüst davranmanın mesajını vermiştir. Babam şöyle derdi, “Önce insan kendisini kendi yaptıklarıyla sevdirebilir. Benim kızım olduğun için değil, kendi yaptıklarıyla duruşuyla kendini sevdireceksin.” Öyle derdi ve hatalarımı her zaman söylerdi. Hiçbir zaman kızı olduğum için öyle tolerans göstermezdi.

Aynı zamanda babamın çok hassas, karıncayı incitmeyen, kim-seden bir şey beklemeden, hep fedakar, kendi sıkıntılarını dile getirmeyen ama başkalarına olunca yardım elini uzatan bir kişiliği vardı. Her zaman onun gözlerinde bir hüznü görmüşümdür. Babam insan olarak çok hassas bir yapıdaydı. Yani Allah'ın emrettiği şekilde yaşayan, derviş gibi yaşayan bir insandı.

Çok güzel anılarımız vardır. Bayramda bazen Urfa'ya gelirdi, çocuklarım çok mutlu olurdu. Torunlarına çok düşküncüydü. En küçük kızımı bebekken gördü. Çocukları zaten çok severdi ama torunlarına karşı ilgisi aşırı derecedeydi.

Son zamanlarında Urfa'ya, yanımıza gelmişti, Amcalarımın da çok yakından ilgisiyle, ailenin tamamını, torunlarını etrafında görmenin verdiği mutlulukla, babam son zamanlarını Urfada geçirdi. Ramazandı. Babamın bir teslimiyeti vardı. Hiçbir zaman şikayet ettiğini duymadım. Hatta yalnız kaldığımızda bile babam bana hiçbir şikayette bulunmadı. Son ana kadar namazını kılma-ya çalıştı.

Benim için tek teselli, ahirette babamla ve diğer sevenlerle beraber olmaktır.

Ağabeyim Mehmet Akif İnan: “Çağın Soylusu”

Ali Mithat İnan

İyi ve güzel yanları olan insanları anlatmak çok zordur. Bu insanlardan birisi ağabeyin veya yakının olsa bile. Çünkü büyük ve önemli insanları anlatanlar, onu görebildikleri kadar ve dokunabildikleri kadar o yönleri ve sözleri ile anlatırlar.

Rahmetli Ağabeyim Mehmet Akif İnan da benim için değerli ve büyük bir adamdı. Çevresinde onu gören, onunla tanışan, yazılarını okuyan, konuşmalarını dinleyenlerden yüzlercesi; görebildikleri yan ve düşünceleri ile onu anlatmaya yıllardır çalıştılar, çalışıyorlar.

Rahmetli ağabeyimle aramızda bir yaş var. Ama nüfus kaydında aynı yaşta, ikiz olarak görünürüz. İlkokula beraber başladık. O zaman evimiz Kalaboynu mahallesinde olduğundan, beraber gidip gelelim diye Ulucami bitişiğindeki Atatürk İlkokuluna yazdırıldık. Ortaokula da beraber geçtik. Benim yaşım tutmadığı için okula benim kaydımı yapmadılar. Babam da mahkeme kararı ile yaşımı büyüttü. Ağabeyimle ikizliğimiz buradan geliyor.

İlkokul ve ortaokulda ağabeyim çok hareketli, yerinde duramayan bir çocuktur; Ortaokulu beraber bitirdik ama bu hareketliliği yüzünden lise ikinci sınıfta benden geri kaldı. Gerçi o sağlığında bir röportajında “Ali benden çalışkandı” demişti ama her zaman olduğu gibi beni kayırmak istemiştir. Onun o yıllarda farklı bir yapısı olduğunu bu günlerde daha iyi anlayabiliyorum. Sigaraya o yıllarda başlamıştı. Derslere biraz az çalışırdı ama ders kitaplarının dışında birçok başka kitaplar okurdu. Babam o yıllarda düzenli olarak evimize gazete ve dergi alırdı, bunları sırayla hepimiz okurduk. Hatta babam bazen bize sesli olarak okuturdu. Çoğu zaman benim okumamı beğenmez ağabeyime “sen oku” derdi. Ağabeyimin, daha o yıllarda okuması da yazması da benden daha iyiydi.

Düşüncülerini savunmayı, inatlaşmayı severdi, kavgacıydı. Okul yıllarında tartışma ve kavgalarda beni kenara alıp “sen karışma” der ve hep kavgaları kendisi yapardı. Yerinde duramazdı iyi de

kavga ederdi. Burnundaki yara izi bu kavgaların birinden yadigâr kalmıştı. O yaraı da can arkadaşım Ahmet Ural açmıştı.

Babamız memur olduğundan ve okullara yakın olduğu için şehir merkezinde otururduk. Giyimimiz de çevremize göre iyiydi. Hafta sonları bağımıza veya Eyyubiyede oturan amcamızı ziyarete giderken o mahallenin çocukları önümüzü keser, kavga çıkarırlardı. Bütün bu kavgalarda ağabeyim beni kenara çeker, onlarla kavgayı kendisi yapardı. Genellikle kavgalarda galip gelir ve çocukları kovalardı. Çevreden onun kavgadaki başarısını ve cesaretini görenler babamıza övgü ile bahsederlerdi.

Lise yıllarında spora da merak sarmıştı. Güreşe başlamış ve takım kaptanı olmuştu. İyi de bir güreşçiydi. Maraş'a gittiğinde de güreşe devam etmiş. Çeltik (pirinç) kabuklarının üzerinde karakucak yapılmış, abim orada da güreşirmiş. Galibiyetler aldıkça Maraşlılar "kim bu yabancı?" derlermiş. Maraş'ta Mehmet Dedeoğlu'nun yeğeni olarak bilinirdik çünkü annemiz Şakire İnan Maraş'ın Dedeoğlu ailesindendi ve dayılarımız, teyzelerimiz Maraş'ta otururlardı.

Lise ikinci sınıfta ayrı düştük. Tembel olduğundan değil ama başka birçok işle uğraştığından başarılı olamadı ve okul birlikteliğimiz sona erdi. O yıllarda arkadaşları ile özellikle Halil Beyboğa ile Derya isimli bir gazete çıkarırlardı. Paraları olmadığı için gazetenin finansmanını rahmetli Cemal Kayar yapardı. İyi arkadaşları. Gazetenin başyazısını ağabeyim yazar, Cemal Bey'in adıyla yayınlarlardı. Cemal Bey'in okumuşluğu ve yazarlığı pek yoktu; ama konuşması, hitabeti ve kültürü vardı.

Aralarında "sıra gecesi" düzenlerler, o geceleri münazaralar, olayların yorumu ve müzikle geçirirlerdi. Gazeteyi (iki veya dört sayfalık) Demokrat Urfa matbaasında bastırırlar, gazete çıkınca da "Cemal Bey, gel bak neler yazmışsın" diye ona takılırlardı. Birbirlerine o yaşlarda bile "bey" diye hitap ederlerdi. Etrafına topladığı okuma ve yazma meraklısı arkadaşlarıyla sohbet etmeyi ihmal etmezdi. O dönem Urfada çıkan ilan gazeteleriyle kapışmayı ihmal etmezlerdi. Ülkemizde çıkarılan, o günlerin edebiyat ve şiir dergilerine gönderdiği şiir ve ya-

zılar da yayımlanmaya başlamıştı. Elbette bu kadar uğraşın içinde okul da ihmal edilir.

Lise son sınıfta hoş olmayan bir olayla kaydı Maraş Lisesine alındı. Annemiz Maraşlı olduğundan dayımız, teyzelerimiz ve onların çocukları hep oradaydı. Abim, lise son sınıfı dayımızın yanında Maraş Lisesinde okumuştı. O yıl, yani Maraş yılları onun hayatında önemli yer tutar ve kırılma noktasıdır. Orada da boş durmadığını, “Urfalı Şairler” diye bir program düzenlediğini, sonradan bir araya gelerek “Yedi Güzel Adam” adıyla anılan arkadaşlarını bu geceden sonra tanıdığını, arkadaşları anılarında anlatmışlardır. Lisenin okuma yazmaya meraklı bu gençleriyle dostluğu ve beraberliği bu dönemde başlamıştır.

1961 yılında Ankara’ya yükseköğrenim için gelince yine yakın beraberliğimiz başladı. Çünkü o da benim gibi Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümüne kaydoldu. Bu arada Denizciler Caddesindeki bir işhanında Urfalı Salih Özcan’ın çıkardığı Hilal mecmuasının yayın yönetmenliğini sürdürdü.

Üniversiteye ara verdiği yıllarda Türk Ocağında kendini buldu. Zamanla Ankara Türk Ocağı Müdürü oldu. Artık kalacağı bir mekânı da olmuştu. Şimdilerde müze olan o ihtişamlı Türk Ocağı binasında, en üst kattaki lojmanda kalırdı. Oradayken evlenmiş ve eşi Sevim Hanım ile yıllarca orada kalmıştı.

Türk Ocağına ve daha sonra kendi evine uğrayanlardan ilk hatırladığım isimler şunlar; Hasan Seyithanoğlu, Bahri Zengin, Fethi Gemuhluoğlu, Zübeyir Yetik, Mustafa Yazgan, Atilla Koç, Beşir Atalay, Bülent Arınc, Kemal Kelleci ve şimdi hatırıma gelmeyen daha nice şahsiyetler. Bu adı geçenler ve daha başka birçok gençle birlikte Türk Ocağındaki günlerde Türk Yurdunda, yine Türk Ruhu, Filiz, Fedai, Orkun, Defne ve Oku adlı dergilerde yazı ve şiir yazdı. Nuri Pakdil’in çıkardığı Edebiyat adlı dergiyi (1969) de birlikte hazırlamışlardı.

Benim ondan fiziki olarak ayrı olduğum yıllarda, Necip Fazıl ile arkadaşlıklarını, onun gibi Anadolu’nun tüm şehirlerini dolaşıp

konferanslar vermesini uzaktan takip ettim. Maver a dergisinin 1976'da çıkışını ve onda bu derginin “bir yaşam biçimi hâlinde öz uygarlığımızı yeniden yürürlüğe koyma davasını” uzakta olsam da hep izledim.

Bir dönem, Türk Taşıt İşverenleri Sendikasındaki tecrübeleri ile yeni bir girişime başlamak üzere bir işaret bekliyor gibiydi. Sonunda o işaret, muştulu çağrı geldi. 24 Ocak 1992'de Hak-İş'te yapılan bir toplantıda, yeni bir öğretmenler sendikası kurması ve kuruculuğunun Akif İnan'a teklif edilmesi kararlaştırıldı. Akif İnan teklifi kabullendi ve 14 Şubat 1992'de Eğitim-Bir-Sen'i kurdu. Artık Ankara'da pek durmuyor, Anadolu'yu il il dolaşarak sendika ve sendikacılığı öğretmenlere anlatıyordu. İslam'da sendika var mı, olur mu, tartışmalarına gülüp geçiyordu. Radyo ve televizyon, mecmua ve gazetelerde ona rastlıyordum. Hareketlerini en çok sınırlayan şey parasızlıktı. Öğretmen maaşını kendisi almıyor, sendikadaki bir yardımcısı alıp sendikanın kirasına ve diğer sendika masraflarına harcıyorlardı. En azından maaşının bir kısmını...

Sürekli toplantılar ve konferanslar düzenleyerek memurları bir araya getirmeye ve onları sendikacılık konusunda bilinçlendirmeye çalışmıştır. Sokaklara dökülmeye ve çatışmaya karşı durmuştur. “Biz memuruz, devlet terbiyesi aldık”, diyerek onurlu sendikacılığı, dürüst sendikacılığı savunmuştur. Bitirip şu kuru kara ekmeği yar ellerine göç etmesine rağmen, gün geçtikçe Akif İnan isminin daha çok anılır olmasının ve bayraklaştırdığı bu mücadelenin güçlenerek bu günlere ulaşmasının sırrı, işte bu basit ve erdemli duruştur.

Akif İnan için sendika bir makam ve mevki yeri olmamıştır. Bu inançla Memur-Sen adıyla yeni, geniş kapsamlı, memurlara hizmeti amaçlayan sendikayı, birçok istişarelerden sonra, kurmayı başarmıştır. Toplu sözleşme ve grev hakkının memurlar için de gerekli olduğunu, memurların da kendi haklarını savunabileceğini önce memurlara sonra da kanun yapıcılara anlatmaya çalışmıştır. Bunları yaparken “sendika ağalığı”nı değil, sendika hizmetkârlığını kendisine düstur edinmiştir. Kendi deyimi ile “ucuz işlerin sendikacısı”

olmayacağını göstermiştir. Kapısının herkese ve her görüşe açık olduğunu belirtmiş ve kendi görüşlerini sendikal hareketten bağımsız olarak, siyasi partilerin hiç birisine yakınlaşmadan, tarafsız bir sendikacılığın da olabileceğini herkese göstermiştir. Hükümet kararlarını gerektiğinde muhalefet etmek, gerektiğinde desteklemek suretiyle, sınıf sendikacılığından uzak durarak ve bir memur sendikası olduğunun bilincinde olarak, öldüğü güne kadar hep ülke menfaatlerini ve hakkaniyeti gözetmiştir.

Onurlu ve kutlu bir yaşam örneği sergiledi. Yaşamında parayı hiç tanımadı, malı mülkü olmadı. Arkasında iki şiir kitabı, edebiyat yazıları, makaleler, kitaplar, söyleşiler, radyo ve televizyon programları, Memur- Sen Konfederasyonunu, onun nüvesi olan Eğitim-Bir-Sen'i, sevenlerini ve dostlarını, biz beş kardeşini, akrabalarını ve tek evladı kızını bırakarak hicretini tamamlamıştır.

“İnna Lillâhi ve İnnâ İleyhi Raciûn”

Hece Dergisi Akif İnan Özel Sayısı, Yıl: 24 Sayı: 277, Ocak 2020, s.97-104

Ağabeyim Akif İnan

Ahmet İnan

Elbette yazar, şair, eğitimci, fikir adamı, dava adamı ve sendikacı... Bütün bunların yanında benim için en önemlisi gerçek anlamda tüm vasıflarıyla bir “ağabey”di. Yani bir yanıla ağa, diğer yanıla da tam bir beydi. O bir ağabeydi...

Daha çocukluk yaşlarında taş yapılı, avlulu evimizde yaz akşamları babam (Hacı Müslüm) Sebilürreşad dergisini hep Akif ağabeyime okuturdu. Onun tek tek okuyuşu ve tok sesi hepimizi etkilerdi.

✱

Liseyi Urfa’da bitirip Ankara Tıp Fakültesine başladığım yıllardı. Ağabeyim Ankara Türk Ocağı Merkez Müdürü olarak çalışıyordu. Üniversiteli gençler ziyaretine gelir, sohbet ederlerdi. Bir gün akşama kadar devam eden sohbet sonrası gençler “Yarın da gelebilir miyiz?” diye sordular. Ağabeyim “Tabii ki, yarın saat beşte Dedeman otelin lobisinde buluşalım” dedi. Gençler mahcup ve suç işlemiş gibi “Estağfurullah, orası bize uygun değil, beş yıldızlı otel.” dediler. Ağabeyim, “Yarın düzgün kıyafetlerle, ayakkabılar

boyalı olarak sizleri orada bekliyorum. Gençler asıl oralarda sizin gibi sağlam, imanlı insanlar olmadığı için bu boşluğu karşı olduğunuz insanlar dolduruyor. Edebiyatta, sinemada, şiirde, her nizami faaliyette olmalıyız. Sahayı boş bırakmamalıyız.” dedi.

*

12 Eylül darbesinin ilk günleri... Ailecek ağabeyimin Ankara Seyranbağları Ballıbaba sokaktaki evindeyiz. Akşam yemeği sonrası hızlı hızlı kapı çalındı. Dışarıdan “Açın polis!” sesi geldi. Urfa’da verdiği bir konferansta, suç unsuru olarak İslami rejimi övdüğü iddiası ile Devlet Güvenlik Mahkemesi savcısı tarafından ağabeyim hakkında tutuklama kararı verilmişti. Bundan haberdardık. Emekli yüzbaşı olan Mustafa ağabeyim, Akif ağabeyime, birlikte arka pencereden kaçmayı teklif etti. Akif ağabeyim, “Hayır yavrum, ben suç işlemedim. İncancım gereği hak olan doğruları söyledim. Kaçmam, gider aynı şeyleri bir kez daha göğsümü gere gere söylerim.” dedi. Annem, başında beyaz tülbendiyle kapıyı açtı ve gelen komişere “Alın götürün, karakol ve mahkeme gerçek bir vatan evladı görsün, sizin suçlu gördüğünüz oğlumun suçuyla ben gurur duyuyorum.” dedi. Komiser utanarak ve şaşkınlıkla ağabeyimi götürdü.

*

Ağabeyimin Urfa’ya geldiği bir akşam kızının evinde yemeğe davetliyiz. Ben işlerin uzaması nedeniyle yemeğe geç kaldım. Sofrada durumu izah için, “Ağabey yirmi dört saat bana yetmiyor; ameliyatlar, hastalar, idari işler, raporlar, vs. yetişemiyorum.” diye serzenişte bulundum. Akif İnan elindeki çatalı bırakarak “Ne demek, bana yirmi dört saat yetmiyor? Sen kimsin ki yetmiyor? Bak yavrucuğum İmam-ı Azam devrin en büyük âlimi, mezhep kurucusu, ticaretle uğraşan bir kimse, yüzlerce öğrenci yetiştirmiş, kitap yazmış ve o zamanki imkânlarla kırk kez hacca gitmiş. Böyle bir zata yirmi dört saat yetiyor da senin gibi birine nasıl yetmiyor?” diyerek beni azarlardı. “Yavrucuğum, sen zamanı kullanmasını bilmiyorsun.” dedi. Ben bu olaydan sonra, artık hiçbir surette, zamanın darlığından şikayetçi olmadım, olmuyorum.

*

Ağabeyim hiddetli, sert yapısına rağmen bir o kadar da tevekkül sahibiydi. Hastane günlerinde hep yanıdaydım. Ankara Gazi Tıp Fakültesi Göğüs Hasatlıkları bölüm başkanı Prof. Dr. Numan Ekim’le görüşüp akciğer kanseri tanısı konduğunu öğrendim. Odaya girdiğimde, daha ben bir şey söylemeden ağabeyim, “Söyle Ahmetçiğim, durum kötü değil mi?” diye sordu. Ben daha önce kafamda kurguladığım şekilde, “Hayır ağabey, sadece akut bronşit, inşallah tehlike yok.” dedim. Ama o büyük bir tevekkülle “Bak yavrucuğum; elhamdülillâh ben hayatım boyunca yapmak istediklerimi yaptım, çocuğum, torunlarım var, ikisi şiir kitabı olmak üzere dört eserim yayımlandı. On binlerce genç yetiştirdim ve Memur-Sen gibi kıymetli bir miras bırakıyorum. Rabbime sonsuz şükürler olsun, ölümünden korkmuyorum, hazırım, dedi ve ağzından şu mısraları döküldü:

Ölümlerden korkar isem
Gönül evi yıkar isem
Ben bu yoldan çıkar isem
Yazık bana vahlar bana

*

Urfâda, hastalığının son günleri, Ramazan’ın da son günleri... Dostu Rasim Özdenören telefonla aradı. Ağabeyim, “Rasimciğim, özledim seni.” dedi. Rasim ağabey de, “İnşallah bayramda geleceğim.” dedi. Ağabeyim derinden gelen bir sesle “Ah, ah, çok geç be Rasimciğim.” dedi ve Kadir Gecesinde bir gün önce, Bayram’ı göremeden Rahmet-i Rahman’a erişti. Urfâda Buluntu Hoca’nın cenazesinden sonra böyle bir kalabalık, böyle bir sevgi yumağı görülmedi.

Hece Dergisi Akif İnan Özel Sayısı, Yıl: 24 Sayı: 277, Ocak 2020, s.97-104

Akif İnan'ı Anarken

Rasim Özdenören

Akif İnan'la tanışıklığımız ve giderek dostluğa evrilen irtibatımızın kökeni lise yıllarına kadar geriye gider.

Akif İnan Urfa Lisesinde öğretmenlerinden biriyle takışarak hocasına karşı sınırını aşan muamelede bulunmuş. Akabinde 1957-58 ders yılında Maraş Lisesine kayıt yaptırmış. Ben o tarihte lise üçüncü sınıfa devam ediyorum. Akif'se ikizim Alaeddin'le ikinci sınıfta...

Alaeddin Akif'i bana şöyle tanıttı: "Bizim sınıfa Urfadan, aruzla şiir yazan bir arkadaş geldi". Durum bizim için şaşırtıcı ve yeni bir olaydı. Bizim aruzla ilgimiz sadece edebiyat derslerimizde öğrendiğimizle sınırlıydı.

Aruzla yazan bir akranımız olması bizim için şaşkınlık yaratacak bir olaydı. Çünkü aruza yüzlerce yıl geride kalmış, dönemi aşılmış gözüyle bakıyoruz. Biz günümüzün edebiyatını izliyoruz. O sırada Orhan Veli bile aşılma aşamasında... İkinci Yeni

şiiir tartışmaları hararetle devam ediyor... Biz onlarla yakın temas halindeyken aruzla yazan bir genç adamın bizi yadırgatması doğaldı. Bu nedenle başlangıçta ona ilgi duyduğumu söyleyemem. Sonradan öğreniyoruz ki o da bizi yadırgıyordu. Sonraları: “Ben Maraş’a geldiğimde edebiyatta ve siyasette kararlarını vermiş biriydim.” cümlesini zaman zaman tekrarlamıştır. Biz ise edebiyatta da siyasette de arayış halindeydik. En azından kendi şahsım adına bunu rahatlıkla ifade edebilirim.

O ders yılının yaz tatilinde Akif, Şeref Turhan’ın matbaasında Nuri Pakdil ile karşılaşır. Şeref Turhan Nuri Pakdil’in akranı, o günün yetenekli şairlerinden...

O sırada Hukuk Fakültesine devam eden Pakdil yaz tatili nedeniyle Maraş’a gelmiş. Bunu işiten ve onu tanıyan yakınlarından biri, çocuğunu Nuri Pakdil’e göndererek onun hangi kitapları okuması gerektiğini öğrenmesini istiyor. Nuri Pakdil de Nurullah Ataç başta olmak üzere o günün aktüel ünlü şairlerinin, yazarlarının, dergilerin isimlerini teker teker saymaya başlıyor. Akif de aynı mekânda... Nuri Pakdil’in sözü bittikten sonra o kendine mahsus, ağır tonlu sesiyle: “Ustaz” diyor –öyle hitap ederdi, “ustaz”, derdi- “biraz da Necip Fazıl’ı söylemeniz, biraz da Serdengeçti’den bahsetmeniz, Sebilürreşad’ı tavsiye etmeniz olmaz mı?” Nuri Pakdil de diyor ki: “İlkin bunları okusun sonra onları okur”. Akif itiraz ediyor: “Hayır, bunları önce okusun, senin söylediklerini daha sonra okusun yahut ikisini birlikte okusun”. Neticede beraber okumada mutabık kalıyorlar. Akif’in tavsiye ettiği kitaplarla beraber çocuğu gönderiyorlar.

Bizim Maraş’taki arkadaş çevremiz, Erdem Bayazıt, Cahit Zarifoğlu, Alaeddin ve diğer arkadaşlar Nuri ağabeyin yanında fazla konuşmazdık. Onu dinlemeyi tercih ederdik. Onunla aramızda ağabey kardeş ilişkisi geliştiği gibi, onun çıkardığı Hamle Dergisi dolayımında onu üstat olarak görüyorduk. Akif ise onunla bu bağlamda bir geçmiş yaşamadığı için rahat davranırdı. Bu rahatlığı ömür boyu sürdü. Nitekim sonraki yıllarımızda onunla ilişkimizin dostluğa dönüştüğü dönemlerde bile, Pakdil’le bizim ilişkimiz mesafeli konumunu sürdürdü.

Akif'in şiir birikimini ilk kez bana Ahmet Haşim'den okuduğu şiirlerle keşfettim. Haşim'in bütün şiirlerini neredeyse ezbere okuyabiliyordu. Ayrıca Divan edebiyatının belli başlı şairlerinden birçok şiir hafızasında yer alıyordu.

Son yıllarında, henüz hastalığı ortaya çıkmadan önce, bir çiftliğe çekilip, o çiftlikte ömrünü geçirmek istediğini söylerdi. Derdi ki: "Birkaç keçimiz, ineğimiz olsa onların etiyle sütüyle beslensek, sebzemizi meyvemizi kendimiz ekip biçsek ne kadar güzel olur." Seyahatlerimiz esnasında rastladığı, uygun gördüğü yerleri bana gösterir: "Bak Rasim şu karşı tarlayı görüyor musun?" "Evet görüyorum..." "Orada ne kadar güzel bir çiftlik kurulabilir. İşte şuraya şöyle ev yapılır, şuraya ahır yaparız" kabilinden hayalleri vardı. Bu hayali maalesef gerçekleşmedi.

Akif hep yazı yazmak ister, projelerini anlatır, şöyle şöyle yazılar yazmak istiyorum, şöyle şöyle şiir projelerim var diyordu. Onlardan biri de gene benim ona teklif ettiğim bir projeydi. Leyla ile Mecnun birçok defalar yazılmış, Divan edebiyatından günümüze kadar... Gerek modern şairler gerek divan şairlerinin dile getirdikleri bir mesnevi. Ama Yusuf ile Züleyha mesnevisi modern tarzda yazılmamış, Akif'e onu teklif etmiştim. Akif de çalışmaya başladığını söylüyordu. Ölümünden sonra aramalara rağmen o beyitler ortaya çıkmadı. Yazıldı da kayıp mı oldu, yoksa hafızasında kayıtlıydı da kâğıtlara mı geçmedi? Orası meçhul kaldı. Yazmaya titizlenirdi, bunu biliyoruz.

Ankara'da birkaç defa okul değiştirdi. En son fen lisesinde öğretmenliğe başlamıştı. Lisenin öğretmenlere tahsisli lojmanları varmış. Akif lojmana taşınırsa ulaşımdaki kısıt dolayısıyla Ankara merkeze her zaman inemeyeceği için kendini yazısına vereceğini düşünüyordu. Orada kendisini her ziyaret ettiğimde proje nasıl gidiyor, diye sorardım. O da: "Kaçmaktan kovalamaya vakit bulamıyoruz" derdi. O sırada okulun bahçesini düzenlemeye, balkonunda çiçek yetiştirmeye başlamıştı. Bahçedeki ağaçları çiçekleri gösterip "bunlar benim eserim" diyordu.

Akif karizmatik bir kişiliği sahipti. Gölgesi ağır biriydi. Himayeci bir tavrı vardı. İyi bir hatip sayılırdı. Kibar ama aynı zamanda mütehakkimdi. Mütehakkimdi fakat hiçbir zaman nobranlığa kaçmazdı. En öfkeli sözlerini bile kemal-i nezaketle ifade etmesini bilirdi.

Şair yanı kadar hareket (eylemci) yanı da zikre değer. Kendine sınırlar koymasaydı bir siyaset adamı olarak temayüz etmesi işten değildi. Asıl eğitimi edebiyat olmakla birlikte siyasete yatkındı. 1960'lı yıllarda yaptığı Türk Ocağı Merkez Müdürlüğü dolayısıyla ülkenin çoğu politikacısıyla, sanatçısıyla ilişkiler kurmuş, onlarla olan ilişkilerini hep sürdürmüştür. Ancak bu ilişkileri pratik hayatta kendi siyasi amacı doğrultusunda kullanmayı aklından geçirmemiştir.

Her zaman yazmaktan çok yaşamaktan yana çıkmıştır. Yazmak, acaba ona bir kaçış olarak mı görünüyordu? Yazmak, eğer ona hayattan kaçmak, hayatın dışına çıkmak olarak görünüyorsa, belki de bu yüzden, yazmaya hep titiz ya da mesafeli davranmıştır diyebilirim. Hayatını yazmaya, okumaya adayacak biçimde hayaller kurmaktan kendini men etmese de, fiiliyatta yazmaya, görüldüğü kadar istekli olmamıştır. Belki bu yüzden, yazı yazmaya başladığında, onu bir an önce bitirmek için gayret ederdi. Ve bir yazıya başlamayı son ana değin ertelerdi.

Edebiyat ve aslında bütün sanatlar örtbas etme işidir. Bir söz sanatı olarak Akif İnan'ın şiiri de, doğal olarak bu genellemenin içinde yer alıyor. Akif'in şiiri de, her has şiirde olduğu gibi, kendini hemen ve doğrudan ele vermez. Okuyucu birden neyle karşılaştığını bilemez. Şiire ad olarak konulmuş olan kelime bile aslında o şiiri açıklamak için değil, sanki örtbas etmek için seçilmiş gibidir.

Hece Dergisi Akif İnan Özel Sayısı, Yıl: 24 Sayı: 277, Ocak 2020, s.5-9

Akif İnan

Erdem Bayazıt

Ağamız. Beyimiz. Ağabeyimiz.

Bir er kişi. Bir cömert kişi. Bir derviş kişi.

Sahib-i vekar. Sahib-i şecaat. Sahib-i takva.

Sevdiklerini Allah için severdi. Düşmanlarına Allah için düşmanlık ederdi.

O ev sahibiydi, biz hep onun konuklarıydık sanki.

Eli açıktı, sofrası açıktı, gönlü açıktı..

Lise'yi bitirip Urfadan ayrıldıktan sonra Ankara'yı mekan tuttu. Ankara'daki ilk işi Hilal Mecmuası yöneticiliği idi. Hilal döneminde uğrak yerimiz derginin Denizciler Caddesindeki yönetim eviydi. Ali Himmet Berki Hoca'yı, Osman Yüksel Serdengeçti Ağabey'i, Zübeyir Yetik'i, Dede Paşa (Musa Dede Bayburdi) Hazretlerinin metbuu ve hadimi Hacı Bayram Sezgit Ağabey'i ve daha nice medeniyet savaşçısını ben orada tanıdım. Sonra Türk Ocağı günleri başladı. Türk Ocağı'nda önce kütüphane sonra merkez müdürlüğü yaptı. Osman Turan Hocayı, Emin Bilgiç Hocayı, Tahsin Banguoğlu Hocayı, Kasım Arvas Hocaefendiyi, Asker Filozof Dünder Taşer'i, Yakın tarihimizin şecere alimi Lutfi İliz'i ve daha nice nice kendi alanında iz bırakmış seçkin zevatı orada tanıdım.

Türk Ocağı günleri çok renkli günlerdi. Mesai bitiminde Nuri Pakdil'le Kızılay'da buluşur, doğru Türk Ocağı'na giderdik. Fethi Gemuhluoğlu eğer Restoran Cevat'ta yahut Milkada buluşmamızı istememişe veya bir başkasıyla randevusu yoksa o da gelirdi Türk Ocağı'na. Bazan orada geç vakitlere kadar oturur, bazan da Gençlik Parkı'nda kısaca "Söğüt" dediğimiz bir çay bahçesine çıkardık.

Ankara Türk Ocağı binası Cumhuriyetin ilk yıllarında belli bir üslupla şehre kazandırılmış üç beş binadan biridir. İçinde; klasik tarzda çok güzel bir tiyatro salonu, kütüphane salonu, konferans salonu, çok amaçlı kullanılabilecek sergi alanları, denetim ve diğer hizmet odaları vardır. Binanın ön cephesinde, mermer merdivenli ana giriş kapısının üstüne düşen, binanın alnını teşkil eden kısmın en üst katında, bir salon ve buraya açılan üç adet dinlenme odası vardır. Akif İnan bu salondaki masanın üzerinde daima hazır yiyecek kabilinden bir şeyler bulundurur, taşradan gelen “ağır” konuklardan ihtiyacı olanları, dinlenmeleri için bu odalara çıkartırdı. Özellikle Üstad Necip Fazıl Ankara’ya geldiğinde öğle sonu istirahatını kaldığı otelde değil, burada yapmayı tercih ederdi. Bunlardan birinde Üstad neşe içinde merdivenleri inerek, kendisini bekleyen bizlere “Nasılım çocuklar?” diye sordu. Aslında Üstad bu soruyu yeni; karşılaştığı her yakınına sorardı. Ama bu defa soruşunun dahası vardı; kollarını yana kaldırıp yumruklarını sıkarak adeta güç gösterisi yapıyordu. “Allah

esirgesin üstadım çok iyisiniz!” diye karşıladık her zaman olduğu gibi. Üstad Akif’e yönelerek “Sevgilim yukarıda bir şişe tahin buldum, hepsini içtim, harikaydı, sabaha kadar konuşabilirim!” Üstadın sabah kahvaltısında sade kaymak yediğini biliyorduk. Kahvaltı yapacağı zaman ona göre tedarikli olurduk. Ama sade tahin sevdiğini yeni öğrenmiştik, Şeker hastası olduğu için bal, pekmez, reçel gibi şeylerden uzak dururdu. Çayı da şekersiz içerdi. Tatlandırıcı da kullanmazdı.

Üstadın gene Türk Ocağı’nda böylesine dinlendiği bir gün yukarıdan feryat edercesine “çabuk buraya birisi gelsin” diye bağırıldığını işittik. Akif hemen koştu. Bir süre sonra gözlerinin içine de yansıyan o harika gülümsemesi ile geldi. “Hayrola! Ne varmış?” diye sorduk. Akif keyifle anlattı: “Yukarıda divanın yanındaki sehpa da bir sustalı bıçak vardı. Üstat bunu incelerken bıçak şırak diye açılmış, fakat ne kadar uğraşıysa bıçağı bir türlü geri kapatamamış. Mesele bu!”

Türk Ocağı günleri ile ilgili bir anektod daha anlatayım. Bitlis’ten Hikmet Kuşçu Akif’e bir teneke kavurma gönderdi. Kavurma ama ne kavurma! Ben kendi payıma dünyada öylesine bir lezzet tanımamıştım. Kavurma değil cennet taamı mübarek. Ayrıca o kadar yumuşak bir et ki, çiğnemeye hiç gerek yok dilinin üstüne koysan eriyor. Hem yiyor hem tartışıyorduk bu et ne eti olabilir diye. Nuri Pakdil askerliğini Bitlis’te yapmıştı; hem oradaki askeri birliğin muvazzaf hakim ve savcısı olmadığı için bazan hakimliğe bazan savcılığa vekalet ederek! Orada lakabı “Kadı” imiş. Etin cinsine dair tartışmada hükmü bastı. “Bu Keklik Kavurmasıdır!” Karar verilmişti, bitinceye kadar hem bizler o niyetle yedik hem de Üstat Necip Fazıl, Fethi Gemuhluoğlu gibi büyüklerimize de keklik kavurması diye sunduk. Kimsenin bir itirazı olmadı. Bir zaman sonra Hikmet Kuşçu Ankara’ya geldiğinde “Ağabey o kavurmayı yapmak için o kadar kekliği nerden buldun” diye sorduşumda güldü: “İki gözüm efendim; keklik kavurması olur mu? O dört ay bahçemde beslediğim kuzuların kavurması idi. Bütün marifet onun yapıışındadır!”

Akif İnan'ın merkez müdürlüğü döneminde, Türk Ocağı'nın faaliyetlerinde öteden beri sürüp gelen milliyetçi çizgisinin yanında, İslami tonda ağırlık kazanmaya başlamıştı. Gerek oraya uğrayanların İslami kimlikleri gerek Necip Fazıl Kısakürek'in konferansları bazı mahfillerin dikkatini çekmiş olacak ki, ilk önce dernek yönetimini ele geçirme mücadelesi başlatıldı, arkasından da o güne kadar Türk Ocakları Derneği'nin faaliyetlerine tahsis edilmiş bulunan tarihi bina Süleyman Demirel'in Başbakanlığı sırasında tabiri caizse devletleştirildi! Şimdilerde Kültür Bakanlığı emrinde kullanılıyor sanıyorum.

Akif İnan'ın hayatını dönem dönem şöyle sıralamak bana çok anlamlı görünüyor.

Urfa Günleri
Hilal Mecmuası Günleri
Türk Ocağı Günleri
Edebiyat Dergisi Günleri
Mavera Dergisi Günleri
Sendika Günleri

Daha ortaokul yıllarında kazandığı İslami bilinç onun yaşadığı sürece bütün faaliyetlerinin özünü oluşturdu. O bilinçle yazılar yazdı. Şiirlerini o bilinçle inşa etti. Konferanslarıyla o bilinci ülkenin dört bucağına taşıdı. Öz medeniyetimizin yorulmaz bir savaşçısıydı. Sırat-ı Müstakim üzre idi. Hayatını davasına vakfetmişti. Davası emr-i bil maruf ve nehy-i a'nıl münkerdi.

Kırk yıl kesintisiz bir dostluğu, bir yol arkadaşlığını inançta kardeşliği yaşadık Onunla; Rasim Özdenören, Sait Zarifoğlu, Cahit Zarifoğlu, Hasan Seyidhanoglu, Aleaddin Özdenören'le birlikte. Kader bizi Maraş Lisesi son sınıfta buluşturduğundan beri ölüm ayırincaya kadar hiç kopmadık birbirimizden. O dostluk halkası önde olan üstadlarla ağabeylerle; arkadan gelen genç nesillerle, aynı yaşı paylaştığımız yeni yol arkadaşlarıyla devamlı büyüdü.

Bu birlikte yürüyüşte Akif her zaman bir istikrar abidesiydi. Bir sabır kalesiydi. Akl-ı selim odağıydı.

Ondan kırk yılda bir defacık olsun incindiğimi hatırlamıyorum,

Ölümünden bir-iki ay önce birlikte mürşidi Ali Arıncı Efendi Hazretlerinin (k.s.) Baykan yakınlarındaki dergahına gittik. Efendi hazretlerinin hayrül-halefi Hikmet Efendi Ağabeyin misafiri olduk. Birlikte Efendi hazretlerinin makberini ziyaret ettik. Üç gece dergah mescidinin bahçesine serilen yer yataklarında yan yana yattık. Gündüzleri fazla dermanı olmamasına rağmen bana dergahın çevresini gezdirdi. Bana Efendi hazretlerinin oturduğu köşeleri, imar ettirdiği bahçeleri, sevdiği ağaçları gösterdi. Mürşidinin özlemi ile dopdolu idi. Son şiir kitabı Tenha Sözler'deki şiirlerinin çoğu o özlemi anlatır.

Sonra onu bir Ramazan Bayramı arefesinde özlemini duyduklarının yanına yolladık.

Önce Cahit gitti, sonra Sait, sonra Akif!

Onları ve diğerlerini bir roman boyutu içinde anlatmayı ne kadar isterim.

TYB, Mehmet Akif İnan Kitabı, 2000

Öğretmen Mehmet Akif İnan

Cemil Oktay Çağlar

Bana, aziz dostum rahmetli Mehmet Akif İnan'ın eğitimcilik yönünü yazar mısın denildiğinde şöyle bir düşündüm.

Mehmet Akif'in eğitimcilik yönü sadece öğretmenliği ile ilgili, okul ve sınıflarla mı sınırlıydı? Onu böyle bir çerçeveye sokmak doğru olur muydu?

Toplumda bazı istisnai insanlar vardır. Hayatları boyunca, hayatlarının her evresinde çevrelerine, bilgi ve sevgi sunarlar. Öyle görevlendirilmişlerdir. Belki çok zaman kendileri de farkında değildirler bu görevlerinin. Hep diğerkâm oldukları için onlara tabii gelir bu. Toplamlar onları “ışık insanlar” diye nitelendirir.

Mehmet Akif'i 1961 yılında, Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinin Türkoloji bölümünde tanıdım ilk defa. Bizler liseyi yeni bitirmiş, başkente tahsile gelmiş yarı cahil genç delikanlılardık. Ama o farklıydı. Bizim gençlik uçarılığımıza, yarı cahilliğimize karşın; o, ağırbaşlı ve doluydu. Zaten kısa bir süre sonra ne kadar birikim sahibi olduğu, sınıfta hocalarla yaptığımız tartışmalarda herke-

sin dikkatini çekmişti. Fakülteadaki kültürel çalışmalarda hep ön plandaydı.

Mezuniyetten sonra ikimiz de öğretmenliği seçtik. Yıllar sonra Gazi Eğitim Enstitüsünde bir araya geldik. Bu geçen süre içinde o neler neler yapmamıştı ki; dergiler, kitaplar çıkarmış, şiirler yazmış, gazetelerde köşe yazarlığı yapmıştı. Yani “ışık insan”lığın kendisine yüklediği görevi önüne gelen bütün imkânları kullanarak yerine getirmişti.

Türkiye Yazarlar Birliğinde Mehmet Akif İnan’ın sanatı ile ilgili yaptığım bir konuşmada “Yiğit topraklar yiğit insanları, yiğit insanlar da yiğit sesleri çıkarırlar” demiştim. Akif bu yiğit toprakların yiğit sesiydi. Asil, gür ve korkusuzdu.

Hayatı boyunca bütün topluma bir şeyler verme çabası içinde olmuştu. Bütün bu fedakârca ve dur durak bilmeyen temposuna yetişilemeyen çabaları biliyorum ki, onu erken yaşta yordu.

Onun örgün eğitimle ilgili kapasitesini, beraberce bir kitap yazdığımız zaman yakından izleme imkânı buldum.

Mektupla öğrenim merkezi ikimize; “Yeni Türk Edebiyatı” ile ilgili ders kitabı yazma önerisi getirmişti. On beş günlük bir süre içinde koca kitabı bitirmemiz isteniyordu. Onun yüksek çabalarıyla kitabı on dördüncü gün teslim etmiştik.

Bence bir öğretmenin en iyi değerlendircisi ve müfettişi öğrencileridir. Gazi Eğitim Enstitüsünde birlikte çalışırken; onun öğrencilerinin kendisine gösterdikleri saygı ve sevgiyi çok yakından izledim.

Akif’in öğretmenliği sınıflarla sınırlı kalmaz; koridorlarda, öğretmenler odasında, hatta çok zaman evinde devam ederdi. Öğrencileri çiçeğin balözüne hücum eden arılar gibiydiler. O sert görünüşlü, ağırbaşlı insan, öğrencileriyle birlikteyken, âdetâ bambaşka bir kişiliğe bürünürdü. Severdi öğrencilerini; onlar da onu severlerdi. Mesleğini ibadet gibi, kutsal bir görev gibi icra eden insanlardandı.

Zaten zannediyorum bu onun doğal haliydi. Bütün “ışık insan”-
larda olduğu gibi.

Aziz dostuma yüce Tanrıdan sonsuz rahmet diliyorum.

**Cemil Oktay Çağlar, *İz Bırakan Öğretmen Mehmet Akif İnan*,
Hazırlayan: Hıdır Yıldırım, Eğitim-Bir-Sen Yayınları, Ankara,
2020, Cilt 1, s. 263-265.**

Bir Öğretmen Olarak Mehmet Akif İnan

Arif Altunbaş

Onun çok renkli ve çok yönlü bir hayat tarzı ve yaşam mücadelesi vardı. Hayatın neresinde bir boşluk görmüşse hiç kimseden bir yardım beklemeksizin ve hiçbir tereddüt göstermeksizin orayı doldurmaya kalkışmıştır. O davasının şairi, davasının yazarı, hatibi, eylem adamı, sendikacısı, teşkilatçısıdır. O aynı şekilde davasının öğretmenidir. Sadece günde sekiz saatlik ders vaktini doldurmak ve ekmek parası kazanmak için çalışan ve öğretmencilik oynayan bir kişi değildi. Hasta olduğu zamanlar bile derse gelir, dersini anlatır, asla hastalık bahanesine sığınmazdı. Yedi yirmi dört davası için çalışan, didinen, mücadele eden, koşan ve kendisini bu yolda bir mum gibi yaka yaka eriterek karanlığı aydınlatmaya çalışan bir aydınlık savaşıydı.

Herkes gibi benim de eğitim hayatım boyunca bir çok öğretmenim oldu. Hepsinden birçok şey öğrendim. Ama öğretmenlik-öğrencilik ilişkimiz üzerinden on yıllar geçmiş olmasına rağmen, Mehmet Akif İnan hocamdan ben hâlâ öğrenmeye devam ediyorum. Çünkü o, öğrencilerine öğrenmenin metodolojisini öğretirdi. Ona göre öğretmenlik, peygamber mesleğidir, mübarkedir; iyi insan, güzel insan yetiştirme mesleğidir. Hocamın bu anlayışı, onun eğitim yolunda karşılaştığı zorlukların üstesinden gelmesi için aynı zamanda imkân ve moral kaynağıdır. O, öğretmenlik mesleğini asla maişetini temin etme yeri olarak değil, ülkemizin geleceği olan gençliği yetiştirmek için bir fırsat olarak görmüştür.

Hocamız derslerini asla boş geçirmezdi. Sınıfta dersi dolu dolu ve çok verimli olarak örneklerle, tane tane anlaşılır bir dil ve üslupla işlerdi. Teneffüs esnasında da çoğu kez öğretmenler odasına gitmez bahçede öğrencilerin arasında dolaşır, onları dinler, onlara bir şeyler anlatır, hatta zaman zaman onlarla bir edep ve terbiye çerçevesinde şakalaşırdı. Öğrencilerin arasındaki lider tiplerle özel olarak ilgilenirdi. Lider karakterli gördüğü öğrencileri, bazen evine sabah kahvaltısına veya hafta sonu çığ köfte partisine davet ederdi. O vakitler okul yönetiminin izni olmadan sinemaya

gitmek yasak olmasına rağmen, bazı hafta sonları onunla birlikte sinemaya giderdik. Tabuları yıkan adam olarak sevilir ve sayılırdı.

Bir öğretmen olarak öğrencilerine şefkatli, merhametli ve anlayışlı davranırdı. Öğrenci psikolojisinden anlar, onlarla çatışma içine girmez, her tür ideoloji ve karakter sahibi öğrenci ile bir köprü kurmasını bilirdi. Beğendiği her öğrenciye mutlaka kitap okumasını tavsiye ederdi. Bana ilk tavsiye ettiği kitap, Necip Fazıl Kısakürek'in Tanrı Kulundan Dinlediklerim oldu.

Her hareketi, tavrı ve davranışıyla öğrencilere örnek olmaya çalışırdı. Onlara bağırıp çağırmaz, onları aşağılamaz, toplum içinde rencide etmez, bir hata ve yanlışlarını gördüğünde onlara öğütler verir, ön yargı ile hareket etmezdi. Çok şımarık ve tembel öğrencilerine bile bağırıp çağırmazdı. Onları not veya başka bir şekilde cezalandırdığı vaki değildir.

Yazısı okunaklı, konuşması anlaşılırdı. Ne hızlı ne çok yavaş, tane tane konuşurdu. Dersi anlamadığını söyleyen öğrenciye kızmaz, onun anlayacağı şekilde tekrar tekrar anlatırdı. Öğrencilerine genel olarak ismiyle hitap eder, çok sevdiği yakın öğrencilerine ise “yavrucuğum” derdi. Bu “yavrucuğum” kelimesinin tonlaması zaman zaman değişirdi. Kelimeyi telaffuz şeklinden biz onun o anki haletiruhiyesini bilebilirdik. Kızgın, neşeli ya da sakın oluşu belli olurdu. “Yavrucuğum” kelimesini yükses bir sesle ve emredici bir tonla söylemişse bir hareketimizi beğenmemiştir ve bize öğüt verecektir. Onun öğretmenlik tavırlarının içinde babalık özelliklerini de hissedersiniz. Koruyucu ve şefkatli bir baba... Ankara Fen Lisesinde öğrencilerinin kendi aralarında ona “Akif Baba” demeleri bu sebeptendir.

Öğretmeyi sever, öğrenmeyi sevdirirdi. Derse girdiğinde kendisini sadece dersin konusuna verir, ders dışındaki dünyayı ve kişisel problemlerini sınıf kapısının dışında bırakırdı. Sınıfta ve derste tatlı sert bir öğretmen ile karşı karşıya idik. Uzun zamandır onunla tanışmış bir arkadaş gibiydik ama onu üzmemekten çekinir, utanır ve korkar daha yeni tanışmış gibi davranırdık.

Derste öğrencilerini de konuyla ilgili konuşturur ve onları sabırla dinler, işlediği dersi ve konuyu öğrencilerinin katılımı ile sonlandırır. Edebiyat ve kompozisyon derslerimizde aldığımız haz ve zevki ne yazık ki diğer derslerimizde alamıyorduk. Edebiyat ve kompozisyon derslerimiz kişilik, kimlik ve duruş dersleri gibiydi. Onu hayatımızda bir savaş ritmi olarak yaşamaya ve yaşatmaya çalışıyorduk. Hocayı da dersi de ilginç kılan buydu zaten. Matematik, fizik, tarih, beden eğitimi, fıkıh, tefsir, hadis, Kur'an; bütün öğretmenlerden öğrenciler üzerinde daha tesirliydi. Bu onun samimiyetinden ve mesleğine adanmışlığından geliyordu.

Yapmacık tavırlardan uzak, ciddi, sempatik bir kişilik ve kimlik sahibi idi. Temiz giyinir, saçlarına ve bıyıklarına itina ile bakardı. Öğretmenlere ve öğrencilere kravat takmak mecburiyeti olduğu için okula kıravatlı gelir, her türlü sivri ve fevri konuşmalardan uzak dururdu. O, her mecliste duruşu ile gönül almaya, kalplere girmeye çalışırdı. Onun davranış ve hayat tarzında kabalık, yobazlık, ham softalık yoktu. Aydın ve derviş meşrep biriydi ama bu özelliğini hiç dışa vurmaz, pazara ve öne çıkarmaz, ayağa düşürmezdi. Bir gönül sahibine bağlı, bin gönül sultanı idi.

Öğrenciler arasında her ne şekilde olursa olsun ayırım yapmazdı; hangi ideoloji veya fikirde, hangi yolda ya da düşüncede olursa olsun herkese eşit davranırdı. Sınıfta Müslümanca, mümince bir duruş sergilerdi. Öğrencilerinin aykırı ve sivri düşüncelerini sonuna kadar dinlerdi. Onlara asla kızmaz ve kin tutmazdı.

Disiplinli, yönetici, yönlendirici ve hedef gösterici kişiliği ve kimliği ile gerekirse risk alır, öğrencilerini korur ve kollardı. Asla notu bir silah olarak kullanmaz, nota değil doğru kişiliğe ve kimliğe sahip olan öğrenciye önem verirdi.

Bir komutan gibi yumruğunu sıkarak sesini yükseltir ve öğrencilerinin gözlerinin içine baka baka “Bulunduğunuz her yerde, her hususta, herkesten daha çalışkan ve güçlü, herkesten daha bilgili, herkesten daha ileri siz olacaksınız yavrucuğum.” derdi.

Sistemin ideolojik, inkarcı ve Batı frekanslı müfredat programını kabullenmezdi. Sınıf defterine müfredat programındaki konuyu

işlenmiş olarak yazar ama derste doğru bildiğini söyler, doğru bildiğini anlatırdı. Dersin dar ve sıkıcı kalıplarının ötesine çıkar, bizi başka bir dünyaya götürürdü. Onun dersinde, dersin bitmesi, zilin çalması için dua ederdik.

Öğretmen sevginin kaynağı, öğrenci saygının tarlasıdır. Öğrenci bu kaynaktan aldığı suyu benimsemişse öğretmen ile öğrenci arasında hayat boyu süren bir sevgi ve saygı köprüsü kurulur. Aynen evlat ile anne baba arasındaki kopmayan bağ gibi...

Mehmet Akif İnan bugün yurdun her yerinde anılıyor, okullara adı beriliyor. Bunlar şüphesiz güzel şeyler ama onu anmaktan öteye geçmeliyiz, onun idealleri ve medeniyet kavgasını sürdürerek nesiller yetiştirmeliyiz. Ancak bu şekilde ona olan vefa borcumuzu gerçekten ödemiş olabiliriz diye düşünüyorum. Burada özellikle onun kurduğu sendikalara büyük görev düştüğü kanaatindeyim. Eğitim-Bir-Sen ve Memur-Sen kaliteli, seviyeli, fedakâr, gönül insanı öğretmenleri bir araya getirerek çekirdek bir kadro oluşturulup bütün vatan sathında gece gündüz demeden o ideal nesli ve kadroları yetiştirme işine ön ayak olmalıdır. Bu nesli siyasilerden, hükümetlerden ve devletten beklemek, çölde yağmur beklemekten farksızdır. Bu mesele sivil toplum örgütlerinin görevidir.

Bir medeniyet savaşçısı olarak Mehmet Akif İnan'ın can düşmanı, milletimizi kendi vatanında köle ve tutsak hâle getiren Batılılaşma hareketidir. Bu medeniyet ve kültür, Müslüman milletimizi dininden, dilinden, tarih ve kültüründen koparmış ve milletimizin evlatlarının bir kısmını mankurtlaştırmış, kendi tarih, kültür, din ve medeniyetinin düşmanı hâline getirmiştir. Onun için Mehmet Akif İnan;

Anamı sorarsan Büyük Doğudur,
Batı ki sırtımda paslı bıçaktır

diyerek yaralı bir aslan gibi acı ve ızdıraplar içinde inleyen bir ruh hâlinde hep bu dava sancısı ile yaşamış ve ölünceye kadar da Batılılaşma ihanetine karşı her alanda kavgasını sürdürmüştür.

İşte beni gerilmiş bir yay gibi zamana ve mekâna kuran yiğit adam Mehmet Akif İnan böyle bir Müslüman ve böyle militan bir öğretmendi.

Ruhu şad, mekanı Cennet olsun!

Arif Altunbaş, *İz Bırakan Öğretmen Mehmet Akif İnan*, Hazırlayan: Hıdır Yıldırım, Eğitim-Bir-Sen Yayınları, Ankara, 2020, Cilt 1, s. 109-116.

Hocam Mehmet Akif İnan

Metin Selçuk

“Ya öğretene ol ya öğrenen” diye bir söz duymuştum çocukluğumda rahmetli annemden. Bir hadis olduğunu sonradan öğrendiğim bu sözün devamı da vardı.

İlk tanıdığım yıllarda bir şair, bir yazar, bir aydın olarak gördüğüm, sevip beğendiğim Akif İnan, okulla birlikte benim için “bir öğretene” hüviyetine kavuşmuştu. Bu kavuşma bir kimliğe, ete kemiğe bürünmekten çok, bir aydınlık olarak çıkmıştı karşıma.

Okula başladığım günlerde ister istemez sınıftaki ve dışarıdaki hocayı kıyaslamaya başlamıştım. Edebiyat dergisinde, Mavera’da, Akabe Kitabevi’nde, çeşitli yerlerde görüp dinlediğim hoca, bütün özellikleriyle sınıfta da vardı. Oradaki hoca, kendi duygu ve düşüncelerinden hiçbir şey anlatmamasına karşılık, hangi inancın, davanın bağlısı olduğunu yalnız bana değil herkese hissettiriyordu. Kırk yıl önce onda gördüğüm bu tavrın, bugün daha da önem kazandığını düşünüyorum.

Akif hoca, dünya görüşü bilinen ama bunu eğitim-öğretimle hiç ilişkilendirmeden ders anlatan bir öğretmendi. Bir davanın, bir inancın adamı olan hoca, belki de en büyük çağrısını bu tavrıyla yapıyordu. Tarafsız ve eşit davranmak suretiyle...

Eğitim-öğretim anlayışını günlük hayatla ilişkilendirebilen bir öğretmendi. Çağın en büyük belalarından birisi olarak görüyordu kuru kuru ders anlatmayı. Makineleşmek, mekanikleşmek olarak niteliyordu.

Hocamın belki de en büyük özelliklerinden birisi, öğretmenlik ile gerçek hayatı ilişkilendirmek. Evinin karşısında bulunan kahveye hiç tanımadığı öğrenciler gelirdi. Kahveciyle konuşarak, hiç kimsenin haberi olmadan, öğrencilerin o kahveye gelmesini engellemişti. Çünkü hoca için eğitim sadece sınıfın duvarları içinde değil, her yerde ve her zamandı.

Hoca kızdı mı, kızmak ona yakışırdı, konuyla ilgisi olmayanlarda bile bir çekingenliğe, tereddüde neden olurdu. Derslerde kızmazdı. Ama kızdıysa; öğrenci gerçekten çok büyük bir yanlışlık yapmış demektir. Sınıfta böyle bir olay yaşandığında dersten sonra, Abdullah Cevdet ve Süleyman Nazif'in meşhur anekdotunu anlatarak gönül almasını da bilirdi.

Sınıfta dersle ilgili, doğru olmayan konularda ısrar edenler için de dersten çıktıktan sonra "ne yapalım elimizdeki malzeme bu" derdi. Körü körüne ısrarcı tipler için üzüldü ve bu üzüntü yüzüne yansır.

Akif hocada gördüğüm bir başka önemli özellik de; bir yerde sorun var ise daha önce yapılanların daha iyisini yapmamız gerektiğine inanmasıydı. Bunu da Mevlana ile ilişkilendirerek "Dün dün de kaldı cancağızım. Bugün yeni şeyler söylemek lazım" derdi ve arkasından eklerdi:

Ölecek miyim, tam da söyleyecek çağımda
Söylenmedik cümlelerin hasreti dudağımda...

Böylece, belki de bir öğretmen olarak ne çok söyleyecek şeyi olduğunu anlatmaya çalışırdı Üstat Necip Fazıl'ın dizeleriyle.

Akif hocamın her hücresi sanki ayrı bir dünya; düşünce, duygu olarak belirirdi. Onun ders araç-gereçleri; anlattığı anekdotlar ve konu bağlantılı olarak okuduğu beyitlerdir. Öğrenciler çoğu zaman anlatılan konudan çok, o beyit veya anekdotlara kilitlenirdi. Ve anlattığı anekdotu, okuduğu şiiri tüm hücrelerimize yerleştirmeye çalışır, kimliğimizi ve kişiliğimizi güçlendirirdik.

Bir gün bana kardeşlerini de getir, bir tanıyayım demişti. Kardeşlerimle de tanıştıktan sonra evimize de gelip annem ve babamla da tanışmıştı. Çok seyrek de olsa evimize gelmesi, bizim için bir onur kaynağıydı. Hepimiz için böyle olmakla birlikte, özellikle annem ve babam, bu ziyaretlerden daha çok memnun oluyorlardı. Çünkü bir şair, bir yazar, büyük bir adam geliyordu bizim eve. Rahmetli annem için baskın duygu ise; çocuklarının okumuş, kültürlü birisiyle tanışması ve onu kendilerine örnek edinmeleriydi.

Yani annemin gözünde Akif hoca, bizim için rol modeldi. Bunu sağlayan şüphesiz ki onun davranışlarıydı. Öğretmenliğini sınıfta bırakmamış, öğrencisinin evlerine kadar taşımış ve adeta bir ailenin geleceğine dokunmuştu. Bugün beş kardeşim bir yerlerde bulunuyorsa, biliyorum ki öğretmen Akif İnan'ın bunda çok ciddi bir payı var. O zaman için bir öğretmenin evimize gelmesinden biraz eziklik duymuş olabiliriz. Çünkü davranışlarımızı ona göre ayarlamak durumunda kalmış olabiliriz. Şüphesiz ki onun bundan haberi yoktu. Ama ailemiz üzerinde bir atmosfer

oluşturmuştu. Bugünden o günlere baktığımda bir öğretmenin öğrencisinin evine gelmesini, büyük bir imkân olarak görüyorum. Bugün bunu yapan öğretmen var mı acaba?

Akif öğretmenin temel özelliklerinden birisi de öğrencisine, karşısındakine güvendiğini söylemekten çok hissettirmesidir. Kendisine güvenildiğini gören kişi, bu güvene, hocaya layık olabilmek kaygısıyla daha iyi bir öğrenci olmaya çalışırdı. Dolayısıyla hayatını da iyi, güzel ve doğru olana göre ayarlardı.

“Öğretmenin başarısı öğrenciyi tanımaktan geçer” derdi. Öğrenci için neyin önemli olduğunu öğretmen fark edebilirse mesele nin can damarı yakalanmış demektir diye düşünürdü.

Hocama hangi konularda layık olabildim, onun çizdiği ufka, kimlik, kişiliğe ne kadar yaklaşabildim bilmiyorum. Hocamın, Sendika Kurucular Kurulunu Tespit Kurulu toplantısında söylediği “Ben Metin’i tanıyorum ve çalışacağına inanıyorum” diyerek yalnızca benim adımları vermesi, benim için tüm hayatım boyunca bir kıvanç olmuştur.

Hocam bir kültür adamıydı. Her duygunun, düşüncenin, varlığın, eşyanın bir kültürü olduğuna inanırdı. İnsanımızın inancımızı ve medeniyetimizi, coğrafyamızı, kültürümüzü edinerek yetiştirmesinin önemini hep vurgulardı. Bugünlerde bu anlayışa çok ihtiyacımız var. Bir medeniyetin ancak insan, inanç, coğrafya ve kültürle oluşturulabileceğine inanıyorum. Zira kültür unsurlarını üretmeden yeni bir medeniyetin kıvılcımlarını tutuşturmak mümkün değildir. Geçmiş geleceğin tuğlası değil ruhudur, pusulasıdır.

Hocamın, kendisini bütün öğrencilerine kabul ettirdiğini görüyordum. Bu durum, bütün öğrencileri üzerinde, belirgin bir şekilde görülürdü. Çünkü hocamın okulda olduğu günlerde öğrenciler arasında kavga çıkmazdı. O, öğrenciler üzerinde adeta bir şemsiyeydi. Onun bu kuşatıcı anlayışı sendika çalışmalarımızda iyice somutlaşmıştır. “Biz yalnızca üyelerimizin değil tüm çalışanların hakkını savunduğumuzda ödevimizi yapmış oluruz” derdi. Çünkü öğrencisine, insanımıza sahip çıkmak onun için

millî bir duyarlılıktı. Her öğrencisini, bir medeniyet tasavvurunu gerçekleştirebilecek dolayısıyla ülkemizin ve milletimizin ayağa kalkmasını sağlayabilecek bir güç olarak görüyordu.

O, öğretmen olduğunu sınıfta hissettirmezdi. Öğretme gayreti olmaksızın öğrenmeyi gerçekleştirirdi. Dinleyen herkes duyduğu her cümlenin, her kavramın yeni olduğunu düşünürdü. Çünkü kavramların içini kendi tarzınca doldurur ve yeni anlamlar yüklerdi. Hafızamıza değil idrakimize seslenirdi.

Akif hocanın derste anlattığı her konuyu bir hediye alır gibi kabullenirdi öğrenci. Ne söylerse söylesin her sözcüğü değerli ve anlamlıydı. Öğretmenlik hayatımda şunu gördüm ki verdiğimiz doğru bilgiye ruh kazandırdığımızda, öğrenci onu alıp yüreğine, beynine yerleştiriyor. Yoksa en çok şikâyet ettiğimiz şey gerçekleşiyor: “Bir kulağından girip diğerinden çıkıyor.”

Onun öğretmenlik anlayışını ortaya koyan önemli bir anekdot olduğu için anlatmak istiyorum. Bir gece Eğitim Enstitüsü’nden çıkıp Beşevler otobüs durağına yürürken “Madem öğretmen olmaya karar verdin, sana Hz. Ali’den bir söz nakledeyim” demişti. Kelimesi kelimesine hatırlamamakla birlikte “Çocuklarınızı kendi içinde yaşadığınız zamana göre değil, onların yaşayacağı zamana göre yetiştirin” şeklinde bir sözdü. Geleceği görüp ona sahip çıkabilecek doğru öğretmenlik anlayışı da bu olmalı sanırım. Onun öğretmenlik anlayışının temelinde, bu kutlu öğretinin izleri çok belirgindir.

Onun merkezi insandı. İnsanda olanı açığa çıkararak hitap ederdi öğrencilerine ve herkese.

Rahmetle, hürmetle ve hasretle anıyorum.

Metin Selçuk, *İz Bırakan Öğretmen Mehmet Akif İnan*, Hazırlayan: Hıdır Yıldırım, Eğitim-Bir-Sen Yayınları, Ankara, 2020, Cilt 1, s. 286-291.

Hocamın Ardından

Dr. Fatma Nur Hançer Çaçı

M. Akif İnan, lise ikinci sınıfta, sadece bir dönem edebiyat dersimize girdi. O sıralar, lise ikinci sınıfın derslerinin ağırlığına bir de üniversite sınavı sıkıntısı eklenmişti. Biz de sıcak aile ortamından ayrılp gurbet ellerde okumanın garipliğini artık üzerimizden atmıştık. Ders kaynatmak, yaramazlık yapmak için elimize geçen her fırsatı kullanıyorduk.

İstisnasız bütün lise öğrencilerinin yaptığı gibi hocalarımıza türlü türlü isimler takıyorduk. Akif Hoca'mızın lakabı "Makif Baba" idi. Gerçekten de bizlere baba şefkati gösterir, öğrencileri (dersine girip girmemeyi ayırt etmeksizin) her zaman kollardı. Dersleri öğleden sonra 7., 8. saatlere rastlardı. Gece çok geç saatlere kadar ders çalışan çoğu arkadaşımız günün verdiği yorgunlukla, ders sırasında uyuyakalırlardı. Hiçbir ikazda bulunmaz, sadece uyuyanın hasta olup olmadığını sorar, rahatsız olanları yurda gönderirdi. Uyuyan sıra arkadaşını dürterek uyandırmaya çalışan bir arkadaşımıza "elleme uyusun" demişti. Hasta olmadığını, gece ders çalıştığını, 2,5 saat uyuyabildiğini öğrenince çok üzül-müştü. Çünkü; sürekli ders çalışan, bir şeyler ezberleyen, sanat-tan edebiyattan, musikiden anlamayan dünyalık insanlar olarak yetiştirildiğimizden bahseder ve bize çok acırdı.

Derslerinde motomot kitaba bağlı kalmazdı. Pek çok kanalla bizi bilgilendirmeye çalışırdı. Ağdalı gazelleri, kasideleri kendine has, kolayca anlayabileceğimiz bir üslupla yorumlardı. Arada bir kendi şiirlerini de okurdu. Derslerinde olduğu gibi kompozisyon ve edebiyat yazılılarında da elinden gelen kolaylığı gösterirdi. Not için ezberlememizi değil, öğrenmek için çalışmamızı isterdi. Yazılılarında soracağı konuları bir hafta önceden açıklar, soruları kendi yorumumuzu da katabileceğimiz şekilde seçerdi. Yazılı esnasında bizi serbest bırakırdı; nasıl rahat ediyorsak öyle yazmamızı isterdi. Arada bir dışarı çıkıp hava almamıza, kantinde çay içip gelmemize izin verirdi.

Bir kompozisyon yazılısında hocamızın bu iyi niyetinden yararlanmak isteyen bir arkadaşımız, teneffüste bir spor gazetesinde üç dört gün önce yayınlanmış bir makaleyi ufak değişikliklerle yazıp getirmiş. Ertesi hafta notlar açıklandı. Arkadaşımız düşük bir not almış. “Herhalde bir hata oldu, gazetede çıkan bir yazıya bu not verilmez ki” deyip, itiraz etmek için hocamızın yanına gitmiş. Hocamız bu not itirazına: ”Ben o yazarın yazılarını beğenmem, eğer falan isimli yazarların yazılarını getirseydin daha yüksek not alırdın” diye cevap vermiş.

Yine bir keresinde genel danışmanı olduğu Sınav dergisinin, lise öğrencileri için hazırladığı meslek belirleme testlerini getirmişti. Bir tanesini kendisi alıp kalanını sınıfa dağıttı. Bir arkadaşımız soruları sesli okudu, beraber cevapladık. Test sonucu hocamıza insan ilişkileri ve edebiyatla ilgili mesleklerin uygun olduğu çıktı. Bir de “tütün, pamuk experliği ” öneriliyordu. Hocamız çok güldü “Adamlar işlerini biliyor, testi doğru hazırlamışlar” dedi.

Sık sık “Türkçe konuşamadığımız”dan; bildiğimiz üç beş kelimeyi de yanlış telaffuz ettiğimizden şikâyet ederdi. Şık giyinmeye özen gösterirdi. Öğretmenlikten başka pek çok önemli görevi olduğu, çok sık şehir dışına toplantılara gittiği halde derslere gelmemezlik etmezdi.

İkinci dönem ders programı uyuşmadığı için edebiyat derslerimize girmedim. Hocamızın değerini anlayamadığımı fark etmiş-tik. Hakkını ödeyebilmemiz mümkün değil.

Hastalığını geçen sene gazetelerden öğrendim. Bu sene Ankara Fen Lisesi'ndeki öğretmenler günü programına giden arkadaşlarımız konuşmasının sık sık ayakta alkışlarla kesildiğini, "Makif Baba" tezahüratlarıyla konferans salonundan uğurlandığını, güçlkle yürüyebildiğini söylemişlerdi. Vefat haberini yine gazetelerden öğrendim. "Baba"yı kaybetmiş kadar üzüldüm. Benim ve emeğinin geçtiği diğer öğrencilerinin bundan sonra da el açıp dua ettiğimiz zamanlarda hocamıza en azından bir Fatiha göndermeyi ihmal etmemesi gerekir.

Dr. Fatma Nur Hançer Çaç, *İz Bırakan Öğretmen Mehmet Akif İnan*, Hazırlayan: Hıdır Yıldırım, Eğitim-Bir-Sen Yayınları, Ankara, 2020, Cilt 1, s. 403-406.

Şairlikten Sendikacılığa Mehmet Akif İnan

Prof. Dr. Ramazan Kaplan

Türkiye’de memur sendikacılığına dair tartışma ve girişimler 1990’lı yılların başlarında yoğunluk kazanmış, farklı görüşleri temsil eden toplumsal kesimler sendikalaşma çabası içine girmişlerdi. Hak-İş’in memurlar tarafında karşılığı olabilecek bir memur sendikasının kurulması da bu günlerde dillendirilmeye başlanmıştı. Sendikaya ihtiyaç olup olmadığı tartışmalarını da beraberinde getiren bir ortamda kurulacak sendikanın başına Akif İnan’ın geçeceği konuşuluyordu. Henüz gerçekleşmeden, Akif İnan adı ile sendikanın birlikte düşünülmesi kimilerince yadırganmıştı. Akif İnan bir şair, yazar, kültür ve düşünce adamıydı ve onu bu yönüyle tanımış olanlara göre de bu alanda üretmeye devam etmeliydi. Kimilerine göre de, Akif İnan, kurulması düşünülen memur sendikası için en uygun bir isimdi.

Nihayet, hatırladığım kadarıyla, Hak-İş merkezinde yapılan toplantı ve görüşmelerden sonra 1992 yılında Akif İnan’ın başkanlığında Eğitimciler Birliği Sendikası (Eğitim-Bir-Sen) kuruldu. Daha sonra kurulmaya başlanan sendikaların ardın da 1995’te Memur Sendikaları Konfederasyonu adıyla Memur-Sen kurulmuş oldu.

Akif İnan’ın vefat ettiği 2000 yılına kadar, Türkiye’de memur sendikacılığı yasal dayanağı olmadan devam etmiş, 2001 yılında kabul edilen Kamu Görevlileri Sendikaları Kanunu ile kamu sendikacılığı tüzel kişilik kazanmaya başlamıştır.

Kuruluşundan Akif İnan’ın vefatına kadar geçen yaklaşık sekiz yıllık süreçte, Memur-Sen daha çok Eğitim-Bir-Sen’in faaliyetleriyle tanınmış, yol almış ve gelişmiştir. Bu zaman diliminde Türkiye’de kamu sendikacılığı, yasal dayanaktan yoksun bir ortamda yürütülmüş, bir bakıma bu dönem, sendikal görevleri yerine getirme çabalarının yanında, kamu sendikacılığına yasal zemin kazandırmanın mücadelesiyle geçmiştir.

Akif İnan, Konfederasyon Başkanı olmasının dışında, öteden beri bir şair, öğretmen, düşünce ve kültür adamı olarak zaten tanıni-

yor ve saygı görüyordu. Onun, bir kültür ve düşünce adamı kimliğiyle meselelere bakışı, sadece başında bulunduğu Memur-Sen için değil farklı görüşlerdeki memur sendikaları için de kamu sendikacılığının kuruluş sürecine önemli bir katkı sağlamıştır.

Akif İnan, sosyal ortam ve olaylara geniş pencereden bakabilen entelektüel bir kimliğe sahipti. Sendikanın kuruluş evresinde, tuttuğu yol bakımından sendika üyeleri arasında tek tipçi yaklaşımların sınırlarını aşamayan kimilerini bile şaşırtmıştı. Sendikada görev alan bazı kişilerde “gönüldaşlık” yaklaşımı ağır basıyor ve yakın çevresindeki insanlardan oluşan bir sendika yapılandırma çabası görülmüyordu. Bu durum bir noktaya kadar anlaşılabilir bir tutumdur. Oysa sendikanın gelişip büyümesi için; kuruluş felsefesi ve kendisini diğer sendikalardan farklı kılan yönlerini asla göz ardı etmeden, toplumu en geniş çerçevede kucaklayan bir açılıma ihtiyaç vardı. Bunun için Akif İnan, farklı kesimlerden insanların sendikaya üye olması veya sendikada aktif görev almasını istiyor, arkadaşlarını da böyle davranmaya teşvik ediyordu. Akif İnan’ın, kültür adamı kimliği bu açılımı kolaylaştırmış ve sendikanın zamanla geniş toplumsal yapılara ulaşmasının sağlıklı bir zeminini hazırlamıştır.

Türkiye’de, memur sendikacılığının doğuş yılları, özellikle Memur-Sen bünyesinde oluşmaya başlayan sendikal faaliyetler bakımından sıkıntılı yıllardır. İşçi sendikacılığında önemli bir deneyim ve birikimi bulunan ülkemizde, memur sendikacılığına geçişte; 28 Şubat etkilerinin topluma yaydığı korku ve memur sendikacılığının yasal dayanakta yoksun olarak yol almaya çalışması gibi temel nedenler dolayısıyla birtakım zorluklar yaşanmıştır. Akif İnan’a duyulan güven, bu ortamın daha sorunsuz atlatılması ve sendikanın gelişmesinin önünü açmıştır.

Akif İnan; sendikanın kurulduğu tarihe kadar şairdi, düşünce ve kültür adamıydı. Etkili bir hatip, toplumda saygın yeri olan bir sanat adamı ve yazar, toplumsal oluşumlarda pay sahibi bir eylem adamıydı. Toplum onu hep bu yönleriyle tanımıştı. Sendikanın kuruluşuyla birlikte, biz onu, bu özelliklerinin egemen olduğu yeni bir kimlikle, sendikacı Akif İnan kimliği ile tanımaya başla-

dık. Artık şair, düşünce ve kültür adamı Akif İnan, Sıhhiye Meydanında sendikacı gömleği giyerek miting düzenleyip Türkiye'ye hitap eden bir Akif İnan'dı.

Memur sendikacılığının başlangıç döneminde, Akif İnan, sendikalaşma bilincinin güçlendirilmesini temel bir sorun kabul etmiş, konuşmalarında bu husus üzerinde önemle durmuştur. O, bunu, yalnızca kendi sendikası için değil, hangi görüşte olursa olsun bütün memurlar için önemli bir aşama olarak görüyordu. Eğer memurlar güçlerini bir sendika bünyesinde ifade etmeye başlarsa, bunun memur sendikacılığı ve toplumsal hayatımız bakımından önemli sonuçlar doğuracağına inanıyordu. Bunun için yurt içi gezilerinde sürekli olarak memurlara çağrıda bulunuyor ve en kısa zamanda diledikleri bir sendikaya üye olmaları tavsiyesinde bulunuyordu. Bu çağrının, sendikalaşma sürecinin ivme kazanması ve özellikle muhafazakâr kanattaki memurların sendikal hareketlere karşı mesafeli duruşları üzerinde cesaretlendirici etkileri olmuştur.

Akif İnan, Eğitim-Bir'in yeni şubelerinin açılması, konfederasyona bağlı diğer iş kollarındaki sendikaların kurulması ve Anadolu sathına yayılması için konferans ve toplantılar düzenledi. O günlerde, bu türden faaliyetlerin gerçekleştirilmesi hiç de kolay olmuyordu. Konunun maddi boyutu bir yana, sendikal faaliyetler içerisinde görev verilecek insanların bulunmasında da sıkıntılar yaşanıyordu. Akif İnan'ın kişiliğine duyulan saygı, bu kapsamda ki güçlüklerin aşılmasını önemli ölçüde kolaylaştırmıştır.

Düşünce ve sanat adamı Akif İnan'ın, sendikal oluşum ve harekete uygun bir mizacı olduğunu düşünüyorum. Akif İnan, sendikada görev almasından önce de, yazmaktan çok, hitap etmeyi toplumsal iletişimin etkin bir aracı olarak görüyordu. Bu bağlamda bildiğim kadarıyla, yirmili yaşların ortalarından itibaren edebiyat, kültür ve medeniyet odaklı konuşmalar yapmaya başlamış, yurt içinde düzenlenen sayısız toplantı ve konferanslara katılmış deneyimli bir hatipti. Sendika çalışmalarında da Akif İnan'ın bu yönünün güçlü bir etkisi vardı. Belki bütün toplantılarda yaptığı konuşmalarda benzer konular üzerinde duruyordu.

Fakat dinleyenler üzerinde sanki ilk defa yapılan bir konuşma etkisi bırakıyordu.

Eğitim-Bir'i bir sendika oluşunun ötesinde, bir kültür hareketinin ve sesimizi bütün topluma duyurmanın etkili bir aracı olarak görmüş ve Akif İnan'ın sendikada görev almam için yaptığı teklifi bu düşünce ve ayrıca kendisine duyduğum saygı dolayısıyla kabul etmiştim. O günlerin sosyal ortamında, bir akademisyenin bu camiayı temsil eden bir sendikal oluşum içerisinde aktif bir görev alması bir yana, üye olması bile sakıncalı bir durum gibi algılanıyordu. Nitekim uzun yıllar, Eğitim-Bir ve Konfederasyon olarak Memur-Sen'in en geç örgütlendiği ve girmekte zorlandığı alanların başında üniversite çevresi gelmiştir.

İl dışına Akif Ağabey'le yaptığımız yolculuklarda başlıca sohbet konumuz, edebiyat ve sanat meseleleri ile gittiğimiz şehirde gerçekleştireceğimiz faaliyetlerdi. Divan şiirine büyük bir aşinalığı ve hafızasında pek çok şiir vardı. Fırsat düştüğçe şiir okur, bazı musiki parçalarını terennüm ederdi. Şehre vardığımızda, düzenlenen toplantının dışında, yerel basın ve iletişim organlarıyla buluşmak, bunlar aracılığı ile sendikanın adını duyurmak en çok önem verdiği husustu.

Akif Ağabey, Sendikanın, kendi kimliği ile yol alması hâlinde güçlü bir sendika olacağını düşünüyor, siyasi oluşum ve sivil toplum örgütleriyle münasebetlerini bu çerçevede sürdürüyordu. Ona göre Sendika, elbette kültür ve düşünce dünyası bakımından yakın olduğu kuruluşlarla işbirliği içinde olabilirdi. Hatta bu durum, toplumsal hayatın bir gereği idi. Ancak, herhangi bir yapı ve oluşumun yan kuruluşuymuş algısına yol açabilecek uygulamalar konusunda son derece dikkatli olunmalıydı. Her yapı kendi görevini icra etmeli, kısaca sendika da "sendika" gibi olmalıydı.

Akif İnan, hiçbir zaman sendikacılığı şahsi bir ikbal aracı olarak görmedi. Esasen onun buna ihtiyacı da yoktu. Sendikanın büyüyüp gelişmesinde, yeni üyelerin katılımında onun ismi güven veren bir referanstı. Bunun için inanmış bir insanın ideal ve samimiyetiyle yürüttüğü faaliyetler, yaptığı görüşme ve konuşmalar etkili oluyordu.

Sendikanın toplumla bağına kurup sesini duyuracağı, sendikal sorunları ilmî düzeyde ele alacak akademik nitelikli bir dergi çıkarmayı düşünmüştük. O günlerde konuşmalarımız arasında Akif Ağabey sık sık bilim, kültür ve düşünce insanların emeklerinin karşılığını alamadıklarını söylerdi. Söz gelişi hiç ya da ödenmesi gerektiği ölçülerde verilmeyen telif ücreti, düşünen insanlar için başlı başına bir emek sömürsüydü. Dergiyi çıkarmaya karar verince, yazarlara telif ücreti de ödeyeceğimizi duyurduk. Fakat ayrıntısına burada girmeyeceğim, kaynak bulamadığımız için dergiyi çıkaramadık.

Akif Ağabey'in 2000 yılı Ocak ayında vefatından sonraki yıllarda da Memur-Sen, kuruluş döneminin sıkıntılarını adım adım geride bırakarak başarıyla yoluna devam etti ve bugün ülkemizin en büyük sendikası hâline geldi. Kuruluşundan günümüze kadar her kademesindeki birçok fedakâr, idealist, inançlı bir kadronun bu sendikanın temelinde emeği, alın teri ve harcı vardır. Artık toplumsal yapı ve gündemin temel aktörlerinden biridir Memur-Sen. Bu yapının baş mimarı, Akif İnandır. Akif Ağabey'i, hayır, iyilik ve şükranla yâd ediyor, ona Allah'tan rahmet diliyorum.

Prof. Dr. Ramazan Kaplan, *Bilge Sendikacı Mehmet Akif İnan*, Hazırlayan: Hıdır Yıldırım, Eğitim-Bir-Sen Yayınları, Ankara, 2020, Cilt 1, s. 271- 276.

Mehmet Akif İnan (12.07.1940-06.01.2000)

Hüseyin Tanrıverdi

Mehmet Akif İnan hocam ile ilk tanışmam lise yıllarımda olmuştu. Uşak İmam Hatip Lisesinde yatılı olarak okumaya başladığımda benim edebiyat öğretmenimdi. Bir çocuğun kişiliğinin şekillenmesinde ailesinden sonra ilk rol alacağı kişi şüphesiz onun eğitimini üstlenen öğretmenidir. O yıllarda bir Anadolu kasabasından çıkıp tek başına, hiç bilmediği, kimseyi tanımadığı bir okula giden bir çocuğun da tutunabileceği, kendini güvende duyabileceği tek sığınak, sıcak, güler yüzlü ve ilgili bir öğretmendir. İşte benim için Akif İnan o kişiydi.

Okul yıllarımızda dış dünyayı tanıma heyecanıyla haylazlıkla ve vurdumduymaz bir tavırla günlerimiz geçerken o bizi ders kitapları dışındaki bir dünyayla tanıştırdı. Yatılı günlerimizin dışında hafta sonları evine davet ederek pazar kahvaltılarında sohbetler ettik. O sohbetler bizim için sanki bayramdı. Çünkü pansiyonda sabahları kurtlu tarhana içerken, hocamızın evinde börekler, çörekler ile kahvaltı yapıyorduk. Bu bizim için bulunmaz bir nimetti. Bu kahvaltılarda hocamız ödev olarak değil, okumamız için elimize kitaplar tutuşturdu, sonraki hafta da o kitaplardan sorular sorardı, ki okuyup okumadığımızı kontrol ederdi.

Bu mümtaz insanla yıllar önce tanışmış olmaktan, onun tadrısından geçmiş olmaktan dolayı gerçekten övünüyorum. O benim için örnek bir insandı.

O her zaman birleştirici, kaynaştırıcı, bir araya getirici özelliği olan birisiydi.

O sadece insani kişiliği, insani özellikleri ile değil, aynı zamanda birden çok vasfı ile de ön plana çıkan idealist bir insandı.

Öğretmen, şair, yazar, gazeteci, sendikacı Mehmet Akif İnan'dı.

O, İslam âleminin dertleriyle dertlenmiş “Mescid-i Aksa” ve “Kudüs Şairi” idi.

Fikir ve düşünce yazılarını kaleme alırken, medeniyetimizin değerlerinden beslenerek, toplumsal hayatımızın yeniden inşası ve hayat bulması için çaba göstermiştir.

Akif İnan, şiir kitapları ile, fikir eserleri ile, yazıları ile ve kurucusu olduğu bir sivil toplum kuruluşu ile kozasını ördü.

Gerçek bir ‘Muallim’ olarak çok sayıda talebe yetiştirdi. Yazılarını okuyan, konuşmalarını dinleyen binlerce insan ondan feyz aldı.

İyi bir hatip de olan İnan, kişiliğinin bu zengin cephesinden hız alarak toplumsal hak arama mücadelesini başlatmış ve 1992 yılında Eğitim-Bir-Sen’i, 1995 yılında da Memur-Sen Konfederasyonu’nu kurmuştur.

İnan’ın sendikal anlayışını kavramak ve anlamak için, onun şiirlerine, makalelerine ve kitaplarına dönüp bakmak ve bugünün kavramlarıyla yeniden okumak lazım. Anlaşılabacaktır ki, İnan; sendikal mücadeleyi kültür ve medeniyetimizin yeniden inşası ve gelecek tasavvurunun bir parçası olarak görmüştür.

İnan, sendikal mücadeleyi kuru bir dava ve boş kavgaların zemini olarak görmemiştir. O, sendikal hareketi toplumun dirilişine, milletin uyanışına, insanlığın yeniden uyanışına ve kuruluşuna araç olarak seçmiştir. Bu kapsamda, İnan’ın şiirleri ve yazıları nasıl medeniyet köklerimizden besleniyorsa, evrensel

değerleri kucaklıyorsa sendikacılığı da aynı misyon ve vizyonu taşımaktadır.

14 Şubat 1992’de Eğitim-Bir Sen’in kuruluş dilekçesini Ankara Valiliğine verirken içinde duyduğu heyecan ve azim bugün etkisini hala ardından gelenlerde göstermektedir.

Temmuz 1992’de kuruluşlarının hemen ertesinde bir gazeteciye verdiği mülakatta; “Eğitim iş kolunda bu kadar sendika varken, neden yeni bir sendika kurdunuz?” sorusuna ... “bizden önce kurulmuş sendikaları eleştirmeyi kendimize yakıştırmayız” diyecek kadar mütevazı ve dürüst, aynı zamanda da kibar bir insandır.

Akif İnan mülakatın devamında ise şunları söylüyordu;

“...Biz belli bir anlayışın ve inancın kavgasını vermek için sendikayı araç sayan bir anlayışta da değiliz. Yani hükümetle kavgalaşmak için yola çıkmış da değiliz. Ve biz hükümete payanda olalım, yandaş olalım, gibi kaygılarla da yola çıkmış değiliz.

Ortada somut bir gerçek vardır. Türkiye’deki Milli Eğitim çıkmaz sokaktır. Eğitim, bir sorundur. Ama çözülmesi mümkün olmayan bir sorun değildir. Eğitimciler büyük sorunlarla karşı karşıyadır. Bunlar çözümlenmeyecek boyutta sorunlar değildir. Bunları ne peşin sert üsluplu halletmek ne de hükümete yaltaklanmak suretiyle çözmek gibi bir kaygıdan uzağız. Fikirlerimizin akliselim sahibi herkes tarafından paylaşılabacağına inanıyoruz...”

Eylem adamı olan Mehmet Âkif İnan Hocam, bir aydın olarak kendini toplum hizmetine adanmanın, toplumunun maddi ve manevi değerler bakımından gelişip güçlenmesinin ve nihayet bir “medeniyet toplumu” olmasını hayat gayesi edinmenin örnek kişiliklerindendi.

Yalnızca kalemiyle değil, parasıyla, zamanıyla, bütün gücü ve enerjisiyle bir “sürekli hareketlilik ruhu” içinde yaşamıştır. Da-ima “veren el” olmayı gözetmiştir.

Çok iyi hatırlıyorum, Ankara Küçükkesa’taki mütevazı evine birkaç defa eşimle misafirliğe gitmiştim. “Nohut oda bakla sofa” niteliğindeki bu evde bize kendi elleriyle soyduğu meyvelerden

ikram ederdi. Oturduğumuz koltukların ayağı kırık ve ayaklarının altına tahtalardan destek koymuştu. Eşi de benim eşime “Akif’e kaç defa söyledim ama umurunda olmuyor. Bütün parasını sendikaya harcıyor, benim kazandığım da ancak asli ihtiyaçlarımızı karşılamaya yetiyor...” şeklinde sitemde bulunmuştu.

Eğitim-Bir-Sen’i kurduktan sonra kendi şahsi aracı ile Türkiye’nin dört bir yanında örgütlenmek için yola koyuldu. O kadar yol yaptı ki aracı sık sık arızalandı, yolda kaldı. O buna da aldırış etmedi. Ama sendikanın kuruluşunda maddi ve manevi destek verenlerden birisi olduğum için bana bir şiirle sitem etmişti. O bana sitem hakkını kendinde görüyordu. Çünkü o beni, ben de onu gerçekten çok severdim. Bunun ifadesi olarak da bana her zaman “sevgilim, Hüseyinim” diye hitap ederdi. Bu sitemini duyar duymaz ona yeni bir araç tahsis ettik.

İşte Akif İnan, maaşının bir kuruşuna bile dokunmadan hepsini sendikal mücadelesine harcıyordu. Buna o yıllarda özel kalemliğini yapan İsmail Tezer de şahittir ki, maaş kartı ile bankadan parasını o çekmişti.

Akif İnan sadece kendi gerçeği ile yaşayan birisi değildi. O hem ülkesinin ve milletin dertleriyle hem de ümmetin dertleriyle dertleniyordu. Sorunlara çare arıyor, bulduğu çözümleri önce yakın çevresiyle sonra kamuoyuyla paylaşıyordu.

Duyarsız ve sorumsuz bir hayat onun için yaşanmış bir hayat değildi.

Toplumsal gelişmelere ve sorunlara duyarlı olduğu kadar ileri görüşüyle de o yıllarda bizler için büyük bir rehberdi.

“Haksızlık karşısında susan dilsiz şeytandır” sözünden hareketle sendikal mücadele atılan Hocam, bu yolda hem kendi sendikal çevresine hem de Emek Platformu’na önemli katkılarda bulunmuştur.

O günlerde çok zor gibi görünen Emek Platformu’nun oluşmasında ve platformun toplantılarında ortaya koyduğu tavırla Türk sendikal hayatında derin izler bırakmıştır.

İnanıyorum ki, o yıllarda beraber sendikacılık yaptığımız birçok arkadaşım da aynı düşüncededir.

Akif İnan, heybetli duruşuyla çevresindeki insanlara güven verirdi. Onun herkese güven verici yapısı sendikalar arası diyalogun gelişmesine zemin hazırladı.

Emek Platformu'nun oluşmasında katkıda bulunmuş, birbirleriyle kavga eden sendika yöneticilerinin arasına ağabey edasıyla girerek onların Platform etrafında buluşmasını sağlamıştı.

Dönemin hükümetinin Sosyal Güvenlik açıklarını kapatmaktaki beceriksizliği ve IMF'nin baskılarıyla 'emeklilik yaşının yükseltilmesi' kararını protesto etmek için o zaman 'Mezarda Emekliliğe Hayır' yürüyüşlerinde kol kola yürümüştük. Sıhhiye'den Tandoğan'a kadar olan mesafe sonunda yorulduğunu ve kan-ter içinde kaldığını görünce endişelendim ve kendisine "iyi misiniz hocam" diye sorduğumda "Artık yaşlandım sevgilim" demişti. Hastalığının ilk belirtilerine o gün orada şahit olmuştum. Elbette hastalığı konduramamıştım o güzel insana.

Memur-Sen ve Eğitim-Bir-Sen Genel Başkanı olarak tüm imkânsızlıklara rağmen Anadolu'yu karış karış dolaşarak gereğine inandığı sendikacılığı anlatmaya çalışıyordu.

Sendika kavramına hiç de sıcak bakmayan Anadolu insanına bunu izah etmeye çalıştı. Tüm maddi imkânsızlıklara ve ilgisizliğe rağmen Memur-Sen ismini tüm Türkiye'ye duyurdu.

M. Akif İnan'ın şiir, deneme ve sendika olarak ortaya koyduğu eserlerinin tamamında gözlemlenen ortak payda; bizi biz yapan medeniyetin, zamanın dilini okuyan çağdaş bir üslup içerisinde "yeni bir dünya tasavvuru" olarak ortaya çıkarılması uğraşından başka bir şey değildir.

Onun ortaya koyduğu fikirler, yaşadığı dönemdeki çarpıklıklara ve yanlışlıklara getirdiği eleştiri ve çözümler günü birlik, palyatif değil, bilakis kalıcı ve geleceğe şamil doğrulardır.

Onun ortaya koyduğu ilkel, tutarlı ve sorumlu bilinç bizlere ışık tutmuştur.

TBMM’de Türkiye-Filistin Parlamentolararası Dostluk Grubunu kurduğumda onun İslam dünyasına olan yakınlığı, samimiyeti bana yol gösterici olmuştur.

Kendisinin benim üzerimdeki vasiyeti olan bir olayı TBMM Milletvekilliği sırasında gerçekleştirmenin bahtiyarlığına eriştiğim için Rabbime şükrediyorum ki, dileği şuydu;

Yazdığı Mescid-i Aksa şiirinin orada okunmasıydı. Onun şiirini Filistin’e yaptığım ilk ziyarette oranın imamına teslim ettim ve o da gözyaşları içerisinde Mescid-i Aksa’da okudu.

Allah mekânını cennet etsin, Peygamber Efendimiz (SAV)’e komşu eylesin.

Hüseyin Tanrıverdi, *Bilge Sendikacı Mehmet Akif İnan*, Hazırlayan: Hıdır Yıldırım, Eğitim-Bir-Sen Yayınları, Ankara, 2020, Cilt 2, s. 567- 578.

ONİKİNCİ BÖLÜM

MEHMET AKİF İNAN
KRONOLOJİK
BİYOGRAFİ

- 08.12.1939** – Babası tarafından kaydedilen doğum tarihi.
- 12.07.1940** – Yaygın, bilinen doğum tarihi.
- 01.09.1940** – Nüfusa kayıtlı olduğu doğum tarihi.
- 09.06.1951** – Urfa Atatürk İlkokulu’nu bitirdi.
- 1955** – Urfa Ortaokulundan mezun oldu. Urfa Lisesine kaydoldu.
- 1955** – İlk yazı ve şiirleri Urfa Demokrat gazetesinde yayımlandı.
- 1957** – Çiftçi Malları Koruma Birliğinde kâtiplik yaptı.
- 1958** – Urfa Lisesindeki arkadaşlarıyla birlikte “Derya” adlı bir gazete çıkardı.
- 1959** – 1958-1959 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminde naklini Maraş Lisesine aldırdı.
- 1959-1960** – Urfa Eyyubiyе’de Yavuz Selim İlkokulunda Vekil Öğretmenlik yaptı.
- 01.07.1961** – Maraş Lisesinden mezun oldu.
- 28.11.1961** – Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümüne kaydoldu.
- Aralık 1961** – Hilal dergisinde yazmaya başladı.
- Ocak 1962** – Önce Hilal dergisi ardından Hilal Yayınları Müdürlüğü görevine getirildi.
- 30.11.1964** – Türk Ocağı’nda çalışmaya başladı.
- 23.07.1965** – Edebiyat Öğretmeni Sevim İnan’la evlendi.
- 10.07.1967** – Kızı Şakire Banu İnan dünyaya geldi.
- 13.10.1968** – Türk Ocakları’ndaki işinden ayrıldı.
- Şubat 1969** – Kurucuları arasında yer aldığı Edebiyat dergisinin ilk sayısı yayımlandı.
- 09.04.1969** – Türk Taşıt İşverenleri Sendikasında eğitim uzmanı olarak çalışmaya başladı.
- 30.06.1972** – Türk Taşıt İşverenleri Sendikası’ndaki işinden ayrıldı.

30.10.1972 – Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nden mezun oldu.

01.12.1972 – Uşak İmam-Hatip Lisesi'nde Edebiyat Öğretmeni olarak göreve başladı.

Aralık 1972 – İlk kitabı “Edebiyat ve Medeniyet Üzerine” Edebiyat Dergisi Yayınları arasında yayımlandı.

Ağustos 1974 – İlk şiir kitabı “Hicret” Edebiyat Dergisi Yayınları arasında yayımlandı.

21.05.1975 – Ankara Gazi Eğitim Enstitüsü'ne Edebiyat Öğretmeni olarak tayin oldu.

15.07.1975 – 31.10.1975 – İzmir Bornova'da 57. Topçu Tugayı'nda kısa dönem askerlik görevini tamamladı.

Aralık 1976 – Kurucuları arasında yer aldığı Maveria dergisinin ilk sayısı yayımlandı.

1977 – Oktay Çağlar'la birlikte Eğitim Enstitüleri için “Yeni Türk Edebiyatı” ders kitabını hazırladı.

15.07.1977 – Yeni Devir gazetesinde yazmaya başladı.

11.05.1978 – Gazi Eğitim Enstitüsü'nden Ankara Demetevler Lisesine nakldı.

07.03.1980 – Yeniden Ankara Gazi Eğitim Enstitüsüne döndü.

Ekim 1980 – Hac görevini ifa etti.

1982 – Kayseri Sanatçılar Derneği (KASD) Deneme Ödülü'nü aldı.

18.07.1984 – Gazi Eğitim Enstitüsünden Ankara Lisesi'ne nakldı.

27.02.1985 – Milli Gazete'de yazmaya başladı.

Kasım 1985 – “Din ve Uygarlık” adlı ikinci nesir kitabı Akabe Yayınları arasında basıldı.

03.04.1986 – Ankara Fen Lisesine nakldı.

Ekim 1991 – İkinci şiir kitabı “Tenha Sözler” Yedi İklim Yayınları tarafından basıldı.

14.02.1992 – Eğitimciler Birliği Sendikası’nı (Eğitim-Bir) kurdu. Genel Başkanlığını üstlendi.

25-26.07.1992 – Eğitimciler Birliği Sendikası’nın (Eğitim-Bir) 1. Olağan Genel Kurulu yapıldı, yeniden Eğitim-Bir Genel Başkanı seçildi.

29.09-02.10.1992 – Türk heyeti içerisinde Kırgızistan’ın başkenti Bişkek’te toplanan 2. Türk Cumhuriyetleri Eğitim Bakanları ile Türk Toplulukları Eğitim Temsilcileri Konferansına katıldı.

1994 - 24. Konya Milli Fuarı Kültür ve Sanat Etkinlikleri anısına verilen ödülü aldı.

18-21.05.1995 – Türkiye Yazarlar Birliği tarafından Türkmenistan Aşkabat’ta düzenlenen 3. Şiir Festivali’nde Mahdum Kulu Büyük Bayrak Ödülünü aldı.

09.06.1995 – Memur Sendikaları Konfederasyonu’nu (Memur-Sen) kurdu. Genel Başkanlığını üstlendi.

23.07.1995 – Eğitimciler Birliği Sendikası’nın (Eğitim-Bir) 2. Olağan Genel Kurulu yapıldı, yeniden Eğitim-Bir Genel Başkanı seçildi.

18-19.11.1995 – Memur-Sen Konfederasyonu’nun 1. Olağan Genel Kurulu yapıldı, yeniden Memur-Sen Genel Başkanı seçildi.

05.09.1996 – “2. Altınbaşak Kültür ve Sanat Etkinliği” Özel Ödülünü aldı. 1997 ve 1998 yıllarında da aynı ödülü yeniden aldı.

16-22.10.1996 – Türkiye Yazarlar Birliği tarafından Girne’de düzenlenen “Türkçenin Uluslararası Şiir Şöleni” Özel Ödülünü aldı.

17.02.1997 – Devlet Bakanlığı’na müşavir olarak görevlendirildi. 28 Şubat Sürecini müteakip öğretmenlik görevine geri döndü.

04.12.1997 – Yeni Mesaj gazetesinde yazmaya başladı.

10-11.07.1999 – Eğitim-Bir-Sen 3. Olağan Genel Kurulu yapıldı. Son defa Eğitim-Bir-Sen Genel Başkanı seçildi.

24.07.1999 – Emek Platformunun Ankara’da düzenlediği “Mezarda Emekliliğe ve Sefalet Ücretine Hayır” yürüyüş ve mitingi sonrası hastalandı.

14.11.1999 - Memur-Sen 2. Olağan Genel Kurulu yapıldı, son defa Memur-Sen Genel Başkanı seçildi.

06.01.2000 – Şanlıurfada vefat etti.

07.01.2000 – Harran Kapı Aile Mezarlığında toprağa verildi.

*

Mart 2000 – Yedi İklim dergisi Mart 2000 sayısını Mehmet Akif İnan Özel Sayısı olarak çıkardı.

Ocak 2006 – “Edebiyat ve Medeniyet Üzerine”, “Hicret”, “Din ve Uygarlık” ve “Tenha Sözler”in yeni baskıları Eğitim-Bir-Sen tarafından yapıldı.

Ocak 2009 – Eğitim-Bir-Sen tarafından yazı ve söyleşileri derlenerek, “Mirası Kuşanmak”, “Aydınlar, Batı ve Biz”, “Edebiyat Kültür ve Sanata Dair”, “İslam Dünyası ve Ortadoğu”, “Söyleşiler”, “Siyaset Kokan Yazılar” adlarında 6 yeni kitabı yayımlandı.

Ocak 2010 – Üniversiteyi bitirme tezi olan “Cumhuriyet’ten Sonra Türk Şiiri” Eğitim-Bir-Sen tarafından yayımlandı.

Ocak 2015 – Yedi İklim dergisi Ocak 2015 sayısını Mehmet Akif İnan Özel Sayısı olarak çıkardı.

09-10.01.2015 – Eğitim-Bir-Sen tarafından “Doğumunun 75. Vefatının 15. Yılında Mehmet Akif İnan Sempozyumu” düzenlendi.

06.01.2017 – Mehmet Akif İnan Vakfı kuruldu.

05.01.2018 – Mehmet Akif İnan Vakfı hizmet binasının açılışı gerçekleştirildi.

Ocak 2020 – Hece dergisi Ocak 2020 sayısını Mehmet Akif İnan Özel Sayısı olarak çıkardı.

Ocak 2020 – Eğitim-Bir-Sen tarafından yazı ve şiirleri derlenerek, “Dışarıda Bırakılmış Şiirler”, “Necip Fazıl Günümüz Şiirinin Temel Koyucusu”, “Portre Gölgeleleri 1 Edebiyat, İlim, Düşünce, Siyaset Adamları” ve “Portre Gölgeleleri 2 Mücerret Portreler” adlı yeni kitapları yayımlandı.

Ocak 2020 – Memur-Sen ve Mehmet Akif İnan Vakfı tarafından 5 kategoride “Mehmet Akif İnan Ödülleri” verilmeye başlandı.

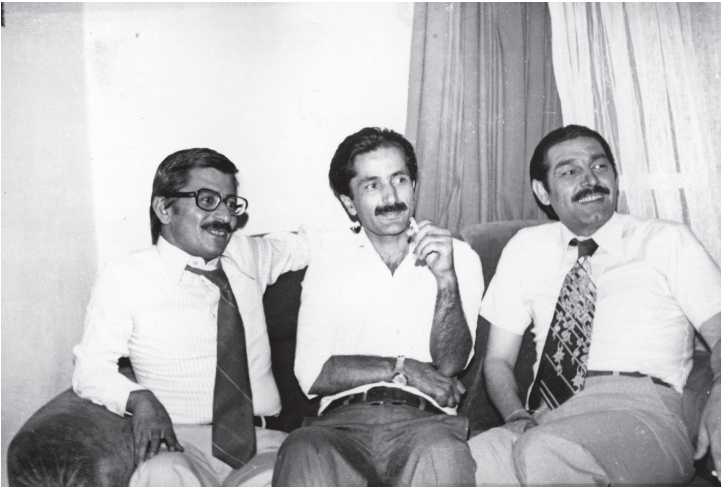

ONÜÇÜNCÜ BÖLÜM

FOTOĞRAF ALBÜMÜ

- Mehmet Akif İnan'ın sendikacılığı zor bir zeminde başlamıştır. “İşçinin ücretini alın teri kurumadan veriniz” prensibinin kuşattığı bir kültüre sahip ve sendikal kültürle yakınlığı bulunmayan bir camiaya sendikal alanda hareket kazandırmak aşılması gereken güç bir engeldir. Mehmet Akif İnan, zihni bir devrim gerçekleştirerek hak arama bilinci oluşturmuş, insanları haklarını aramanın bir erdem olduğu düşüncesine ulaştırmıştır. Mehmet Akif İnan, hep ‘vermek’ üzerine oturmuş bir kültürün tezahürü olan vakıf ve dernekçiliğin hâkim olduğu bir zümreye, temelinde ‘hakkını almak’ olan bir dünyanın, sendikacılığın kapısını açmıştır.

MEMUR-SEN GENEL MERKEZİ

Zübeyde Hanım Mahallesi Sebze Bahçeleri Caddesi
No: 86 Kat: 17 (06070) İskitler-Altındağ/ANKARA
www.memursen.org.tr | info@memursen.org.tr

 MemurSenKonf MemurSenKonf